Feminist Periodicals

OFFICE OF THE
GENDER AND WOMEN'S STUDIES LIBRARIAN

VOLUME 38

NUMBER 02

Spring 2018

GWSL

Feminist Periodicals

A CURRENT LISTING OF CONTENTS

NUMBER **38**

Spring 2018

ABOUT THIS PUBLICATION

Periodical literature is the cutting edge of women's scholarship, feminist theory, and much of women's culture. Feminist Periodicals: A Current Listing of Contents is published by the Office of the University of Wisconsin System Gender & Women's Studies Librarian on a quarterly basis with the intent of increasing public visibility of feminist periodicals. It is our hope that Feminist Periodicals will serve several purposes: to keep the reader abreast of current topics in feminist literature; to increase readers' familiarity with a wide spectrum of feminist periodicals; and to provide the requisite bibliographic information should a reader wish to subscribe to a journal or to obtain a particular article at her library or through interlibrary loan.

Users will need to be aware of the limitations of copyright law with regard to photocopying of copyrighted materials.

Table of contents pages from current issues of major feminist journals are reproduced in each is-sue of Feminist Periodicals, followed by a comprehensive annotated listing of all journals we have selected. As publication schedules vary enormously, not every periodical will have table of contents pages reproduced in each issue of FP. The annotated listing provides the following information on each journal:

1. Year of first publication.
2. Frequency of publication.
3. Subscription prices (print only; for online prices, consult publisher).
4. Current editor.
5. Email address.
6. International Standard Serial Number (ISSN).
7. OCLC, Inc. Control Number.
8. Selected publications in which the journal is indexed.
9. Selected full text products in which publication appears or vendor intermediaries who make the full text available.
10. Subject focus/statement of purpose of the journal.

Please note that in the actual text, only the numbers 1 to 10 are used to identify the different categories of information.

Our goal in Feminist Periodicals is to represent English-language periodicals from around the world that focus on gender, women's studies, or women's issues. Generally, we do not include mainstream newsstand magazines. We are also unable to include periodicals that lack a complete table of contents. We encourage feminist serials to build a full table of contents into their regular format to facilitate possible inclusion in FP and indexing elsewhere.

Feminist Periodicals: A Current Listing of Contents (ISSN 1941-725X) is published online, quarterly, by Dr. Karla J. Strand, UW System Gender & Women's Studies Librarian, 430 Memorial Library, 728 State Street, Madison, WI 53706. Phone: (608) 263-5754. Email: feministperiodicals@library.wisc.edu. Website: library.wisc.edu/gwslibrarian. Curator and Compiler: Lachrista Greco, MA.

Feminist Periodicals is available free of charge at library.wisc.edu/gwslibrarian/publications/feminist-periodicals. A subscription to the periodical journals of the Gender & Women's Studies Librarian includes our print publications Feminist Collections: A Quarterly of Women's Studies Resources and New Books on Women, Gender, & Feminism, along with email notification of each new online issue of Feminist Periodicals. See subscription form here.

All current issues housed at: http://www.feministperiodicals.org
Back issues are archived at http://minds.wisconsin.edu/handle/1793/259.

© Regents of the University of Wisconsin System 2017.

GWSL

Office of the Gender and Women's Studies Librarian

430 Memorial Library 728
State Street Madison, WI
53706

(608) 263-5754
askgwsl@library.wisc.edu

library.wisc.edu/gwslibrarian

facebook.com/gwslibrarian
twitter.com/GWSLibrarian
gwslibrarian.tumblr.com

@gwslibrarian

aspasia

THE INTERNATIONAL YEARBOOK
OF CENTRAL, EASTERN,
AND SOUTHEASTERN
EUROPEAN WOMEN'S
AND GENDER HISTORY

VOLUME 12 · 2018

aspasia

The International Yearbook of Central, Eastern and Southeastern European Women's and Gender History

Volume 12, 2018

Editorial vii

Theme Section
Women and Violence

Militarizing Women in the Ukrainian Nationalist Movement from the 1930s to the 1950s 1
Olesya Khromeychuk

Love and Sex in Wartime: Controlling Women's Sexuality in the Ukrainian Nationalist Underground 35
Marta Havryshko

General Articles

Modern Women in a Modern State: Public Discourse in Interwar Yugoslavia on the Status of Women in Turkey (1923–1939) 68
Anđelko Vlašić

Gender Tutelage and Bulgarian Women's Literature (1878–1944) 91
Valentina Mitkova

Research Notes

Children Born of War: A European Research Network Exploring the Life Histories of a Hidden Population 112
Kimberley Anderson and Sophie Roupetz

The Source

Female Agrarian Workers in Early Twentieth-Century Hungary: The Making of Class- and Gender-Based Solidarities 121
Introduction: Susan Zimmermann
Source Translation: Piroska Nagy

In Memoriam

About Şirin Tekeli 134
Sercan Çınar and Francisca de Haan

Feminine Feminist: Şirin Tekeli 136
Ceylân Orhun

Review Essays

New Feminist Contributions to Serbian Herstory 140
* Jasmina B. Milanović, *Delfa Ivanić: Zaboravljene uspomene* (Delfa Ivanic: Forgotten memoirs)
* Ana Stolić, *Sestre Srpkinje: Pojava pokreta za emancipaciju žena i feminizma u Kraljevini Srbiji* (Serbian sisters: The emergence of the women's emancipation movement and feminism in the Kingdom of Serbia)
Reviewed by Željka Janković and Svetlana Stefanović

New Perspectives on Modernity, Nationalism, and Muslim Women in the Late Ottoman Period 146
* Meral Harmancı McDermott, *Bastırılanın geri dönüşü: Tanzimat'tan Cumhuriyet'e kadın oyun yazarlarında toplumsal cinsiyet* (Return of the repressed: Gender in women playwrights from the Tanzimat to the Republic)
* Yavuz Selim Karakışla, *Osmanlı İmparatorluğu'nda savaş yılları ve çalışan kadınlar: Kadınları Çalıştırma Cemiyeti (1916–1923)* (Women, war, and work in the Ottoman Empire: Society for the Employment of Ottoman Muslim Women [1916–1923])
Reviewed by Selin Çağatay

Book Reviews

Hülya Adak, *Halide Edib ve siyasal şiddet: Ermeni kırımı, diktatörlük ve s ̧iddetsizlik* (Halide Edib and political violence: Armenian massacre, dictatorship, and nonviolence) 153
Reviewed by Ayşe Durakbaşa

Catherine Baker, ed., *Gender in Twentieth-Century Eastern Europe and the USSR* 156
Reviewed by Rochelle Goldberg Ruthchild

Marina Blagojević Hughson, *Sutra je bilo juče: Prilog društvenoj istoriji žena u drugoj polovini 20. veka u Jugoslaviji* (Tomorow was yesterday: Contribution to social history of women in Yugoslavia in the second half of the twentieth century) 160
Reviewed by Ana Pajvančić-Cizelj

Sophia Denissi, *Anichnevontas tin "aorati" grafi: Gynaikes kai grafi sta chronia tou ellinikou diafotismou-romantismou* (Tracing the "invisible" writing: Women and writing in the years of Greek Enlightenment-Romanticism) 162
Reviewed by Evgenia Sifaki

Glafki Gotsi, Androniki Dialeti, and Eleni Fournaraki, eds., *To fylo stin historia: Apotimiseis kai paradeigmata* (Gender in history: Historiographical accounts and case studies) 165
Reviewed by Maria Repoussi and Emilia Salvanou

Christian Imdorf, Kristinn Hegna, and Liza Reisel, eds., *Gender Segregation in Vocational Education* 168
Reviewed by Tatyana Kotzeva

Oksana Kis, ed., *Ukrainski zhinky v hornyli modernizatsii* (Ukrainian women in a crucible of modernization) 171
Reviewed by Tamara Zlobina

Mihaela Miroiu, *Cu mintea mea de femeie* (With my woman's mind) 174
Reviewed by Maria Bucur

Keely Stauter-Halsted, *The Devil's Chain: Prostitution and Social Control in Partitioned Poland* 176
Reviewed by Anna Muller

Barbara Klich-Kluczewska, *Rodzina, tabu i komunizm w Polsce, 1956–1989* (Family, taboo, and communism in Poland, 1956–1989) 179
Reviewed by Katarzyna Stańczak-Wiślicz

Barbara Stelzl-Marx and Silke Satjukow, eds., *Besantzungskinder: Die Nachkommen alliierter Soldaten in Österreich und Deutschland* (Occupation children: Descendants of Allied soldiers in Austria and Germany) 181
Reviewed by Lukas Schretter

Monika Talarczyk-Gubała, *Wanda Jakubowska: Od nowa* (Wanda Jakubowska anew) 185
Reviewed by Iza Desperak

Vesela Tutavac and Ilse Korotin, eds., *"Wir wollen der Gerechtigkeit und Menschenliebe dienen ....": Frauenbildung und Emanzipation in der Habsburgermonarchie—der südslawische Raum und seine Wechselwirkung mit Wien, Prag und Budapest* ("We wish to serve justice and humanity ...": Women's education and emancipation in the Habsburg Monarchy—the South Slav space and its interaction with Vienna, Prague, and Budapest) 188
Reviewed by Susan Zimmermann

Yulia Safronova, *Ekaterina Yurievskaya: Roman v pismakh* (Ekaterina Yurievskaya: Epistolary novel) 191
Reviewed by Marina Soroka

bitch

a feminist response to pop culture

Revenge

DISPLAY UNTIL 6-1-18
NO. 78 SPRING 18 USA $7.95 | CAN $9.95
81>
0 74470 94671 7

Issue #78 / Spring 2018

first of all

Letter from the Editor
7

Love It/Shove It
8

Wisdom from Wednesday Addams
Dahlia Grossman-Heinze
10

7 on Revenge
Mia Burcham, Sabrina Nelson & Lillyanne Pham
11

Feminist Fill-In: Andrea Jenkins
Dahlia Grossman-Heinze
13

Bitch List
14

dispatches

Irish Uprising: A Country's Vote on Abortion Will Change Everything
Meghan Neely
16

A Woman Scorned: The Cold Vengeance of Hindi Cinema
Bedatri Datta Choudhury
18

Snake Eyes: The Power to Turn the Patriarchy to Stone
McKenzie Schwark
20

features

Punishment Is Not Justice: Defying Definitions after Sexual Violence
Wendy C. Ortiz
24

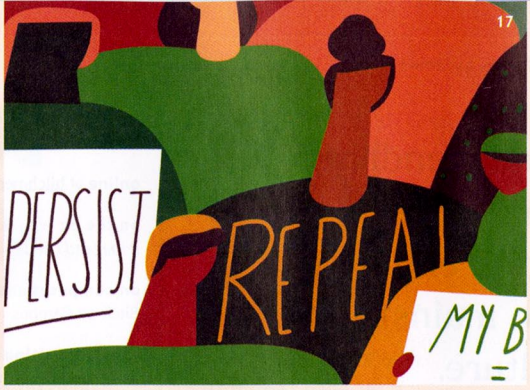
First of Many: Jamia Wilson, Lisa Lucas, and Kima Jones on the Future of What We Read
Hosted by Lisa Factora-Borchers
31

Black Retribution in Tech: The Audacity to Imagine
Kortney Ziegler
38

Reigning from the Ground: The Gravity of Soledad O'Brien
Lisa Factora-Borchers
42

Uneasy Spirits: Black Vengeance in Supernatural Pop Culture
Bemnet Gebrechirstos
48

from the HQ

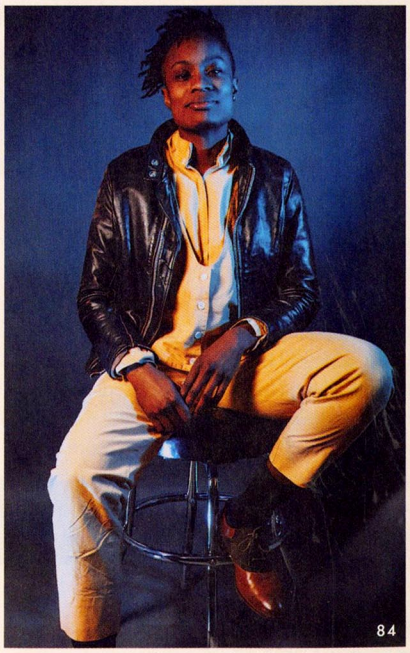
Letter from Our Director of Community and Our Publisher
54

Fellowship Frequency: Bemnet Gebrechirstos
56

Buzz Board
57

Community Focus
58

Callout Corner, Staff Sound Off
60

culture

Reparations as Revenge: Reina Gossett Wants Her Just Due
Raquel Willis
64

Turning 20: How an Iconic '90s Film Normalized Stalking
Rachel Vorona Cote
68

books

The Corn-Fed Whiteness of Rural Literature *s.e. smith* 70

BitchReads *Evette Dionne* 72

What We're Reading: Tayari Jones 74

screen

The Exploitative Violence of Rape-Revenge Films *Cate Young* 76

How Tracy Oliver Brought Black Girl Magic to Hollywood *Veronica Hilbring* 78

The Blaxploitation Films That Made Pam Grier an Icon *Evette Dionne* 79

M.F.A. Rewrites the Rape-Revenge Formula *Sezín Koehler* 80

What We're Watching: Janet Varney 81

music

The Impermissible Arrogance of Nicki Minaj *Killian Wright-Jackson* 82

What We're Listening To: bell's roar 84

What Makes a Criminal?
Vanessa Willoughby 85

Lyrics We Love 86

BitchTapes: A Playlist by Kim Petras 87

Adventures in Feministory 88

bitch

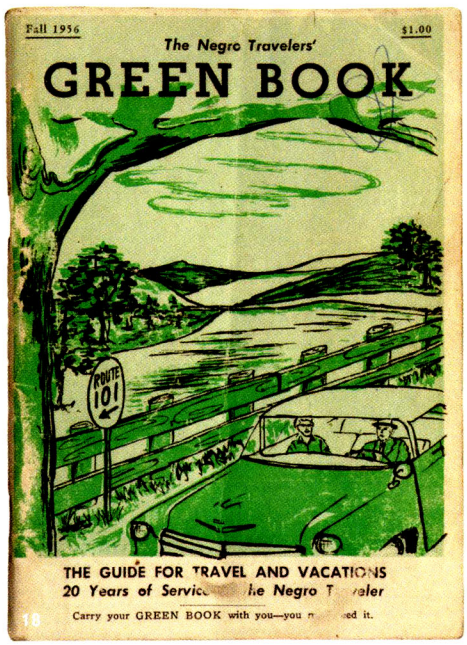
a feminist response to pop culture

Travel
Issue #79
Summer
2018

DISPLAY UNTIL 9-1-18
NO. 79 SUMMER 18 USA $7.95 | CAN $9.95
8 2>
0 74470 94671 7

THE TRAVEL ISSUE

first of all

Letter from the Bitch Crew
7

Love It/Shove It
8

Wisdom from Carmen Sandiego
Dahlia Grossman-Heinze
10

7 on Travel
Mia Burcham, Sabrina Nelson & Lillyanne Pham
11

Feminist Fill-In: Cristina Jiménez
Dahlia Grossman-Heinze
13

Bitch List
14

dispatches

Brand-New World: Nellie Bly's Record-Defying Travels
Ann Foster
16

Racial Roadblocks: American Anti-Blackness in Motion
Jenn M. Jackson
18

Ramped Up: Navigating Through Ableist Architecture
Margaret Andersen
20

features

The Heart of Whiteness: On Spiritual Tourism and the Colonization of Ayahuasca
Bani Amor
24

The Future Is Fembot: Can We Change the Direction of Gendered AI?
Dejan Jotanovic
30

Word Travels: The Social Network Sex Workers Built
Chanelle Gallant
34

Nowhere Is Home: Two Well-Traveled Writers on Roots, Writing, and Exile
Porochista Khakpour & Alexander Chee
40

photo essay

A Woman, Phenomenally
Tiffany Smith
45

from the HQ

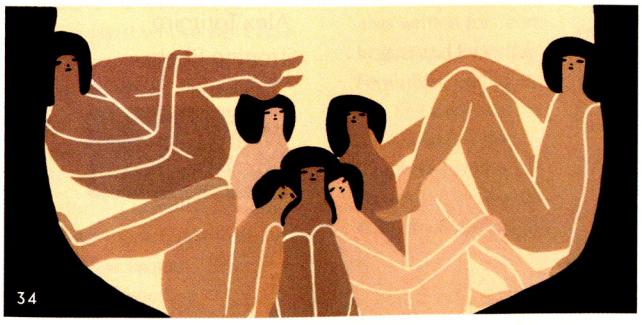
Letter from Our Director of Community
52

Bitch on Campus: Travel Edition
56

Community Focus: *Popaganda*'s New Host, Soleil Ho!
57

Buzzboard: Bee to Bee
58

Callout Corner, Staff Soundoff
60

culture

Ready for Takeoff: Mapping the Black Travel Renaissance
Veronica Hilbring
64

Turning 20: *Practical Magic* Shows the Staying Power of Witches
Shannon Weber
68

books

Racial Passing As Chosen Exile *Jordan McDonald* 70

Bitch Reads *Evette Dionne* 72

What We're Reading: Jes Baker 74

screen

Ruth E. Carter Uses Clothes To Bring Black Worlds to Life *Vanessa Willoughby* 75

Portal Fantasies Are a Gateway to Nowhere *s.e. smith* 76

The Movies That Transformed Women into Time Travelers *Evette Dionne* 78

What We're Watching: Stacy Rukeyser 79

Diving into *The Handmaid's Tale*'s Fumbles with Nina Fiore *Samantha Reidel* 80

music

Brazilian Pop Star Anitta Reclaims Her Bodily Autonomy *Nicole Froio* 82

What We're Listening To: Nitty Scott 84

Flash Forward Makes Improbable Futures a Reality
s.e. smith 85

Lyrics We Love 86

BitchTapes: A Playlist by Sarah Love 87

Adventures in Feministory 88

BUST
ERYKAH
BADU
25TH ANNIVERSARY ISSUE
+ AMBER TAMBLYN, TITUSS BURGESS
KARRUECHE TRAN, LEGAL SEX WORK,
SATANIC FEMINISTS, AND MORE
$6.99US $7.99CAN
BUST.COM
JUNE/JULY 2018 VOLUME 111 DISPLAY UNTIL 7.31.18

Table of Contents

June/July 2018

FEATURES

40 BORN BADU
Creative visionary and musical revolutionary Erykah Badu has always been ahead of her time. *By Jamia Wilson*

50 25 TOP FEMINIST POP-CULTURE MOMENTS FROM THE PAST 25 YEARS
Our fave cultural happenings that erupted and disrupted while we've been making *BUST*.

54 TALENTED AF
Swedish painter Hilma af Klint created some of the very first examples of abstract art. So why hasn't anyone heard of her? *By Miss Rosen*

60 WRITE ON
Multitalented provocateur Amber Tamblyn's explosive new novel, *Any Man,* is tackling rape culture head-on. *By Cristin O'Keefe Aptowicz*

64 DEVIL'S ADVOCATES
Feminists interested in speaking out and bucking the status quo are finding a surprising new home—in Satanism. *By Christine Colby*

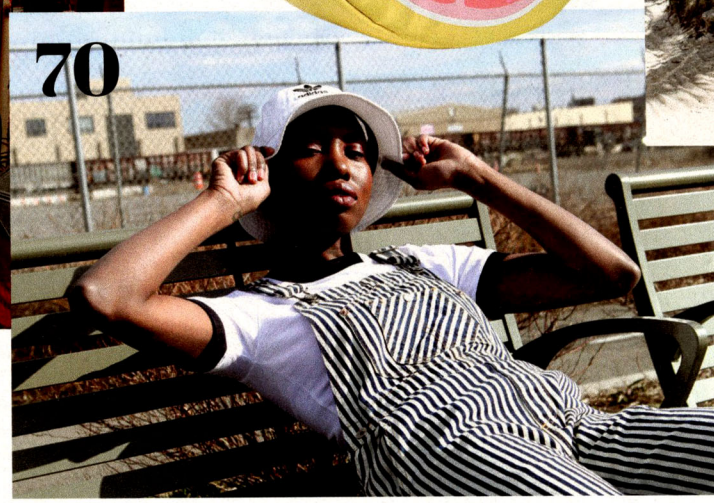
70 COME AS YOU ARE
Do you remember what lewks were all the rage when *BUST* was born? We do! *Photographed by Tamara Gajic, Styled by Heather Newberger*

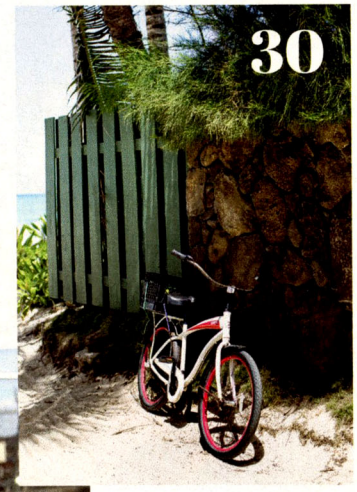
ON THE COVER: ERYKAH BADU PHOTOGRAPHED BY NADYA WASYLKO; HAIR BY YASMIN AMIRA DAVIS; MAKEUP BY JAH Q.

REGULARS

6 EDITOR'S LETTER
8 DEAR *BUST*

BROADCAST

11 Betty Gilpin is lighting up *GLOW*; #DisabledAndCute; *Claws*' Karrueche Tran; and more.

13 THE HOTNESS
Summer's most major pop-culture moments.
By Emily Rems

19 BOY DU JOUR
Tituss Burgess is not who you think he is.
By Erika W. Smith

20 POP QUIZ Twenty-five years of *BUST* Magazine!
By Emily Rems

22 BRA-OMETER Feminist news at a glance.
By Solange Castellar

REAL LIFE

23 Marvelous macramé; being a postpartum pal; composting 101; and more.

29 CAKING BAD Tricked out almond milk ice cream.
By Terry Hope Romero

30 YOU GO, GIRL
Say "Aloha" to Oahu, Hawaii!
By Valerie Bronte

LOOKS

33 Fashion advice from Brooklyn artist Alok; curly-hair-care tips from The Doux; freshen your face with a DIY massage; and more.

37 BOOTY CALL 'Tis the season for day drinking.
By Callie Watts

39 GOOD STUFF Travel essentials for gals on-the-go. *By Stephanie J.*

THE *BUST* GUIDE

79 MUSIC Reviews; plus the return of Lily Allen!

83 MOVIES Remember *That Summer* in *Eighth Grade* with *RBG?*

85 BOOKS Reviews; plus the women changing entertainment one show at a time.

SEX FILES

89 A peek inside Austria's legal sex trade; and more.

90 QUESTIONS FOR THE QUEEN
Kink "munch" events and snacking on ass.
By Dr. Carol Queen

92 ONE-HANDED READ
Over Caffeinated.
By Ginger Snapped

93 WHORE-O-SCOPES
Hey baby, what's your sign? *By Sonia Ana Ortiz*

THE BACK

95 X GAMES
Consensual Language.
By Tracy Bennett

96 PARTING GLANCE "WCW."
By Nina Chanel Abney

PHOTOS: JOEL BARHAMAND (HEATHER BUCKLEY); TAMARA GAJIC ('90S FASHION); CARLI WENTWORTH (OAHU, HAWAII); ILLUSTRATION : HANNAH LI

AMARA LA NEGRA // TERRY CREWS // EXPLORING QUEER KINK WITH FEVER RAY

BUST

FOR WOMEN WITH SOMETHING TO GET OFF THEIR CHESTS

WTF IS CRYPTO-CURRENCY? *p.26*

THE HANDMAID'S TALE'S SAMIRA WILEY

Radical Zero-Waste Fashions

The Devastating Impact of Purity Pledges

HAPPY 4/20!

the best weed products made by women

APR/MAY 2018 VOLUME 110 DISPLAY UNTIL 5/29

$6.99US $7.99CAN

10>

0 71658 02925 5

BUST.COM

Table of Contents

April/May 2018

FEATURES

38 SAMIRA'S TALE
From *OITNB* to *The Handmaid's Tale*, Samira Wiley's TV roles are feminist af. *By Lisa Butterworth*

48 THE COOL CLICK
Music photographer Janette Beckman is a pro at capturing history in the making. *By Miss Rosen*

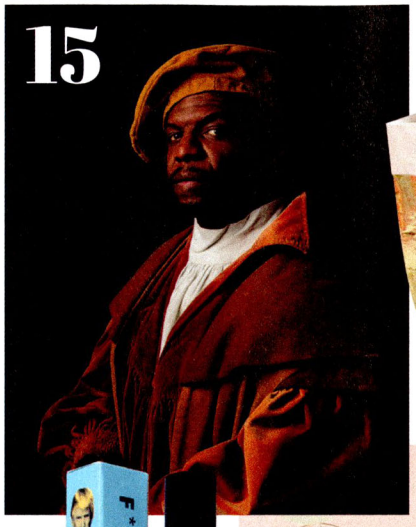
56 LITTLE WHITE MICE
A sudden death, a grieving daughter, and an inexplicably leaky vagina. *By Cienna Madrid*

60 FEVER DREAM
Synth-pop superstar Fever Ray is back and she's on a mission to "save queer sex." *By Emily Nokes*

64 THE PURITY PROBLEM
Millions of American girls took purity pledges as teens, and now that they're adults, they're paying a heavy price. *By Hilary Oliver*

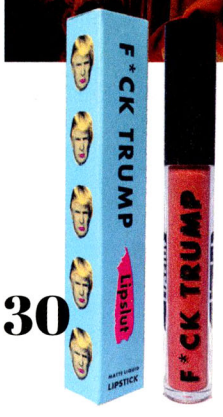
68 ZERO WASTE
Eye-popping looks that were transformed from trash into cutting-edge fash. *Photographed by Léone Julitte, Styled by Corinne Loperfido*

ON THE COVER: SAMIRA WILEY PHOTOGRAPHED BY JEANEEN LUND; STYLING BY KAREN LEVITT; MAKEUP BY NICK BAROSE FOR EXCLUSIVE ARTISTS USING MAC COSMETICS; HAIR BY ALEXANDER ARMAND FOR EXCLUSIVE ARTISTS USING ORIBE HAIRCARE; TOP, SHORTS, AND JACKET: ASHTON MICHAEL; EARRINGS: TOPSHOP. **THIS PAGE:** JACKET: KAIMIN; SHORTS: CAMOUFLAGED; BUSTIER: DEAD LOTUS COUTURE; EARRINGS: TOPSHOP.

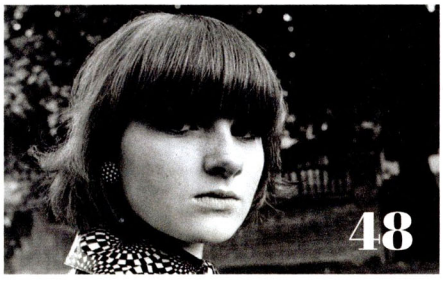

REGULARS

6 EDITOR'S LETTER

8 DEAR *BUST*

BROADCAST

9 Amara La Negra is lighting up *Love & Hip Hop Miami*; chillin' with the all-female team trekking to the North Pole; Instagram's motivational guru Amber Wagner; and more.

12 THE HOTNESS The season's tastiest pop-culture treats. *By Emily Rems*

15 BOY DU JOUR Terry Crews is a man on a #MeToo mission. *By Sabrina Ford*

16 POP QUIZ Multiple-choice fun with Joan Didion. *By Emily Rems*

17 BRA-OMETER Feminist news at a glance. *By Solange Castellar*

19 MUSEUM OF FEMORIBILIA The shirtwaist set women free in the early 20th century. *By Lynn Peril*

REAL LIFE

21 DIY neon décor; avoid takeout garbage with this handy kit; cryptocurrency 101; and more.

23 EAT ME Fancy flower-infused beverages. *By Chef Rossi*

27 YOU GO, GIRL Yogyakarta, Indonesia, is a creative fantasia! *By Taarna Grimsley*

LOOKS

29 Fashion advice from photographer Najva Sol; lipstick brands that give back; reviving the lost art of lace making; and more.

34 BOOTY CALL Celebrate 4/20 with goods by female ganjapreneurs. *By Callie Watts*

37 GOOD STUFF Cute office supplies for gals who mean business. *By Stephanie J.*

THE *BUST* GUIDE

79 MUSIC Reviews; plus the return of Jean Grae!

83 MOVIES *The Seagull* told the *Gemini*, "*You Were Never Really Here*."

85 BOOKS Reviews; plus a new generation of vaginal education.

SEX FILES

89 STD testing at home; and more.

90 QUESTIONS FOR THE QUEEN Have more orgasms and spread less herpes. *By Dr. Carol Queen*

92 ONE-HANDED READ How to Survive an Office Party. *By Sara Dueck*

93 WHORE-O-SCOPES Hey baby, what's your sign? *By Sonia Ana Ortiz*

THE BACK

95 X GAMES Love Nests. *By Tracy Bennett*

96 THE LAST LAUGH Tammy Pierce gets taken for a ride. *By Esther Pearl Watson*

PHOTOS: ELISABETH CAREN (TERRY CREWS); LÉONE JULITTE (ZERO WASTE); JULIA STOTZ (FLOWER DRINKS); JANETTE BECKMAN (MOD GIRL)

CANADIAN JOURNAL OF WOMEN AND THE LAW

REVUE FEMMES ET DROIT

Volume 30 No. 1 2018

Contents
Table des matières

2018, Volume 30 Number 1 / 2018 volume 30 numéro 1

Articles / Articles

Angela Lee	1	Meat-ing Demand: Is *In Vitro* Meat a Pragmatic, Problematic, or Paradoxical Solution?
Andrea Slane and Ganaele Langlois	42	Debunking the Myth of "Not My Bad": Sexual Images, Consent, and Online Host Responsibilities in Canada
Meghan Campbell	82	Monitoring Women's Socio-Economic Equality under the *ICESCR*
Moira Aikenhead	117	Non-Consensual Disclosure of Intimate Images as a Crime of Gender-Based Violence
Sarah Morales	144	Locating Oneself in One's Research: Learning and Engaging with Law in the Coast Salish World
Sherene H. Razack	169	A Site/Sight We Cannot Bear: The Racial/ Spatial Politics of Banning the Muslim Woman's Niqab
		Book Reviews / Chroniques bibliographiques
Susan B. Boyd	190	Linda Silver Dranoff, *Fairly Equal: Lawyering the Feminist Revolution* (Toronto: Second Story Press, 2017).
	195	**Information for Contributors**
	196	**Renseignements généraux**

COLUMBIA JOURNAL *of* GENDER & LAW

2018 | Issue 35.2

TABLE OF

175 "Like A Withered Tree, Stripped of Its Foliage": What the *Roe* Court Missed and Why It Matters

J. Shoshanna Ehrlich

228 Good Girls: Gender-Specific Interventions in Juvenile Court

Fanna Gamal

Contents

The Health/Care Divide: Breastfeeding in the New Millennium **264**

Pamela Laufer-Ukeles & Arianne Renan Barzilay

Women and Whistleblowing: Exploring Gender Effects in Policy Design **338**

Clare Tilton

Columbia Journal *of* Gender & Law

2018 | Empowering Women of Color
Annual Symposium

Double-Consciousness:
Women of Color as Advocates
for Ourselves and Others

TABLE OF

i Note from the Editor

Madeline K. Hopper

ii Foreword

Alexsis M. Johnson

1 Introduction and Keynote

Judge Sheila Abdus-Salaam
Introduction by Elise Lopez

8 Advocacy in Practice: Women of Color and Our Allies

Paulette Brown, Madeline Gomez & Jin Hee Lee
Moderated by Amreeta Mathai
Introduction by Chloe Bootstaylor

Contents

Women of Color and Health: Issues and Solutions **21**

June Cross & Nia Weeks
Moderated by Kristen Underhill
Introduction by Chloe Bootstaylor

Advocacy in Ideas: Legal Education and Social Movements **40**

Monica Bell, Tanya K. Hernández, Solangel Maldonado, Rachelle Perkins & Chantal Thomas
Moderated by Olatunde Johnson
Introduction by Elise Lopez

Closing Remarks **61**

Elise Lopez

CURVE

LIVING TRUE

SPR 18
$9.99 CDN $9.99 US
81
7 25274 80539 6
DISPLAY UNTIL JUNE 30, 2018.

Content

13

Covet: Erika Lust's Kick-Ass Undies Will Empower You.

Give yourself some undercover pussy power with this bold new line of sex-positive, feminist-inspired intimates.

16

Vocation: Meet the Woman Behind Martial Arts Inspired Fitness.

Fitness instructor Mo Yvonne has taken her martial arts background and applied it to everyday fitness goals.

26

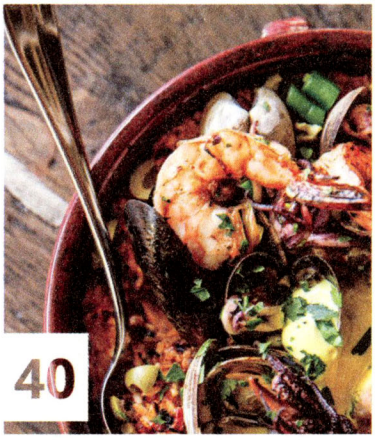
Style: A Revolution in Menswear by Gender-Queer Women.

Indie label Krammer & Stoudt opened New York Men's Fashion Week with a cast of all women models, making a mark on the fashion industry.

Style Icons: West Coast Wellbeing and Health With Sand Spa.

Owned by a millennial lesbian couple, Sand Spa is the perfect way to remind you to take care of yourself—and meet some #CoupleGoals.

Food Revolution: A Taste of Jen Biesty's Mediterranean Fusion.

The out Oakland *Top Chef* alum is a working parent and a culinary visionary, delighting locals with her restaurant, Shakewell.

Cover: Why We Love Everything That Cate Blanchett Does.

The A-list, Oscar-winning actor claimed a permanent place in our hearts with the film *Carol*, but we love her for plenty of other reasons, too.

Volume 29, Number 1

A Journal of Feminist Cultural Studies

differences

NANCY ARMSTRONG

KARL SCHOONOVER

SALVATORE F. GUIDO

ELIZABETH STEWART

ADA SMAILBEGOVIĆ

MARIANNE HIRSCH

May 2018

Volume 29, Number 1

differences

NANCY ARMSTRONG 1 Disavowal and Domestic Fiction: The Problem of Social Reproduction

KARL SCHOONOVER 33 The Cinema of Disposal: Max Ophuls and Accumulation in America

SALVATORE F. GUIDO 66 Loving with a Difference: The Terrestrial Animal and His Oceanic Friend

ELIZABETH STEWART 102 *Unheimlichkeit* in Kinderheim and Stammheim: Memories of Baader-Meinhof

ADA SMAILBEGOVIĆ 134 From Code to Shape: Material-Semiotic Imbrications in the "Particle Zoo" of Molecular Poetics

COMMENTARY

MARIANNE HIRSCH 173 Feminist Archives of Possibility

VOLUME 28
NUMBER 1
FEBRUARY 2018

Feminism & Psychology

Special Issue: Feminisms and Social Media

ISSN: 0959-3535
journals.sagepub.com/home/fap

Volume 28 Number 1 February 2018

Feminism & Psychology

Contents

Special Issue: Feminisms and Social Media

Editorial

Social media platforms as complex and contradictory spaces for feminisms: Visibility, opportunity, power, resistance and activism 3
Abigail Locke, Rebecca Lawthom and Antonia Lyons

Articles

Female athletes' self-representation on social media: A feminist analysis of neoliberal marketing strategies in "economies of visibility" 11
Kim Toffoletti and Holly Thorpe

Young feminists, feminism and digital media 32
Sue Jackson

An examination of nonconsensual pornography websites 50
Carolyn A Uhl, Katlin J Rhyner, Cheryl A Terrance and Noël R Lugo

"I can be your Tinder nightmare": Harassment and misogyny in the online sexual marketplace 69
Laura Thompson

Tweeting rape culture: Examining portrayals of victim blaming in discussions of sexual assault cases on Twitter 90
Megan Stubbs-Richardson, Nicole E Rader and Arthur G Cosby

Old jokes, new media – Online sexism and constructions of gender in Internet memes 109
Jessica Drakett, Bridgette Rickett, Katy Day and Kate Milnes

Tweeting back while shouting back: Social media and feminist activism 128
Emma Turley and Jenny Fisher

Fuck patriarchy! An analysis of digital mainstream media discussion of the #freethenipple activities in Iceland in March 2015 133
Annadís G Rúdólfsdóttir and Ásta Jóhannsdóttir

The role of social media in sex education: Dispatches from queer, trans, and racialized communities 152
Aida E Manduley, Andreas E Mertens, Iradele Plante and Anjum Sultana

Feminist Criminology

Volume 13 Number 2 April 2018

dwc
division on women and crime
american society of criminology

established 1984

journals.sagepub.com/home/fcx
ISSN: 1557-0851

Volume 13 Number 2 April 2018

Feminist Criminology

Contents

Articles

A Direct Test of Pathways Theory 115
Krista S. Gehring

Repeat Victimization Among Intimate Partner Violence Victims: The Impact of Guardianship 138
Brittany E. Hayes

Improving Identification of Strangulation Injuries in Domestic Violence: Pilot Data From a Researcher–Practitioner Collaboration 160
Adam J. Pritchard, Amy Reckdenwald, Chelsea Nordham, and Jessie Holton

Gender Differences on the Road to Redemption 182
Gina Curcio, April Pattavina, and William Fisher

Different Functions of Rape Myth Use in Court: Findings From a Trial Observation Study 205
Jennifer Temkin, Jacqueline M. Gray, and Jastine Barrett

SAGE

Los Angeles | London | New Delhi
Singapore | Washington DC | Melbourne

ISSN 1354-5701

Feminist Economics

Volume Twenty Four, Number One | *January 2018*

Routledge
Taylor & Francis Group

FEMINIST ECONOMICS

Volume 24, Number 1, January 2018

CONTENTS

ARTICLES

Unfolding Patterns of Unpaid Household Work in Latin America
Verónica Amarante and Cecilia Rossel 1

Gender Norms and the Gendered Distribution of Total Work in Latin American Households
Juan Carlos Campaña, Jose Ignacio Giménez-Nadal, and José Alberto Molina 35

Unilateral Divorce and Time Allocation in the United States
Katie R. Genadek 63

Sexual Orientation, Sexual History, and Inequality in the United States
Christina Curley 88

Risk Preferences and Gender Differences in Union Membership in Late Nineteenth-Century Swedish Manufacturing
Tobias Karlsson and Maria Stanfors 114

Gender Inequality in Education and Kinship Norms in India
Anu Rammohan and Patrick Vu 142

Women Mayors and Management of Spanish Councils: An Empirical Analysis
Carmen María Hernández-Nicolás, Juan Francisco Martín-Ugedo, and Antonio Mínguez-Vera 168

BOOK REVIEWS

Valeria Esquivel, ed., **La economía feminista desde América Latina: Una hoja de ruta sobre los debates actuales en la región** [Feminist economics from Latin America: A road map to current debates in the region]
Reviewed by Sarah Gammage 192

Sylvia Chant and Cathy McIlwaine, **Cities, Slums and Gender in the Global South: Towards a Feminised Urban Future**
Reviewed by Cecilia Tacoli 197

ISSN 1354-5701

Feminist Economics

Volume Twenty Four, Number Two | *April 2018*

Routledge
Taylor & Francis Group

FEMINIST ECONOMICS

Volume 24, Number 2, April 2018

CONTENTS

A Special Issue on The Care Economy, Gender, and Inclusive Growth in China

Guest Edited by Rachel Connelly, Xiao-yuan Dong, Joyce Jacobsen, and Yaohui Zhao

INTRODUCTION

The Care Economy in Post-Reform China: Feminist Research on Unpaid and Paid Work and Well-Being
Rachel Connelly, Xiao-yuan Dong, Joyce Jacobsen, and Yaohui Zhao 1

ARTICLES

Paid Maternity Leave and Breastfeeding in Urban China
Nan Jia, Xiao-yuan Dong, and Yue-ping Song 31

Gender Patterns of Eldercare in China
Xinxin Chen, John Giles, Yafeng Wang, and Yaohui Zhao 54

Childcare, Household Composition, Muslim Ethnicity, and Off-Farm Work in Rural China
Sai Ding, Xiao-yuan Dong, and Margaret Maurer-Fazio 77

Stuck in the Middle: Off-Farm Employment and Caregiving Among Middle-Aged Rural Chinese
Shangyi Mao, Rachel Connelly, and Xinxin Chen 100

Childcare Costs and Migrant and Local Mothers' Labor Force Participation in Urban China
Yueping Song and Xiao-yuan Dong 122

Gender Inequalities in Labor Market Outcomes of Informal Caregivers near Retirement Age in Urban China
Yafeng Wang and Chuanchuan Zhang 147

Gender, Low-Paid Status, and Time Poverty in Urban China
Liangshu Qi and Xiao-yuan Dong 171

Gender, Work Burden, and Mental Health in Post-Reform China
Lan Liu, Fiona MacPhail, and Xiao-yuan Dong 194

The Gender Pension Gap in China
Rui Zhao and Yaohui Zhao 218

Retirement and Grandchild Care in Urban China
Jin Feng and Xiaohan Zhang 240

The Impact of China's New Rural Pension Program on Elderly Labor, Grandchild Care, and Old-Age Support
Qin Li, Yafeng Wang, and Yaohui Zhao 265

Feminist Formations

Special Issue

Guest Edited by Kelly Fritsch and Anne McGuire

Volume 30, Issue 1, Spring 2018

Contents

Vol. 30 No. 1 Spring 2018

Special Issue:
The Biosocial Politics of Queer/Crip Contagions

vii *Kelly Fritsch and Anne McGuire, Guest Editors*
Introduction

1 *Beth A. Ferri*
Metaphors of Contagion and the Autoimmune Body

21 *Elias Walker Vitulli*
Dangerous Embodiments:
Segregating Sexual Perversion as Contagion in US Penal Institutions

46 *Nicole Charles*
HPV Vaccination and Affective Suspicions in Barbados

71 *Alexander Kondakov*
Crip Kinship: A Political Strategy of People Who Were Deemed Contagious by the Shirtless Putin

91 *Emmanuel David and Christian Joy P. Cruz*
Deaf Turns, *Beki* Turns, Transformations:
Toward New Forms of Deaf Queer Sociality

117 *Margaret F. Gibson*
Subtle Neglect and Yuckiness:
Queerness, Disability, and Contagion in Mother Narratives

141 *Hannah Ebben*
The Desire to Recognize the Undesirable:
De/Constructing the Autism Epidemic Metaphor and Contagion in Autism as a Discourse

164 *Ally Day*
Zika: Grappling with Prognostic Un/certainty and Open Normativities

184 *Michael Gill*
Precarious Kisses and Risky Interactions: Allergic Reactions through Fluid Exchanges

206 *Ela Przybylo and Breanne Fahs*
Feels and Flows: On the Realness of Menstrual Pain and Cripping Menstrual Chronicity

Poesía

230 *Qwo-Li Driskill*
Sick T'ang Poems
They Think They Can Tell by Looking

Book Reviews

233 *Julie Passanante Elman*
Brilliant Imperfection: Grappling with Cure by Eli Clare

236 *David R. Anderson*
Staying with the Trouble: Making Kin in the Chthulucene by Donna J. Haraway

240 *Nirmala Erevelles*
Curative Violence: Rehabilitating Disability, Gender, and Sexuality in Modern Korea by Eunjung Kim

243 *Sunaura Taylor*
Against Purity: Living Ethically in Compromised Times by Alexis Shotwell

FEMINIST MEDIA HISTORIES

Table of Contents

Vol. 4 No. 2, Spring 2018

Editors' Introduction

Genealogies of Feminist Media Studies

Miranda Banks, Ralina L. Joseph, Shelley Stamp, Michele White

(pp. 1-11) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.1

Design Statement for Feminist Media Studies Genealogy

Fabiola Hanna

(pp. 12-19) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.12

Asian American Media Studies

Lori Kido Lopez

(pp. 20-24) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.20

Audiences and Moviegoing

Laura Isabel Serna

(pp. 25-30) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.25

Beauty Culture Studies

Michele White

(pp. 31-37) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.31

Black Media Studies

Manoucheka Celeste

(pp. 38-43) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.38

Censorship and Regulation

Ellen Scott

(pp. 44-50) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.44

Children's Media

Heather Osborne-Thompson

(pp. 51-56) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.51

Critical Race Theory

Katherine M. Bell

(pp. 57-60) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.57

Disability Studies

Krystal Cleary

(pp. 61-66) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.61

Documentary

Isra Ali

(pp. 67-71) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.67

Fan Studies

Suzanne Scott

(pp. 72-76) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.72

Film History

Maggie Hennefeld

(pp. 77-83) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.77

Film Costume

Drake Stutesman

(pp. 84-89) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.84

Girls' Media Studies

Mary Celeste Kearney

(pp. 90-94) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.90

Internet Studies

Michele White

(pp. 95-100) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.95

Latina Media Studies

Angharad N. Valdivia

(pp. 101-106) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.101

Masculinity Studies

Kishonna L. Gray

(pp. 107-112) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.107

Media Policy and Governance

Vicki Mayer

(pp. 113-116) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.113

Melodrama and Soap Opera

Elana Levine

(pp. 117-122) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.117

Native American and Indigenous Media

Joanna Hearne

(pp. 123-127) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.123

Nontheatrical Media

Marsha Gordon

(pp. 128-134) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.128

Platform Studies

Aubrey Anable

(pp. 135-140) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.135

Porn Studies

Laura Helen Marks

(pp. 141-146) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.141

Postcolonial Media Studies

Madhavi Murty

(pp. 147-151) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.147

Postfeminism and Popular Feminism

Sarah Banet-Weiser

(pp. 152-156) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.152

Production Studies

Miranda Banks

(pp. 157-161) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.157

Psychoanalysis and Contemporary Theory

Kimberly Icreverzi

(pp. 162-166) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.162

Queer Media Studies

Hollis Griffin

(pp. 167-172) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.167

Radio

Catherine Martin

(pp. 173-178) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.173

Sound Studies

Roshanak Kheshti

(pp. 179-184) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.179

Star Studies

Mary Desjardins

(pp. 185-190) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.185

Technology

Marina Levina

(pp. 191-195) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.191

Television Studies

Bambi Haggins

(pp. 196-200) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.196

Trans Studies

Laura Horak

(pp. 201-206) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.201

Transnational Media Cultures

Yiman Wang

(pp. 207-213) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.207

Video Games and Playable Media

Soraya Murray

(pp. 214-219) **DOI:** 10.1525/fmh.2018.4.2.214

Volume 18 Number 1 February 2018

Feminist Media Studies

Routledge
Taylor & Francis Group

ISSN: 1468-0777

Feminist Media Studies

Volume 18 Number 1 February 2018

CONTENTS

Special Issue: Gendered Ageing Bodies in Popular Media Culture
Guest Editors: Iolanda Tortajada, Frederik Dhaenens and Cilia Willem

Articles

1 Gendered ageing bodies in popular media culture
Iolanda Tortajada, Frederik Dhaenens and Cilia Willem

7 Cougars or kittens? The representation of celebrity cougars and their toyboys in gossip media
Dafna Burema

21 Invisible golden girls? Post-feminist discourses and female ageing bodies in contemporary television fiction
Sofie Van Bauwel

34 Women, ageing, and Hip Hop: discourses and imageries of ageing femininity
Sarah Little

47 #BlackDontCrack: a content analysis of the aging Black woman in social media
Geniece Crawford Mondé

61 Visibly ageing femininities: women's visual discourses of being over-40 and over-50 on Instagram
Katrin Tiidenberg

77 Visibility patterns of gendered ageism in the media buzz: a study of the representation of gender and age over three decades
Maria Edström

94 Iron lady to old lady: the neutering of James Bond's M
Phoebe Pua

108 The quiver is full: metonymy and affiliation in *19 Kids and Counting*'s depiction of pregnancy loss in advanced maternal age
Heather Suzanne Woods and Emily Winderman

122 *Mumbling Beauty*: Louise Bourgeois—portraits of the artist as a much older woman
Aagje Swinnen

Commentary and Criticism

138 "Fluff," affect, and the circulation of feeling
Emma Bedor Hiland

143 Fetishisation of the "offline" in feminist media research
Sophie Bishop

147 The contradictions of "women's work" in digital capitalism: a "non-Western"/Chinese perspective
Lin Zhang

Book Reviews

152 Finding feminism: millennial activists and the unfinished gender revolution
Anna Sorensen

154 Gender, metal and the media: women fans and the gendered experience of music
Elizabeth Cherry

Volume 18 Number 2 April 2018

Feminist Media Studies

Routledge
Taylor & Francis Group

ISSN: 1468-0777

Feminist Media Studies

Volume 18 Number 2 April 2018

CONTENTS

Articles

157 Gender trouble in the workplace: applying Judith Butler's theory of performativity to news organizations
Joy Jenkins and Teri Finneman

173 Gendering of success: fashion designers in designer stories in the Finnish lifestyle magazine *Gloria*
Anne Soronen and Tiina Mäntymäki

191 Tedious: feminized labor in machine-readable cataloging
Patrick Keilty

205 Babes in tech land: expo labor as capitalist technology's erotic body
Li Cornfeld

221 The fetish of the click: a small history of the computer mouse as vulva
Ali Na

235 Of Internet born: idolatry, the Slender Man meme, and the feminization of digital spaces
Jessica Maddox

249 Queer (in)frequencies: SiriusXM's OutQ and the limits of queer listening publics
Alfred L. Martin, Jr

264 Pleasurable critiques: feminist viewership and criticism in *Feminist Frequency*, *Jezebel*, and *Rosie Recaps*
Janice Loreck

278 Having it both ways: *Two and a Half Men*, *Entourage*, and televising post-feminist masculinity
Melissa Zimdars

294 The sexual politics of veggies: Beyoncé's "commodity veg*ism"
Ella Fegitz and Daniela Pirani

Commentary and Criticism

309 Introduction: Feminism, Media and the 1990s
Susan Berridge and Laura Portwood-Stacer

309 Breast tumors and bubble sheets: examining persistent gender stereotypes about standardized testing throughout *Beverly Hills, 90210*
Keegan Shepherd

313 Too old for leather? Aging out of a 1990s TV reboot
Elena Maris

315 Looking for (women's) rights in all the wrong places? Country music and hillbilly feminism in the 1990s
Julie Haynes

318 The monstrous and the dead? Courtney Love and feminism in the 1990s and beyond
Susan Hopkins

321 Know your enemy: the Saudi women's driving campaign from flyers and faxes to Youtube and hashtags
Rana Jarbou

325 Mediated memory work and resistant remembering of wartime sexual violence, 1992–1995
Lara Lengel

Book Reviews

329 Nancy Meyers
Mary Harrod

331 Queer girls, temporality and screen media: not 'just a phase'
Wendy Peters

333 Gender, politics, news: a game of three sides
Blair Williams

FEMINIST STUDIES

44.1

FEMINIST AUTOBIOGRAPHY

ESTELLE CAROL
The Chicago Women's Graphics Collective: A Memoir

LARA VAPNEK
The Rebel Girl Revisited: Rereading Elizabeth Gurley Flynn's Life Story

SHARMILA SREEKUMAR
"I too call myself I": Madhavikutty-Kamala Das and the Intransitive Autobiography

NORA DOYLE
Gertrude Stein and the Domestication of Genius in *The Autobiography of Alice B. Toklas*

ALEXANDRA KETCHUM
"The Place We've Always Wanted to Go But Never Could Find": Finding Woman Space in Feminist Restaurants and Cafés in Ontario 1974–1982

SAMANTHA PERGADIA
Geologies of Sex and Gender: Excavating the Materialism of Gayle Rubin and Judith Butler

HILLARY CHUTE
Feminist Graphic Art *(Review Essay)*

ASHWINI TAMBE
Reckoning with the Silences of #MeToo *(News and Views)*

CREATIVE WRITING
Corey Hickner-Johnson
Olga Zilberbourg

FEMINIST THEORY

Volume 19
Number 1
April 2018

ISSN 1464-7001

Volume 19 Number 1 April 2018

Contents

Special issue: Black Sexualities
Guest editor: Jennifer C. Nash

Introduction
Black sexualities 3
Jennifer C. Nash

Special section articles
Black pussy power: Performing acts of black eroticism in Pam Grier's Blaxploitation films 7
Shoniqua Roach

Figuring the *Angry Inch*: Transnormativity, the black femme and the fraudulent phallus; or fleshly remainders of the 'ungendered' and the 'unthought' 23
Erik Hollis

'Creating justice between us': Audre Lorde's theory of the erotic as coalitional politics in the Women's Movement 41
SaraEllen Strongman

Pessimistic futurism: Survival and reproduction in Octavia Butler's *Dawn* 61
Justin Louis Mann

Regular articles
Breastfeeding and sexual difference: Queering Irigaray 77
Robyn Lee

Aesthetic surgery and the expressive body 95
Rachel Alsop and Kathleen Lennon

Book reviews
New reproductive technologies and disembodiment, Carla Lam 113
Reviewed by Lulu Le Vay

The ethics of opting out, Mari Ruti 115
Reviewed by Catherine McDermott

Films for the Feminist Classroom

Journal Issue 7.2

Edited by Agatha Beins

Editorial Assistant: Ariel Newman

Special Feature: Behind the Cameras: agnès films and DirectedbyWomen Supporting Women and Feminists in the Film Industry

Edited by Agatha Beins and Ariel Newman

An interview with Alexandra Hidalgo and Barbara Ann O'Leary
by Ariel Newman

Lesson Plans

Heteronormativity in Turkey—The Classroom as a Locus of Transformation: Teaching Can Candan's *My Child*
by Bihter Somersan

"Maybe a Lighter Butch": Negotiating Lesbian Masculinities Onscreen
by Sasha T. Goldberg

Reviews

Films	Reviewers
What Makes Me White? dir. A. M. Sands, 2013 *White Like Me: Race, Racism, and White Privilege in America* dir. Scott Morris, 2013	Gilbert B. Rodman
The Throwaways dir. Bhawin Suchak and Ira McKinley, 2014 *Out in the Night* dir. blair dorosh-walther, 2015 *My Stolen Revolution* dir. Nahid Persson Sarvestani, 2013	Alana Van Gundy

Ke Kulana He Mahu: Remembering a Sense of Place
dir. Kathryn Xian and Brent Anbe, 2001

Angeline Shaka

Kumu Hina
dir. Dean Hamer and Joe Wilson, 2014

The Shape of Water
dir. Kum-Kum Bhavnani, 2006

Özlem Altıok

Living Along the Fenceline
dir. Lina Hoshino and Gwyn Kirk, 2012

My Neighbor My Killer
dir. Anne Aghion, 2009

Susan Thomson

Gacaca: Living Together again in Rwanda?
dir. Anne Aghion, 2002

In Rwanda We Say. . . The Family That Does Not Speak Dies
dir. Anne Aghion, 2004

The Notebooks of Memory
dir. Anne Aghion, 2009

Mariama Jaiteh

India's Daughter
dir. Leslee Udwin, 2015

Daughters of Mother India
dir. Vibha Bakshi, 2014

Maryam Fatima

Flirting with Danger: Power and Choice in Heterosexual Relationships
dir. Lynn Phillips, 2012

Private Violence
dir. Cynthia Hil, 2014

M. Cristina Alcalde

Lunch Love Community — Jessica Hayes-Conroy

dir. Helen De Michiel, 2015

Feeding Frenzy: The Food Industry, Marketing, & The Creation of a Health Crisis

dir. Kate Geis, 2013

Inside Her Sex — Angela Jones

dir. Sheona McDonald, 2014

Pornland: How the Porn Industry Has Hijacked Our Sexuality

dir. Renee Tajima-Peña, 2015

Vessel

written by Gail Dines

The Gender Chip Project — Amy Sue Bix

dir. Helen De Michiel, 2005

Great Unsung Women of Computing: The Computers, the Coders, and the Future Makers

dir. Kathy Kleiman, Jon Palfreman, and Kate McMahon, 2016

No Job for a Women: The Women Who Fought to Report WWII — Charissa Threat

dir. Michèle Midori Fillion, 2011

Atomic Mom

dir. M.T. Silvia, 2010

FRONTIERS
A Journal of Women Studies

VOLUME 39 · NUMBER 1 · 2018

CONTENTS

Special Issue: Women Digitizing Revolution
Guest edited by Anna Everett and Lisa Nakamura

Introducing the New Editors of *Frontiers: A Journal of Women Studies*
Kimberly M. Jew, Wanda S. Pillow, Cindy Cruz, and Edén Cortez ix

Guest Editor's Note
Anna Everett xiii

Using a Feminist Digital Humanities Approach: Critical Women's History through Covers of "Black Coffee"
Jeanette Hall 1

FemTechNet: A Collective Statement on Teaching and Learning Race, Feminism, and Technology
FemTechNet Collective 24

"Tryna Free Kansas City": The Revolutions of Janelle Monáe as Digital Griot
Cassandra L. Jones 42

Trans Youth Activism on the Internet
Eli Erlick 73

Social Media and Feminist Values: Aligned or Maligned?
Kate Ott 93

Gendered Play, Racialized Reality: Black Cyberfeminism, Inclusive Communities of Practice, and the Intersections of Learning, Socialization, and Resilience in Online Gaming
Gabriela T. Richard and Kishonna L. Gray 112

Race, Gender, and the Technological Turn: A Roundtable on Digitizing Revolution
Dorothy Kim, TreaAndrea M. Russworm, Corrigan Vaughan, Cassius Adair, Veronica Paredes, and T. L. Cowan 149

Artist Statement
Carolina Molina Alfaro (Shape), translated by Guisela Latorre 178

Artist Statement
Nettrice Gaskins 180

SEXUALITIES
Volume 26:1
March 2018

Gender & Development

ROUTLEDGE
OXFAM

Gender & Development
Volume 26 Number 1 March 2018

CONTENTS

1 Introduction: Sexualities
Pauline Oosterhoff and Caroline Sweetman

15 Exploring experiences of heterosexism and coping strategies among lesbian, gay, bisexual, and transgender persons in Swaziland
Carmen H. Logie, Amaya Perez-Brumer, Emma Woolley, Veli Madau, Winnie Nhlengethwa, Peter A. Newman and Stefan D. Baral

33 Transgender employment and entrepreneurialism in Vietnam
Pauline Oosterhoff and Tu-Anh Hoang

53 Disrupting the 'life-cycle' of violence in social relations: recommendations for anti-trafficking interventions from an analysis of pathways out of sex work for women in Eastern India
Mirna Guha

71 Lesbian and bisexual women in Cuba: family, rights, and policy
Evie Browne

89 LGBTQI-identified human rights defenders: courage in the face of adversity at the United Nations
Nick J. Mulé

103 Bringing diverse sexual orientation and gender identity (SOGI) into peacebuilding policy and practice
Megan Daigle and Henri Myrttinen

121 'Being young and LGBT, what could be worse?' Analysis of youth LGBT activism in Indonesia: challenges and ways forward
Rinaldi Ridwan and Joyce Wu

139 Coming together. Experiences and lessons from an LGBTQI project in three countries
Nicolette Matthijsen

155 Christian Aid and LGBTI rights: breaking the silence
Clare Paine

173 Reconceptualising and contextualising sexual rights in the MENA region: beyond LGBTQI categories
Nof Nasser-Eddin, Nour Abu-Assab and Aydan Greatrick

191 Resources
Compiled by Liz Cooke

209 Book Reviews
Edited by Liz Cooke

VOLUME 19 • NUMBER 1 • JANUARY–MARCH • 2018

STUDIES IN

GENDER AND SEXUALITY

PSYCHOANALYSIS • CULTURAL STUDIES

PRACTICE • RESEARCH

Routledge
Taylor & Francis Group

Studies in Gender and Sexuality

CONTENTS

Volume 19 Number 1 2018

NON-HUMAN ENCOUNTERS: ANIMALS, OBJECTS, AFFECTS, AND THE PLACE OF PRACTICE

Introduction to Nonhuman Encounters: Animals, Objects, Affects, and the Place of Practice
Katie Gentile, Ph.D. and Ann Pellegrini, Ph.D. 1

Animated Encounters
Carla Freccero 3

Animals as *the* Symptom of Psychoanalysis Or, The Potential for Interspecies Co-emergence in Psychoanalysis
Katie Gentile, Ph.D 7

The Dog Who Barks and the Noise of the Human: Psychoanalysis After the Animal Turn
Ann Pellegrini, Ph.D 14

Animal Unconscious: Three Questions
Nathan Snaza, Ph.D. 20

Precopulatory Sexual Cannibalism and Other Accidents: Evolution, Material Trans Theory, and Natural Law
Donovan Schaefer, Ph.D 28

Unknowing
Nuar Alsadir, Ph.D 36

Re-Placing Objects
Francisco J. González, M.D 41

Disposable Objects: Ethecology, Waste, and Maternal Afterlives
Julietta Singh, Ph.D. 48

Call Me Text, Just Text*
Eleonora Fabião, Ph.D. 55

Islands of Encounter: A Reflection on the Place of Psychoanalysis
Michelle A. Stephens, Ph.D 69

The Other-Than-Human and the "User Unconscious"
Patricia Ticineto Clough, Ph.D 73

MISCELLANY

A Note on Animal and Political Economy in Quesnay
Andrew Billing, Ph.D. 81

Erratum 85

VOLUME 24 NUMBERS 7–12 JULY–DECEMBER 2017

Gender, Place and Culture

A Journal of Feminist Geography

Routledge
Taylor & Francis Group

ISSN 0966-369X

GENDER, PLACE AND CULTURE
Volume 24 Numbers 7–12 July–December 2017

Routledge
Taylor & Francis Group

CONTENTS

Issue 7

Articles

A continuing agenda for gender: the role of the IGU Commission on gender and geography
Shirlena Huang, Janice Monk, Joos Droogleever Fortuijn, Maria Dolors Garcia-Ramon and Janet Henshall Momsen 919

Researching boxing bodies in Scotland: Using apprenticeship to study the embodied construction of gender in hyper masculine space
Hanna Carlsson 939

Citation matters: mobilizing the politics of citation toward a practice of 'conscientious engagement'
Carrie Mott and Daniel Cockayne 954

Occupational genders and gendered occupations: the case of water provisioning in Maputo, Mozambique
Cecilia Alda-Vidal, Maria Rusca, Margreet Zwarteveen, Klaas Schwartz and Nicky Pouw 974

Homelessness, nature, and health: toward a feminist political ecology of masculinities
Jeff Rose and Corey Johnson 991

What is in a name? How caste names affect the production of situated knowledge
Kamna Patel 1011

Cocoons as a space of their own: a case of Emirati women learners
Gergana Alzeer 1031

A zone of exception: gendered violences of family 'Happiness' in Vietnam
Helle Rydstrøm 1051

Issue 8

Articles

Exploring gender and fear retrospectively: stories of women's fear during the 'Yorkshire Ripper' murders
Louise Wattis 1071

Gendered Couchsurfing: women from Western Europe and East-Asia contesting de-sexualised cosmopolitanism
De-Jung Chen 1090

New military femininities: humanitarian violence and the gendered work of war among U.S. servicewomen
Jennifer Greenburg 1107

Eye in the sky: visual geographies and emotional topographies of First World War airmen
Janet Lee 1127

Fathers, food practices and the circuits of intimacy in families in Northern England
Angela Meah 1145

'I am here': women workers' experiences at the former Cibali Tekel Tobacco and Cigarette Factory in Istanbul
Eser Selen and Mary Lou O'Neil 1165

Walking, mothering and care: a sensory ethnography of journeying on-foot with children in Wollongong, Australia
Susannah Clement and Gordon Waitt 1185

Born in the U.S.A.: citizenship acquisition and transnational mothering in Turkey
Evren Balta and Özlem Altan-Olcay 1204

Issue 9

Articles

Trapped in clichés: masculinity, films and tourism in Iceland
Kristín Loftsdóttir, Katla Kjartansdóttir and Katrín Anna Lund 1225

Men who 'Marry Out': unsettling masculinity, kinship, and nation through migration across the Taiwan Strait
Sara L. Friedman 1243

Gendered orphan kits, authority, power and the role of rumor in the woodlands of Mozambique
Ingrid L. Nelson 1263

Rendering responsible, provoking desire: women and home in squatter/slum renewal projects in the Turkish context
Tahire Erman and Burcu Hatiboğlu 1283

'We or them,' 'you and I,' and 'I': spaces of intimacy and (not so) public displays of affection in Hanoi
Laurence Charton and Julie-Anne Boudreau 1303

Reexamining transport poverty, job access, and gender issues in Central and Eastern Europe
Elona Pojani, Kobe Boussauw and Dorina Pojani 1323

Counter-narratives of coping and becoming: Karen refugee women's inside/outside figured worlds
Sarah J. Hoffman, Jessica Dockter Tierney and Cheryl L. Robertson 1346

Book Reviews

Making space for queer-identifying religious youth
Shanon Shah 1365

Radiation brain moms and citizen scientists: the gender politics of food contamination after Fukushima
Becky Alexis-Martin 1366

Vulnerability in Resistance
Angharad Butler-Rees 1368

Feminism is queer: the intimate connection between queer and feminist theory
Rae Rosenberg 1370

Call for Papers

Call for dissertation précis
Pamela Moss 1373

Issue 10

Announcement

Annual -Award for New and Emerging Scholars, 2017 1375

Articles

Towards transnational feminist queer methodologies
Kath Browne, Niharika Banerjea, Nick McGlynn, Sumita B., Leela Bakshi, Rukmini Banerjee and Ranjita Biswas 1376

Transmobilities: mobility, harassment, and violence experienced by transgender and gender nonconforming public transit riders in Portland, Oregon
Amy Lubitow, JaDee Carathers, Maura Kelly and Miriam Abelson 1398

'It shocks me, the place of women': intersectionality and mining companies' retrogradation of indigenous women in New Caledonia
Leah S. Horowitz 1419

Women anti-mining activists' narratives of everyday resistance in the Andes: staying put and carrying on in Peru and Ecuador
Katy Jenkins 1441

'It's the best place on Earth': Newfoundland women's outmigration, diaspora and the myth of return
Susan M. Manning 1460

Where are the women? Evaluating visibility of Nigerian female politicians in news media space
Mercy Ette 1480

Building the City of Women: creating a site of feminist resistance in a northern Colombian conflict zone
Julia Margaret Zulver 1498

Book Review

Staying with the trouble: making kin in the Chthulucene
Will McKeithen 1517

Issue 11

Viewpoint

Sexualities, subjectivities and urban spaces: a case for assemblage thinking
Catherine J. Nash and Andrew Gorman-Murray 1521

Articles

Risk and security on the Mexico-to-US migrant journey: women's testimonios of violence
Yolanda Valencia 1530

Gender, migration and intimate geopolitics: shifting senses of home among women on the Myanmar-Thailand border
Annabelle Wilkins 1549

The gentrification of progressive red-light districts and new moral geographies: the case of Amsterdam and Zurich
Ilse van Liempt and Milena Chimienti 1569

Introduction

A queer theory of software studies: software theories, queer studies
Daniel G. Cockayne and Lizzie Richardson 1587

Articles

Sex in the digital city: location-based dating apps and queer urban life
Sam Miles 1595

'The meat market': production and regulation of masculinities on the Grindr grid in Newcastle-upon-Tyne, UK
Carl Bonner-Thompson 1611

Trans youth and social media: moving between counterpublics and the wider web
Olu Jenzen 1626

Queering code/space: the co-production of socio-sexual codes and digital technologies
Daniel G. Cockayne and Lizzie Richardson 1642

Viewpoint

Messing with the attractiveness algorithm: a response to queering code/space
Jen Jack Gieseking 1659

Issue 12

Articles

Gender and poverty: what we know, don't know, and need to know for Agenda 2030
Sarah Bradshaw, Sylvia Chant and Brian Linneker 1667

The role of gender norms in access to agricultural training in Chikwawa and Phalombe, Malawi
Netsayi N. Mudege, Norita Mdege, Putri E. Abidin and Sandra Bhatasara 1689

'*Main Bhi to Hindostaan Hoon*': gender and nation-state in India's Border Roads Organisation
Anu Sabhlok 1711

Doing vegetarianism to destabilize the meat-masculinity nexus in La Plata, Argentina
Anne DeLessio-Parson 1729

Reorienting the nation: spatio-corporeal imaginaries and Turkey's father of modern obstetrics, Dr Besim Ömer
David Lee Baylis 1749

Unfolding various academic mobility experiences of Southeast Asian women
Therese Nguyen Thi Phuong Tam and Emília Araújo 1768

Femininities on transnational journeys and sexual health risk: experiences of Chinese immigrant women in Canada
Evelyne Micollier 1787

Book Review

A bun in the oven: how the food and birth movements resist industrialisation
Miriam Williams 1807

Erratum i

VOLUME 11 · ISSUE 1 · SPRING 2018

Girlhood Studies

An interdisciplinary journal

Contents

Volume 11, Number 1 • Spring 2018

SPECIAL ISSUE
Locating Tween Girls
Guest Editors: Natalie Coulter and Melanie Kennedy

Editorial
A Girl of a Certain Age v
Claudia Mitchell

Introduction
Locating Tween Girls 1
Melanie Kennedy and Natalie Coulter

Articles
Authenticity and Aspiration: Exploring the CBBC Television Tween 8
Sarah Godfrey

Tween Girls' Use of Television to Navigate Friendship 25
Cynthia Maurer

From Selfies to Sexting: Tween Girls, Intimacy, and Subjectivities 43
Antonio García-Gómez

The Doll "InbeTween": Online Doll Videos and the Intertextuality of Tween Girl Culture 59
Jessica E. Johnston

Tweens as Technofeminists: Exploring Girlhood Identity in Technology Camp 75
Jen England and Robert Cannella

Who (the) Girls and Boys Are: Gender Nonconformity in Middle-Grade Fiction 92
Michele Byers

Sprinkling Black Girl Magic in the Middle-Grade Novel 108
Sarah E. Whitney

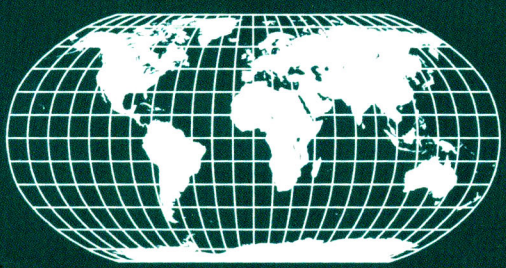
Thebes Troutman as Traveling Tween: Revising the Family Story 126
Margaret Steffler

HCWIDQ 39(1–3) 2018 ISSN: 0739-9332

Health Care for Women International

IN THIS EDITION:

ISSUE 1 (January 2018)
ISSUE 2 (February 2018)
ISSUE 3 (March 2018)

VOLUME 39 2018

The Journal of the International Council on Women's Health Issues

Routledge
Taylor & Francis Group

Health Care for Women International

CONTENTS

Volume 39 Number 1 2018

Editorial

Individual circumstances are important!
Eleanor Krassen Covan 1

Articles

Factors influencing Indonesian women's use of maternal health care services
Anna Kurniati, Ching-Min Chen, Ferry Efendi, and Sarni Maniar Berliana 3

Predictors and outcomes of excess gestational weight gain among low-income pregnant women
Danielle Nunnery, Alice Ammerman, and Jigna Dharod 19

Geographical differentials in uptake of antenatal care services in Nigeria
Omotayo Adewale Haruna-Ogun 34

Adaptation of the Barkin scale of maternal functioning and examination of the psychometric properties
Ruveyde Aydın and Kamile Kukulu 50

Effects of traditional practices in the postpartum period on postpartum depression
Gulbahtiyar Demirel, Gamze Egri, Birnur Yesildag, and Adem Doganer 65

Negative caregiving representations and postpartum depression: The mediating roles of parenting efficacy and relationship satisfaction
Chava Kleinman and Abira Reizer 79

Women's perceptions of reasons for maternal deaths: Implications for policies and programs for preventing maternal deaths in low-income countries
F. E. Okonofua, L. F. C. Ntoimo, and R. N. Ogu 95

Applying fundal pressure in the second stage of labour and its impact on mother and infant health
Semra Pinar and Zekiye Karaçam 110

Volume 39 Number 2 2018

Editorial

Social safety in jeopardy due to gendered masculinity editorial 39:2
Eleanor Krassen Covan 127

Articles

Social contexts and HIV vulnerabilities among South Asian women in the greater Toronto area: Examining social norms
Roula Hawa, Angela Underhill, Carmen Logie, and Mona Loutfy 129

Social inequalities and the context of vulnerabilities: HIV/AIDS awareness and prevention knowledge among married women
Syeda Sarah Jesmin and Mosfequr Rahman 154

Guatemalan women achieve ideal family size: Empowerment through education and decision-making
Katelyn E. Poelker and Judith L. Gibbons 170

Negotiating the social and medical dangers of abortion in Addis Ababa: An exploration of young, unmarried women's abortion-seeking journeys
Meselu Taye Kebede, Anne-Lise Middelthon, and Per Kristian Hilden 186

Structural correlates of modern contraceptive use among Ethiopian women
Nasser B. Ebrahim and Madhu S. Atteraya 208

South Asian women's coping strategies in the face of domestic violence in the United States
Shreya Bhandari 220

Sociocultural and structural perpetuators of domestic violence in pregnancy: A qualitative look at what South Indian women believe needs to change
Sahana D'Silva, Sarah Frey, Shuba Kumar, Rani Mohanraj, Lisa E. Manhart, Debra Kaysen, Eaden Andu, and Deepa Rao 243

Volume 39 Number 3 2018

Editorial

Biopsychosocial factors: Antecedent and consequential to women's health issues
Eleanor Krasen Covan 261

Articles

Spousal influence on physical activity in physically inactive pregnant women: A cross-sectional study
JiWon Choi and Yoshimi Fukuoka 263

The influence of family stress and conflict on depressive symptoms among working married women: A longitudinal study
Yeong Jun Ju, Eun-Cheol Park, Hyun-Jun Ju, Sang Ah Lee, Joo Eun Lee, Woorim Kim, Sung-Youn Chun, and Tae Hyun Kim 275

The contribution of mastery to mental health and purpose in life among female veterans with disabilities in Israel
Ela Koren, Alana Siegel, Avital Shlezinger, Maayan Sher-Dotan, and Rachel Dekel 289

Examining subjective wellbeing and health-related quality of life in women with endometriosis
Georgia Rush and RoseAnne Misajon 303

Symptoms without disease: Exploring experiences of non-Western immigrant women living with chronic pain
Siri Nyen and Bodil Tveit 322

Latina young adults' use of health care during initial months in the United States
Frank R. Dillon, Melissa M. Ertl, Dylan A. Corp, Rosa Babino, and Mario De La Rosa 343

SPECIAL 25TH ANNIVERSARY EDITION

Winter 2018 | Vol. 31 No. 3

herizons

WOMEN'S NEWS & FEMINIST VIEWS

25 YEARS OF FEMINIST ACTIVISM IN CANADA

$6.75
CAD/USD

Publications
Mail Agreement
No. 40008866

herizons
WINTER 2018 | VOLUME 31 NO. 3

25-Year Retrospective 1992–2017

INDECENT ACTS AND EVERYDAY REBELLIONS 8
After taking her shirt off on a hot summer day, Gwen Jacob sparked a national debate on acts of indecency. This article first appeared in the Fall 1992 issue of *Herizons.*
by Laurie Soper

BENDING THE RULES 12
This wide-ranging interview with author and activist Jane Rule that covers topics including lesbians and literature, censorship and sex first appeared in *Herizons* in 1993.
by Keith Louise Fulton

LYRICS OF THE LAND 17
Award-winning singer-songwriter Buffy Sainte-Marie gives voice to Indigenous struggles and discusses her career successes in this 1993 interview with *Herizons.*
by Fiona Muldrew and Suzanne McLeod

ABORIGINAL WOMEN DEMAND JUSTICE 20
Gender equality for Aboriginal women must be part of any future constitutional changes, argues the president of the Native Women's Association of Canada in this article first published in the Winter 1993 issue of *Herizons.*
by Gail Stacey-Moore

Photo: Andrew Putler/Getty Images

Photo: Alex Waterhouse Hayward

D IS FOR DILEMMA 24
In this 1995 *Herizons* article, filmmaker Kathleen Shannon shares the lessons learned during her years at the helm of the NFB's award-winning women's division, Studio D.
by Kathleen Shannon

THE SLIPPERY SLOPE 28
Disability rights activist Tanis Doe weighs in on euthanasia and the deaths of children with disabilities at the hands of parents in this 1995 *Herizons* article.
by Tanis Doe

NAC UNDER ATTACK 31
In this 1998 *Herizons* interview, NAC President Joan Grant Cummings details how federal cutbacks to feminist organizations can have a detrimental effect on equality and social justice efforts.
by Ann Decter

A GREAT MURMUR OF VOICES 34
Author and poet Dionne Brand, in this 1999 *Herizons* interview, discusses her literary influences, and her experiences as an immigrant and social observer. "I think politics really is about living life fully," she notes.
by Nuzhat Abbas

WHY LAW AND ORDER WON'T STOP VIOLENCE AGAINST WOMEN 37
Vancouver Rape Relief and Women's Shelter staff member Lee Lakeman explains in this 2000 *Herizons* article why ending violence against women has absolutely, unequivocally nothing to do with stopping "five bad guys."
by Lee Lakeman

Photo: Richard Lautens/Getty Images

Photo: Courtesy CBC

THE SPEECH THAT SHOOK THE COUNTRY 42
Sunera Thobani challenged Canada's response to the 9/11 attacks in the United States in 2001, causing a firestorm. This article was first published in *Herizons* Winter 2002 edition.
by Sunera Thobani

A LOVE AFFAIR WITH WORDS 48
Pulitzer Prize-winning author Carol Shields talks about the process of becoming a writer and shares her thoughts on women in literature in this 2002 *Herizons* interview.
by Irene D'Souza

WHY WE MUST END COLONIALISM 51
Mohawk legal expert and professor Patricia Monture outlines in this 2002 *Herizons* article why tinkering with the Indian Act is not going to help Indigenous people.
by Patricia Monture

TURBO CHICKS 54
Third-wave feminism is the subject of this informative *Herizons* 2002 interview with Allyson Mitchell, Lara Karaian and Lisa Rundle, editors of *Turbo Chicks: Talking Young Feminisms.*
by Krista Scott-Dixon

DEARTH OF A NATION 58
Afua Cooper blows the whistle on slavery in Canada in this article that first appeared in *Herizons'* Summer 2003 issue.
by Sheila Nopper

IS THIS THE PATH WE WANT TO BE ON? 62
Margaret Atwood's prescient warning about environmental devastation arrived in the form of her book *Oryx and Crake.* This interview was first published in the Spring 2004 edition of *Herizons.*
by Irene D'Souza

ON BEING DIRECT 64
This interview with former anarchist urban guerilla Ann Hansen, who was imprisoned for her part in the 1982 bombing of Litton Industries, was first published in *Herizons* in 2004.
by Deanna Radord

EXPOSING THE SYSTEM 66
Herizons interviewed Jane Doe, who successfully sued the Toronto Police Service for negligence after she was raped at knifepoint by the balcony rapist in 2004.
by Penni Mitchell

DARK KNIGHTS 70
Racism is not foreign to Canada's military peacekeeping practices, according to Sherene Razack in her book, *Dark Threats and White Knights: The Somalia Affair, Peacekeeping and the New Imperialism.* This interview was first published in *Herizons* in 2005.
by Ghislaine Alleyne

CONTRARY MARY 73
Actor and comedian Mary Walsh is loved for buttonholing politicians in her role of Princess Warrior. *Herizons* interview with her first appeared in 2006.
by Monica Kidd

BABES, BITCHES AND DOGS 76
The sexual harassment of female politicians in Canada crosses party lines, as this 2007 *Herizons* article discussing the treatment of MP Belinda Stronach outlines.
by Ashifa Kassam

LES VALEURS, LA MANIÈRE (VALUES, MANNER) 78
According to poet Nicole Brossard, people who belong to a dominant group rarely question their identity. Yet the question of identity is "vital for people who belong to a group that is colonized, discriminated against and marginalized." This interview was first published in 2008.
by Mariianne Mays

NAOMI KLEIN'S SHOCK DOCTRINE 82
Naomi Klein's book *Shock Doctrine* exposed the ugly political underbelly of opportunistic global capitalism. Her radical remedies for neo-liberalism are the springboard for this profile that was first published in *Herizons* in 2008.
by Susan G. Cole

THE SENATOR IS OUT 86
Nancy Ruth was the first out-lesbian appointed to the Senate. The long-time feminist and Conservative caucus member shares her enthusiasm for her role as a Canadian senator in this 2008 *Herizons* article.
by Kaj Hasselriis

BENDING GENDER 90
Performers and activists S. Bear Bergman and Kate Bornstein discuss breaking down binaries and their book *Gender Outlaws: The Next Generation* in this interview which first appeared in *Herizons* in 2011.
by Mandy van Deven

FIREBRAND ARTIST DAPHNE ODJIG 93
Daphne Odjig inspired generations of artists and helped to establish a strong Indigenous painting community in the 1970s. This article was first published in *Herizons* in 2011.
by Jann L.M. Bailey

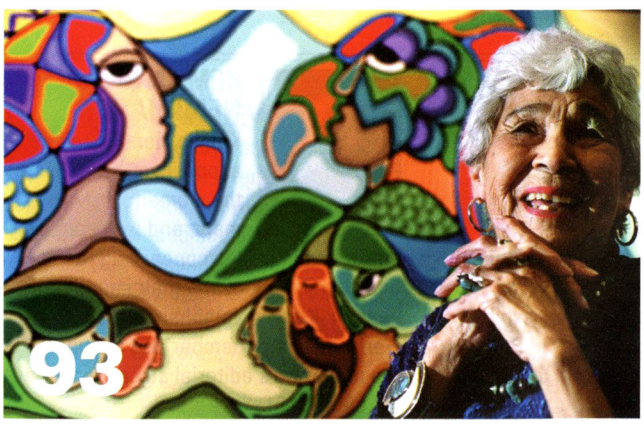

Photo: CP Images

herizons
MAGAZINE INK

MANAGING EDITOR: Penni Mitchell
FULFILLMENT AND OFFICE MANAGER: Phil Koch
ACCOUNTANT: Sharon Pchajek
BOARD OF DIRECTORS: Ghislaine Alleyne, Phil Koch, Penni Mitchell, Kemlin Nembhard, Valerie Regehr
EDITORIAL COMMITTEE: Ghislaine Alleyne, Gio Guzzi, Penni Mitchell, Kemlin Nembhard
ADVERTISING SALES: Penni Mitchell (204) 774-6225
DESIGN: inkubator.ca
RETAIL INQUIRIES: Disticor (905) 619-6565
PROOFREADER: Phil Koch
COVER MONTAGE: inkubator.ca

HERIZONS is published four times per year by HERIZONS Magazine Inc. in Winnipeg, Manitoba, Canada. One-year subscription price: $27.14 plus $1.36 GST = $28.50 in Canada. Subscriptions to U.S. add $6. International subscriptions add $8. Cheques are payable to: HERIZONS, PO Box 128, Winnipeg, MB, Canada R3C 2G1.
Toll Free 1-888-408-0028.

SUBSCRIPTION INQUIRIES: subscriptions@herizons.ca
EDITORIAL INQUIRIES: editor@herizons.ca
ADVERTISING INQUIRIES: editor@herizons.ca
WEBSITE: www.herizons.ca

HERIZONS is indexed in the Canadian Periodical Index and heard on Voiceprint. HERIZONS is a member of the Manitoba Magazine Publishers Association.

GST #R131089187. ISSN 0711-7485.

The purpose of HERIZONS is to empower women; to inspire hope and foster a state of wellness that enriches women's lives; to build awareness of issues as they affect women; to promote the strength, wisdom and creativity of women; to broaden the boundaries of feminism to include building coalitions and support among other marginalized people; to foster peace and ecological awareness; and to expand the influence of feminist principles in the world. HERIZONS aims to reflect a feminist philosophy that is diverse, understandable and relevant to women's daily lives.

Views expressed in HERIZONS are those of the writers and do not necessarily reflect HERIZONS' editorial policy. No material may be reprinted without permission. Due to limited resources, HERIZONS does not accept poetry or fiction submissions.

Canada HERIZONS acknowledges the financial support of the Government of Canada through the Canada Periodical Fund (CPF) of the Department of Canadian Heritage towards our publishing costs.

MANITOBA ARTS COUNCIL
CONSEIL DES ARTS DU MANITOBA

With the generous support of the Manitoba Arts Council.

Publications Mail Agreement No. 40008866. Return Undeliverable Addresses to: PO Box 128, Winnipeg, MB, Canada R3C 2G1.
E-mail: subscriptions@herizons.ca

MIX Paper from responsible sources FSC® C103094
www.fsc.org

Herizons is printed with union labour at The Winnipeg Sun, Commercial Print Division, on Forest Stewardship Council-certified paper.

identities

Volume 14

No. 1 / 2017

journal for politics, gender and culture

- Oxana Timofeeva
- Stanimir Panayotov
- Katerina Kolozova
- Ray Brassier et al.
- Eszter Szedlacsek
- Bozhin Traykov
- Dušan Grlja
- Grigoris Markou
- Anna D'Ascenzio

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES SKOPJE

Identities:
Journal for Politics, Gender and Culture
Vol. 14, No. 1 / 2017

New Ideas in Marxist (Critique of) Political Economy:
Theoretical and Internationalist Perspectives

Нови идеи во марксистичката (критика на) политичката економија:
теоретски и интернационалистички перспективи

Contents Содржина

5 Oxana Timofeeva
Hegel's Master and Slave Dialectic
Yesterday, Today, and Tomorrow

27 Stanimir Panayotov
Capital without Value:
The Soviet-Bulgarian Synthesis

62 Katerina Kolozova
Structure, Matter and Pure Form:
Marx, Laruelle and Irigaray

84 Ray Brassier et al.
Pricing Time: Outline and Discussion
on Suhail Malik's "The Ontology of Finance"

5 Оксана Тимофеева
Дијалектиката на Хегел за господарот
и слугата вчера, денес и утре

27 Станимир Панајотов
Капиталот без вредност:
советско-бугарската синтеза

62 Катерина Колозова
Структура, материја и чиста форма:
Маркс, Ларуел и Иригаре

84 Реј Брасие и др.
Формирање цена за времето: резиме и дискусија
за „Онтологија на финансиите" на Сухаил Малик

129 Eszter Szedlacsek
Eurocrisis: The European
Integration as a Neoliberal Project

136 Bozhin Traykov
Crisis, Neoliberalization and the Search
for New Historic Bloc

142 Dušan Grlja
Taking the People vs. Power Bloc
Antagonism Further: On Laclau's Populist Reason
and European Left's Political Strategy

148 Grigoris Markou
The Left-wing Populist
Revolt in Europe: SYRIZA in Power

155 Anna D'Ascenzio
Resistance Materials. Female
Antagonism in the No-TAV Case

identities

Volume 14

No. 1 / 2017

journal for politics, gender and culture

- Oxana Timofeeva
- Stanimir Panayotov
- Katerina Kolozova
- Ray Brassier et al.
- Eszter Szedlacsek
- Bozhin Traykov
- Dušan Grlja
- Grigoris Markou
- Anna D'Ascenzio

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES SKOPJE

identities

identities

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES SKOPJE

Journal for Politics, Gender and Culture

Identities: Journal for Politics, Gender and Culture

EXECUTIVE EDITORS
Katerina Kolozova
Žarko Trajanoski

EDITORIAL MANAGER
Stanimir Panayotov

EDITORIAL ASSISTANT
Risto Aleksovski

ADVISORY BOARD
Senka Anastasova, Judith Butler, Rosi Braidotti, Joan Copjec, Akis Gavrillidis, Marina Gržinić, Jack Halberstam, Creston Davis, Dona Kolar-Panov, François Laruelle, Artan Sadiku, Svetlana Slapšak

PROOF-READERS FOR ENGLISH AND MACEDONIAN
Kalina Lechevska
Aleksandar Takovski

DESIGN & LAYOUT
koma.mk

EDITORIAL OFFICE
Institute of Social Sciences and Humanities - Skopje
Address: Street "20 Oktomvri" nr. 8, second floor
1000 Skopje, Macedonia Phone/Fax: +389 2 3113 059
Email: info@identitiesjournal.edu.mk
Website: www.identitiesjournal.edu.mk

Identities: Journal for Politics, Gender and Culture
(ISSN 1857-8616) identities.org.mk

PUBLISHER
Institute of Social Sciences and Humanities - Skopje,
Street "20 Oktomvri" nr. 8, second floor
1000 Skopje, Macedonia

This issue of *Identities: Journal for Politics, Gender and Culture* is supported by the **Rosa Luxemburg Stiftung Southeast Europe**

ROSA LUXEMBURG STIFTUNG
SOUTHEAST EUROPE

Identities: Journal for Politics, Gender and Culture
(ISSN 1857-8616)

is an open access peer-reviewed international journal that seeks to serve as a platform for the theoretical production of Southeastern Europe and enable its visibility and an opening for international debate with authors from both the "intellectual centers" and the "intellectual margins" of the world. It is particularly interested in promoting theoretical investigations which see issues of politics, gender and culture as inextricably interrelated. It is open to all theoretical strands, to all schools and non-schools of thought without prioritizing any of the canonical Masters of philosophy. It does not seek doctrinal consistency, but it seeks consistency in rigor of investigation which can combine frameworks of interpretation derived from various and sometimes opposed schools of thought. Our passion is one for topics rather than philosophical masters.

CC BY-NC-ND 4.0
Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International

Identities:
Journal for Politics, Gender and Culture
Vol. 14, No. 1 / 2017

New Ideas in Marxist (Critique of) Political Economy:
Theoretical and Internationalist Perspectives

Нови идеи во марксистичката (критика на) политичката економија:
теоретски и интернационалистички перспективи

Contents Содржина

5 Oxana Timofeeva
Hegel's Master and Slave Dialectic
Yesterday, Today, and Tomorrow

27 Stanimir Panayotov
Capital without Value:
The Soviet-Bulgarian Synthesis

62 Katerina Kolozova
Structure, Matter and Pure Form:
Marx, Laruelle and Irigaray

84 Ray Brassier et al.
Pricing Time: Outline and Discussion
on Suhail Malik's "The Ontology of Finance"

5 Оксана Тимофеева
Дијалектиката на Хегел за господарот
и слугата вчера, денес и утре

27 Станимир Панајотов
Капиталот без вредност:
советско-бугарската синтеза

62 Катерина Колозова
Структура, материја и чиста форма:
Маркс, Ларуел и Иригаре

84 Реј Брасие и др.
Формирање цена за времето: резиме и дискусија
за „Онтологија на финансиите" на Сухаил Малик

129 Eszter Szedlacsek
Eurocrisis: The European
Integration as a Neoliberal Project

136 Bozhin Traykov
Crisis, Neoliberalization and the Search
for New Historic Bloc

142 Dušan Grlja
Taking the People vs. Power Bloc
Antagonism Further: On Laclau's Populist Reason
and European Left's Political Strategy

148 Grigoris Markou
The Left-wing Populist
Revolt in Europe: SYRIZA in Power

155 Anna D'Ascenzio
Resistance Materials. Female
Antagonism in the No-TAV Case

Journal for Politics, Gender and Culture / Vol. 14, No. 1 / 2017

Оксана Тимофеева

Дијалектиката на Хегел за господарот и слугата вчера, денес и утре[1]

Oxana Timofeeva

Hegel's Master and Slave Dialectic Yesterday, Today, and Tomorrow[1]

Биографска белешка

Оксана Тимофеева е асистент професорка на Европскиот универзитет во Санкт Петерсбург, стипендистка и постара истражувачка на Институтот за филозофија на Руската академија на науката (Москва), член на уметничкиот колектив Что делать? (Што да се направи?), заменик уредничка на списанието *Stasis* и авторка на *History of Animals: An Essay on Negativity, Immanence, and Freedom* (Maastricht, 2012), и *Введение в эротическую философию Жоржа Батая* (на руски, Москва, 2009).

Есејот е оригинален преглед на Хегеловата дијалектика за господарот и слугата бидејќи се однесува на дистинкцијата човечко/не-човечко и категоријата на неумрените. Анализира разни социјални и културни феномени, од хаитските живи мртовци, до современиот „црн пазар“ на робови (трговија со луѓе, итн.), и рефлектира на парадоксалната еманципаторска сила на не-човечки форми и услови на работа.

Bionote

Oxana Timofeeva is an Assistant Professor at the European University in St. Petersburg, a senior research fellow at the Institute of Philosophy of Russian Academy of Science (Moscow), a member of the artistic collective Chto Delat? (What Is to Be Done?), a deputy editor of the journal *Stasis*, and the author of *History of Animals: An Essay on Negativity, Immanence, and Freedom* (Maastricht, 2012), and *Introduction to the Erotic Philosophy of Georges Bataille* (in Russian, Moscow, 2009).

The paper presents an original account of Hegel's master and slave dialectics as it relates to the human/non-human distinction and the category of the undead. It analyzes various social and cultural phenomena, from Haitian zombies to the contemporary "black market" in slaves (human trafficking, etc.), and reflects upon the paradoxical emancipatory force of non-human forms and conditions of labor.

1 Претходна верзија на овој текст е издадена во: "Freedom Is Slavery", *Crisis and Critique*, Vol. 4, No. 1 (2017), 425-45.

1 An earlier version of this text was published as: "Freedom Is Slavery," *Crisis and Critique*, Vol. 4, No. 1 (2017), 425-45.

1.

Според извештајот на Глобалниот индекс на ропство за 2016 г., бројот робови во современиот свет е околу 46 милиони. Половина од нив работат во Индија, Кина, Пакистан, Бангладеш и Узбекистан. Принудната работа се користи речиси во сите земји, вклучувајќи го оние со највисок стандард на живеење.

Однапред е јасно дека тие официјални извештаи ги претставуваат само оние лица кои биле „избројани". Невозможно е да се наведе вистинскиот број робови во светот, бидејќи зборуваме за илегална активност во која се вклучени најразлични актери, од ситни макроа до високи претставници на структурите на моќ кои ја прикриваат трговијата со луѓе или користењето принудна работа, меѓу другото и на индустриско ниво. Принудната работа се користи во градежништвото, во мануфактурата, ископувачките дејности, производството на минерали, земјоделството, како и на приватни фарми. Луѓе се прогонуваат, се користат за исплаќање долгови, се разменуваат, продаваат и препродаваат; се транспортираат од град во град, од земја во земја, од континент на континент во автобуси, контејнери, кутии; се чуваат во подруми, во складови, во нерезидентни места - „во нехумани услови", како што подвлекуваат новинарите.

Ова се чини монструозно, скандалозно - а сепак дискусиите за современото ропство никогаш не ја преминуваат рамката на дискурсот на човекови права, како проблемот да се состои од некои изолирани инциденти, остатоци од минатото, трогателни недоразбирања наместо од богато разгранета глобална мрежа на принудна работа која е сè поприсутен феномен. Живееме во свет во кој ропството е официјално дел од минатото. Сите знаеме дека е.

1.

According to the Global Slavery Index report for the year 2016, the number of slaves in the contemporary world is about 46 million. Half of them are working in India, China, Pakistan, Bangladesh, and Uzbekistan. Forced labor is used in almost all countries, including those with the highest standard of living.

It goes without saying that such official records represent only those people who have been "counted." The real number of slaves in the world is impossible to state, since we are talking about illegal activity, in which the most varied actors become involved, from petty pimps to high-level representatives of power structures who cover up human traffic or the use of forced labor, including on an industrial scale. Forced labor is used in construction, manufacturing, extractive industry, mineral production, agriculture, and on private farms. People are hunted, used to pay debts, exchanged, sold and re-sold; they are transported from city to city, from country to country, from continent to continent in buses, containers, boxes; held in basements, in warehouses, in non-residential spaces - "in inhuman conditions," as journalists underscore.

This appears monstrous, scandalous - and yet discussions of contemporary slavery never move much beyond the frame of human rights discourse, as if the problem consisted of some isolated incidents, vestigial throwbacks, some lamentable misunderstandings, rather than a many-branched global network of forced labor which is gaining momentum. We live in a world where slavery is officially a thing of the past. We all know it is. The last country to outlaw slavery was Mauritania in 1981. As Article 4 in the Universal Declaration of Human Rights of 1948, declares, "No one shall be held

Journal for Politics, Gender and Culture / Vol. 14, No. 1 / 2017

Последната земја која го прекинала ропството е Мавританија, во 1981 г. Како што стои во член 4 од Универзалната декларација на човекови права од 1948 година, „Никој не смее да се држи во ропство или слугување; ропството и трговијата со робови се забранува во сите нејзини форми“[2].

Анализирајќи го Глобалниот индекс на ропство, експертите за човекови права споредуваат квантитативни индикатори на различни земји, од кои секоја има свои методи на почитување или повредување на оваа универзална забрана: современото ропство не е целосно признаено како универзален глобален проблем. Гледан како повреда на моралот и на правните закони, локализирано е во различни точки низ криминалниот свет и со тоа целосно се движи надвор од полето на социјална репрезентација. Сепак, во крајната анализа, она што е суштинско тука не е фактот дека се прекршува закон, туку фактот дека кривичното дело ја открива опачината на законот, или можеби, неговата срж (неговата вистинска природа која се крие и негира). Над моралот и законот, над моралните обичаи и правните норми на посебните земји, ропството станува безграничен целосен факт на светската економија. Понатаму, во извесна смисла, ропството систематски ја финансира таа економија.

Бидејќи станал целосно криминален, пазарот на робови сега се вкрстува со два други „црни“ пазари - трговијата со оружје и дрога. Обемот на циркулација на пари, стока, живот и смрт во овој црн триаголник е толкав што целата законопочитувачка „бела“ пазарна економија се јавува како суперструктура на таа статистички нетранспарентна основа, агрегат на ме-

2 United Nations (UN), “Universal Declaration of Human Rights” (1948), www.un.org/en/universal-declaration-human-rights.

in slavery or servitude; slavery and the slave trade shall be prohibited in all their forms.”[2]

In analyzing the global slavery index, human rights experts compare quantitative indicators of various countries, each of which has its own methods for observing or violating this universal ban: contemporary slavery is not fully recognized as a universal global problem. Viewed as a violation of moral and juridical law, it is localized at various points throughout the criminal world and thus moves entirely outside of the field of social representation: it receives precisely the same amount of attention as other illegal forms of violence. However, in the final analysis, what is essential here is not the fact of a law being transgressed, but rather the fact that the crime reveals the underside of the law, or even its heart (its true nature, kept hidden and denied). Beyond morality and law, beyond the moral customs and juridical norms of individual countries, slavery becomes the unbounded total fact of the world economy. More than that, in a certain sense, slavery systematically funds that economy.

Having become entirely criminal, the slave market now intersects with two other “black” markets - the arms trade and the drug trade. The scale of the circulation of money, goods, life and death inside this black triangle is such that the entire law-abiding “white” market economy appears as a superstructure to that statistically non-transparent base, an aggregate of the mechanisms of “laundering” its profits, or simply a decorative screen or curtain for it.

What if contemporary society, thinking itself inside a paradigm of emancipation, believing in the increase in the degree of its freedoms and expanding step by step the area throughout which its rights are distributed,

2 United Nations, “Universal Declaration of Human Rights” (1948), www.un.org/en/universal-declaration-human-rights.

ханизмите на „перење" на профитите, или едноставно, декоративен параван или завеса за неа.

Што ако современото општество, мислејќи се себе во парадигмата на еманципација, верувајќи во зголемувањето на степенот на слобода и проширувајќи ја чекор по чекор областа во која се дистрибуирани неговите права, е всушност сè уште структурирано по пирамидален принцип, на чија основа не наоѓаме толпи најмени работници, туку невидливи, црни, анонимни маси робови, лишени од својот статус на човечки суштества? Припадниците на овој слој често се наоѓаат буквално под земја: некаде помеѓу долните простории и подземјето, во подрумите и полуподрумите, се прават незаконски куќи за проституција или обложување, се организираат работилници и фабрики кои користат робови како работна рака и живеат мигранти врз чија брутална експлоатација се заснова материјалното богатство на земјата-домаќин. Преку овие јами, бункери и гробници расте моќниот коренски систем на современиот капитал.

„Основната премиса на демократскиот вид режим е слободата"; ова се зборовите на Аристотел[3], несомнено точни не само за атинската демократија во негово време, туку и за либералните демократии на нашето време. Меѓу разликите на овие два системи, вниманието е свртено на фактот дека во еден од нив волјата на народот се изразувала директно, а во другиот, се спроведува преку владата и фактот што атинската демократија била општество со робови: луѓето што ја изразувале својата волја директно се состоеле од слободни граѓани, група која не го вклучувала големиот број робови - додека либералната демократија, наводно, го надминува ропството и ги признава сите свои луѓе за слободни граѓани.

is in fact still constructed on the pyramid principle, at whose base we find not a crowd of hired workers but an invisible, black, anonymous mass of slaves, deprived of their status as human beings? Members of this stratum often find themselves literally below the ground: somewhere between the underfloor and the underground, in basements or semi-basements, illegal houses of prostitution or gambling are situated, workshops and factories using slave labor are organized, and migrants, on whose brutal exploitation the material wealth of the host countries is based, dwell. Through these dens, bunkers, and tombs grows the powerful root system of contemporary capital.

"The basic premise of the democratic sort of regime is freedom"; these are Aristotle's words,[3] undoubtedly true not only for the Athenian democracy of his time, but for the liberal democracy of our time as well. Among the differences between these two systems, attention is drawn to both the fact that in one of them the will of the people was expressed directly, and in the other, it is implemented through a government, and the fact that the Athenian democracy was a slave-owning society: the people expressing its will directly consisted of free citizens, a group that did not include the large numbers of slaves - whereas liberal democracy allegedly overcomes slavery and recognizes all of its people as free citizens.

A Marxist analysis of the dynamics of productive forces and production relations or property relations in any given era underlies the widely held progressivist view according to which slavery belonged to antiquity and has exited into the past with the ancient world. Slave ownership, feudalism, capitalism and so on are thus presented as successive historic formations. Each succeeding stage not only comes to replace the previous one, but actively negates it, and the force that drives this

3 Aristotle, *Politics*, trans. by Carnes Lord (Chicago, IL: University of Chicago Press, 2013), 172.

3 Aristotle, *Politics*, trans. by Carnes Lord (Chicago, IL: University of Chicago Press, 2013), 172.

Марксистичка анализа на динамиката на продуктивните сили и производните односи или имотните односи во која било ера е основата на широкоприфатеното прогресивно гледиште според кое ропството му припаѓало на минатото и заминало во минатото заедно со античкиот свет. Робовладетелството, феудализмот, капитализмот, итн., се презентираат како сукцесивни историски формации. Секоја следна фаза не само што ја заменува претходната, туку и активно ја негира и силата која ја движи оваа негација се појавува повторно на сцената, па е повторно негирана и е, конечно, надмината, како и сите нејзини составни елементи.

Меѓутоа, ова сценарио почнува да изгледа некако покомплицирано кога ќе се сетиме дека една од главните компоненти на она што подоцна станало историски материјализам, било Хегеловата дијалектика, во која негацијата нужно го посредува станувањето. Не е едноставно (празно) негирање, туку тоа разбира што негира, ги зачувува и помага негираните содржина и форма[4].

Да го преместиме овој механизам од хегеловскиот елемент на духот, свеста и самосвеста, во марксистичката сфера на продуктивни сили и производни односи - и тогаш се чини дека во текот на историјата, социјалните формации не надминуваат толку колку што негираат, при што се зачувуваат, така што секој нов глобален политичко-економски систем ги содржи во себе сите претходни форми (како негирани). Ако на античкото општество му била позната само основната форма на присилна работа, имено, ропството, современиот свет има на располагање неколку

4 G.W.F. Hegel, *System of Ethical Life and First Philosophy of Spirit*, ed. and trans. by H.S. Harris and T.M. Knox (Albany, NY: State University of New York Press, 1979), 45.

negation arises again at that stage, which is subsequently negated and, in the final reckoning, is superseded, as are all of its constituent elements.

This scenario, however, begins to look somewhat more complicated when we remember that one of the main components of what later became historical materialism was the Hegelian dialectic, in which negation necessarily mediates becoming. It is not simple (empty) negation, but it understands what it is negating and, in negating, preserves and endows upon the negated both content and form.[4]

Let us move this mechanism from the Hegelian element of the spirit, consciousness and self-consciousness to the Marxian sphere of productive forces and production relations - and then it seems that in the course of history social formations do not so much overcome as negate, while preserving each other, such that each new global politico-economic system contains within it all the preceding forms (as negated). If the society of antiquity knew only the principal form of forced labor, namely, slavery, the contemporary world has at its disposal several traditional practices inherited from the past, including all the "sublated" ones.

The "sublation" of a paradigmatic form as ancient as slavery through universal abolition only fortifies it. To understand the source of this strength, another non-standard form of negation will help. Unlike Hegelian negation, the Freudian version does not remove but out of hand affirms that which is negated: "no" means "yes."[5] The negative form of expression simply allows us

4 G.W.F. Hegel, *System of Ethical Life and First Philosophy of Spirit*, ed. and trans. by H.S. Harris and T.M. Knox (Albany, NY: State University of New York Press, 1979), 45.

5 Mladen Dolar, "Hegel and Freud," *e-flux*, No. 34 (April 2012), www.e-flux.com/journal/hegel-and-freud.

ку традиционални практики наследени од минатото, вклучувајќи ги сите „асимилирани".

„Асимилирањето" на парадигматска форма стара како ропството преку универзална аболиција, само ја зајакнува. За разбирање на изворот на оваа сила, ќе помогне друга нестандардна форма на негација. За разлика од негацијата на Хегел, верзијата на Фројд не го отстранува, туку без контрола го афирмира она што е негирано: „не" значи „да"[5]. Негативната форма на изразување едноставно ни дозволува да го кажеме она што не може да биде кажано - т.е. вистината. Јазикот користи негација за да ја помине цензурата на свеста. Зборовите на пациентот: „Прашуваш кое може да биде лицето во сонот. Не е мајка ми", како што знаеме, Фројд тоа го толкува како: „Значи, мајка му е"[6].

По испитувањето на историјата од психоаналитичка перспектива, главниот „мотор на прогресот" е всушност потиснувањето, кое, како што потенцира Лакан, секогаш се совпаѓа со враќањето на потиснатите[7]. Така, претходните слоеви на нашата психоисторија не исчезнуваат, оставајќи им го местото на нивните наследници, се потиснуваат, за да се вратат во нови форми. Ропството, асимилирано од универзалната формална аболиција или потиснато од неа надвор од границите на периферијата на социјалната свест, не исчезнало, туку продолжува да живее тука, во самата срцевина на слободниот современ демократски свет

5 Mladen Dolar, "Hegel and Freud," *e-flux*, No. 34 (April 2012), www.e-flux.com/journal/hegel-and-freud.

6 Sigmund Freud, "Negation," trans. by Joan Rivière, *International Journal of Psychoanalysis*, Vol. 6, No. 4 (1925), 235.

7 Jacques Lacan, *The Seminar of Jacques Lacan. Book I: Freud's Papers on Technique*, trans. by John Forrester (New York: Norton, 1991), 158-9.

to say what cannot be said - i.e., the truth. Language uses negation to get around the censor of consciousness. The patient's words "You ask who this person in the dream can be. It's not my mother," Freud interprets, as we know, to mean: "'So it is his mother.'"[6]

Upon examining history from a psychoanalytical perspective, the main "engine of progress" is seen to be repression, which, as Lacan underscores, always coincides with the return of the repressed.[7] Thus the preceding layers of our psychohistory do not disappear, yielding their place to their successors, but undergo repression, in order to return in new forms. Slavery, sublated by the universal formal abolition or repressed by it beyond the borders of the periphery of social consciousness, did not disappear, but continues to dwell here, at the very heart of the free contemporary democratic world - not as its accidental aberration, but as its censored memory and unrecognized true nature.

However, and this would be my argument, the Aristotelian claim that democracy is founded on freedom does not lose its meaning when juxtaposed with the existence of a black market in slaves.

The point here is not that the freedom of the contemporary world is compromised by slavery, or that we nonetheless have a democracy that is somehow inauthentic, or that the creeping proliferation of slavery poses a threat to democratic freedoms. Slavery, by definition, is contrary to freedom, but this contradiction is dialectical in character. Let us remember that in the time of Aristotle it was precisely slaves who guaranteed

6 Sigmund Freud, "Negation," trans. by Joan Rivière, *International Journal of Psychoanalysis*, Vol. 6, No. 4 (1925), 235.

7 Jacques Lacan, *The Seminar of Jacques Lacan, Book I: Freud's Papers on Technique*, trans. by John Forrester (New York: Norton, 1991), 158-9.

- не како негова случајна аберација, туку како негова цензурирана меморија или непризнаена вистинска природа.

Меѓутоа, и ова би бил мојот аргумент, Аристотеловото тврдење дека демократијата е заснована врз слобода не го губи своето значење спротивставена со постоењето на црните пазари на робови.

Поентата тука не е дека слободата на современиот свет е компромитирана со ропството или дека ние сепак имаме демократија која е, донекаде, неавтентична, или дека ползечкото распространување на ропството претставува закана за демократските слободи. Ропството, по дефиниција, е спротивно на слободата, но оваа контрадикција е дијалектичка по својот карактер. Да се потсетиме дека во времето на Аристотел, токму робовите им ја гарантирале слободата на граѓаните на полисот, слободата суштинска за спроведувањето на демократијата, управувањето со владата, како и нивната филозофија: низ својата работа, робовите ги *ослободувале* граѓаните и токму таа слобода, гарантирана од робовите, била основниот елемент на атинската демократија. Прашањето не е како се случило демократските слободи денес органски да коегзистираат со невидени нивоа на ропство. Прашањето е друго: ако базичниот елемент на демократијата е слободата, тогаш, кој е основниот елемент на слободата?

2.

Најпознатиот и најчесто цитиран пример на анализа на ропството во филозофијата е четвртото поглавје на Хегеловата *Феноменологија на духот*, која се занимава со дијалектиката на господарот и слугата. Мислења, вклучувајќи и позитивни, за ропството во филозофијата имало и пред Хегел: првото нешто

citizens of the polis the freedom essential to their implementation of democracy, administration of government, and even their philosophy: through their work, the slaves *freed* the citizens, and it was precisely that freedom, guaranteed by the slaves, that was the core element of Athenian democracy. The question is not how it happened that democratic freedoms today organically coexist with unprecedented levels of slavery. The question is something else: if the basic element of democracy is freedom, then what is the basic element of freedom?

2.

The most well-known and oft-quoted example of an analysis of slavery in the history of philosophy is the fourth chapter of Hegel's *Phenomenology of Spirit*, dealing with the dialectic of master and slave. Opinions, including positive ones, were expressed on slavery in philosophy before Hegel as well: the first order of business in this regard is usually referencing the regrettably famous justification of slavery made by Aristotle, who in the *Politics* (the same place where he writes about freedom as the source of democracy) declares that some people are slaves "by nature" and are therefore better off living in subordination to those whose station is higher.[8] In antiquity, in the Middle Ages, and in modern times various definitions of slavery have been put forward and a variety of arguments for and against it have been made. In the process, slavery has been examined as, on the one hand, the really existing institutional social practice of forced labor, and on the other, as a metaphor for spiritual dependence, for unfreedom in general. However, it was in the *Phenomenology of Spirit* that slavery was endowed with its full significance as a philosophical concept, concentrating both of these meanings in the complex knot that so many have been keen to untangle.

8 Aristotle, *Politics*, 9.

во врска со ова што треба да се направи е упатување на, за жал, познатото оправдување на ропството на Аристотел, кој во *Политика* (истото место каде што тој пишува за слободата како извор на демократија) вели дека некои луѓе се робови „по природа" и затоа им е подобро да живеат во потчинетост на оние на повисоки позиции[8]. Во антиката, во Средниот век и во модерните времиња, дадени се различни дефиниции за ропството и различни аргументи за и против него. Во процесот, ропството било истражувано како, од една страна, вистински постојна институционална социјална практика на присилна работа, и, од друга страна, како метафора за духовна зависност, за неслобода, општо. Сепак, во *Феноменологија на духот*, на ропството му беше дадено целосна важност како филозофски концепт, концентрирајќи ги двете овие значења во комплексен јазол што многумина многу сакале да го одврзат.

Хегел, за разлика од Аристотел и други автори, не пишува од позиција на господар за тоа како да се справува со робовите, дали ропството е правилно или неправилно, дали робовите треба да се ослободат или не. Ропството не е ниту добро ниту лошо. Тоа е форма на феноменално знаење на ниво каде што свеста, водена надвор од себе од кршливата известност на сензуалните работи, си пристапува себеси како на предмет, тестирајќи ја вистината на својата сопствена непобитност. „Самосвеста постои *во* и *за себе* онака и со постоење во и за себе, за друг..."[9], вели Хегел, и така го открива Другиот за филозофијата.

Основниот однос на Другиот е борбата за признавање во која едниот излегува господар, а другиот слуга. Во борбата, во прашање е животот: тој што го ризикува

Hegel, unlike Aristotle and other authors, does not write from the position of a master about how to deal with slaves, whether slavery is right or wrong, whether slaves should be freed or not. Slavery is not good or bad. It is a form of phenomenal knowledge at the level where consciousness, led outside itself by the fragile certainty of sensual things, approaches itself as a thing, testing the truth of its own self-certainty. "Self-consciousness exists *in* and *for itself* because and by way of its existing in and for itself for an other...,"[9] Hegel says, and thus discovers the Other for philosophy.

The basic relationship to the Other is the struggle for recognition, out of which one emerges as master, the other as slave. At stake in the struggle is life: he who risks his, exhibiting valor, will be master. He thus demonstrates his independence from the physical conditionality of individual life, his freedom. He who values life more than freedom, who clings to his life, recognizes another as his master and will be his slave.

> The relation of both self-consciousnesses is thus determined in such a way that it is through a life and death struggle that each proves his worth to himself, and that both prove their worth to each other. - They must engage in this struggle, for each must elevate his self-certainty of existing for himself to truth, both in the other and in himself. And it is solely by staking one's life that freedom is proven to be the essence. [...] The individual who has not risked his life may admittedly be recognized as a person, but he has not achieved the truth of being recognized as a self-sufficient self-consciousness.[10]

From that point unfolds the famous dialectic, in which the slave serves as a mediating link between master

8 Aristotle, *Politics*, 9.

9 G.W.F. Hegel, *The Science of Logic*, trans. by George di Giovanni (New York: Cambridge University Press, 2010), 164.

9 G.W.F. Hegel, *The Science of Logic*, trans. by George di Giovanni (New York: Cambridge University Press, 2010), 164.

10 Ibid., 168-9.

Journal for Politics, Gender and Culture / Vol. 14, No. 1 / 2017

својот, покажувајќи храброст, ќе биде господар. Така ја покажува својата независност од физичката условеност на индивидуалниот живот, неговата слобода. Тој што го цени својот живот повеќе од слободата, тој кој се држи за својот живот, признава друг за свој господар и ќе биде негов слуга.

> Така, и односот на самосвеста е одреден така што секој ја потврдува својата вредност себеси преку борба за живот или смрт, и двајцата си ја потврдуваат својата вредност еден на друг. - Мора да влезат во оваа борба, затоа што секој мора да ја подигне својата сопствена непобитност до вистина, и кај другиот и кај себе. И само со вложување на сопствениот живот се докажува слободата како суштина. [...] Поединецот што не го ризикувал сопствениот живот може секако да биде признаен како човек, но не ја постигнал вистината да биде признаен како самодоволна самосвест[10].

Од таа точка се развива познатата дијалектика, во која слугата служи како посредничка врска меѓу господарот и предметот. За предмет на желба, предмет во светот на предмети, да му обезбеди задоволство на господарот, слугата го подложува на процеси на елаборација и го прави достапен за консумација. За да има сладок шеќер на масата на господарот, некој мора да ја одгледа, собере и обработи шеќерната трска. Во ова, всушност, ја гледаме суштината на работата. Но не само во ова. Додека господарот ужива во својата доминација, престиж, признавање и директен пристап до материјални добра, слугата се развива себе и со своите средства за работа активно го трансформира околниот свет.

Работата е негативниот однос кон реалноста преку кој, според Хегел, е можно присвојувањето на самоand thing. In order for an object of desire, a thing in the world of things, to provide satisfaction to the master, the slave subjects it to processes of elaboration and makes it available for consumption. In order for there to be sweet sugar on the master's table, someone must grow, gather, and process the sugar cane. In this, in fact, we see the essence of labor. But not only in this. While the master is enjoying her dominance, prestige, recognition and direct access to material goods, the slave is developing herself and by means of his work is actively transforming the surrounding world.

Labor is the negative relationship to reality through which, according to Hegel, the acquisition of the self-consciousness of authentic autonomy is possible. The thing processed by the slave participates in the process of her self-education, or formation: in laboring, it is as if she were creating things out of their very nothingness, out of her own nothingness. The master, after all, is on a downward path, his freedom is revealed to be inauthentic - reveling in consumption, he is not self-sufficient; he is helpless in his dependence on the slave: "the *truth* of the self-sufficient consciousness is the *servile consciousness*."[11] It is through work, not through consumption, that a free, thinking consciousness is born. Slavery, not mastery, paves the complex path to freedom. As Althusser writes in his short essay "Man, That Night": "The triumph of freedom in Hegel is not the triumph of any freedom whatever: it is not the mightiest who prevails in the end; history shows, rather, that human freedom is engendered by the slave."[12]

10 Ibid., 168-9.

11 Ibid., 104.

12 Louis Althusser, "Man, That Night," in *The Spectre of Hegel: Early Writings*, trans. by G.M. Goshgarian (London and New York: Verso, 2014), 172.

свеста за автентична автономија. Предметот обработуван од слугата учествува во процесот на своето самообразување или формирање: работејќи, како да креира работи од нивната ништост, од својата ништост. Најпосле, господарот е на надолен правец, неговата слобода се открива како неавтентична - уживајќи во консумирањето, не е самодоволен; беспомоќен е во својата зависност од слугата: „*вистината* на самодоволната свест е *сервилната свест*“[11]. Преку работа, а не преку консумирање, се раѓа слободна мислечка свест. Ропството, а не господарењето, го поплочува патот до слободата. Како што пишува Алтисер во својот кус есеј, „Човек, таа вечер“: „Триумфот на слободата кај Хегел не е триумф на каква било слобода: не е најмоќниот оној кој издржува до крај; историјата покажува, дека попрво, отелотворение на човечката слобода е слугата“[12].

3.

Меѓу експертите во полето на толкување на *Феноменологија на духот* и особено тој пасус, допрва треба да се постигне одлучен консензус за тоа што Хегел „навистина“ вели. Дали зборува за ропството во смисла на вечен симбол на принуда и воздржување, како повторувачка структура, во форма на матрикс кој се репродуцира бескрајно, или во смисла на опис на конкретна, помината историска ера во антиката? Каде се среќаваат слугата и господарот? Во етерот, на Земјата, во историјата, теоретски или во нашите глави? Дали нивната борба претставува социјален антагонизам или дуалитет во една свест? Јас се држам до непретенциозната и ненапад-

11 Ibid., 104.

12 Louis Althusser, “Man, That Night,” in *The Spectre of Hegel: Early Writings*, trans. by G. M. Goshgarian (London and New York: Verso, 2014), 172.

3.

Among specialists in the field of interpreting the *Phenomenology of Spirit* and that passage in particular, a decisive consensus has yet to be reached concerning what Hegel is “really” saying. Is he speaking of slavery in terms of an eternal symbol of coercion and self-restraint, as a recurring structure, in the form of a matrix that reproduces itself endlessly, or in terms of the description of a particular, bygone historical era in antiquity? Where does the encounter of slave and master take place? In the ether, on earth, in history, in theory, or in our heads? Does their struggle represent a social antagonism or the duality within one consciousness? I hold to the unassuming and undistinguished idea that the dialectic of master and slave unfolds on all of these levels (which at the same time themselves displace and negate each other) at once, but other, more radical theories exist as well.

The most controversial treatment of the Hegelian dialectic of master and slave belongs to Alexandre Kojève. Kojève's interpretation bases itself on a presupposition that negativity, which Hegel links to the historical unfolding of spirit, is the exclusive property of human beings: “‘Spirit’ in Hegel … means ‘*human* Spirit’ or *Man*, more particularly, collective Man - that is, the People or State, and, finally, Man as a whole or humanity in the totality of its spatial-temporal existence, that is, the totality of universal History.”[13] For Kojève, any negation of the material fact of being always presupposes an active human subject. Kojève transforms the *Phenomenology* into a kind of historical anthropology, from which any and all nonhuman elements are excluded.

Whereas for Hegel, the negative as restlessness, the impossibility of staying in one place, movement outward

13 Alexander Kojève, *Introduction to the Reading of Hegel*, trans. by James H. Nichols, Jr. (Ithaca, NY: Cornell University Press, 1969), 138.

на идеја дека дијалектиката на господарот и слугата се одвива на сите овие нивоа (кои истовремено самите меѓусебно се разместуваат и негираат) истовремено, но постојат и други, порадикални теории.

Најконтроверзниот третман на Хегеловата дијалектика на господарот и слугата му припаѓа на Александар Кожев. Толкувањето на Кожев се заснова на претпоставката дека негативноста, кога Хегел ја поврзува со историското развивање на духот, е ексклузивна сопственост на човечките суштества: „‚Дух' кај Хегел... значи ‚*човечки* Дух' или *Човек*, поконкретно колективен Човек - поточно, Луѓето или Државата, и, конечно, Човек како целина или човештвото во целосноста на своето просторно-временско постоење, т.е., целосноста на универзалната Историја"[13]. За Кожев, секое негирање на материјалниот факт на постоењето секогаш претпоставува активен човечки субјект. Кожев ја трансформира *Феноменологијата* во историска антропологија, од која се исклучени секој и сите елементи на не-човечкото.

Додека за Хегел, негативното како немир, неможност за останување во едно место, движење надвор од себе, алтерација, е главен елемент на онтологијата, за Кожев тоа станува опис на човечкото постоење. Во Хегеловски свет, не се имуни на негирање ни елементите на неорганската природа, ни растенијата, ни животните нити кое било друго битие; затоа, суштината на секое такво битие може и мора да се разбере и изрази „не само како *суштина*, туку подеднакво и како *субјект*"[14]. Секој ентитет е во однос со својата другост - со она што не е, до Другиот - во состојба на контрадикторност од која се раѓа вистината пре-

13 Alexander Kojève, *Introduction to the Reading of Hegel*, trans. by James H. Nichols, Jr. (Ithaca, NY: Cornell University Press, 1969), 138.

14 Hegel, *The Science*, 15.

from the self, alteration, is the main element of ontology, for Kojève it becomes a description of human existence. In the Hegelian world, neither elements of inorganic nature, nor plants, animals, or any other being, are alien to negation; the essence of any such being can and must therefore be understood and expressed "not merely as *substance* but also equally as *subject*."[14] Each entity relates with its otherness - with that which it is not, with the Other - in a state of contradiction, out of which truth is born through negation. As Hegel writes in the *Philosophy of Nature*: "[t]he animal world is the truth of the vegetable world"[15] - and at the same time its death: "[t]he animal process is higher than the nature of the plant, and constitutes its destruction."[16] Kojève hurriedly discards the *Philosophy of Nature*, finding therein only idealism and the spiritualization of matter, and thus loses sight of this fundamental moment,[17] confining the horizon of negativity to a single solitary species which, having appeared on Earth, suddenly transforms nature into History. The "experience of consciousness" is transformed into the history of humanity, which starts from the primal scene of the encounter between two people.

For Kojève, the master and slave are not two parts of one and the same self-consciousness, but literally two different people. They meet and enter into a battle of desires. Each participant in this battle wants to be recognized in his human dignity, but recognition is given only to the one who goes all the way and demonstrates

14 Hegel, *The Science*, 15.

15 G.W.F. Hegel, *Philosophy of Nature*, trans. by J.M. Petry (London: George Allen and Unwin Ltd, 1970), 213.

16 Ibid., 101.

17 Oxana Timofeeva, "The Negative Animal," *Stasis*, Vol. 1, No. 1 (2013), 266-88, www.stasisjournal.net/all-issues/12-1-politics-of-negativity-october-2013/15-the-negative-animal.

ку негација. Како што пишува Хегел во *Филозофија на природата*: „[ж]ивотинскиот свет е вистината на растителниот свет"[15] - истовремено и негова смрт: "[ж]ивотинскиот процес е повисок од природата на растението и го претставува неговото уништување"[16]. Кожев брзо ја отфрла *филозофијата на природата*, наоѓајќи во неа само идеализам и спиритуализација на материјата, и така губи увид во овој фундаментален момент[17], ограничувајќи го хоризонтот на негативност на единствен осамен вид кој, појавувајќи се на Земјата, одеднаш ја трансформира природата во Историја. „Искуството на свест" се трансформира во историја на човештвото, која почнува од првобитната сцена од средбата меѓу две лица.

За Кожев, господарот и слугата не се два дела од една и иста самосвест, туку, буквално, две различни лица. Тие се среќаваат и влегуваат во борба на желби. Секој учесник во оваа борба сака да биде признаен поради својот човечки дигнитет, но бива признаен само оној кој оди докрај и покажува бестрашност, ризикувајќи го својот живот. Може да се каже дека ова е точниот момент каде што Кожев ја обележува границата на човечкото битие - линијата што го одвојува човекот од природниот и животинскиот свет, додека слугата, врзан од стравот за својот живот, останува и е послушен. Во негативноста на работата, сепак, тој го надминува своето ропство, се здобива со самодоволна самосвест и, на крај, станува слободен.

За да постигне ваква состојба, требало да се премине преку ропството. Како што забележува Кожев веш-

his fearlessness by risking his life. It may be said that this is the precise moment where Kojève demarcates the boundary of the human - the line that separates man from the natural and animal world, wherein the slave, shackled by fear for his life, remains and abides. In the negativity of work, however, he overcomes his slavery, acquires self-sufficient self-consciousness and, in the end, becomes free.

To attain that state, it was necessary to cross over through slavery. As Kojève notes quite aptly: "... to be able to cease being a slave, he must have been a slave."[18] It is not the master, but the slave, he who was initially refused recognition of his human dignity, who achieves authentic freedom, in which he makes the historical essence of humanity a reality. When this fulfilment reaches its plenitude, history, composed of wars and revolutions, ends. None will be slaves any more, for all are citizens of the total, homogeneous state of universal mutual recognition.

In the unrestrained anthropocentrism of Kojeve's interpretation there is something extremely curious for a symptomatic reading: do not these insistently repeated litanies of the human essence of freedom, which today appear rather comical, indicate what is being repressed or forgotten here, namely the nonhuman essence of unfreedom, out of which slavery builds both history and freedom? As Georges Bataille observes, contemplating in particular the feasibility of Kojève's theory, human dignity, the struggle for which is a fight to the death, "is not distributed equally among all men,"[19] and until inequality has been eradicated, history will not end. Inequality among people cannot be eradicated because it is founded upon another kind of inequality - between

15 G.W.F. Hegel, *Philosophy of Nature*, trans. by J.M. Petry (London: George Allen and Unwin Ltd, 1970), 213.

16 Ibid., 101.

17 Oxana Timofeeva, "The Negative Animal," *Stasis*, Vol. 1, No. 1 (2013), 266-88, www.stasisjournal.net/all-issues/12-1-politics-of-negativity-october-2013/15-the-negative-animal.

18 Kojève, *Introduction*, 47.

19 Georges Bataille, *The Accursed Share*, trans. by Robert Hurley (New York: Zone Books, 1991), 333.

то: „... да може да престане да биде слуга, мора да бил слуга“[18]. Не господарот, туку слугата бил тој што прво не добил признание за својот човечки дигнитет, кој постигнува автентична слобода, во која ја прави реална историската суштина на човештвото. Кога оваа исполнетост ќе ја постигне својата полнотија, историјата, сочинета од војни и револуции, завршува. Никој веќе нема да биде слуга затоа што сите се граѓани на целосната, хомогена состојба на универзално взаемно признавање.

Во необузданиот антропоцентризам на Кожев има нешто многу интересно за симптоматично читање: зарем овие упорно повторувани литании на човечката суштина на слободата, кои денес изгледаат доста комично, не покажуваат што се потиснува или заборава тука, имено не-човечката суштина на не-слободата, од кои ропството ги гради и историјата и слободата? Како што забележува Жорж Батај, размислувајќи посебно за изводливоста на теоријата на Кожев, човечкиот дигнитет, борбата која е биење до смрт, „не е подеднакво распоредена меѓу сите луѓе“[19], и додека не се избрише нееднаквоста, историјата нема да заврши. Нееднаквоста меѓу луѓето не може да се избрише затоа што таа е заснована врз друг вид нееднаквост - меѓу луѓето и нелуѓето. Сè додека универзалното човештво ги потврдува своите човечка природа и слобода на сметка на друг - животно, робот, роб - ќе има и такви чија човечност нема да биде признаена. Патем, ова е зошто Батај не верува во комунизмот и во бескласно општество: „Човекот од ‚бескласното општество‘ е сопственик на вредноста во име на која ги уништил класите до самиот импулс кој го поделил човештhumans and nonhumans. As long as universal humanity affirms its human nature and freedom at the expense of another - an animal, a robot, a slave - there will exist those who are denied recognition of their humanity. This is, incidentally, why Bataille does not believe in communism and the classless society: “The man of ‘classless society’ owes the value in the name of which he destroyed the classes to the very impulse that divided humanity into classes: human dignity grows out of the negation of the nonhuman.”[20]

This perspective allows us to shed some light on certain aspects of contemporary slavery. Why is it so difficult to examine it in the context of human rights violations? Because in the legal context of contemporary bourgeois nation-states there exists a confusion between human rights and civil rights. Those who are deprived of civil rights - primarily stateless persons, illegal migrants, refugees - fall into a kind of gray zone. The basic guarantor of rights and freedoms is, in the final reckoning, the state, whose free citizens are human beings. Where there is no citizen, there is no human being - that is precisely how the situation is viewed by black market agents whose first order of business is to remove the documents that prove a person’s identity.

Each citizen is free. As in the time of Aristotle, freedom belongs to the citizen, but in the universal state according to Kojève all are citizens. Today’s slaves are undocumented or overlooked statistical units. They somehow exist, yet it is as if they were not there. If we speak of the free citizen of the contemporary capitalist society, then what, we must ask, differentiates him (a) from the free citizen of the ancient polis and (b) from the slave? In the first instance, the answer is that the contemporary free citizen in most cases works like a dog, and in the second, that in most cases he exchanges his

18 Kojève, *Introduction*, 47.

19 Georges Bataille, *The Accursed Share*, trans. by Robert Hurley (New York: Zone Books, 1991), 333.

20 Ibid., 337.

вото на класи: човечкиот дигнитет произлегува од негирањето на не-човекот"[20].

Оваа перспектива ни дозволува да расветлиме некои аспекти на современото ропство. Зошто е толку тешко да се испита во контекст на повреда на човекови права? Затоа што во правниот контекст на современите буржоаски национални држави има забуна меѓу човечките права и граѓанските права. Лишените од граѓански права - главно лица без држава, незаконски мигранти, бегалци - спаѓаат во некоја сива зона. Основниот гарант на правата и на слободите е, најпосле, државата, чии слободни граѓани се човечки суштества. Каде што нема граѓанин, нема човечко суштество - токму така гледаат на ситуацијата агентите на црниот пазар чија прва работа е да ги одземат документите што го потврдуваат идентитетот на лицето.

Секој граѓанин е слободен. Како во времето на Аристотел, слободата му припаѓа на граѓанинот, но во универзалната држава според Кожев, сите се граѓани. Денешните робови се недокументирани или занемарени статистички мерки. Тие постојат некако, но сепак е како да не се таму. Ако зборуваме за слободниот граѓанин на современото капиталистичко општество, тогаш што, мора да прашаме, го разликува од (а) слободниот граѓанин на античкиот полис и (б) од робот? Во првиот случај, одговорот е дека современиот слободен граѓанин, во повеќето случаи, работи како куче, а во вториот, дека во повеќето случаи, неговата размена на труд за пари (додека робовите ја заменуваат за живот, храна, сместување, итн.) Во тој случај парите имаат некаква улога на признавање на човекот, универзален еквивалент и мерка на човечки дигнитет.

20 Ibid., 337.

labor for money (where the slave exchanges it for life, food, lodging, and so on). Money thus acts as a kind of recognition of the human, a universal equivalent and measure of human dignity.

In Marx's view, on the other hand, there is no significant structural difference between the slave and the wage-worker - as he writes in the *Economic and Philosophic Manuscripts of 1844*, alienated labor for money is just as coercive as slave labor.[21] The worker goes to work in order to be able to get up and go to work the next day. The wretched infrastructure of the reproduction of his labor-power bears witness to the fact that his subjectivity is constituted around the loss of the essence of his humanity. At the same time, real power belongs to money, which stands "between man's need and the object, between his life and his means of life," between me and the other person, whose love, whose kiss I wish to buy.[22] In capitalist society, money is a means of recognition.

4.

"The need for money is for that reason the real need created by the modern economic system, and the only need it creates" - in the revised edition of *The Society of the Spectacle*, Guy Debord links this conclusion of Marx's directly to the Hegelian theory of money presented in his *Jenenser Realphilosophie*.[23] Money here operates as a materialized concept, a form of unity of all existing things:

21 Karl Marx, *Economic and Philosophical Manuscripts of 1844*, trans. by Martin Milligan (Mineola: Dover, 2007), 23, 81.

22 Ibid., 135.

23 Guy Debord, *The Society of the Spectacle*, trans. by Donald Nicholson-Smith (New York: Zone Books, 1992), 62.

Од друга страна, според гледиштето на Маркс, нема значителна структурна разлика меѓу робот и надничарот - како што пишува во *Економски и филозофски ракописи од 1844 г.*, отуѓениот труд за пари е подеднакво принуден како робовското работење[21]. Работникот оди на работа за да може да стане и да оди на работа следниот ден. Мизерната инфраструктура на репродуцирањето на неговата работна моќ е сведоштво за тоа дека неговата субјективност е формирана околу губењето на суштината на неговата човечност. Во исто време, вистинската моќ им припаѓа на парите кои стојат меѓу „човековата потреба и објектот, меѓу неговиот живот и неговите средства за живот", меѓу мене и другото лице чија љубов, чиј бакнеж сакам да го купам[22]. Во капиталистичкото општество, парите се средство за признавање.

4.

„Од тие причини, потребата за пари е вистинската потреба креирана од модерниот економски систем и единствената потреба која тој ја создава" - во ревидираното издание на *Општество на спектакл*, Ги Дебор го поврзува овој заклучок на Маркс директно со Хегеловата теорија за парите презентирана во неговата *Jenenser Realphilosophie*[23]. Тука парите функционираат како материјализиран концепт, форма на единство на сите постојни работи:

> Потреба и работа, подигнати до оваа универзалност, потоа формираат, на своја сметка, монструозен систем на меѓузависност, на ниво на

> Need and labor, elevated into this universality, then form on their own account a monstrous system of community and mutual interdependence in a great people; a life of the dead body, that moves itself within itself [...], and which requires continual strict dominance and taming like a wild beast.[24]

It is curious that in this work, written not long before *The Phenomenology of Spirit*, Hegel, describing the civil society of his time, already speaks of recognition, based on property, but does not yet speak about slavery. The master and slave appear in his philosophy in the period 1805-1806. As Susan Buck-Morss asserts, this is not accidental: the dialectic of master and slave does not emerge from the philosopher's head, but from the very historical reality that shaped him.

> No one has dared to suggest that the idea for the dialectic of lordship and bondage came to Hegel in Jena in the years 1803-5 from reading the press - journals and newspapers. And yet this selfsame Hegel, in this very Jena period during which the master-slave dialectic was first conceived, made the following notation: "Reading the newspaper in early morning is a kind of realistic morning prayer. One orients one's attitude against the world and toward God [in one case], or toward that which the world is [in the other]. The former gives the same security as the latter, in that one knows where one stands."[25]

Thus Buck-Morss, quoting Hegel, in her book *Hegel, Haiti, and Universal History*, persuasively shows that the Hegelian dialectic of master and slave is not simply a commonplace explanatory philosophical metaphor, corresponding to the two-faced Western discourse of emancipation.

21 Karl Marx, *Economic and Philosophical Manuscripts of 1844*, trans. by Martin Milligan (Mineola: Dover, 2007), 23, 81.

22 Ibid., 135.

23 Guy Debord, *The Society of the Spectacle*, trans. by Donald Nicholson-Smith (New York: Zone Books, 1992), 62.

24 Hegel, *System*, 249.

25 Susan Buck-Morss, *Hegel, Haiti, and Universal History* (Pittsburgh, PA: University of Pittsburgh Press, 2009), 49.

> заедница и взаемно, кај многу луѓе; живот на мртвото тело, што се движи себеси во себеси [...], и на кое му треба постојана строга доминација и скротување, како на див свер[24].

Интересно е што во ова дело, напишано не многу пред *Феноменологија на духот*, Хегел, опишувајќи го граѓанското општество на своето време, веќе зборува за признавање, врз основа на сопственост, но сè уште не зборува за ропство. Господарот и слугата се јавуваат во неговата филозофија во периодот 1805-1806 г. Како што вели Сузан Бак-Морс, ова не е случајно: дијалектиката на господарот и на слугата не потекнува од главата на филозофот, туку од самата историска реалност која го обликувала.

> Никој не се осмелил да предложи дека идејата за дијалектиката на господарењето и на слугувањето потекнуваат од Хегел во Јена во 1803-5 г. од читањето на печатот - списанијата и весниците. А сепак, овој истиот Хегел, во истиот период во Јена во кој првпат била смислена дијалектиката господар-слуга, го забележал следново: „Читањето весници рано наутро е вид реалистична утринска молитва. Човек го ориентира својот став кон светот и кон Бога [во едниот случај], или кон она што светот е [во другиот случај]. Првото дава иста сигурност како и второто и така, човек знае каде му е местото"[25].

Така, Бак-Морс, цитирајќи го Хегел, во својата книга *Хегел, Хаити и универзалната историја*, убедливо покажува дека Хегеловата дијалектика на господарот и на слугата не е само обична појаснувачка филозофска метафора, која одговара на дволичниот западен дискурс за еманципација.

In Buck-Morss's view, what Hegel is really writing about is not the symbolic slavery from whose chains the ideologues of the French Revolution call for breaking free, but the real slavery in those very French colonies on which the Revolution kept its eyes shut, as if emancipation were solely a matter for those with white skin. It is not the French Revolution, as has hitherto been thought, that preoccupies Hegel, so much as another revolution that took place in Haiti from 1791 to 1803. That was the first large-scale uprising in history, which led to the overthrow of slavery and the establishment of a self-governing Haitian republic: "... the half-million slaves in Saint-Domingue, the richest colony not only of France but of the entire colonial world, took the struggle for liberty into their own hands, not through petitions, but through violent, organized revolt."[26]

Haitian slaves were not freed by a decree from on high; they destroyed their hateful masters with their own hands and made themselves free people - was this not the fight to the death of which Hegel spoke in the *Phenomenology*?

> Mutual recognition among equals emerges with logical necessity out of the contradictions of slavery, not the least of which is trading slaves as, legally, "things," when they show themselves capable of becoming the active agents of history by struggling against slavery in a "battle of recognition" under the banner, "Liberty or Death!"[27]

Buck-Morss underscores the fact that none of Hegel's interpreters has previously taken this historical reality into consideration. Nobody cares about Haiti, while every reader strives to see a high-minded metaphor in the Hegelian dialectic - including Marx, for whom it is one

24 Hegel, *System*, 249.

25 Susan Buck-Morss, *Hegel, Haiti, and Universal History* (Pittsburgh, PA: University of Pittsburgh Press, 2009), 49.

26 Ibid., 36.

27 Ibid., 12.

Journal for Politics, Gender and Culture / Vol. 14, No. 1 / 2017

Според Бак-Морс, она за што Хегел навистина пишува не е симболичкото ропство од чии синџири идеолозите на Француската револуција повикуваат да се ослободиме, туку вистинското ропство во француските колонии за кои Револуцијата се правеше слепа, како еманципацијата да е нешто само за оние со бела кожа. Хегел не се занимава со Француската револуција, како што се мислеше досега, туку друга револуција што се случила во Хаити од 1791 г. до 1803 г. Тоа било првиот поголем бунт во историјата, кој довел до прекинување на ропството и воспоставување на самостојна Република Хаити: „... половина милион робови во Санто Доминго, најбогатата колонија, не само на Франција, туку во целиот колонијален свет, започнала битка за слобода, не преку петиции, туку преку насилен, организиран револт“[26].

Хаитските робови не биле ослободени со декрет од горе; тие ги уништиле своите господари полни омраза и сами се ослободиле - зарем ова не е борбата до смрт за која говореше Хегел во *Феноменологијата*?

> Взаемното признавање меѓу еднаквите се појавува како логичка нужност од контрадикциите на ропството, како на пример тргувањето на робовите, легално, како „предмети“, кога се покажуваат како способни да бидат активни двигатели на историјата преку борбата против ропството во „борба за признавање“ под слоганот „Слобода или смрт!“[27].

Бак-Морс го потенцира фактот дека ниеден од толкувачите на Хегел не ја зел предвид оваа историска реалност. Никој не се грижи за Хаити, додека секој читател се труди да види паметна метафора во Хегеловата дијалектика - вклучувајќи го Маркс, за кого тоа

26 Ibid., 36.

27 Ibid., 12.

description of the class struggle. Furthermore, forgetting real slavery in favor of metaphorical is, in a sense, one of Marxism's contributions, as it taught us to think history in terms of successive economic formations, and correspondingly to categorize slavery as an outmoded archaism. The matter is, of course, much more complex in Marx, but it is nonetheless impossible not to concur with Buck-Morss that without an understanding of issues at the heart of post-colonial studies and the crucial role of the slave trade in the formation of contemporary capitalism, our reading of the Hegel passage in question is, of course, utterly inadequate.[28] Continuing this line of inquiry in some respects, we must once again place real slavery front and center, this time the contemporary kind, existing in Haiti, incidentally, on a colossal scale. It appears that after the revolution everything took a turn for the worse, as usual: slavery led not to freedom, but to lordship. Former slaves became masters and themselves took slaves. History began all over again.

Wherein lies the problem? Why does the mechanism of liberation falter? My suspicion falls on its "too human" character, already indicated in connection with Kojève's interpretation: the recognition of any person's human dignity is a moment of masterhood, and a master cannot exist without a slave. Who will work if all are masters? Those who are not or, as it were, "are not fully" human - the unrecognized. In fantastic scenarios of the future, most frequently post-apocalyptic (for example, in Hollywood films), people are rarely truly free, but often are masters whose freedom, as in the past, in Athens, is secured by someone's slave labor. People have their work done for them by mechanical animals, robots - until the point when self-consciousness emerges in them together with life (the biotechnological utopia).

28 See Eric Williams, *Capitalism and Slavery* (Chapel Hill, NC: University of North Carolina Press, 1944).

е опис на класната борба. Всушност, заборавањето на вистинското ропство во полза на метафоричното, е, на некој начин, еден од придонесите на марксизмот, бидејќи нè учеше да размислуваме за историјата како последователни економски формации, и со тоа, да се категоризира ропството како надминат архаизам. Секако, темата е покомплексна кај Маркс, но сепак е невозможно да не се согласи со Бак-Морс дека без разбирање со кои се занимаваат постколонијалните студии и клучната улога на трговијата со робови во обликувањето на современиот капитализам, нашето читање на Хегеловиот пасус за кој станува збор, е, секако, сосем несоодветно[28]. Продолжувајќи по оваа линија, во некоја смисла, мора повторно да го ставиме во фокус вистинското ропство, овој пат современиот вид кој постои на Хаити, инцидентно, во огромни размери. Се чини дека по револуцијата сè тргнало во погрешен правец, како и обично: ропството не довело до слобода, туку до господарство. Поранешните робови станале господари и самите зеле робови. Историјата почнала да се повторува.

Каде лежи проблемот? Зошто потфрла механизмот на ослободување? Јас се сомневам во неговиот „премногу хуман" карактер, веќе посочен во врска со толкувањето на Кожев: признавањето на човечкиот дигнитет на кое било лице е момент на господарство, а господарот не може да постои без слугата. Кој ќе работи ако сите се господари? Оние што не се или што „не се целосно" човечни - непризнаените. Во фантастични сценарија за иднината, најчесто постапокалиптични (на пример, во холивудските филмови), луѓето се ретко вистински слободни, но често се господари чија слобода, како во минатото, во Атина, ја обезбедува нечија ропска работа. На луѓето работата им ја завршуваат механички животни,

28 Видете Eric Williams, *Capitalism and Slavery* (Chapel Hill, NC: University of North Carolina Press, 1944).

The living dead could be this kind of future slaves, if they were to return to their mythological and historical roots. It is well known that not only slaves were brought to Haiti from black Africa. Along with the slaves, new forms of worship appeared on the new continent - in particular the syncretic cult of voodoo, incorporating elements of African religions, Catholicism, and traditions of the local indigenous peoples. With the cult of voodoo, another new participant staggered out onto the world stage - the zombie, the living dead, the sorcerer's slave. The zombie is a product of colonialism which, before becoming one of the central post-human figures in contemporary mass culture with its vision of the end of history as the end of the world, was an integral part of Haitian folklore. As Sarah Juliet Lauro and Karen Embry argue in their "Zombie Manifesto," quoting Wade Davis's *Passage of Darkness: The Ethnobiology of the Haitian Zombie*:

> The roots of the zombie can be traced back to the Haitian Revolution, when reports of the rebelling slaves depicted them as nearly supernatural: "fanatic and insensate hordes of blacks rose as a single body to overwhelm the more 'rational' white troops."[29]

There are numerous accounts of how zombies first appeared. According to the most realistic, voodoo sorcerers used poisonous substances to put living people in a coma-like state or one of clinical death, when awoken from which, after having been buried alive, a person retained only certain bodily functions, sufficient to automatically carry out a set of very simple instructions or commands. Aside from the pharmacological, we find other explanations of the zombie phenomenon as well, particularly psychosocial ones. The living dead could, for example, work on sugar-cane plantations at night. In

29 Sarah Juliet Lauro and Karen Embry, "Zombie Manifesto: The Nonhuman Condition in the Era of Advanced Capitalism," *boundary 2*, Vol. 35, No. 1 (2008), 85-108.

роботи - до моментот кога ќе се појави во нив самосвест заедно со живот (биотехнолошка утопија).

Живите мртовци може да се ваков вид идни робови доколку би се вратиле на своите митолошки и историски корени. Добропознато е дека на Хаити не биле донесени само робови од црна Африка. Заедно со робовите, нови форми на религиско обожавање се појавиле на новиот континент - особено синкретичниот култ вуду, вклучувајќи елементи на африкански религии, католицизам и традиции на локалните домородци. Со вуду култот, тетеравејќи се појавил нов учесник на светската сцена - зомбито, живите мртовци, робот на јасновидецот. Зомбито е производ на колонијализмот кој, станувајќи една од централните пост-човечки фигури во современата масовна култура со својата визија за крајот на светот, бил интегрален дел на хаитскиот фолклор. Како што аргументираат Сара Џулиет Лауро и Карен Ембри во својот „Зомби манифест“, цитирајќи ја *Мрачен тремин: етнобиологијата на хаитското зомби* на Вејд Дејвис:

> Корените на зомбито може да се следат до хаитската револуција, кога во извештаите на побунувaните робови ги опишувале како речиси натприродни: „фанатични и нечувствителни орди црнци се дигнаа како едно тело за да ги задушат ‚порационалните‘ бели трупи“[29].

Има бројни објаснувања за тоа како зомбито се појавило првпат. Според најреалистичните, вуду јасновидците користеле отровни супстанции за да предизвикаат состојба слична на кома или клиничка смрт кај живи луѓе, кои кога ќе се разбуделе, от-

29 Sarah Juliet Lauro and Karen Embry, “Zombie Manifesto: The Nonhuman Condition in the Era of Advanced Capitalism,” *boundary 2*, Vol. 35, No. 1 (2008), 85-108.

any case, the original meaning of the zombie related not to impersonal evil and destruction, as in contemporary mass culture, but to forced labor.

Before becoming an insensate horde, wandering about the desolate earth in search of human flesh, the living dead were slaves. In the era of colonialism, death appeared to the inhabitants of San Domingo as more or less the only way out from the situation of slavery to which they were condemned in life: a return to their native African land, the soul’s passage to a new life. There was therefore no punishment more terrifying than zombification, which reduced the human being to slavery eternally, taking away his last hope of actually dying and thereby becoming free. For Africans in Haiti, zombification represented not only slavery for life, but after life as well. If in Ancient Egypt enslaved captives were called the “living dead,” here the slavery of the dead (or, to be precise, the undead) is understood literally. The slogan of the slaves in revolt, “Freedom or Death!,” takes on deeper meaning in this context. Unlike a living human being, the zombie has really nothing to lose; he cannot engage in the struggle for recognition, since he has no life either to risk or to cling to by remaining in bondage.

On the other hand, the zombie is also a figure of resurrection. He rises from the dead. Obviously zombies in contemporary mass culture represent a peculiar kind of negative distortion of the old Christian idea of the resurrection of the dead. In a certain sense, zombies are immortal souls. Not only does the word “zombie” come from the Bantu-Congolese *nzambi*, meaning “god, spirit, soul,” but their very existence reveals the impossibility of dying. Zombies are undead souls in dead bodies which they animate and set in motion. Let us remember, among other things, their brain. In many films whose plots deal with zombies, the creatures can

како биле погребани живи, ги задржувале телесните функции доволни за автоматско извршување на некои многу едноставни инструкции и команди. Покрај фармаколошки, наоѓаме и други толкувања за зомби феноменот, особено психосоцијални. Живите мртовци можеле, на пример, да работат на плантажи на шеќерна трска навечер. Во секој случај, оригиналното значење на зомби не се однесувало на безлично зло и уништување, како во современата масовна култура, туку на присилна работа.

Пред да станат нечувствителна орда која талка по опустошената земја трагајќи по човечко месо, живите мртовци биле робови. Во ерата на колонијализмот, смртта на жителите на Санто Доминго како повеќе или помалку единствен начин за излез од состојбата на ропство на која биле осудени во живот: враќање во нивната родна африканска земја, преминот на душата во нов свет. Затоа немало пострашна казна од зомбификацијата која за век го сведувала човечкото суштество на ниво на роб, одземајќи му ја последната надеж за вистинско умирање и, со тоа, ослободување. За Африканците на Хаити, зомбификацијата претставувала не само доживотно ропство, туку и поживотно. Ако во стар Египет, заробените робови биле нарекувани „живи мртовци", тука, ропството на мртвите (или, попрецизно, на немртвите) се сфаќало буквално. Слоганот на револтираните робови, „Слобода или смрт!" добива подлабоко значење во овој контекст. За разлика од живо човечко суштество, зомбито навистина нема што да изгуби; не може да влезе во борба за признавање, бидејќи нема живот кој би го ризикувал или за кој би се држел, останувајќи во заробеништво.

Од друга страна, зомбито е исто и фигура на воскреснување. Тоа воскреснува од мртвите. Очигледно, зомбито во современата масовна култура

only be destroyed by a bullet to the brain. The brain of a zombie, in all likelihood, is the sinister celluloid equivalent of what Christians called the soul. Here is the posthumous afterlife of the human being, from which everything human seems to have been subtracted - memory, reason, feelings, dignity, and so on. He has lost everything, but there is something that rises up in the midst of this very loss.

What if it is precisely from such maximally nonhuman substance of slavery, that the new radical subject of emancipation is born? Is that not what contemporary culture is hinting at by producing figures of the collective imagination who associate a rebellion against a repressive regime with a nonhuman, undead element? The machine, the animal, the monster, the insect, the reptile, the doll, the corpse and other archetypal Others reveal themselves in the form of the oppressed, charting the difficult path from life to consciousness, which cannot be traced by any man, for this path lies through the Goethean "absolute lord" - death. First, they come to life and begin to move, and then to feel, think, and act against the system that does not recognize them as forms of the free citizen, the human being, the subject.

Zombies occupy an exceptional place among such figures - in part due to a certain invulnerability they inherited from their Haitian ancestors, who felt neither heat, cold, or pain, in part due to the despair, that is, the complete absence of any kind of hope whatsoever, that we might call their natural element. Zombies are the survivors, not only of catastrophe (the apocalypse), but of themselves. Together with all humans they have survived and left behind everything that could have rendered them dependent. There are no sorcerers anymore - the post-apocalyptic zombies are without any masters. They have survived their own slavery and moved beyond the limits of the human with its dialectic of masters and slaves.

Journal for Politics, Gender and Culture / Vol. 14, No. 1 / 2017

претставува чуден вид на негативно искривување на старата христијанска идеја за воскреснувањето на мртвите. На некој начин, зомбито е бесмртна душа. Не само што зборот „зомби“ доаѓа од банту-конголескиот јазик *nzambi*, кој значи „бог, дух, душа“, туку и суштината на нивното постоење ја открива неможноста да се умре. Зомбито е немртва душа во мртво тело кое тие го оживуваат и придвижуваат. Да се потсетиме, меѓу другото, на неговиот мозок. Во многу филмови за зомби, суштествата може да бидат уништени само со куршум во мозокот. Мозокот на зомбито, како сличност, е застрашувачки целулоиден еквивалент на она што христијаните го нарекуваат душа. Имаме постхумен живот по смртта на човечко суштество од кое се чини дека сè човечко е тргнато - меморијата, разумот, чувствата, дигнитетот итн. Изгубил сè, но има нешто што се појавува токму во таа загуба.

Што ако токму од таква максимално не-човечка супстанција на ропство, се раѓа новиот радикален субјект на еманципација? Нели е тоа она на што укажува современата култура произведувајќи фигури на колективна имагинација кои го поврзуваат бунтувањето против потиснувачкиот режим како нечовечки, не-мртов елемент? Машината, животното, монструмот, инсектот, рептилот, куклата, трупот, и други архетипски Други, се откриваат во форма на потиснатите, обележувајќи го тешкиот пат од живот до свест, што не може да го обележи ниту еден човек затоа што овој пат е преку „апсолутниот господар“ на Гете - смртта. Прво, оживуваа и почнуваат да се движат, а потоа да чувствуваат, мислат и да дејствуваат против системот што не ги признава како форми на слободен граѓанин, човечко суштество, субјект.

Зомбито има посебно место меѓу овие фигури - делумно поради одредената неповредливост што ја

Thus, in George A. Romero's film *Land of the Dead* (2005), the zombies acquire class consciousness and, as the lowest stratum among the oppressed, take upon themselves and accomplish the historical revolutionary mission of the proletariat. They learn a new type of collective organization that does not consist of separate human individuals and is founded solely on the despair of those with literally nothing to lose: even their bodies have already lost their integrity. They are driven not by hope, but only by despair, and this despair makes them do impossible things. And what if they have gone through absolute negativity, through the apocalypse, through death and disintegration, through utter hell, to lay the path (let us call it the path of despair, as Hegel would) for some new kind of subjectivity? As long as the human continues to be confused with the citizen, or freedom with lordship, such future scenarios will continue to be vitally relevant.

наследиле од своите хаитски предци кои не чувствувале топлина, студ или болка, делумно поради очај, поточно, целосно отсуство на каква било надеж, што можеме да го наречеме нивен природен елемент. Зомбијата се преживувачи не само на катастрофи (на апокалипсата), туку и на себеси. Заедно со сите човечки суштества, преживеале и оставиле зад себе сè што можело да ги прави зависни. Нема веќе јасновидци - пост-апокалиптичните зомбија се без господари. Го преживеале сопственото ропство и ги надминале границите на човечкото со неговата дијалектика на господари и слуги. Така, во филмот на Џорџ А. Ромеро *Земја на мртвите* (2005), зомбите добиваат класна свест и како најнизок слој меѓу потиснатите, се нафаќаат да ја извршат историската револуционерна мисија на пролетаријатот. Откриваат нов тип на колективна организација која не се состои од одвоени човечки суштества и е заснована единствено на очајот на оние што буквално немаат што да изгубат: дури и нивните тела веќе го изгубиле својот интегритет. Не ги движи надежта, туку само очајот, и овој очај ги тера да прават невозможни нешта. И што ако минале низ апсолутна негативност, низ апокалипса, низ смрт и дезинтеграција, преку вистински пекол, да обележат пат (да го наречеме пат на очајот, како што би го сторил тоа Хегел) за некој нов вид субјективност? Сè додека човекот останува збунет во врска со граѓанинот, или слободата и господарството, таквите идни сценарија ќе продолжат да бидат витално релевантни.

Превод од англиски:
Родна Русковска

Journal for Politics, Gender and Culture / Vol. 14, No. 1 / 2017

Станимир Панајотов

Капиталот без вредност: советско-бугарската синтеза[1]

Биографска белешка

Станимир Панајотов е докторант по компаративни родови студии на Централноевропскиот универзитет во Будимпешта.

Приемот на Марксовиот *Капитал* во Бугарија е особено комплициран предмет на истражување од две причини: 1) Треба да се дефинира многу концизно што точно беше „советскиот марксизам“ *само во Бугарија*, и до која мерка бил бугарскиот марксизам поразличен од советскиот марксизам? 2) Треба постојано да се следи границата помеѓу историјата на издавањето и партиските линии - во нашиот случај, владеењето на Бугарската комунистичка партија (БКП). Во овој напис се обидувам да се осврнам на

1 Написот е извадок од подолг ракопис. Делови од ракописот беа презентирани на Школата за политика и критика на 27 јуни 2017 г., во Охрид, Македонија, како и на 12 ноември 2017 г. во панелот „Дисеминацијата на *Капиталот* на Маркс во светот (1867-2017 г.)“ на коференцијата Historical Materialism 2017, во Лондон. Други делови од овој ракопис за историјата и приемот на *Капиталот* во Бугарија ќе бидат отпечатени во *Routledge Handbook of Marx's Capital: A Global History of Translation, Dissemination and Reception*, ed. by Marcello Musto and Babak Amini (London and New York: Routledge, 2018, forthcoming).

Stanimir Panayotov

Capital without Value: The Soviet-Bulgarian Synthesis[1]

Bionote

Stanimir Panayotov is PhD Candidate in Comparative Gender Studies at the Central European University, Budapest.

The reception of Marx's *Capital* in Bulgaria is a particularly complicated subject of research for two reasons: 1) One needs to define very succinctly what exactly was "Soviet Marxism" *in Bulgaria alone*, and to what extent was Bulgarian Marxism different from Soviet Marxism? 2) One needs to constantly patrol the border between publishing history and party lines - in our case, the rule of the Bulgarian Communist Party (BCP). In this article I attempt to address both issues by looking at the publishing history and dissemination of *Capital* in Bulgaria and some examples of scientific contradictions

1 This article is an excerpt from a longer manuscript. Parts of the manuscript were presented at the School for Politics and Critique on June 27, 2017 in Ohrid, Macedonia, as well at the panel "The Dissemination of Marx's Capital in the World (1867-2017)" at the Historical Materialism 2017 conference in London, UK, on November 12, 2017. The remaining other parts of this manuscript, those on the history and reception of *Capital* in Bulgaria, will be published in *Routledge Handbook of Marx's Capital: A Global History of Translation, Dissemination and Reception*, ed. by Marcello Musto and Babak Amini (London and New York: Routledge, 2018, forthcoming).

двете прашања преку разгледување на историјата на издавањето и ширењето на *Капиталот* во Бугарија и некои примери на научни контрадикторности под практиката на официјално санкционираниот марксизам и научниот комунизам во комунистичка Бугарија. Тврдам дека, за да се разбере релаксираната ирелевантност на критиката на политичката економија во Бугарија, треба да се зборува повеќе за „советско-бугарска синтеза" кога се зборува за „марксизмот" што ја практикувала научнотехничката интелигенција под бугарското владеење во сателитски стил. Во тоа што следи, а) ќе се обидам во широки потези да објаснам некои аналитички особености поврзани со ширењето на *Капиталот* во Бугарија[2], и тогаш б) ќе се обидам да го оправдам користењето на терминот „советско-бугарска (марксистичка) синтеза".

I.

На 27 април, 1990 г., академскиот совет на Вишиот економски институт „Карл Маркс" (ВЕИ) во Софија изгласа да се смени името во Универзитет за национална и светска економија (УНСЕ). Оваа промена на името не беше одраз само на концептуална декомунизација: по одлуката следеше брзо и буквално отстранување на статуата на Маркс од предната порта. Каменобелата биста на Маркс стоеше таму од 5 декември 1978 г. до 1990 г. ВЕИ го усвои патронското име на 24 март, 1953 г., а го смени во 1995 г.[3].

2 Деталниот историски преглед ќе биде отпечатен во Musto and Amini, *Routledge Handbook of Marx's Capital*, видете белешка 1.

3 „Указ No. 89", *Известия*, No. 23, 20 март 1953; „Становище на УНСС: За паметника на Карл Маркс", *Вестник на УНСС*, No. 598, 28 јуни 2012, 5.

under the practices of officially sanctioned Marxism and scientific communism in communist Bulgaria. I claim that, in order to understand the relaxed irrelevance of the critique of political economy in Bulgaria, one should rather speak of a "Soviet-Bulgarian synthesis" when discussing the "Marxism" being practiced by the scientific-technical intelligentsia under the Bulgarian satellite-style rule. In what follows I will a) try and explain in broad strokes some analytical peculiarities related to the dissemination of *Capital* in Bulgaria,[2] and will b) try and justify the use of the term "Soviet-Bulgarian (Marxist) synthesis."

I.

On April 27, 1990 the Academic Council of the Karl Marx Higher Economic Institute (HEI) in Sofia voted to change its name to University of National and World Economy (UNWE). This name change did not reflect merely a conceptual de-communization: the Council's decision was followed by the prompt and quite literal dismantling of Marx's statue at its front gates. Marx's stone-white bust stood there from December 5, 1978 until 1990, while HEI adopted his patron name on March 24, 1953 and lost it in 1995.[3] In a surprising turn of events, on May 21st, 2008, UNWE's Academic Council decided to reinstate the bust, which until then was kept in the university's depot.[4] However, the bust no longer welcomed students, faculty and staff at the front gates: it was re-installed in the University's background spaces.

2 The detailed historical account will be published in Musto and Amini, *Routledge Handbook of Marx's Capital*, see note 1.

3 "Ukaz No. 89," *Izvestiya*, No. 23, March 20, 1953; "Stanovishte na UNSS: Za pametnika na Karl Marks," *Vestnik na UNSS*, No. 598, June 28, 2012, 5.

4 See the short documentary *Who Is that One on the Monument?* (Sofia: The Marxist Club in UNWE, 2016), www.dokumentalni.com/?p=4117.

Journal for Politics, Gender and Culture / Vol. 14, No. 1 / 2017

Во изненадувачки пресврт на настаните, на 21 мај, 2008 г., академскиот совет на УНСЕ одлучи да ја врати бистата која дотогаш се чувала во депото на универзитетот[4]. Меѓутоа, бистата веќе не ги дочекуваше студентите, професорите и персоналот на предната порта: таа беше преместена во задните простории на универзитетот.

Ја нудам оваа куса приказна за да ја изразам богатата содржина на судбината на Марксовиот *Капитал* во бугарскиот социо-економски пејзаж. Во неа има три клучни историски обележја: прво, ВЕИ го избра патронското име во 1953 г., годината кога почина Сталин, само 19 дена по неговата *rigor mortis* што предизвика трајни последици за прифаќањето на Маркс во целиот социјалистички блок и сателитските земји на Варшавскиот пакт, вклучувајќи ја и Бугарија; второ, камениот идеолошки и меморијален фетишизам на Маркс бил прекинат токму истата година кога БКП успеала да го отпечати 49-иот том на бугарското MEGA издание, не успеала да го издаде само последниот 50. том[5]; трето, повторното враќање на бистата било договорено во бурната 2008 г., година на последниот глобален финансиски неуспех на капитализмот. Во 2008 г., текстот на спомеником бил ажуриран, не само за да го историзира неговото присуство на универзитетот, туку и за да упати на анкетата на Би-Би-Си од 2008 г. „Најголем филозоф на нашето време, 20. век“, во која Маркс бил избран за победник. Конечно, не може да се пропушти *топосот* на повторното поставување - задниот двор, *топос* кој може просто да го опише интелектуално-

Offering this brief story is a way to express a rich epitome of the fate of Marx's *Capital* in Bulgaria's socio-economic landscape. There are three crucial historical markers here: one, HEI chose its patron name in 1953, the year of Stalin's death, just 19 days after his *rigor mortis* that will have lasting consequences for Marx's reception in the entire Socialist Bloc and satellite Warsaw Pact countries, including Bulgaria; two, the stone-clad ideological and memorial fetishism of Marx was terminated in the exact same year that the BCP managed to publish Vol. 49 of the Bulgarian MEGA edition, falling short of publishing just the last Volume 50;[5] three, the bust's re-installment was arranged in the tumultuous 2008, the year of the last global financial meltdown of capitalism. In 2008, the statue's inscriptions were even updated not only to historicize its presence at the University, but also to refer to BBC's 2008 In Our Times' Greatest Philosopher of XX Century poll, which picked Marx as the winner of history. Finally, one cannot miss the *topos* of that re-instatement - the back garden, a *topos* that can easily describe also the intellectual reception of Marx in Bulgaria post-1990, which I will not discuss here.

The aim here is not to prove a wholesale correlation between these events and historical markers. One should resist seeing 1953 as a "Bulgarian opening" to "critical Marxism." In fact, the reception of *Capital* and Marx's economic theories in Bulgaria remain enigmatically and paradoxically unoriginal, as destalinization did not bring about an intellectual thaw beyond the confines of historical materialism (hereafter histmat). As Dimitar Tsatsov claims, "[d]espite Stalin's death in 1953, the intellectual inertia towards ignoring humanist

4 Видете го кусиот документарен филм *Кој е на споменикот?* (София: Марксистки клуб на УНСС, 2016), www.dokumentalni.com/?p=4117.

5 Томот бил подготвен за издавање, но никогаш не бил издаден. Професорот Петар-Емил Митев се обидел да го издаде, но издавачот кој првобитно покажал интерес, се повлекол.

5 The volume has been prepared for publication but was never published. An attempt has been made by Prof. Petar-Emil Mitev to publish it, but the publisher who initially revealed an interest withdrew.

то прифаќање на Маркс во Бугарија по 1990-тите, за што нема да говорам тука.

Целта не е да се докаже големопродажна корелација помеѓу овие настани и историските маркери. Треба да се одолее да се гледа на 1953 г. како на „бугарско отворање" кон „критичкиот марксизам". Всушност, прифаќањето на *Капиталот* и на Марксовите економски теории во Бугарија останува енигматично и парадоксално неоригинално, бидејќи десталинизацијата не довела до интелектуално одмрзнување кое ги надминало ограничувањата на историскиот материјализам. Како што тврди Димитар Цацов, „покрај смртта на Сталин во 1953 г., продолжува интелектуалната инерција кон игнорирањето на хуманистичката проблематика"[6]. Сепак, неочекуваната ирониja на историјата е неодолива во случајов: додека е тешко да се докаже дека изборот на патронското име на ВЕИ имало врска со смртта на Сталин во 1953 г.[7], во 1990 г. - годината во која во Бугарија се случија првите слободни избори на 10 и 17 ноември - несомнена е корелацијата меѓу отстранувањето на статуата и промената на режимот.

problematic continues."[6] Yet the aleatory irony of history here is irresistible: while it is hard to prove that HEI's pick up of its patron name had to do with Stalin's death in 1953,[7] in 1990 - the year which saw Bulgaria's first free elections on November 10 and 17 - the correlation between dismantling the statue and the regime change is unquestionable. The Council's 2008 decision, too, is not a matter of historical contingency: the UNWE is to this very day, despite the loss of Marxian patronship, an important (not to say the only) center of political economy in Bulgaria, where Marx's *economic* theories are actually taught. There is a good deal of Marxist economists still teaching there, and in 2011 the Department of Political Economy was re-established.[8]

This embodied brief account of Marx's fate in the front and the back of Bulgaria's foremost economic educational institution not only offers a seductive narrative on the politics of memory but also coincides with the publishing history of Marx's reception in general and *Capital*'s reception in particular. Stalin's 1953 death opened the

6 Димитър Цацов, *Догматици и ревизионисти в българския марксизъм (контекстът на производство на философски знания през 60-те години на XX век)* (София: Фабер, 2013), 25.

7 Има цврсти докази дека тогашниот претседавач на БКП, Валко Червенков (1900-1980), го следел ригорозно секој чекор на Сталин, видете John D. Bell, "Bulgaria: The Silent Partner," in *East Central Europe: Yesterday, Today, Tomorrow*, ed. by Milorad M. Drachkovitch (Stanford, California: Hoover Institution on War, Revolution, and Peace, 1981), 225, за тоа како во 1953 г. се гледало на воведувањето на Нов правец на Валко Червенов, воведувајќи „колективно водство", начин на владеење преземен од неговиот наследник Антон Југов (1904-1991). Западните познавачи, како Бел, често го занемаруваат фактот дека владеењето на Червенков веќе било компромис со Сталиновите желби за целосна советска централизација на БКП.

6 Dimitar Tsatsov, *Dogmatitsi i revizionisti v balgarskiya marksizam (kontekstat na proizvodstvo na filosofski znaniya prez 60-te gofini na XX vek)* (Sofia: Faber, 2013), 25.

7 There is strong evidence that the then BCP chairman Valko Chervenkov (1900-1980) followed Stalin rigorously in every step, see John D. Bell, "Bulgaria: The Silent Partner," in *East Central Europe: Yesterday, Today, Tomorrow*, ed. by Milorad M. Drachkovitch (Stanford, California: Hoover Institution on War, Revolution, and Peace, 1981), 225, concerning how 1953 saw the inauguration of a New Course by Valko Chervenkov introducing "collective leadership," a governance method taken up by his successor Anton Yugov (1904-1991). Western scholars, such as Bell, often neglect the fact that Chervenkov's rule was already a compromise with Stalin's wishes for a complete Soviet centralization of the BCP.

8 Some of the noteworthy names are Vasil Prodanov, Svetla Toshkova, Boyan Durankev.

Одлуката на советот од 2008 г., исто така нема врска со историска случајност: УНСЕ до денешен ден, покрај губењето на Марксовото патронство, е важен (како и единствен) центар на политичка економија во Бугарија, каде што всушност се предаваат Марксовите *економски* теории. Има уште многу марксистички економисти што сè уште предаваат таму и во 2011 г., бил повторно воспоставен Одделот за политичка економија[8].

Овој кус преглед на судбината на Маркс во предниот и во задниот дел на најголемата бугарска економска образовна институција не само што нуди заводлива нарација за политиката на меморијата, туку се поклопува и со историјата на издавањето на генералното прифаќање на Маркс, и конкретно, прифаќањето на *Капиталот*. Сталиновата смрт во 1953 г. не ја отворила вратата само за Маркс на предната порта на ВЕИ, туку и за десталинизираното и критичко издание на MEGA, кое веќе било во тек во Русија[9]. Било во тек и во Бугарија по 1948 г. Сепак, само по себе, тоа не придонело за порелаксирано студирање или интелектуален паралелизам меѓу партиите, масите и економијата во потрага по доверлива идеологија. Следи обид да се објаснат задушувачките услови за прифаќање на Маркс од БКП и нејзината научна инфраструктура.

gate not only to Marx at the HEI's front doors but to a destalinized and critical edition of MEGA, which was already under way in Russia.[9] It was also under way in Bulgaria after 1948. Yet in itself, this was not to bring a more relaxed study or intellectual parallelism between party, masses and economy in the pursuit of a reliable ideology. What follows is an attempt to explain the stifling conditions of the reception of Marx by the BCP and its scientific infrastructure.

II.

As will be demonstrated below, the mention of Russia/USSR in Bulgaria's reception of *Capital* is unavoidable and is exactly what leads us towards the term "Soviet-Bulgarian synthesis": the Bulgarian post-1948 MEGA edition, which hosts *Capital*, Vols. 1-4, is translated from and follows the Russian MEGA translations.[10] Unsurprisingly, the Russian influence comes from one of the founders of the first socialist party in political history - Dimitar Blagoev (1856-1924), a Bulgarian who lived in Petersburg until 1885 and who then was extradited to his homeland, and who became the first translator of *Capital* in Bulgarian in its entirety.[11] It is thanks to this episode and Blagoev's appearance on the radar of the

8 Некои од поистакнатите имиња се Васил Проданов, Светла Тошкова, Бојан Дуранкев.

9 Во 1956 г. во Русија било издадено посебното издание на Маркс и Энгельс, *Из ранних произведений* (Москва: Государственное издательство политической литературы, 1956); видете го и индексот од 1967 г. од институтот МЕЛС што ја изнесува историјата на издавање на руски, клучна за студирањето на бугарските преводи на Маркс и Энгельс, *Алфавитный указатель произведений, вошедших во второе издание сочинений К. Маркса и Ф. Энгельса* (Москва: Издательство политической литературы, 1967).

9 1956 saw the publishing in Russia of the specialized edition of Marx and Engels, *Iz rannyikh proizvedenii* (Moscow: Gosudarstvennoe izdatelstvo politicheskoy literaturyi, 1956); see also the 1967 index by the MELS Institute which provides the publishing history in Russian, crucial for the study of Bulgarian Marx and Engels translations: *Alfavitnyi ukazatel proizvedenii, voshedshih vo vtoroe izdanie sochinenii K. Marksa i F. Engelsa* (Moscow: Izdatelstvo politicheskoy literaturyi, 1967).

10 The complete reconstruction of this story will be published in Musto and Amini, see note 1.

11 "Dimitar Blagoev," in *Balgarska kniga. Entsiklopediya*, ed. by Ani Gergova (Sofia: Pensoft, 2004), 78.

II.

Како што ќе биде прикажано подолу, спомнувањето на Русија/СССР во бугарското прифаќање на *Капиталот* е особено неизбежно и е она што нè води кон терминот „советско-бугарска синтеза“: бугарската едиција на MEGA после 1948 г., која ги содржи т. 1-4 на *Капиталот*, е преведена од и ги следи руските преводи на MEGA[10]. Незачудувачки, руското влијание доаѓа од еден од основачите на првата социјалистичка партија во политичката историја - Димитар Благоев (1856-1924), Бугарин кој живеел во Петроград до 1885 г. и кој потоа бил екстрадиран во својата татковина, и кој станал првиот преведувач на *Капиталот* на бугарски во негова целосност[11]. Благодарение на оваа епизода и на појавувањето на Благоев на радарот на царистичката полиција прифаќањето на *Капиталот* успева - како и прифаќањето на марксизмот во Бугарија. Индикативно е што за помалку од два месеца по поставувањето на бистата на Маркс на ВЕИ во 1953 г., 7 мај 1953 г., исто така била отворена спомен-куќата на Благоев во Софија.

Враќањето на Благоев во Бугарија го навело да го популаризира делото на Маркс и да креира бугарска марксистичка историографија. Во 1885 г., почнал да го издава списанието *Съвременний показател*[12],

10 Целосната реконструкција на оваа приказна ќе биде објавена во Musto and Amini, повторно, видете белешка 1.

11 „Димитър Благоев“, во *Българска книга. Енциклопедия*, съст. Ани Гергова (София: Пенсофт, 2004), 78.

12 Emilia Mineva, “On the Reception of Marxism in Bulgaria,” translated from the Bulgarian by Regina Raycheva, *Studies in East European Thought*, Vol. 53, No. 1/2 (June 2001), 72 n.11. Во претходната забелешка, Минева ги наведува првите спомнувања за Маркс и Енгелс (вклучувајќи го обраќањето на Енгелс до Крастјо Раковски [1873-1942]), истото подетално го прави Marin Pundeff, “Marxism in Bulgaria before 1891,” *Slavic Review*, Vol. 30, No. 3 (September

tsarist police that the reception of *Capital* kicked off, so didthe reception of Marxism in Bulgaria. Significantly, in less than two months after the 1953 installment of Marx’s bust in HEI, on May 7th, 1953 Blagoev’s house museum was opened in Sofia, too.

Blagoev’s return to Bulgaria led him to popularize Marx’s work and in effect to create Bulgarian Marxist historiography. In 1885, he began publishing the journal *Savremennii pokazatel*,[12] and in 1897 he established *Novo vreme*, titled after the German *Die Neue Zeit*, of which he was the editor-in-chief until 1923, when the journal ceased to exist, and which was relaunched again in 1947. This first decade after Bulgaria’s liberation from the Ottoman empire in 1878/9 saw also the first steps towards the development of a distinct Bulgarian class consciousness in what scholars have called “party without proletariat.”[13] Despite the catastrophic historiographical thesis prevalent in Bulgaria’s early communist period,[14]

12 Emilia Mineva, “On the Reception of Marxism in Bulgaria,” translated from the Bulgarian by Regina Raycheva, *Studies in East European Thought*, Vol. 53, No. 1/2 (June 2001), 72 n.11. In the preceding note Mineva lists the first mentions of Marx and Engels (including Engels’ address to Krastyo Rakovski [1873-1942]), as does in more thorough details Marin Pundeff, “Marxism in Bulgaria before 1891,” *Slavic Review*, Vol. 30, No. 3 (September 1971), 524-5, with notes. However, these mentions do not constitute anything beyond an ideatic striving towards political consolidation often confused with ideals of national liberation and post-liberation Revival.

13 See Boris Popivanov, *Changing Images of the Left in Bulgaria: An Old-and-New Divide?* (New York: ibidem Press, 2015), 57 ff., who discusses Joseph Rothschield’s analysis; but consider Pundeff’s comment that “[a]rticulate political radicalism among Bulgarians before 1878 was represented only in their colonies abroad,” Pundeff, “Marxism in Bulgaria before 1891,” 526, meaning the Bulgarian *inteligenti* studying abroad.

14 This thesis, which propagates that all Islamization was forced, was gradually nurtured in the theoretical organ of history from Bulgarian Academy of Sciences’ (hereafter BAS) Institute of

и во 1897 г. го основал списанието *Ново време*, наречено според германскиот *Die Neue Zeit*, каде што бил главен уредник до 1923 г., кога престанало да постои списанието. Повторно било лансирано во 1947 г. Во оваа прва декада по бугарското ослободување од отоманската империја во 1878/1879 г. се случиле и првите чекори кон развој на издвоена бугарска класна свест за она што познавачите го нарекувале „партија без пролетаријат“[13]. Покрај катастрофалната историографска теза која преовладувала во бугарскиот ранокомунистички период[14], која претпоставува дека Отоманите ја назадиле социокултурната мобилизација, реалистично е да се тврди дека ло-

which posits that the Ottomans retarded socio-cultural mobilization, it is realistic to claim that Bulgaria's role in the first wave of socialist political mobilization toying with Marx's ideas was in line with the historical developments immediately after the liberation. But with the proviso that such immediacy was already mediated by the Russian literary influence brought by Blagoev.

There are two major and full translations by Blagoev and Bakalov. I will divide the publishing history of *Capital* here in two sub-stages that fall under the general period 1886-1944: 1) the legal period of the BCP, 1891-1923 (marked by the so-called September Uprising), and 2) the illegal period of BCP, 1923-1944 (i.e., until the seizure of power on September 9, 1944). Both of these translations are before the illegal period.

Blagoev was versed in several languages and could offer, though initially in part, a direct translation to the avid audience awaiting *Capital*. His 1909 translation was the first full translation of *Capital*, Vol. 1 in Bulgarian, translated from the German. The publisher is The Party's Socialist Bookshop and Printshop, which in 1909 stands for Bulgarian Workers' Social Democratic Party - Narrow Socialists,[15] and was published in Sofia,

1971), 524-5, со забелешки. Сепак, овие спомнувања не претставуваат ништо повеќе од идејното тежнеење кон политичко консолидирање што често се меша со идеалите на националното ослободување и обновата по ослободувањето.

13 Видете Boris Popivanov, *Changing Images of the Left in Bulgaria: An Old-and-New Divide?* (New York: ibidem Press, 2015), 57 ff., кој расправа за анализата на Џозеф Ротшилд; но земете го предвид коментарот на Пундеф дека „изразениот политички радикализам меѓу Бугарите пред 1878 г. бил претставуван само во нивните колонии во странство“, Pundeff, "Marxism in Bulgaria before 1891," 526, се мисли на бугарските *интелигенти* кои студирале во странство.

14 Оваа теза која пропагира дека сета исламизација била насилна, постепено била негувана во теоретскиот орган на историјата на Институт за историја во Бугарската академија на науките (понатаму во текстот БАН) - *Исторически преглед*, на чело со Александар Бурмов (1911-1965), и подоцна е најдобро негувана од Веселин Хаџиниколов (1917-2003), Христо Христов (1915-1992), и Христо Гандев (1907-1987); за критичка анализа на тезата, видете Rossitsa Gradeva, "Conversion to Islam in Bulgarian Historiography: An Overview," in *Religion, Ethnicity and Contested Nationhood in the Former Ottoman Space*, ed. by Jørgen Nielsen (Leiden: Brill, 2012), 173-87.

history - *Istoricheski pregled*, headed by Alexander Burmov (1911-1965), and later on is best articulated by Vesselin Hadzhinikolov (1917-2003), Khristo Khristov (1915-1992), and Khristo Gandev (1907-1987); for a critical analysis of the thesis, see Rossitsa Gradeva, "Conversion to Islam in Bulgarian Historiography: An Overview," in *Religion, Ethnicity and Contested Nationhood in the Former Ottoman Space*, ed. by Jørgen Nielsen (Leiden: Brill, 2012), 173-87.

15 In 1903, a decisive split happened in what was already a Blagoev-led compromise, i.e., The Bulgarian Workers' Social Democratic Party (Balgarska rabotnicheska sotsialdemokraticheska partiya; BRSDP) - the split between so-called broad and narrow socialists. The "broads" identified themselves with class collaboration and Bernsteinianism,

гата на Бугарија во првиот бран на социјалистичко-политичката мобилизација која си играла со идеите на Маркс била во согласност со историските настани веднаш по ослободувањето но, сепак, со резерва дека таквата непосредност веќе била посредувана од руското литерарно влијание донесено од Благоев.

Има два поголеми и целосни превода на Благоев и на Бакалов. Ќе ја поделам историјата на издавање на *Капиталот* тука во две подфази што се дел од општиот период 1886-1944 г.: 1) легалниот период на БКП (обележана со таканаречената Септемвриско востание), и 2) нелегалниот период на БКП, 1923-1944 г. (т.е. до одземањето на сила на 9 септември, 1944 г.) И двата овие превода се пред незаконскиот период.

Благоев зборувал неколку јазици и можел да ѝ понуди, иако прво само делумно, директен превод на желната публика која го очекувала *Капиталот*. Неговиот превод од 1909 г. бил првиот целосен превод на *Капиталот*, том 1 на бугарски, преведен од германски, издаден од Социјалистичката книжарница и печатница на партијата, која во 1909 г. ја поддржувала Бугарската работничка социјалдемократска партија - тесни социјалисти[15], во Софија, новата престолнина на Бугарија. Наводно, изданието било отпечатено во 1910 г. (така е наведено на страницата на импресумот), но на насловната страница пишува 1909 г. Не можев да го докажам тоа, но или стану-

Bulgaria's new capitol. Allegedly, the publication was printed in 1910 (the impressum page states so), but the title page is credited to 1909. I was not able to prove this, but this is either a typo (unlikely) or was Blagoev's way to acquire primacy over the other translation from 1910, that of Georgi Bakalov, of which he should have known and to which I now turn.

Georgi Bakalov published his translation, again from the German, in his hometown Stara Zagora. The publisher was The Liberal Club, which is a printshop rather than a publisher proper, and which helped dispersing the ideas of broad socialists, and later on hosting debates between the two factions in the journal *Borba* (published intermittently after 1913 in Sofia).[16] He was also a member of Bulgarian Social Democratic Party as of 1891 and, likely much similar to many of the early Bulgarian socialists, was active in education and so-called *uchitelsko delo* (teachers' affairs). In 1891-93 he studied in Geneva and quickly befriended Plekhanov, whom he translated in the 1890s.[17] In 1903-5 Bakalov was in the vanguard of the NS line. After 1905, he joined the anarcho-liberals' faction and moved on decidedly to the side of Blagoev's rivals, the BS, also known as *obshtodeltsi* (commoners).

15 Во 1903 г., дошло до раскин во тоа што веќе било компромис воден од Благоев, т.е. во Бугарската работничка социјалдемократска партија (БРСДП) - раскинот помеѓу таканаречените широки и тесни социјалисти. „Широките" се идентификувале себеси со класната соработка и Бернштајнизмот, додека „тесните" останале на револуционерната патека и одбиле соработка. За тесните, понатаму во текстот ќе ја користам кратенката ТС, а за широките, ќе користам ШС.

while the "narrows" kept on the revolutionist path and refused collaborationism. For the narrows, I will use the abbreviation NS, and for the broads, I will use BS hereafter.

16 By "liberal" one should read "national-liberal"; this naming is also a reflection of the relations between Bakalov and Stefan Stambolov (1854-1895) and in general the closer ties developed after 1903/1923 between broad socialists, (national-)liberals and agrarian radicals.

17 Pundeff, "Marxism in Bulgaria before 1891," 548 n.86; Augusta Dimou, *Entangled Paths Towards Modernity. Contextualizing Socialism and Nationalism in the Balkans* (Budapest and New York: Central European University Press, 2009), 21.

ва збор за печатна грешка (што е неверојатно) или Благоев на тој начин се обидел да биде пред другиот превод од 1910 г., тој на Ѓорѓи Бакалов, за кој тој би требало да знае и на кој се осврнувам сега.

Ѓорѓи Бакалов го објавил својот превод, повторно од германски јазик, во својот роден град Стара Загора. Издавачот сега е Либералниот клуб, повеќе печатница отколку издавачка куќа, кој помогнал да се прошират идеите на широките социјалисти, а подоцна бил домаќин на дебатите помеѓу двете фракции во списанието *Борба* (издавано со прекини по 1913 г. во Софија)[16]. Бил член и на Бугарската социјалдемократска партија од 1891 г. и, како што било нормално за раните бугарски социјалисти, бил активен во образованието и таканаречената *учителско дело*. Во 1891-3 г. студирал во Женева и брзо се спријателил со Плеханов, кој го преведувал во 1890-тите[17]. Во 1903-5 г., Бакалов бил во авангардата на ТС. По 1905 г., ѝ се приклучил на фракцијата на анархолибералите и одлучно се префрлил на страната на ривалите на Благоев, ШС, исто така познати како *общоделци*.

Потеклото на разидувањата во бугарскиот марксизам се сведува на разделот меѓу ТС и ШС кој до 1909-10 г. веќе дефинирал две паралелни креда на социјализмот, а со тоа и два целосни превода на *Капиталот*, том 1. Сепак, како што вели Димоу, The genesis of differentiations inside Bulgarian Marxism comes down to the NS-BS split which by 1909/10 had already defined two parallel credos of socialism and two full translations of *Capital*, Vol. 1 along with that. However, as Dimou says, "[t]he debate between the two factions was not about Marxism versus non-Marxism, but rather about the appropriate understanding and application of Marxist principles in Bulgarian society."[18] By all means the division stemming from BRSDP debates and clashes until 1903 has had the consequences of appropriating an ideological attachment to Marx's *Capital*, which later in 1919 will help Bulgarian narrow socialists to evolve in their own identity from "social-democrats" and "socialists" to "communists."

In the illegal BCP period between 1923-44, the republications of both Blagoev's and Bakalov's translations appeared, and they each received one new edition, in two subsequent years (1930/31), both edited by Todor Pavlov. In this period, one can already see the consequences of political prosecution stemming from a sound identification with and political work on Marxism (consider that Todor Pavlov's edition of Bakalov's translation is credited to "Zh. Ivanov" - Bakalov's pseudonym,[19] and that Blagoev very early on have used pseudonyms, too, such as "Zheliazkov"). Most important, this period is marked by the arrival of Todor Pavlov (1890-1977) on the scene of Bulgarian philosophy and Marxism. In 1919 he joined Blagoev's the newly split off communist party at the time, by way of its joining the Third International.[20] In this

16 Под „либерали" треба да се подразбере „национал-либерали"; овој назив е исто така одраз на односите помеѓу Бакалов и Стефан Стамболов (1854-1895) и општо, поблиските врски развиени по 1903/1923 г. помеѓу широките социјалисти, (национал-)либерали и аграрски радикали.

17 Pundeff, "Marxism in Bulgaria before 1891," 548 n.86; Augusta Dimou, *Entangled Paths Towards Modernity. Contextualizing Socialism and Nationalism in the Balkans* (Budapest and New York: Central European University Press, 2009), 21.

18 Dimou, "Entangled Paths," 174.

19 On pseudonyms among Bulgarian socialists, see Pundeff, "Marxism in Bulgaria before 1891," 535-36 n.46.

20 "Bulgarian Communist Party (BCP)," in *Historical Dictionary of Marxism*, 2nd edition, ed. by Elliott Johnson, David Walker, and Daniel Gray (Lanham, MD: Rowman and Littlefield, 2014), 60; Bell, "Bulgaria," 220.

„дебатата на двете фракции не била за марксизмот наспроти немарксизмот, туку повеќе за соодветното разбирање и примена на марксистичките принципи во бугарското општество“[18]. Во секој случај, последиците од поделбата која произлегла од дебатите и судирите на БРСДП до 1903 г. било идеолошкото приврзување за Марксовиот *Капитал*, кое понатаму, во 1919 г., ќе им помогне на бугарските тесни социјалисти да го развијат својот идентитет од „социјалдемократи“ и „социјалисти“ во „комунисти“.

Во нелегалниот период на БКП, 1923-44 г., се појавиле повторни изданија на преводите на Благоев и на Бакалов, и секој од нив добил ново издание, во две последователни години (1930/31 г.), и двете уредени од Тодор Павлов. Во овој период, може да се забележат последиците од политичкиот прогон кои произлегуваат од силна идентификација со и политичка работа за марксизмот (во овој случај, имајте предвид дека изданието на Тодор Павлов на преводот на Бакалов му се припишува на „Ж. Иванов“ - псевдонимот на Бакалов[19], но Благоев исто така користел псевдоними, како „Желјазков“, уште од претходно). Што е најважно за мојот преглед, овој период го обележува доаѓањето на Тодор Павлов (1890-1977) на сцената на бугарската филозофија и марксизам. Во 1919 г., ѝ се придружил на комунистичката партија на Благоев која се разделила приклучувајќи ѝ се на Третата интернационала[20]. Во ова време, Павлов, кој потоа станал прв регент на Кралството Бугарија по државниот удар во 1944 г.

18 Dimou, “Entangled Paths,” 174.

19 За псевдонимите на бугарските социјалисти, видете Pundeff, “Marxism in Bulgaria before 1891,” 535-6 n.46.

20 “Bulgarian Communist Party (BCP),” in *Historical Dictionary of Marxism*, 2nd edition, ed. by Elliott Johnson, David Walker, and Daniel Gray (Lanham, MD: Rowman and Littlefield, 2014), 60; Bell, “Bulgaria,” 220.

time, Pavlov, who then became the first regent of the Kingdom of Bulgaria after the 1944 coup and the most influential Bulgarian Marxist philosopher deep into the early 1960s, had just received amnesty (1929) for being complicit with the Sveta Nedelya bombing in Sofia in 1925. After having edited the two translations in 1930/1, he fled to Russia in 1932 where he became a professor in dialectical materialism (hereafter diamat) in Moscow at the Institute for Red Professorship and came back home only in 1936. Pavlov experienced the fury and brutality of the Bulgarian anticommunist reaction, being arrested in 1923 and 1925, and interned in various camps in the period 1941/43 after his 1936 return.

Pavlov’s influence and power will be felt for the years to come - in fact, he was already shaping the reception of Marx and the direction of Marxism in the tumultuous illegal period of BCP. Yet I cannot emphasize enough how important is the fact that both Blagoev’s and Bakalov’s translations were made from the German, and this fact should be juxtaposed to the Russian literary influence that the ilk of Pavlov brought with their reintegration in Bulgarian society after 1944. The ensuing publishing history of *Capital* post-1944 is a direct reflection of a gnoseological isomorphism between satellite loyalty in both the party and in the language shaped by the institutional Marxist-Leninist establishments derivative of Moscow. Given that Blagoev was able to provide a direct translation of *Capital*, and given that Pavlov could edit the translations most likely in comparison to the Russian translation of Skvortsov-Stepanov (a fact I was not able to prove), it is unfortunate (though somewhat expected) that the publishing history of *Capital* after Pavlov’s re-editions will rely almost exclusively on the Russian translations. What followed after Blagoev’s and Bakalov’s translations was, lexically speaking, an unfortunate turn to the Russian gravitational pull: unfortunate not because the Russian translations are

и највлијателниот бугарски марксистички филозоф сé до раните 1960-ти, штотуку добил амнестија (1929 г.) затоа што се согласил со бомбардирањето на катедралата „Света Недела" во Софија во 1925 г. По уредувањето на двата превода во 1930/1931 г., избегал во Русија во 1932 г. каде што станал професор по дијалектички материјализам во Москва на Институтот за црвени професори и се вратил дома дури во 1936 г. Павлов ги искусил лутината и бруталноста на бугарската антикомунистичка реакција; бил уапсен во 1923 г. и 1925 г. и бил во разни кампови во периодот 1941-43 по враќањето во 1936 г.

Влијанието и моќта на Павлов се чувствувале во следните години - всушност, тој веќе ги обликувал прифаќањето на Маркс и правецот на марксизмот во бурниот нелегален период на БКП. Сепак, не можам да истакнам доволно колку е важен фактот што преводите на Благоев и на Бакалов биле направени од германски, и овој факт треба да биде разгледан наспроти руското литерарно влијание што таквите како Павлов го донеле со нивната реинтеграција во бугарското општество по 1944 г. Историјата на издавањето на *Капиталот* која следи по 1944 г. е директен одраз на гносеолошкиот изоморфизам помеѓу сателитската лојалност и на партијата и на јазикот обликувани од марксистичко-ленинистичките институции произлезени од Москва. Со оглед на тоа што Благоев можел да даде директен превод на *Капиталот* и со оглед на тоа што Павлов можел да ги уредува преводите најверојатно споредувајќи ги со рускиот превод на Скворцов-Степанов (факт кој не успеав да го докажам), штета е (иако донекаде и очекувано) што издавачката историја на *Капиталот,* по повторните уредувања на Павлов, ќе зависат речиси исклучиво од руските преводи. Она што следело по преводите на Благоев и на Бакалов било, лексички кажано, несреќно свртување

flawed (though they could certainly be, ideologically),[21] but because the Bulgarian audience was able to read translations from the original from early on. The fact that Bulgarian and Russian are from the same Slavic *Sprachbund* and that at the late nineteenth century there was already a Russophile movement which certainly bore an imprint on the Bulgarian (Marxist) vocabulary does not explain away the party line followed later by the BCP to use Russian editions and re-translations. And whatever Pavlov had to learn from these two translations could not and was not integrated in the future editions overseen by the Party. For all of the above reasons, one should be very skeptical in qualifying the Bulgarian reception of *Capital* a "Bulgarian" one indeed. It is a synthesis of the already existing Rossophile-influenced literature, translations from the German, and the post-1944 political satellite structure of Bulgarian science.

III.

A new period in *Capital*'s dissemination and reception opened after 1944. It is this period that is centerpiece in my attempt to figure out the so-called relaxed irrelevance of the critique of political economy under Bulgarian Marxism and histmat. We can call this the systematic period. There is no edition of *Capital* between Pavlov's overseen translations in 1930/31 and 1948. This changed in 1948 (the so-called Dimitrov's constitution was voted in 1947) with a full re-translation of *Capital*, Vol. 1 from Russian. The first truly systematic edition of Vols. 1-3 is from the Bulgarian MEGA edition in Vols. 23-25, 1968.

21 See, as an example in surveying the Bulgarian history of Marx-Engels translations, Stanimir Panayotov, "Za 'samoizmenenieto,'" in *Marks: heterogenni prochiti ot XX vek*, ed. by Haralambi Panitsidis, Emilia Mineva and Stanimir Panayotov (Sofia: Anarres, 2012), 652-7.

кон руската гравитациска тежа: несреќно не затоа што руските преводи се со грешки (иако секако би можеле да бидат, идеолошки гледано)[21], туку затоа што бугарската публика можела да ги чита преводите од оригиналот уште претходно. Фактот што бугарскиот и рускиот јазик се од истиот словенски *Sprachbund* и што во доцниот 19. век веќе имало русофилско движење што секако носело обележја на бугарски (марксистички) вокабулар, не ја оправдува партиската линија следена подоцна од БКП да се користат руските изданија и повторни преводи. И што и да имал да научи Павлов од овие два преводи, не можело и не било вклучено во идните изданија кои ги надгледувала Партијата. Од сите погоре наведени причини, би требало да се биде многу скептичен во квалификувањето на бугарскиот прием на *Капиталот* како вистински „бугарски“. Тоа е синтеза на веќе постојната литература под русофилско влијание, преводите од германски јазик и политичката сателитска структура на бугарската наука по 1944 г.

III.

По 1944 г. се отворил нов период на ширење и прием на *Капиталот*. Мене ме интересира овој период во обидот да ја откријам таканаречената релаксирана ирелевантност на критиката на политичката економија под бугарскиот марксизам и историскиот материјализам. Овој период ќе го наречеме систематски. Нема изданија на *Капиталот* помеѓу

21 Видете, како пример во испитувањето на бугарската историја на преводите на Маркс и Енгелс, Станимир Панайотов, „За ‚самоизменението‘“, во *Маркс: хетерогенни прочити от XX век*, съст. Хараламби Паницидис, Емилия Минева и Станимир Панайотов (София: Анарес, 2012), 652-7.

The 1948-1956/66 full edition (including the three subvolumes of Vol. 4) is not easily labeled “systematic.”

It is important to look at the publishing history of *Capital* via the Russian re-translation here because this history indexes the Bulgarian reception of Capital precisely as a Soviet scientific extension, while at the same time having political and institutional consequences much beyond the lexical concerns. There is a lot of ambiguity in the Bulgarian MEGA edition as to which volume is translated from Russian or German. Karl Sabitaev, a Germanist who worked in the Bulgarian MEGA team, certainly translated it from German, but his involvement in later editions of *Capital* as a translator cannot have been that profound, as those of the credited translators of Vol. 1, for example, in the 1955 Partizdat edition credits the names listed in the 1948 Russian translation. Whatever Sabitaev’s (and others Germanists’) contributions to diversifying the 1948 Russian retranslation of *Capital*/ MEGA in Bulgarian with expertise in German was, it is very likely that there is no translation from German, instead the translation was a result of what became the standard practice in socialist publishing - consultation and corroboration (*sverka*) of the Bulgarian retranslation from the Russian with the German original.

The conjuncture in this case involves two factors: the satellite structure of Bulgarian communist science since 1947 (see below, next paragraph) and the scientific community’s parochialism stemming from close institutional collaboration with (not to say subjugation by) Soviet educational and scientific elite entities. Not that the post-1953 Soviet scientific world imposed that, on the contrary. In short, the efforts by Bulgarian Germanists such as Sabitaev should be seen as harnessed to prevent translation whims from Russian, and not towards building a conceptual translation in line with Bulgarian lexis and local Marxist concept-making.

надгледуваните преводи на Павлов од 1930/1931 г. и 1948 г. Ова се сменило во 1948 г. (таканаречениот устав на Димитров бил изгласан во 1947 г.) со целосен повторен превод на *Капиталот*, том 1 од руски јазик. Првото вистински систематско издание на томовите 1-3 е од бугарското издание на MEGA, во томовите 23-25, 1968 г. Не е лесно потполното издание 1948-1956/66 г. (вклучувајќи ги трите подтомови од том 4) да се етикетира како „систематско".

Важно е тука да се погледне историјата на издавањето на *Капиталот* преку рускиот повторен превод затоа што оваа историја го наведува бугарскиот прием прецизно како советско научно продолжение и има политички и институционални последици кои многу ја надминуваат лексичката област. Има многу нејасности во бугарското издание на MEGA во однос на тоа кој том е преведен од руски или германски. Карл Сабитаев, германист кој работел во бугарскиот тим на MEGA, секако преведувал од германски, но неговата вклученост во подоцнежните изданија на *Капиталот* како преведувач, не можела да биде толку комплетна како таа на наведените преведувачи на том 1, на пример, во изданието на Партиздат од 1955 г., наведени се истите имиња како во рускиот превод од 1948 г. Какви и да биле придонесите на Сабитаев (и на други германисти) во развивањето на рускиот повторен превод од 1948 г. на *Капиталот*/ MEGA на бугарски, веројатно е дека нема превод од германски, туку - како што станало стандард во социјалистичкото издаваштво - консултација и соработка (*сверка*) на бугарскиот повторен превод од руски со германскиот оригинал.

Во овој случај се работи за два фактора: сателитската структура на бугарската комунистичка наука од 1947 г. (видете подолу, следен став) и малограѓанството на научната заедница кое произлегува од тесната институционална соработка со (да не речам потчи-

Now, I will turn to explaining some connections between Bulgarian Marxism and the party infrastructure. If 1953 was something of an illusionary thaw, then the local reignition of scientific enthusiasm had to find its own institutional reins. Thus, the very same 1953 saw the founding of the Institute for the History of BCP, itself preceded by the earlier Central Party School, founded in 1945, which in 1957 became the Stanke Dimitrov Higher Party School. The Institute reported directly to the Party's Central Committee; the same became true for the Stanke Dimitrov School in 1969, when it transformed into the Academy of Social Sciences and Social Management (ASSSM), which, with its ten institutes, was hardly distinguishable from the BCP Institute. Unsurprisingly, it disappeared from the radar of history in 1990 just as the HEI Marx bust did. It was the headquarters of ASSSM that after 1990 were reappropriated for the establishment of the New Bulgarian University; other countryside buildings became the hosts of three newly established universities. The fate of *Capital*, political economy, statues and memorials, buildings and institutions seem to be interlocked in the historical juncture of 1953.

Much of the post-1990 Bulgarian democracy-makers turned neoliberals, with the adjacent revisionist historiography of the past, were trained in ASSSM in so-called scientific communism; the same is true for those unapologetic Marxists who remained in the background of the new historical situation. Representatives of HEI, some of whom still teach at UNWE, were also trained in ASSSM. Today UNWE hosts the only department of political economy, and unapologetically so,[22] offering a

22 See Svetla Toshkova, "Politicheskata ikonomiya stava vse po-neobhodima," *Vestnik na UNSS*, No. 598, June 28, 2012, 7. Note Toshkova's articles is featured in the same issue in which UNWE defended the reinstatement of Marx's bust against the protests of an anonymous mothers' organization, see above note 3.

нетост од) советските елитни образовни и научни тела. Не дека научниот свет по 1953 г. го наметнувал тоа, напротив. Накусо, на напорите на бугарските германисти, како Сабитаев, треба да се гледа како на метод за спречување на преведувачки спонтани интервенции од рускиот, а не како градење на концептуален превод во согласност со бугарската лексика и локалното марксистичко создавање концепти.

Сега ќе објаснам некои врски помеѓу бугарскиот марксизам и партиската инфраструктура. Ако 1953 г. била илузорно оладување, тогаш повторното локално разгорување на научниот ентузијазам морало да најде свои институционални узди. Во истата 1953 г. се формирал Институтот за историја на БКП, на кој му претходела раната Школа на централната партија, основана во 1945 година, која во 1957 година станала Висока партиска школа „Станке Димитров". Институтот директно му поднесувал извештаи на Централниот комитет на партијата; истото се случило и со школата „Станке Димитров" во 1969 г., кога се претворила во Академија за општествени науки и општествено управување (АОНОУ), која со своите десет институти, едвај се разликувала од Институтот на БКП. Неизненадувачки, исчезнала од историскиот радар во 1990 г., исто како што исчезнала бистата на Маркс на ВЕИ. Седиштето на АОНОУ по 1990 г. било повторно присвоено за основање на Новиот бугарски универзитет; а други рурални згради станале седишта на три новоосновани универзитети. Судбината на *Капиталот*, политичката економија, статуите и паметниците, зградите и институциите, се чинеле заглавени во историскиот јазол на 1953 г.

Многу од бугарските творци на демократијата по 1990 г. кои станале неолиберали, со блиската ревизионистичка историографија на минатото, биле обучувани во АОНОУ, во таканаречениот научен комунизам; истото важи и за тврдокорните маркси-

degree programme as of 2011; this time, however, the UNWE and Toshkova in particular seek to legitimize the programme by referring to prestigious western universities offering similar degrees in much the same way as UNWE's Council seeks to defend the bust's re-installment by citing BBC's 2008 poll.

To understand the reception of Marx's political economy and the way it intersected with a Soviet/satellite notion of histmat, I will give several examples in trying to unearth the "originality" of the Soviet-Bulgarian synthesis in various institutional and genre outlets, and through them I will also try to explain the retardation of that originality. Due to lack of space I will here discuss only the post-1944 literature and the institutional circumstances.

Post-Stalinist Bulgaria did not see an interest in questions of human subjectivity which received a relative popularity among other satellite states such as Hungary and Poland. On the contrary, BCP heaped scorn on internal oppositions throughout Warsaw Pact countries and, in line with its own 1956 April Plenum line, and playing 'holier than thou' with the USSR, indulged in demonstrative demonization of the Hungarian revolt. Thus, as Tsatsov claims, one of the characteristics of Bulgarian Marxism until the late 1960s, when a theoretical reorganization around the topic of "activity" happened, is the lack of interest in humanitarian and anthropological questions, instead, "emphasis was put on social-ideological questions and those that are ontological-epistemological."[23] Tsatsov calls this "hard philosophizing," which transformed into party-licensed apologetic of Stalinist dogmatism.

Following the BS line, one could partly see how the Soviet-Bulgarian Marxist synthesis evolved - through a struggle for theoretical legitimacy mediated by the

23 Tsatsov, *Dogmatitsi i revizionisti*, 23.

сти кои останале во заднината на новата историска ситуација. Претставниците на ВЕИ, од кои некои и денес предаваат на УНСЕ, исто така биле обучувани во АОНОУ. Денес на УНСЕ се наоѓа единствениот оддел за политичка економија[22] и нуди академска програма од 2011 г., сепак УНСЕ и, особено, Тошкова, сакаат да ја оправдаат програмата наведувајќи престижни западни универзитети што нудат слични академски програми; повеќе или помалку, Советот на УНСЕ го брани враќањето на бистата, повикувајќи се на анкетата на Би-Би-Си од 2008 г.

За да го разбереме приемот на политичката економија на Маркс и начинот на кој се косела со советска/сателитска идеја за историски материјализам, давам неколку примери за да ја откријам „оригиналноста" на советско-бугарската синтеза во разни институционални и жанровски изрази, и преку нив, исто така ќе се обидам да го објаснам ретардирањето на таа оригиналност. Поради ограничување на просторот, ќе дискутирам само за литературата и за институционалните околности по 1944 г.

На постсталинистичка Бугарија не ѝ биле интересни прашањата за човечката субјективност кои станале релативно популарни помеѓу сателитите како Унгарија и Полска. Напротив, БКП ги напаѓала интерните спротивставувања во земјите на Варшавскиот пакт и, во согласност со сопствената линија од Априлскиот пленум во 1956 г., и правејќи се посвета од СССР, почнала демонстративно да го демонизира унгарскиот револт. Како што тврди Цацов,

22 Видете Светла Тошкова, „Политическата икономия става все по-необходима", *Вестник на УНСС*, No. 598, 28 јуни 2012, 7. Имајте предвид дека написот на Тошкова е даден во истото издание во кое УНСЕ го брани враќањето на Марксовата биста и покрај протестите на анонимна организација на мајки, видете погоре, заб. 3.

construction of a proletariat and its class history. In this period the literature did see a continuation of the NS-BS debates to a lesser extent, and in philosophical circles mostly, but the histmat methodology practically ended them. This does not mean that the concern with "the applicability of Marxism" did not rule the day, but on the contrary, it can even be seen as a compensatory reaction. The literature was dominated by a newly found enthusiasm in publishing and translating, now free from persecution; in fact, the importance of translation will remain central also throughout the 1970s and 1980s at ASSSM and Sofia University.

The norm of (Soviet) histmat in Bulgarian historiography quickly arrived[24] and then expanded to other fields of interest, especially philosophy, until it gradually blurred the lines between Soviet and Bulgarian "Marxism." The best example pertains to the attacks on Dimitar Mikhalchev, who is now glorified as an "anti-communist philosopher," but who partially accepted histmat's dogmas: that history is progress and that historical cycles follow patterns of human activities. Mikhalchev did remain active until the late 1940s, when he coexisted with Pavlov in Sofia University, but the price he had to pay for his particular compromised Marxism - a syntheses with Johannes Rehmke's work - was to be publicly attacked and stained as "revisionist" in the philosophical press throughout the 1950s and 1960s.[25]

24 See note 14.

25 The best study pertaining to Mikhalchev's Marxism and Rehmkeanism is by Dimitar Tsatsov, *Osnovonauchnata filosofska shkola v Balgariya. Vtorata polovina na XX vek* (Sofia: Marin Drinov, 2011). A very representative attack is the 1954 (here republished) text by Elka Panova and Dobrin Spasov, "Krayat na balgarskata burzhoazna filosofiya (po povod *Logikata* na akad. D. Mikhalchev)," *Filosofski alternativi*, No. 2 (2013), 16-49. The philosopher responsible for receiving Mikhalchev as anti-communist is Mikhail Buchvarov, one of the chief historians of Bulgarian philosophy since the 1960s.

една од карактеристиките на бугарскиот марксизам до доцните 1960-ти била, кога се случила теоретска реорганизација околу темата „активност“, немање интерес во хуманитарните и антрополошките прашања: „акцентот бил ставен на социо-идеолошки и онтолошко-епистемолошки прашања“[23]. Цацов ова го нарекува „жестоко филозофирање“ кое се претворило во партиски лиценцирано оправдување на сталинистичкиот догматизам.

Следејќи ја линијата на ШС, може делумно да се види како се развивала советско-бугарската марксистичка синтеза: преку борба за теоретска легитимност посредувана со градење на пролетаријат и негова класна историја. Во овој период, во литературата имало помалку продолжувања на дебатата меѓу ТС-ШС и главно во филозофските кругови, но методологијата на историскиот материјализам практично ги прекинала. Ова не значи дека загриженоста околу „применливоста на марксизмот“ не владее и денеска - напротив, дури може на неа да се гледа како на компензаторна реакција. Во литературата владеел новооткриен ентузијазам во издавањето и преведувањето, кое сега било ослободено од прогон; всушност, важноста на преводот ќе остане централна и во текот на 1970-тите и 1980-тите на АОНОУ и на Софискиот универзитет.

Нормата на советскиот историски материјализам во бугарската историографија пристигнала брзо[24] и потоа се проширила на други полиња на интерес, особено во филозофијата, додека не ги замачкала границите меѓу советскиот и бугарскиот марксизам. Најдобриот пример се однесува на нападите врз Димитар Михалчев, кој сега го величаат како „антикомунистички филозоф“, но кој делумно ги при-

23 Цацов, *Догматици и ревизионисти*, 23.

24 Видете забелешка 14.

A late example of this is a discussion documenting one debate between both on a 1963 publication on Hegel by Mikhalchev, which reveals the party fervor and antagonism exercised.[26] Mikhalchev was neither an avid reader of Marx, nor purely an anti-Marxist, but the orthodoxy of Pavlov, now in power in BAS' Institute of Philosophy (1949-1952 and 1960-1977), was relentless in its demonstrativity. There is no debate between Pavlov and his circles and Mikhalchev and his circles about the *Capital* or issues pertaining to the analyses of capital's contradictions, etc. The debates are purely gnoseological. Mikhalchev advocated "presentationism" of the scientific object (easily identified with "bourgeois idealism" and anti-Leninist materialism), while Pavlov advocated a "representative realism" closer to a monistic mind-matter correspondence theory. Its analytical subtleties like these that reveal what was at stake for party ideologues like Pavlov, who was also the chief philosopher in the country: questions of concern where closer, at best, to Lenin's Marx. But the attack on Mikhalchev was, strictly speaking, instrumental rather than conceptual one. For Pavlov, the real problem was not Mikhalchev's Remhkeanism, which is contemporaneous to the rise of diamat, but that there is no place for such philosophy after the arrival of Michurin's and Lysenko's ideas in 1949.[27] It is biological, not economic, debates that put Mikhalchev away from the radar of the admissible.

In the period, when it comes to the educational dissemination of Marxist political economy, the influence of Alexander Leontiev's works was felt as they were used as some of the early textbooks.[28] It is the

26 "Todor Pavlov sreshtu Isak Pasi," *Kultura* (2009), www.kultura.bg/media/my_html/mainpage/anty/33.htm.

27 Tsatsov, *Domatitsi i revizionisti*, 30-1.

28 *Rakovodstvo po politicheska ikonomiya: marksicheska shkola. Sustav. po Marks, Borhard, Leontiev* (Sofia: BCP, 1945); Alexander Leontiev, Kapitalat *na Marks*, translated

фатил догмите на историскиот материјализам: дека историјата е напредок и дека историските циклуси следат шеми на човечки активности. Михалчев бил активен до доцните 1940-ти и бил современик на Павлов на Софискиот универзитет, но цената што морал да ја плати за својот личен компромитиран марксизам - синтеза со делото на Јоханес Ремке - била јавен напад и обележување како „ревизионер" меѓу филозофските издавачи во текот на 1950-тите и 1960-тите[25]. Подоцнежен пример е дискусијата со која се документира една дебата меѓу двајцата за публикација на Михалчев од 1963 г. за Хегел, која ги открива постојната партиска жестина и антагонизам[26]. Михалчев не бил ниту страстен читател на Маркс, ниту вистински антимарксист: но ортодоксноста на Павлов, сега доминантна на Институтот за историја на БАН (1949-1952 и 1960-1977), била немилосрдна во својата демонстративност. Нема дебата помеѓу Павлов и неговите кругови и Михалчев и неговите кругови за *Капиталот* или прашања кои произлегуваат од анализата на контрадикциите на капиталот, итн. Дебатите се чисто гносеолошки: Михалчев се залагал за „презентативност" на научниот објект (кој лесно се идентификува-

25 Најдобрата студија која се однесува на Михалчевиот марксизам и ремкеанизам е од Димитър Цацов, *Основонаучната философска школа в България. Втората половина на XX век* (София: Марин Дринов, 2011). Многу репрезентативен напад е текстот од 1954 г. (повторно издание) на Елка Панова и Добрин Спасов, „Крајт на българската буржоазна философия (по повод *Логиката* на акад. Д. Михалчев)", *Философски алтернативи*, No. 2 (2013), 16-49. Филозофот одговорен за прифаќање на Михалчев како антикомунист е Михаил Бачваров, еден од главните историчари на бугарската филозофија од 1960-тите.

26 „Тодор Павлов срещу Исак Паси", *Култура* (2009), www.kultura.bg/media/my_html/mainpage/anty/33.htm.

same Leontiev that the Johnson-Forest Tendency in the US was targeted as the one to have unconsciously admitted that the labor theory of value has ceased to operate in the USSR's Stakhanovist model.[29] (See below how JFT's thesis is inadvertently taken up by Bulgarian sociologists.)

To understand the lack of originality in the Soviet-Bulgarian synthesis until the 1970s in this stage of the reception of Marx, I will return to the intellectual production of the Stanke Dimitrov School/ASSSM. A look at the bibliographical catalogue of philosophical periodicals in particular (such as those of *Filosofska misal* and *Izvestiya/Nauchni trudove na AONSU pri TsK na BKP - filosofski serii*) reveals little about a particular and significant Bulgarian commentary on *Capital*. Unsurprisingly, on the other hand, looking up at the index of an interwar journal such as *Filosofski pregled* (published 1929-1943), one finds only *one* publication on Marxism - and it is by Mikhalchev. The alleged anti-systemic quality Pavlov, Sava Ganovski and others wanted to find in Mikhalchev was certainly out of touch; but this did not make him an "anti-Marxist."

Without wanting to derogate the contributions of the likes of Pavlov and his famous theory of reflection,[30]

from the Russian by Renata Zh. Nathan (Sofia: Narodna kultura, 1949).

29 Raya Dunayevskaya, "Stalinists Falsify Marxism Anew. State of Teaching Marxism in the Soviet Union," *Fourth International*, Vol. 9, No. 7 (September 1948), 204-209, retrieved from *Marxist Internet Archive*, www.marxists.org/archive/dunayevskaya/works/1948/stalinists-falsify.htm.

30 Originally published in Russian in 1936, it was preceded by his *Remkeanstvo i materializam* [*Rehmkeanism and Materialism*] (1930), which laid the grounds for his own original thought, see Todor Pavlov, *The Philosophy of Todor Pavlov* (Sofia: Sofia Press), 1970; see also Mineva, "On the

ва со „буржоаски идеализам“ и антиленинистички материјализам), додека Павлов се залагал за „репрезентативен реализам“, поблизок до монистичката теорија за кореспонденција на умот-материјата. Ваквите аналитички суптилности откриваат што ги чекало партиските идеолози како Павлов, кои биле истовремено и главни и доминантни филозофи во земјата: прашањата кои се разгледувале биле поблизу до, најпрецизно кажано, Лениновиот Маркс. Но нападот врз Михалчев бил, конкретно говорејќи, повеќе инструментален отколку концептуален. За Павлов, вистинскиот проблем не бил Михалчевиот ремкеанизам, кој се појавил во исто време со дијалектичкиот материјализам, туку тоа што немало место за таква филозофија по пристигнувањето на идеите на Мичурин и Лисенко во 1949 г.[27]. Биолошките, а не економските дебати го тргнале Михалчев од радарот на прифатливото.

Во тој период, што се однесува до образовното распространување на марксистичката политичка економија, влијанието на делата на Александар Леонтиев се почувствувало кога се користеле во некои од првите учебници[28]. Се работи за истиот Леонтиев што групата Џонсон-Форест во САД го одредила како оној кој несвесно признал дека трудовата теорија на вредноста престанала да функционира во Стахановиот модел на СССР[29]. (Видете подолу како тезата на

27 Цацов, *Догматици и ревизионисти*, 30-1.

28 *Ръководство по политическа икономия: марксическа школа. Състав. по Маркс, Борхард, Леонтиев* (София: БКП, 1945); Александър Леонтиев, Капиталът *на Маркс*, превод от руски Рената Ж. Натан (София: Народна култура, 1949).

29 Raya Dunayevskaya, “Stalinists Falsify Marxism Anew. State of Teaching Marxism in the Soviet Union,” *Fourth International*, Vol. 9, No. 7 (September 1948), 204-209, retrieved from *Marxist Internet Archive*, www.marxists.org/archive/dunayevskaya/works/1948/stalinists-falsify.htm.

which after all defined the scientific snowballing of diamat in the entire Soviet bloc and beyond, the relevant periodicals reveal that original research and commentary began surfacing in the 1970s and intensified between the mid-1970s and the late 1980s.

Two other historical examples will illustrate the conceptual passivity of “Bulgarian Marxism.” 1) After the April Plenum, the Institute of Philosophy at BAS organized a series of meetings in March-April 1956 spearheaded by a report from Raycho Karakolov called “The Principles of Building a Programme of Dialectical and Historical Materialism in Higher Education Institutions.” The distinction between dogmatists and revisionists (with the latter suffocated and being exactly the ones who would have been allegedly able to produce original scholarship not on the *Capital*, but in general on Marx) that Tsatsov has studied and which was centered around the work of Lysenko and Michurin was in this process continued along the more specific lines of histmat’s scientific and party role as organizing principle for the “cultural-creative intelligentsia.” Svetla Koleva has studied this in detail: at this meeting, one can detect the genesis of a Soviet subservient Marxism as it produced two groups. The first one argued for the role of histmat as part and parcel of Marxist-Leninist philosophy which *should be separated from diamat* - so this histmat coincides with what would otherwise be Marxist sociology proper. The other group, which eventually lost the debate, treated histmat *within* the systematization provided by diamat by arguing for a principle of convergence between logics and history. This division’s result was that in as much as histmat is thought of as the Marxist science of society *par excellence*, there

Reception,” 66; Nina Dimitrova, “Balgarski filosofski kanon?,” *Nota Bene*, No. 14 (2010), www.notabene-bg.org/read.php?id=149.

групата Џонсон-Форест необмислено била преземена од бугарските социолози).

За да го разбереме недостигот од оригиналност во советско-бугарската синтеза до 1970-тите во оваа фаза на прифаќање на Маркс, ќе се навратам на интелектуалната продукција на Училиштето „Станке Димитров"/АОНОУ. Погледот на биографскиот каталог на, конкретно, филозофските месечни списанија (слични на оние на *Философска мисъл* и *Известия/ Научни трудове на АОНСУ при ЦК на БКП - философски серии*) открива малку за конкретен и важен коментар на *Капиталот*. Не изненадува што од друга страна, гледајќи го индексот на едно меѓувоено списание како *Философски преглед* (издадено во 1929-1943 г.), може да се најде само *едно* издание за марксизмот - и тоа е од Михалчев. Наводниот антисистематски квалитет кои Павлов, Сава Гановски и други сакале да го најдат кај Михалчев бил недофатлив; но не бил поради тоа „антимарксист".

Не сакајќи да ги потценува придонесите на сличните како Павлов и неговата позната теорија за рефлексија[30], што најпосле го дефинирало научното масовно прифаќање на дијалектичкиот материјализам во целиот советски блок и пошироко, релевантните списанија откриваат дека оригиналните истражувања и коментари почнале да се појавуваат во 1970-тите и се интензивирале меѓу средината на 1970-тите и доцните 1980-ти.

is no sociology proper.[31] And yet it is exactly in Bulgarian sociology where we will find original Marxist research (see below). 2) A meeting of philosophical workers took place on November 11-13, 1959, organized by the Science, Education and Arts section of BCP's Central Committee. It was based on a decision of the XXI Congress of CPSU, as well as a Zhivkov report to the National Assembly and a report of the same year on the development of science. This meeting saw the cracks opened between dogmatists and revisionists centered around the schools of idealism (Weissman) and materialism (Lysenko) in genetics. A fierce debate opened whether Weissmanism is idealist. As with Mikhalchev, the problem was whether it was possible to make an already existing current (here Weissmanism) cohabitate with diamat? And the answer was no.

IV.

Against this background, it is Bulgarian sociology, spearheaded in the early 1960s by Zhivko Oshavkov, which will resist the Soviet histmat consensus. As Petar-Emil Mitev notes, the paradox to which the ilk of Zhivkov would respond later was that "the ideological setting of the 1930s, a conflictual period in the history of the Kingdom of Bulgaria, turned out to be more favorable for the creative freedom of the Marxist Ivan Hadzhiiski than the dogmatic setting under the dominance of Marxism-Leninism that Zhivko Oshavkov faced."[32] This is the time of the mid-aged Zhivkov, who, as Bell describes

30 Оригинално објавена на руски во 1936 г., ѝ претходел неговиот труд *Ремкеанство и материализъм* (1930), кој ги поставил основите на неговата сопствена оригинална мисла, видете Todor Pavlov, *The Philosophy of Todor Pavlov* (Sofia: Sofia Press), 1970; видете исто Mineva, "On the Reception," 66; Нина Димитрова, „Български философски канон?", *Nota Bene*, No. 14 (2010), www.notabene-bg.org/read.php?id=149.

31 Svetla Koleva, *Sotsiologiyata kato proekt. Nauchna identichnost i sotsialni izpitaniya v Balgariya 1945-1989 godina* (Sofia: Pensoft, 2005), 141, 135.

32 Petar-Emil Mitev, "100 g. ot rozhdenieto na Zhivko Oshavkov: Ivan Hadzhiiski, Zhivko Oshavkov i nie," in *Gradat i seloto - predizvikatelstvata na XXI vek*, ed. by Galina Koleva and Dona Pikard (Sofia: Omda, 2014).

Два дополнителни историски примери ќе ја илустрираат концептуалната пасивност на „бугарскиот марксизам“. 1) По Априлскиот пленум, Институтот за филозофија на БАН организирал серија состаноци во март-април 1956 г., поттикнат од извештај на Рајчо Караколов наречен „Принципите на градење на програмата на дијалектички и историски материјализам во повисоките образовни институции“. Разликата меѓу догматичарите и ревизионистите (последните се задушени и се оние кои наводно би биле во можност да произведат оригинално учење не за *Капиталот*, туку општо за Маркс) што ја студирал Цацов и која се засновала на делата на Лисенко и Мичурин, во овој процес била продолжена по поспецифичните насоки на научната и партиската улога на историјата на материјализмот како организирачки принцип за „културно-креативната интелигенција“. Светла Колева го студирала ова детално: на оваа средба може да се забележи генезата на советски подреден марксизам кој создал две групи. Првата ја аргументирала улогата на историскиот материјализам како дел од марксистичко-ленинистичката филозофија која *треба да е одвоена од дијалектичкиот материјализам* - така, овој историски материјализам се поклопува со она што инаку би била вистинска марксистичка социологија. Другата група, која накрај ја изгубила дебатата, го третирала историскиот материјализам *во рамките* на систематизацијата која ја дал дијалектичкиот материјализам аргументирајќи принцип на конвергирање помеѓу логиката и историјата. Резултатот на разделот бил тој што колку и да се мисли за историскиот материјализам како *par excellence* марксистичка наука за општеството, не постои вистинска социологија[31]. А сепак, токму во бугарската

31 Светла Колева, *Социологията като проект. Научна идентичност и социални изпитания в България 1945-1989 година* (София: Пенсофт, 2005), 141, 135.

him, “has been a consistent, loyalist voice denying the possibility of genuine communism apart from the Soviet model and apart from Soviet leadership.”[33] This was registered in the scientific activities much earlier (the 1949 example with the arrival of Lysenkovism), and it eventually led to an opposition between sociology as a “bourgeois science” and histmat/scientific communism, which was already seen as the science of the society. But from the late 1950s onwards, which saw the division between dogmatists and revisionist, communists’ own proprioception in science registered as its great successes “[the] geological science which helped to find and utilize in industry new resources, as well as biological sciences … the biggest number of philosophical workers was in the area of biology.”[34]

Oshavkov and Jacques Nathan made sure that HEI will develop a distinct sociology of labor by 1969. The vanguard of research can be attributed to Oshavkov’s *Istoricheski materializam i sotsiologiya* [*Historical Materialism and Sociology*[35]] (1958), credited to have reinstated the sociological correspondence between theory and empirical data, so much in need under the eye of dogmatists. One specific way in which others have followed in his footsteps is the work on the behavior of young people. For example, Petar-Emil Mitev took up the Institute for the young at BAS (1967-8) and carried as a new method the “indirect poll,” utilizing Jenny Marx’s questionnaire to his father, which gathered enormous interest and results and let the team to the notion of individualization/juvenalization - a notion that will

33 Bell, “Bulgaria,” 234.

34 Tsatsov, *Dogmatitsi i revizionisti*, 30, 32.

35 Sofia: Nauka i izkustvo, 1970; see also Zhivko Oshavkov, “Glavni etapi na prehoda ot kapitalizma kam komunizma,” *Filosofksa misal*, No. 1 (1961), 26-46.

Journal for Politics, Gender and Culture / Vol. 14, No. 1 / 2017

социологија ќе најдеме оригинално марксистичко истражување (видете подолу). 2) Средба на филозофски работници се одржала од 11-13 ноември 1959 г., организирана од Одделот за наука, образование и уметност на централниот комитет на БКП. Била заснована на одлуката на XXI конгрес на КПСС, како и на извештајот на Живков до Националното собрание и извештајот од истата година за развојот на науката. На оваа средба се појавиле пукнатини помеѓу догматичарите и ревизионистите собрани околу школите на идеализам (Вајсман) и материјализам (Лисенко) во генетиката. Се отворила жестока дебата околу тоа дали вајсманизмот е идеализам. Како и со Михалчев, проблемот бил: Дали може да се направи веќе постојна струја (во случајот вајсманизмот) да постои заедно со дијалектичкиот материјализам? Одговорот бил, не.

IV.

Со ваков историјат, токму бугарската социологија, поттикната во раните 1960-ти од Живко Ошавков, ќе му се спротивстави на консензусот на советскиот историски материјализам. Како што забележува Петар-Емил Митев, парадоксот на кој таквите како Живков ќе одговорат подоцна бил дека „идеолошката средина на 1930-тите, конфликтен период во историјата на Кралството Бугарија, излегол поповолен за креативната слобода на марксистот Иван Хацииски од догматската поставка под доминација на марксизмот-ленинизмот со кој се соочувал Живко Ошавков“[32]. Ова е времето на средовечниот Живков, кој, како што го опишува Бел, „бил постојан лојалистички глас кој ја негирал можноста за ви-

32 Петър-Емил Митев, „100 г. от рождението на Живко Ошавков: Иван Хаджийски, Живко Ошавков и ние“, во *Градът и селото - предизвикателствата на XXI век*, съст. Галина Колева и Дона Пикард (София: Омда, 2014).

eventually describe a shortage of personal space among the young people of the 1960s generation.[36]

This was a relative relaxation in practicing social sciences after the dramatic 1950s, which offered a politically instrumentalized version of Marxism. As with genetics, a debate on sociology vs histmat from the 1950s followed. The evidence gathered by Koleva, Nenkova and Treneva through interviews sheds some light on the opposition to sociology's political instrumentalization as histmat pure and simple, and the need to engage meaningfully with Marx, a phenomenon that will blossom in philosophy in the 1980s due to the work done by Mitev and his student Emilia Mineva's work on the young Marx.

In his interview Kiril Vasilev says that "we developed sociology as science without prejudice. *Capital* is alright, the 'Economic Manuscripts' - too. What ideology is there! While *The Communist Manifesto* is ideology, its entire pathos is ideological."[37] Vasilev refers to the period after Khruschev's 1956 "secret speech." As Stefan Donchev says, "Marxism was the state ideology until 1955 for the Todor Pavlov and his movement, the Marxism-Leninism."[38] And Stoyan Mihaylov states that "[we wanted] to integrate a real Marxist approach and a real Marxist atmosphere in the party."[39] Apparently, Bulgarian sociologists saw potential to do so by wishing to engage with *Capital* in some ways. Mihaylov further states that the most unfortunate dogma in Bulgarian scientific communism/Marxism was the idea that

36 "Interview with Petar-Emil Mitev," in *Sotsiologiyata prez pogleda na pokoleniyata (intervyuta s balgarski sotsiolozi)*, ed. by Svetla Koleva, Diana Nenkova and Simona Treneva (Sofia: Pensoft, 2012), 111.

37 Ibid., 21.

38 Ibid., 133.

39 Ibid., 45.

стински комунизам покрај советскиот модел и одвоено од советското водство“[33]. Ова секако било регистрирано во научните активности многу порано (примерот од 1949 г. со пристигнувањето на лисенковизмот) и потоа довело до опозиција помеѓу социологијата како „буржоаска наука“ наспроти историскиот материјализам/научниот комунизам, на кој веќе се гледало како на наука за општеството. Но од доцните 1950-ти понатаму, период во кој настанал раздел меѓу догматичарите и ревизионистите, во сопствената проприоцепција на комунистите во науката била регистрирана како нивен голем успех „геолошка[та] наука која помогнала да се најдат и искористат нови ресурси во индустријата, како и биолошки науки ... најголемиот број филозофски работници биле во областа на биологијата“[34].

Ошавков и Жак Натан се погрижиле ВЕИ да развие дистинктивна социологија на трудот до 1969 г. Почетоците на истражувањето може да се поврзат со *Исторически материализъм и социология* (1958)[35] на Ошавков, кому му се припишуваат заслуги за повторно воспоставување на социолошката преписка меѓу теоријата и потребните емпириски податоци под окото на догматичарите. Конкретен начин на кој други ги следеле неговите стапки е работењето на однесувањето на младите. На пример, Петар-Емил Митев го презел Институтот за млади лица на БАН (1967-1968) и како нов метод ја користел „посредната анкета“, користејќи го прашалникот на кој Џени Маркс го користела за нејзиниот татко, кој предизвикал огромен интерес и резултати и му ја претставил идејата за индивидуализирање/подмладување

33 Bell, “Bulgaria,” 234.

34 Цацов, *Догматици и ревизионисти*, 30, 32.

35 София: Наука и изкуство, 1970; видете исто Живко Ошавков, „Главни етапи на прехода от капитализма към комунизма“, *Философска мисъл*, No. 1 (1961), 26-46.

capitalism is incapable of development.[40] Others, like Chavdar Kyuranov claim there was no feeling of “oppression by the ideology, but oppression from the party bureaucracy.”[41] Mincho Semov’s observation is central to this analysis: he claims that the “specific research work was destroying dogmatism.”[42] According to him, the dogmatism was the byproduct of Bukharin’s thesis that historical materialism *is* science, and that therefore there is no need for sociology as there is already scientific communism (and the identity with histmat therewith).

It seems that over time those sociologists who disagreed with the identity of sociology with histmat dominated by the March-April 1956 events found ways to subvert Soviet-style formalism. The cracks of the Soviet-Bulgarian synthesis were opened by sociologists by looking critically at value theory. As Zakhari Staykov claims, “Marxism was devoid of the most important teaching of Marx - surplus value.”[43] Here, it is worth recalling that Dunayevskaya, a JFT representative, when attacking Leontiev’s pedagogical streamlining of *Capital*, has said that “[w]ith the demand for a theory of value that was not at the same time a theory of surplus value, the Stalinists tried to divest the labor theory of value of its class content.”[44] Put in relative scientific isolation, Bulgarian sociologists observed the same phenomenon, hence Staykov’s comment that “[s]ociety becomes wealthier only if it works more! Because wealth equals surplus value. Which is what Marxists under [Bulgarian] socialism wanted to get rid of.”[45] If we are to

40 Ibid., 53.

41 Ibid., 81.

42 Ibid., 88.

43 Ibid, 120.

44 Dunayevskaya, “Stalinists Falsify Marxism.”

45 Koleva, Nenkova and Treneva, *Sotsiologiyata prez pogleda*, 127.

- идеја што во крајна линија ќе го опише недостатокот на личен простор помеѓу младите лица на генерацијата од 1960-тите[36].

Ова претставувало релативно релаксирање во практикувањето општествени науки по драматичните 1950-ти, кои понудиле политички инструментализирана верзија на марксизмот. Како и со генетиката, од 1950-тата следела дебата за социологијата наспроти историскиот материјализам. Доказите собрани од Колева, Ненкова и Тренева преку интервјуа, ги разјасниле спротивставувањето на општествената политичка инструментализација како чист и едноставен историски материјализам и потребата од подлабок анганжман со Маркс, феномен што ќе се развие во филозофијата во 1980-тите поради делата на Митев и неговата студентка Емилија Минева за младиот Маркс.

Во своето интервју, Кирил Василев вели дека „ја развивме социологијата како наука без предрасуди. *Капиталот* е во ред, исто така и ‚Економските ракописи'. Каква идеологија е во прашање! *Комунистичкиот манифест* е идеологија, а целиот патос е идеолошки"[37]. Василев зборува за периодот по „тајниот говор" на Хрушчов. Како што вели Стефан Дончев „Марксизмот бил државна идеологија до 1955 г. за Тодор Павлов и неговото движење, марксизмот-ленинизмот"[38]. И Стојан Михајлов вели дека „[сакавме] да интегрираме вистински марксистички пристап и вистинска марксистичка атмосфера во партијата"[39]. Наводно, бугарски-

36 „Интервю с Петър-Емил Митев", во *Социологията през погледа на поколенията (интервюта с български социолози)*, съст. Светла Колева, Диана Ненкова и Симона Тренева (София: Пенсофт, 2012), 111.

37 Ibid., 21.

38 Ibid., 133.

39 Ibid., 45.

trust all of these accounts, then *Capital* under the Soviet-Bulgarian synthesis was devoid of its greatest value (or so they thought) - surplus value theory.

Another way in which Bulgarian sociology managed to salvage Marx and be original was through Hegelian accounts. This is also to some extent due to Oshavkov's work: as Stefan Donchev says, Oshavkov "managed to connect the systemic approach and in fact the structural-functional one with Hegel, with his *Greater Logic*, which is actually the systemic approach. Marx uses the systemic approach. And he [Oshavkov] struggled to prove that he derives from Marx, so that he is not blamed for practicing Weberianism."[46] Similarly, Viktor Samuilov says that back in the 1960s he decided to pursue philosophy after he graduated from political economy because "in order to understand *Capital* you have to understand Hegel's *Logic*."[47] Later, representatives of Bulgarian sociology will nurture a particular and dear relationship to Hegel's *Logic*, yet not always in order to either praise Marx or merely divert productively from party lines to save their personal and professional spaces. As Mark Baskin has observed in the late 1980s and early 1990s, while "Zhivkov's *ancien régime* began to decay, a genuine Bulgarian critical Marxism emerged as an effort to revive a spirit of opposition and mass movement within the BSP."[48] This did not prevent Niko Iakhiel to claim as late as 1988 that "our sociology is the party's science...,"[49] perhaps being unable to delink histmat from "sociology" for all the wrong reasons.

46 Ibid.,129.

47 Ibid., 186.

48 Mark Baskin, "Bulgaria: From Critique to Civil Society?," in *The Road to Disillusion: From Critical Marxism to Post-communism in Eastern Europe*, ed. by Raymond C. Taras (Armonk, New York: M.E. Sharpe, 1992), 153.

49 Cited in ibid.

те социјалисти виделе потенцијал да го направат тоа преку *Капиталот*. Михајлов понатаму вели дека најнесреќната догма во бугарскиот научен комунизам/марксизам била идејата дека капитализмот нема можност за развој[40]. Други, како Чавдар Кјуранов тврдат дека немало чувство на „угнетеност од идеологијата, туку од партиската бирократија“[41]. Согледувањето на Минчо Семов е главно за оваа анализа: тој тврди дека „конкретната истражувачка работа го уништувала догматизмот“[42]. Според него, догматизмот бил нуспроизвод на тезата на Бухарин дека историскиот материјализам *е* наука и дека затоа нема потреба од социологија, бидејќи веќе има научен комунизам (и со тоа, идентичност со историскиот материјализам).

Се чини дека со тек на време, социолозите што не се согласувале со идентичноста на социологијата со историскиот материјализам, нешто што преовладувало во настаните од март до април 1956 г., нашле начини да го поткопаат формализмот во советски стил. Пукнатините во советско-бугарската синтеза ги направиле социолозите кои критички гледале на теоријата на вредност. Како што тврди Захари Стајков, „марксизмот бил лишен од најважното учење на Маркс - вишокот вредност“[43]. Тука треба да се потсетиме на Дунајевскаја, претставник на групата Џонсон-Форест, која, кога го напаѓа Леонтиевото педагошко рационализирање на *Капиталот*, рекла дека „[с]о барањето теорија на вредност што не била во исто време теорија на вишокот вредност, сталинистите се обиделе да ѝ ја одземат класната содржина на трудовата теорија на вредноста“[44]. Ставени во

40 Ibid., 53.

41 Ibid., 81.

42 Ibid., 88.

43 Ibid, 120.

44 Dunayevskaya, “Stalinists Falsify Marxism.”

Along with the Hegelian influence, the decisive line of original research will be pursued due to the visit of the Georgian philosopher Merab Mamrdashvili to Bulgaria in the 1970s. There he spoke to the then younger generation, and left an imprint upon Bulgarian sociological culture, leaving an odd sociological reception that will slowly help emancipate Marxist scholarship, in particularly due to his writing on “non-classical rationality” and his article on Marx’s “verwandelten formen.” There was already an interest at the Faculty of Philosophy in the work of Evald Ilyenkov and his *Dialectical Logic*. Deyan Deyanov will take up the project of rewriting the logic of *Capital* in a series of scattered articles that appeared mostly in the 1990s; yet the defining moment was the intellectual production of what was called the “Marx Seminar,” which was predominantly a synthesis between Marx and other writers (Freud, Weber, Simmel, etc.) and represented an attempt at exercising phenomenological sociology. Delchev’s dissertation seems to be a good example of how one can engage with Hegel by indulging in the logic of *Capital*.[50] Perhaps the word “autonomous” rather than “original” describes better these scientific activities centered as they were on Marx and/via Hegel, nurtured under the influence of Oshavkov and Stoyan Mihaylov.

50 See “Interview with Deyan Deyanov,” in Koleva, Nenkova and Treneva, *Sotsiologiyata prez pogleda*, 280-81; some examples: Deyan Deyanov, Kolyo Koev and Deyan Kyuranov, “Mladiyat Marks kato kritik: ot zhurnalistika kam teoriya,” *Filosofska misal*, No. 11 (1983), 85-94; the dissertation of Krassimir Delchev, *Sravnitelen analiz na nyakoi dialekticheski momenti v glava parva na* Kapitalat *na Marks i* Naukata logika *na Hegel* (Sofia: Sofia University, 1987); as well as Deyan Kyuranov’s dissertation published as: *Ot opozitsiya kam pozitsiya. Hegel, Foyerbah, Marks - iz metodologiyata na XX vek* (Sofia: Nauka i izkustvo, 1989); Deyan Deyanov and Georgi Kapriev, “‘Hegelovata logika’ na Marks,” *Filosofska misal*, No. 9 (1988), 66-9.

Journal for Politics, Gender and Culture / Vol. 14, No. 1 / 2017

релативна научна изолација, бугарските социолози го забележале истиот феномен, оттаму коментарот на Стајков дека „[о]пштеството станува побогато само ако работи повеќе! Богатството е еднакво на вишок вредност. Тоа е она од што марксистите во [бугарскиот] социјализам сакаат да се ослободат“[45]. Ако им веруваме на сите овие гледишта, тогаш *Капиталот* под советско-бугарската синтеза бил лишен од својата најголема вредност (или така мислеле) - теоријата на вишок вредност.

Друг начин на кој бугарската социологија успеала да го спаси Маркс и да биде оригинална е преку хегелијански видувања. Ова донекаде се должи на делото на Ошавков: како што вели Стефан Дончев, Ошавков „успеал да го поврзе систематскиот пристап и всушност, структурно-финкционалниот, со Хегел, со неговата *Науката логика* што е всушност систематски пристап. И тој [Ошавков] се мачел да докаже дека се надоврзува на Маркс, за да не го обвинат за веберијанизам“[46]. Слично, Виктор Самуилов вели дека во 1960-тите одлучил да се занимава со филозофија откако дипломирал политичка економија затоа што „за да го разберете *Капиталот*, мора да ја разберете Хегеловата *Логика*“[47]. Подоцнежните претставници на бугарската социологија негувале особен и близок однос кон Хегеловата *Логика*, но сепак не секогаш за да го фалат Маркс или просто продуктивно да скршнат од партиските линии за да ги спасат своите лични и професионални простори. Како што забележа Марк Баскин за доцните 1980-ти и раните 1990-ти, додека „Живковиот *ancien régime* почнувал да се распаѓа, се појавил автентичен бугарски марксизам како обид да се ожи-

45 Колева, Ненкова и Тренева, *Социологията през погледа*, 127.

46 Ibid.,129.

47 Ibid., 186.

A more engaged and non-subversive approach can be found in the work of Mitev. In 1973 he was the scholar who, by surveying a huge archive of articles from *Voprosyi filosofii*, showed that the Soviet Marxist literature gradually abandoned Marx's *Capital* in the period 1948-55, listed as the third most cited text by both Marx and Engels, but the next two periods - 1956-63 and 1964-71 respectively - saw the advancement of this work on the second and then the first place of quotations.[51] Mitev effectively published a contribution to the sociology of philosophy in the USSR and his data[52] do suggest a correlation between the use of *Capital* in Soviet Marxism and a return to Lenin's materialism (which *does not* mean that Lenin's agenda from his *Philosophical Notebooks* should be read as the ignition behind the Bulgarian sociological interest in Hegel and the logic of *Capital*). Mitev showed that the period 1948-1971 saw an increase of the quotations of Marx from 4.19% to 32.49%. He specially emphasized that 1953 saw an unexpected and huge increase in quoting *Capital*, not leaving Stalin's death out of the equation; and that 1955 saw the increased interest in *Economic-Philosophical Manuscripts of 1844*.[53] Bulgarian Marxism was not the subject proper for Mitev's study, i.e., he did not compare quotation trends in Bulgaria and USSR - but if we were to find a correlation between the quotation trends in

51 Petar-Emil Mitev, "Savremennoto savetsko marksovedenie," in *Izsledvaniya varhu istoriyata na marksistkata filosofiya*, ed. by Petar-Emil Mitev (Sofia: Nauka i izkustvo, 1973), 14-15. In a paper from 2008, Mitev's student Boris Popivanov has presented data from the same journal extending it to the period 1948-2007, which reveals similar correlations between works quoted and the ideological transformations in the conjuncture. Boris Popivanov, "Aktualizatsiyata na Marks," *Literaturen klub* (2008), www.litclub.com/library/fil/bpopivanov/index.html.

52 See all figures in Mitev, "Savremennoto," 16 and ff.

53 Ibid., 18-19.

вее духот на опозицијата и на масовното движење во рамките на БСП“[48]. Ова не го спречило Нико Јахиел да тврди подоцна, во 1988 г., дека „нашата социологија е науката на партијата...“[49], можеби не можејќи да го одвои историскиот материјализам од „социологијата“, од погрешни причини.

Покрај хегелијанското влијание, одлучувачката линија на оргиналното истражување ќе се следи поради посетата на грузискиот филозоф Мераб Мамардашвили во Бугарија во 1970-тите. Таму тој ѝ зборувал на тогаш помладата генерација, и оставил печат врз бугарската социолошка култура, оставајќи чуден социолошки прием кој полека ќе помогне да се еманципира марксистичкото учење, особено поради неговото пишување за „некласичната рационалност“ и напис за Марксовите „verwandelten formen“. Веќе имало интерес на Факултетот за филозофија за делата на Евалд Илјенков и неговата *Дијалектичка логика*. Дејан Дејанов ќе го започне проектот за повторно пишување на логиката на *Капиталот* во серија расфрлани написи кои се појавувале најмногу во 1990-тите; сепак одлучувачкиот момент било интелектуалното производство на она што се нарекувало „Марксов семинар“, што главно било синтеза меѓу Маркс и другите автори (Фројд, Вебер, Симел, итн.) и претставувало обид да се применува феноменолошката социологија. Дисертацијата на Делчев се чини добар пример за тоа како некој може да се занимава со Хегел навлегувајќи во логиката на *Капиталот*[50].

48 Mark Baskin, “Bulgaria: From Critique to Civil Society?,” in *The Road to Disillusion: From Critical Marxism to Post-communism in Eastern Europe*, ed. by Raymond C. Taras (Armonk, New York: M.E. Sharpe, 1992), 153.

49 Цитирано во ibid.

50 Видете „Интервю с Деян Деянов“, во Колева, Ненкова и Тренева, *Социологията през погледа*, 280-1; некои примери: Деян Деянов, Кольо Коев и Деян Кюранов, „Младият Маркс като критик: от журналистика към

Soviet Marxism and the Bulgarian satellite one, there might be such a correlation, even though one can hardly find a local “interpretation” of Lenin and Stalin.[54]

The rise of original scholarship from the 1980s out of Bulgarian sociology can be also seen as the byproduct of the first two generations trained ideologically by ASSSM, as well as philosophically, mostly at the Sofia University. Tsatsov’s research leads him to conclude that professors employed at the Sofia University can be labeled revisionists.[55] The aforementioned interest in the young Marx was something of a dissident activity at a time when the subject matter was no longer a scandal.[56] The sociological circles discussed here are neatly networked with other disciplines, and the resulting formations were commonly called “the Seminar”, which included the so-called Marx Seminar. It is now well documented and commented upon.[57]

54 But see for example from the same period, among a variety of texts, Tsvetan Tsanev, “Leninovata teoriya za imperializma i razvitieto na savremenniya kapitalizam,” *Leninizmat-marksizam na nashata epoha*, Vol. 43 of *Izvestiya/Nauchni trudove na AONSU pri TsK na BKP - filosofski serii* (1970), 47-76; and in the same volume: Sava Ganovski, “Leninizmat - nov etap v razvitieto na marksizma,” 5-22.

55 Tsatsov, *Dogmatitsi i revizionisti*, 40.

56 Baskin calls them “in-house critics,” see “Bulgaria: From Critique to Civil Society?,” 153.

57 See Miglena Nikolchina, “The Seminar: *Mode d’emploi*. Impure Spaces in the Light of Late Totalitarianism,” *differences: A Journal of Feminist Cultural Studies*, Vol. 13, No. 1 (2002), 96-127; the special issue devoted on “The Academic (Under)ground 1981-1989” of *Piron*, No. 8 (2014), ed. by Galina Goncharova, www.piron.culturecenter-su.org/category/akademichen-underground; and Koleva, Nenkova and Treneva, *Sotsiologiyata prez pogleda*, 364, for a list of participants.

Можеби терминот „автономни“ наместо „оригинални“, подобро ги опишува овие научни активности засновани врз Маркс и/преку Хегел, негувани под влијанието на Ошавков и на Стојан Михајлов.

Поангажиран и непоткопувачки пристап може да се најде во работата на Митев. Во 1973 г. тој бил истражувачот кој, прегледувајќи огромна архива на написи од *Вопросы философии*, покажал дека советската марксистичка литература постепено го напуштила Марксовиот *Капитал* во периодот од 1948 до 1955 г., наведен како трет најцитиран текст од страна на Маркс и на Енгелс, но во следните два периоди - 1956-63 и 1964-71 г. - ова дело било унапредено на второ, а потоа и на прво место по цитираност[51]. Митев ефективно објавил прилог за социологијата на филозофијата во СССР и неговите податоци[52]

теория“, *Философска мисъл*, No. 11 (1983), 85-94; докторатот на Красимир Делчев, *Сравнителен анализ на някои диалектически моменти в глава първа на* Капиталът *на Маркс и* Науката логика *на Хегел* (София: Софийски университет, 1987); како и докторатот на Деян Кюранов објавен како: *От опозиция към позиция. Хегел, Фойербах, Маркс - из методологията на XX век* (София: Наука и изкуство, 1989); Деян Деянов и Георги Каприев, „„Хегеловата‘ логика на Маркс“, *Философска мисъл*, No. 9 (1988), 66-9.

51 Петър-Емил Митев, „Съвременното съветско марксоведение“, во *Изследвания върху историята на марксистката философия*, съст. Петър-Емил Митев (София: Наука и изкуство, 1973), 14-15. Во есеј од 2008 г., студентот на Митев, Борис Попиванов, претставил податоци од истото списание и го проширил на периодот 1948-2007 г., што открива слични корелации меѓу цитираните дела и идеолошките трансформации во конјунктурата. Борис Попиванов, „Актуализацията на Маркс“, *Литературен клуб* (2008), www.litclub.com/library/fil/bpopivanov/index.html.

52 Видете ги сите бројки кај Митев, „Съвременното“, по стр. 16.

A serious scholar cannot claim that there is a *particularly original* reception of *Capital* in the Bulgarian literature until 1990. The literature, in the two periods I have outlined, and with the notable exceptions of the logicians/phenomenologists and some representative of the sociology of youth, can easily fall into the label of what Koleva very succinctly calls “orthodox Marxism-based discourse,”[58] which applies the histmat perspective of sociology to treat issues such as forms of social development, social laws, the structure of Marxist-Leninist science, all devoid of empirical data.

There were few more ways for Bulgarian scholars to develop their Marxism. One was commemorative editions. There are five significant editions in the period 1933-1987 which are commemorative for each of the decades until the 1980s, and whose published papers are far from original research. One of the purposes of those editions was also to systematically collate bibliographies. To this period we can add two more editions which are, again, textbooks on *Capital* rather than research proper.[59] Both are editions of ASSSM, for internal use, and are transcribed and edited lectures - which is still esoteric literature.

The latter leads us to another very important outlet for the reception of Marx’s writings - the so-called “internal-use translations” carried either in university faculties or the ASSSM. I have seen and consulted copies of translations from the 1970s onwards by “bourgeois” Western Marxists such as Fromm, Marcuse, Korsch, etc., but also by orthodox ones such as Lukács’ *History and Class Consciousness*, done by ASSSM students and staff, and which were never published - but often they were not

58 Koleva, *Sotsiologiyata kato proekt*, 179.

59 Zlatko Zlatev, Kapitalat - *tom 1 na Karl Marks: Lektsiya* (Sofia: ASSSM, 1984); Mira Jovanovich, Kapitalat *na Karl Marks - vtori i treti tom: Sbornik lektsii* (Sofia: ASSSM, 1988).

навестуваат корелација помеѓу користењето на *Капиталот* во советскиот марксизам и враќање на марксизмот на Ленин (што *не* значи дека агендата на Ленин од *Филозофските тетратки* треба да се чита како причина за потпалување на бугарскиот општествен интерес за Хегел и логиката на *Капиталот*). Митев покажа дека во периодот 1948-71 г. имало зголемување на цитирањето на Маркс, од 4,19 % на 32,49 %. Особено истакнал дека во 1953 г. имало неочекувано и огромно зголемување на цитирањето на *Капиталот*, не исклучувајќи ја смртта на Сталин од равенството; и дека во 1955 г. се зголемил интересот за *Економско-филозофските ракописи од 1844 г.*[53]. Бугарскиот марксизам не бил вистински предмет на студијата на Митев, т.е. не ги споредувал трендовите на цитирање во Бугарија и во СССР - но ако бараме корелација помеѓу трендовите во советскиот марксизам и во сателитскиот бугарски, може да има таква корелација, иако едвај може да се најде локално „толкување“ дури и на Ленин и Сталин[54].

На порастот на оригиналното учење од 1980-тите од бугарската социологија може да се гледа како на нуспроизвод на првите две генерации обучувани според идеологијата на АОНОУ, како и филозофски, главно на Софискиот универзитет. Истражувањето на Цацов води до заклучок дека вработените на Софискиот универзитет може да се етикетираат главно

53 Ibid., 18-19.

54 Но видете пример од истиот период, меѓу разните текстови, Цветан Цанев, „Лениновата теория за империализма и развитието на съвременния капитализъм“, *Ленинизмът-марксизъм на нашата епоха*, т. 43 од *Известия/Научни трудове на АОНСУ при ЦК на БКП - философски серии* (1970), 47-76; и во истиот том: Сава Гановски, „Ленинизмът - нов етап в развитието на марксизма“, 5-22.

meant to in the first place.[60] The role of such translations was to provide something of a platform for premeditated and informed non-consent with Western Marxism. But access to such translations circulating between colleagues, which was quite exclusive, did contribute to Bulgarian Marxist scholars' knowledgeability and opening toward Marxist humanism or Althusserian anti-humanism that in the 1980s will become itself something of a platform for internal opposition, as Baskin suggests.[61] The "economistic" Marx was never under attack by party-led scientific establishments once the labor theory of value was purged of the notion of surplus value, which can be seen in the unofficial interest of translations of this kind. But the economistic Marx was not the object of desire either. Hence *Capital* and departments of political economy were not scrutinized intensely for party loyalty the way philosophical cadre was. Political economy was already synthetically mortified.

A final way in which philosophical workers managed to experiment with ideas off the party radar was the genre of forewords. Bulgarian socialist publishing did excel in both the quality of the delivered product and its ideological vacuum. The foreword was the two-edged sword of the cultural-creative intelligentsia, at once serving to check the author's/the specialist's party loyalty and being instrumentalized for the purposes of novelty and unorthodoxy. As one writer claims, the foreword was the excuse used to defy censorship. This is true for both literary and scientific publications. In short, "the foreword has to explain why translating into Bulgarian the given work is not detrimental, and to show that the book has been published elsewhere -

60 Mineva, "On the Reception," 70, labels something along these lines as a "re-leninization of Bulgarian Marxism," in line with a return to the "philosophical Lenin."

61 He does so by analyzing the works of Zhelyu Zhelev and Blagovest Georgiev.

како ревизионисти[55]. Претходно споменатиот интерес во младиот Маркс бил донекаде дисидентска активност во време кога темата веќе не се сметала за скандалозна[56]. Социолошките кругови за кои се дискутира тука се уредно вмрежени со други дисциплини, и за исходните формации се користел заеднички назив „семинарот", кој го вклучувал таканаречениот „Марксов семинар"[57].

Не мислам дека сериозен познавач може да тврди дека има *особено оригинален* прием на *Капиталот* во бугарската литература до 1990 г. Литературата во двата периода што ги наведов, и со забележливите исклучоци на логичарите/феноменолозите и некои претставници на социологијата на младите, може лесно да потпадне под етикетата на она што Колева многу концизно го нарекува „ортодоксен дискурс заснован на марксизмот"[58], кој ги третира од перспектива на историскиот материјализам социолошките прашања, како формите на општествен развој, општествени закони, структурата на науката на марксизмот-ленинизмот, без емпириски податоци.

Имало уште неколку начини на кои бугарските познавачи го развивале својот марксизам. Еден бил ко-

55 Цацов, *Догматици и ревизионисти*, 40.

56 Баскин ги нарекува „домашни критичари", видете "Bulgaria: From Critique to Civil Society?," 153.

57 Видете Miglena Nikolchina, "The Seminar: *Mode d'emploi*. Impure Spaces in the Light of Late Totalitarianism," *differences: A Journal of Feminist Cultural Studies*, Vol. 13, No. 1 (2002), 96-127; специјалниот број посветен на "Академичният (Under)ground 1981-1989" на *Пирон*, No. 8 (2014), съст. Галина Гончарова, www.piron.culturecenter-su.org/category/akademichen-underground; и Колева, Ненкова и Тренева, *Социологията през погледа*, 364, за список на учесници.

58 Колева, *Социологията като проект*, 179.

preferably in the Soviet Union."[62] Intellectual currents in retrieving the young Marx, for example, did not follow suit in this case, as the specialized Russian 1956 edition was not translated, so the genre is not a universal remedy. But when it comes to meeting one of the socialism's beloved genres, sci-fi, with the technological utopias of state socialism, the genre was universally important for the series "Galactica" published by the Varna press eponymically called Georgi Bakalov. Yet the main controlling mechanism of the genre has been self-censorship, and not party censorship provided by so-called "reading groups,"[63] as one journalist, Petko Bocharov, testifies (echoing Kyuranov's comment above.)

Finally, for lack of space I will only mention that two other avenues of research remain to be pursued are the history of reading groups between 1878 and 1923/1944 and philosophical clubs between 1944 and 1990, as well as a closer inspection of the university doctorates defended both until and after 1990 and both in and outside Bulgaria by Bulgarian-born scholars.[64]

V.

What exactly is the synthesis I am discussing here synthesizing? The term Soviet-Bulgarian synthesis I use is, as indicated, borrowing some of the analytical

62 Maria Velkovska, "Prochit na istoriyata: Predgovorat pri sotsializma - izvinitelna belezhka pred tsenzurata," *Dnevnik*, December 25, 2012, www.dnevnik.bg/razvlechenie/2012/12/25/1966587_prochit_na_istoriiata_predgovorut_pri_socializma_-/.

63 Ibid.

64 I have consulted the lists published on the website of the Institute of Philosophy at BAS but decided to leave out this line of research due to lack of space.

меморативните изданија. Има пет значајни изданија во периодот од 1933-87 г. кои се комеморативни за секоја декада до 1980-тите, и чии објавени есеи се далеку од оригинално истражување. Една од целите на овие изданија било систематското средување на библиографиите. Кон тој период можеме да додадеме уште две изданија кои, повторно, се учебници за *Капиталот*, а не вистинско истражување[59]. Двете се изданија на АОНОУ за интерна употреба и се транскрибирани и уредени предавања - што е сè уште езотерична литература.

Последното нè води до друг важен отвор за прием на списите на Маркс - таканаречените „преводи за интерна употреба“ кои ги имало на универзитетските факултети или на АОНОУ. Сум видел и консултирал копии на преводи од 1970-тите натаму од „буржоаски“ западни марксисти како што се Фром, Маркузе, Корш, итн., но и од ортодоксни, како Лукашовата *Историја и класна свест*, направени од студенти и персонал на АОНОУ, кои никогаш не биле објавени - но често тоа не ни била првобитната цел[60]. Целта на тие преводи била да се обезбеди платформа за обмислено и свесно несогласување со западниот марксизам. Но пристапот до тие преводи кои циркулирале меѓу колегите, што било доста ексклузивно, влијаело врз знаењето и отворањето на познавачите на бугарскиот марксизам кон марксистичкиот хуманизам или Алтисеровиот антихуманизам, што во 1980-тите станал вид платформа за интерна

59 Златко Златев, Капиталът - *том 1 на Карл Маркс: Лекция* (София: АОНСУ, 1984); Мира Йованович, Капиталът *на Карл Маркс - втори и трети том: Сборник лекции* (София: АОНСУ, 1988).

60 Mineva, “On the Reception,” 70, нешто слично вакво етикетира како „повторно ленинизирање на бугарскиот марксизам“, во согласност со враќањето на „филозофскиот Ленин“.

might of Koleva’s notion “orthodox Marxism-based discourse.”[65] The orthodoxy itself is not the issue. If one can claim there is no significant and *systematic* Bulgarian contribution to the study of *Capital* in a sense that will define Bulgarian science and party development by dint of officially sanctioned world-outlooks, this is due to the particular constellation of factors concocted. The synthesis of Bulgarian histmat historiography that sought, and was unable, to see a *pure* communist line of continuity in the pre-1944 past[66] with transposing the scientific USSR infrastructure; the synthesis of German-speaking Russia-bred political figures and translators with the occasional anti-Russian skepticism and the Pavlovian editorial Russian orbiting; the trust in the Soviet literary expertise synthesized with the occasional *sverka*, the final (and perhaps only) touch of scientific autonomy in the Bulgarian MEGA edition.

Most importantly, the Soviet-Bulgarian Marxist synthesis left out of the politico-educational equation in scientific communism surplus value theory, and triumphantly assumed that its other, capitalism, was at a stand-still. And for such a synthesis between domestic scientific optimism from within and pessimism projected to the outside to work politically and domestically, it was

65 There is, of course, a certain sense of methodological nationalism in this qualification and in my own approach, but my aim here is not to de-internationalize the project of communism in its *Zeitgeist* and design, but rather to problematize the scientific compromises induced by the failure of globalizing communism and the consequences of pursuing the socialism-in-one-state model.

66 For example, see Stefan Minkov, “Historiography 1918-Today: Bulgaria (South East Europe),” in *1914-1918 Online. International Encyclopedia of the First World War*, ed. by Ute Daniel et al. (Berlin: Freie Universität Berlin, 2014; October 8, 2014), n.3, ff., www.encyclopedia.1914-1918-online.net/article/historiography_1918-today_bulgaria_south_east_europe.

опозиција, како што вели Баскин[61]. „Економистот" Маркс никогаш не бил нападнат од партиски водена установа откако трудовата теорија на вредноста била исчистена од идејата за вишокот вредност, што може да се види според неофицијалната заинтересираност за таквите преводи. Но економистот Маркс не ни бил посакуваниот предмет. Затоа *Капиталот* и одделите за политичка економија не биле контролирани интензивно за партиска локалност како што бил филозофскиот кадар. Политичката економија веќе била синтетички потисната.

Конечен начин на кој филозофските работници успеале да експериментираат со идеи надвор од партискиот радар бил жанрот предговори. Бугарското социјалистичко издаваштво се подобрило и во смисла на квалитет на испорачаниот производ и идеолошкиот вакуум. Предговорот бил меч со две остриици за културно-креативната интелигенција, истовремено служел за проверување на лојалноста на авторот и на специјалистот и за инструментализирање за новини и за неортодоксност. Како што тврди една авторка, предговорот бил изговор против цензурата. Ова е точно и за литерарните и за научните публикации. Накусо, „предговорот мора да објасни зошто преведувањето на едно дело на бугарски не е разорно, и да се покаже дека книгата била издадена и на друго место - пожелно, во Советскиот Сојуз"[62]. Интелектуалните струи кои се враќаа на младиот Маркс, на пример, не го следеле овој пример, бидејќи специјализираното руско издание од 1956 г. не било

61 Тоа го прави анализирајќи ги делата на Жељу Желев и Благовест Георгиев.

62 Мария Велковска, „Прочит на историята: Предговорът при социализма - извинителна бележка пред цензурата", *Дневник*, 25 декември 2012, www.dnevnik.bg/razvlechenie/2012/12/25/1966587_prochit_na_istoriiata_predgovorut_pri_socializma_-/.

necessary to debilitate the very idea of capitalism's crises as a quantum leap towards fully fledged imperialism.

The synthesis I am proposing here captures the fact that the scientific appeal and use of *Capital* in Bulgaria was ultimately ornamental for the party lines which sought to elevate Marxism to an (allegedly) living ideology and scientific measure of all human activity, but measured only in its party dimensions, parading as they did ideologically and thus petrifying the domain of everyday life, which in turn was gradually unhinged from the ideological practices of histmat and the belief in it thereof. The relatively boring activity of studying *Capital*'s (Bulgarian) publishing history reveals a stultifying scientific self-debilitation: the 1948 re-translation from the Russian Skvortsov-Stepanov translation (which Lenin preferred as opposed to the earlier one by G.A. Lopatin and N.F. Danielson, which Marx highly praised) highlights a political proclivity towards infrastructural scientific subservience. Beyond this ornamental ideologization, it is difficult to prove the influence of *Capital* as an influential pool of ideas that fed into original analysis particularly from historical and philosophical perspectives. The living battle for ideational activity and originality took place outside the critique of political economy - in biology, genetics, and gnoseology. Only few de-potentialized morsels of Marxian ideas were left to intersect - or synthesize - with those debates.

As a result, the official adoption and implementation of Marxist-Leninism as a state ideology, together with the constitutionally secured leading role of the BCP, led to a regression in the quality and independent nature of the Bulgarian reception of Marxism that was once a given during the time of Blagoev.[67] This comment is neither nostalgic, not a Russophobic one, as I do not deem

67 Mineva, "On the Reception," 69.

преведено, така што жанрот не бил универзален лек. Но што се однесува до среќавањето на еден од омилените жанри на социјализмот, научната фантастика, со технолошките утопии на државниот социјализам, жанрот бил универзално важен за сериите „Галактика“ издадени од „Варна прес“ под епонимот Ѓорѓи Бакалов. Сепак, главниот контролирачки механизам на жанрот била автоцензурата, а не партиската цензура, од таканаречените „читачки групи“[63], како што сведочи еден новинар, Петко Бочаров (потврдувајќи го коментарот на Кјуранов даден погоре).

Конечно, поради ограничен простор, ќе споменам само две други насоки на истражување кои продолжуваат да се следат, а тоа се историјата на читачките групи од 1878 и 1923/1944 г. и филозофските клубови меѓу 1944 г. и 1990 г., како и поблиското разгледување на универзитетските докторати одбранети до и после 1990 г. од бугарски истражувачи во и надвор од Бугарија[64].

V.

Што всушност синтетизира синтезата за која зборувам тука? Терминот што го користам, советско-бугарска синтеза, како што споменав, е позајмување на дел од аналитичката моќ на идејата на Колева за „ортодоксен дискурс заснован на марксизмот“[65]. Са-

the Russian/Soviet influence inherently degenerative onto Bulgarian Marxism (after all, USSR Marxism was highly original), all the more so since both Blagoev and Pavlov were strongly embraced in Russia, respectively politically and theoretically. But the fact remains that there is a correlation between the Russian re-translation and the scientific USSR isomorphism upheld in Bulgaria, resulting in the near impossibility to excavate an "interpretation." To insist on the qualifier "Bulgarian," then, is not to be nationalistic, but to avoid misleading analyses, and to open opportunities to, indeed, see an interpretation. For all of the above, in the Bulgarian case words such as "reception" and "Bulgarian" are polite misinterpretations. What we are left with is researching a bygone methodological triumphalism with the instrument of a "synthesis" that needs to discriminate terminologically in order to adjudicate theoretically.

63 Ibid.

64 Ги консултирав списоците објавени на веб-локациите на Институтот за филозофија на БАН, но се одлучив да не одам во таа насока поради недостиг на простор.

65 Секако, има одреден методолошки национализам во оваа квалификација и во мојот пристап, но мојата цел тука не е да го деинтернационализирам проектот на комунизмот во неговиот *Zeitgeist* и дизајн, туку да ги проблематизирам научните компромиси поттикнати од неуспехот да се

мата ортодоксност не е проблемот. Ако некој може да тврди дека нема значаен и *систематски* бугарски придонес кон студирањето на *Капиталот*, тоа ќе ги дефинира бугарската наука и развојот на партијата како официјално санкционирани светогледи, ова е поради посебната констелација на смислените фактори. Синтезата на историографијата на бугарскиот историски материјализам кој сакал (и не можел) да дојде до *чиста* комунистичка линија на континуитет во минатото пред 1944 г.[66] со менување на научната инфраструктура на СССР; синтезата на политичките фигури и преведувачи кои говорат германски и се израснати во Русија со повремениот антируски скептицизам и павловското уредувачко руско орбитирање; вербата во советската литературна експертиза синтетизирана со повремена *сверка*, финалниот (и веројатно единствениот) допир на научна автономност во бугарското издание на MEGA.

Најважно, советско-бугарската марксистичка синтеза беше исклучена од политичко-економската равенка во теоријата за вишок вредност во научниот комунизам, и триумфално претпостави дека другото, капитализмот, е во точка на мирување. За да функционира политички и локално таква синтеза на локален научен оптимизам и песимизам проектиран нанадвор, неопходно е да се ослаби самата идеја за капиталистичката криза како квантумски скок кон целосен империјализам.

глобализира комунизмот и последиците од следење на моделот социјализам во една држава.

66 За пример, видете Stefan Minkov, "Historiography 1918-Today: Bulgaria (South East Europe)," in *1914-1918 Online. International Encyclopedia of the First World War*, ed. by Ute Daniel et al. (Berlin: Freie Universität Berlin, 2014; October 8, 2014), n.3, ff., www.encyclopedia.1914-1918-online.net/article/historiography_1918-today_bulgaria_south_east_europe.

Синтезата која ја предлагам тука го доловува фактот дека научната привлечност и користење на *Капиталот* во Бугарија биле во крајна линија орнаментални за партиските линии кои сакале да го подигнат марксизмот на ниво на (наводно) жива идеологија и научна мерка за секаква човечка активност, но мерена само во своите партиски димензии, парадирајќи, како што правеле, идеолошки, и со тоа, скаменувајќи го доменот на секојдневниот живот, што од своја страна било постепено откачено од идеолошките практики на историскиот материјализам и вербата во него. Релативно здодевната активност на студирање на (бугарската) издавачка историја на *Капиталот* открива затапувачко научно самоослабување: повторниот превод од 1948 г. од рускиот превод на Скворцов-Степанов (кој Ленин го претпочитал во однос на претходниот на Г. А. Лопатин и на Н. Ф. Даниелсон, кој пак Маркс многу го ценел) нагласува политичка склоност кон инфраструктурна научна потчинетост. Над оваа орнаментална идеологизација, тешко е да се докаже влијанието на *Капиталот* како влијателен извор на идеи што влегувале во оригинални анализи, особено од историски и филозофски перспективи. Живата битка за идејна активност и оригиналност се случувала надвор од критиката на политичката економија - во биологијата, генетиката и гносеологијата. Само неколку депотенцијализирани трошки на марксистичките идеи останале за пресекување - или синтетизирање - со тие дебати.

Како резултат на тоа, официјалното прифаќање и спроведување на марксизам-ленинизмот како државна идеологија, заедно со уставно обезбедената водечка улога на БКП, довело до намалување на квалитетот и независната природа на бугарскиот прием на марксизмот што некогаш се подразбирал во вре-

мето на Благоев[67]. Овој коментар не е ниту носталгичен ниту русофобичен, бидејќи не го сметам руското/советското влијание како суштински дегенеративно за бугарскиот марксизам (најпосле, марксизмот од СССР бил крајно оригинален), а и затоа што Благоев и Павлов биле силно прифатени од Русија и политички и теоретски. Останува фактот дека има корелација меѓу рускиот повторен превод и научниот изоморфизам на СССР поддржуван од Бугарија, кој резултирал со речиси невозможност да се ископа „толкување“. Во тој случај, да се инсистира на одредницата „бугарски“ не е националистички, туку е начин да се избегне застранувачка анализа и да се отворат можности навистина да се види толкување. Заради сето споменато погоре, во бугарскиот случај, зборовите како што се „прием“ и „бугарски“ се намерни погрешни толкувања. Она што останува е истражувањето на минат методолошки триумфализам со инструментот „синтеза“ што мора да дискриминира терминолошки за да арбитрира теоретски.

Превод од англиски:
Родна Русковска

67 Mineva, “On the Reception,” 69.

Катерина Колозова

Структура, материја и чиста форма: Маркс, Ларуел и Иригаре[1]

Katerina Kolozova

Structure, Matter and Pure Form: Marx, Laruelle and Irigaray[1]

Биографска белешка

Катерина Колозова е директорка на Институтот за општествени и хуманистички науки – Скопје и професорка по родови студии на универзитетот Американ Колеџ – Скопје. Таа исто така е визитинг професорка на неколку универзитети на територијата на бивша Југославија и Бугарија. Своите постдокторски истражувања ги има спроведено на Универзитетот Беркли-Калифорнија, под супервизија на Џудит Батлер. Таа е координаторка на бројни меѓународни истражувања од областа на родовите студии и политичката филозофија и една од основачките на Регионалната мрежа за родови студии на Југоисточна Европа. Авторка е на книгите *Cut of the Real: Subjectivity in Poststructuralist Philosophy* (Columbia University Press, 2014), *Toward a Radical Metaphysics of Socialism: Marx and Laruelle* (Punctum Books, 2015) како и ко-уредничка на *After the "Speculative Turn": Realism, Philosophy and Feminism* (Punctum Books, 2016).

Ќе почнам со неколку цитати од Маркс и Иригаре за да ја прикажам аналогијата во нивните аргументи и да го прикажам феминистичкиот пресврт што Иригаре го прави во Марксовата епистемологија. Обично ваквите споредби и анализи ги правам со други дела

1 Ова е ревидирана транскрипција од предавање одржано на 26 јуни, 2017 г. во рамките на Школата за политика и критика 2017 г., организирана во Охрид, Македонија.

Bionote

Katerina Kolozova, PhD, is the director of the Institute of Social Sciences and Humanities - Skopje, Macedonia and a professor of gender studies at the University American College - Skopje. She is also visiting professor at several universities in the region of Southeast Europe. In 2009, Kolozova was a visiting scholar in the Department of Rhetoric (Program of Critical Theory) at the University of California - Berkeley. She is the author of *Cut of the Real: Subjectivity in Poststructuralist Philosophy* (Columbia University Press, 2014), *Toward a Radical Metaphysics of Socialism: Marx and Laruelle* (Punctum Books, 2015) and co-editor of *After the "Speculative Turn": Realism, Philosophy and Feminism* (Punctum Books, 2016).

I will start with several quotes from Marx and Irigaray in order to establish the analogy in their respective arguments, and to shed light on the feminist reversal of Marxist epistemology Irigaray undertakes. I usually make these comparisons and analyses through other works of Irigaray - mostly *Speculum of the Other Woman* - but thanks to Johanna Herschel I was reminded of some evident quotes in Irigaray's *This Sex Which is Not One* we can make use of in similar analyses we - me

1 This is a revised transcript of a lecture delivered on June 26, 2017 within the framework of the School for Politics and Critique 2017, held in Ohrid, Macedonia.

Journal for Politics, Gender and Culture / Vol. 14, No. 1 / 2017

на Иригаре, најчесто со *Спекулум на другата жена*, но благодарение на Јохана Хершел, се потсетив на некои очигледни цитати во *Полот кој не е еден* што можеме јас и Јохана да ги искористиме во сличните анализи што ги правевме и двете. Таа ми го сврти вниманието кон овие цитати. Можеби цврстината на аргументот и богатата елаборација ја нема првенствено во *Спекулум*, но транспарентната аналогија и структурната сличност во двете претпоставки, во случајот на Иригаре - со целосно пресвртување на перспективата, е многу видлива во *Полот кој не е еден* и особено во овие пасуси на кои ме потсети Јохана.

Ќе ја разгледаме заедно презентацијата. Може да звучи неортодоксно од марксистичка гледна точка, бидејќи ќе се говори првенствено за прашањето на субјективност и за проблематичната конституција на оваа катергорија која е присутна во постструктурализмот, конфигурација која ја прави едвај помирлива или отворена за интегрирање со марксистичкиот метод. Секако, во постструктурализмот се бавиме со постмарксизмот, кој е веќе одвоен од својата „пост“ позиција. Она што недостига таму е епистемиолошка можност за реалистички дискурс или метода, би рекла метода, но дискурсот е исто релевантен - барем за нас кои го зборуваме постструктуралистичкиот јазик - затоа што има одредена инхибиција на јазикот и во постстуктуралистичкиот аргумент кој ја забранува оваа методолошка или епистемолошка можност. За да ги споиме и амалгамираме овие можности на марксизмот и на феминистичкото наследство на размислувања за прашањето на субјектот а, со тоа, и последиците кои тие ги имаат врз прашањето на идентитет, не само во смисла на политика, туку и теоретски, треба да можеме да поставиме материјалистички противпредлог што ќе ги решава и ќе се занимава со прашањата кои

and Johanna - were both undertaking. She turned my attention to these quotes. Perhaps the thickness of the argument and the richness of its elaboration does exist primarily in *Speculum*, but the transparent analogy and structural similarity in the two propositions - in the case of Irigaray with complete reversal of perspective - is so visible in *This Sex Which is Not One* and especially in these passages Johanna reminded me of.

I will walk you through the presentation. It might sound unorthodox from a Marxist point of view, as the talk will be primarily on the question of subjectivity and on the problematic constitution of this category we find in poststructuralism, a configuration which makes it hardly reconcilable or welcoming to an integration with a Marxist method. Indeed, there in poststructuralism we deal with post-Marxism, which is already detached from its “post” position. What is missing there is an epistemic possibility of realist discourse or method, I would say method, but discourse is also relevant - at least for those of us who speak the poststructuralist language - because there is a certain inhibition of language as well inside the poststructuralist argument which prohibits this methodological or epistemic possibility. So in order to link and amalgamate these possibilities of Marxism and the feminist legacy of considerations of the question of the subject, and, hence, the consequences for identity, not just politics, theoretical ones as well, we need to be able to put forward a materialist counter-proposal that will tackle and address the issues that identity politics usually deals with. Our proposal of amalgamation will tackle them in a materialist, structural, systemic way rather than from the perspective of the subject (or the “individual”) and in terms of identity - simply to point to the possibility of a Marxist treatment of these issues that are relevant. In order to arrive at these theoretical possibilities, we have to go through the theoretical considerations I will propose here. So this is a sketch of

обично се во доменот на идентитетната политика. Нашиот предлог за амалгамација ќе ги решава на материјалистички, стуктуриран, систематски начин, наместо од перспектива на субјектот (или „поединецот“) и во смисла на идентитет - чисто да се истакне можноста за марксистичко третирање на овие прашања кои се релевантни. За да дојдеме до овие теоретски можности, мора да ги разгледаме теоретските размислувања што ќе ги предложам тука. Ова е шема за тоа како ќе се развива аргументот, што не е јасно од почеток, бидејќи ова е само вовед.

Накусо, ќе предложиме различно гледање на прашањето на субјектот што ќе биде во согласност со феминистичкото наследство, но што примарно ќе се потпира на одредена форма на реализам. Реализмот го користам слично како материјализмот едноставно затоа што Маркс го користи реализмот на начин на кој ние го користиме материјализмот, во контекст на марксистичкиот дискурс, секако. Ова е и позицијата на не-философијата и на не-марксизмот, кој е метод на читање и работење со Маркс, па тоа е причината зошто се свртувам кон терминот „реализам“, а не кон „материјализам“ (и во која смисла). Иако, понекогаш го користам и материјализмот, укажувајќи на фактот дека не е философски материјализам. Ќе предложам различно гледање на субјектот потпирајќи се на реализмот и ќе го усогласам реализмот со Маркс и не-философско читање на Маркс. Предлагам дека, во зависност од анализата, ако излеземе од философската анализа и се поставиме себе на одредено поле на марксистичка и постфилософска наука, двете можности се дозволени, да се мисли субјектот во смисла на единечност и едност, како и во смисла на мноштво и видоизменливост. Како што знаете, вториот е преферираниот субјект од страна на постструктуралистите и партикуларизмот е дел од тоа. Предлагам дека можност за анализа how the argument will evolve, which is not clear from the beginning as this is just a preamble.

To sum it up, we will propose a different consideration of the question of the subject that will be in line with the feminist legacy, but which will primarily rely on a certain form of realism. I use realism similarly to materialism simply because Marx uses realism in the way we use materialism, in the context of Marxist discourse of course. And also this is the position of non-philosophy and non-Marxism, which is a method of reading and working with Marx, so there lies the reason why I resort to the term realism rather than materialism (and in what sense). Although I occasionally use materialism as well by pointing to the fact that it is not philosophical materialism. I will propose a different consideration of the subject relying on realism and align realism with Marx and a non-philosophical reading of Marx. I will propose that, depending on the analysis, if we exit philosophical analysis and position ourselves on a certain plane of Marxist and post-philosophical science, both possibilities are permitted - to think the subject in terms of singularity and oneness and in terms of multiplicity and transformability. The latter is the preferred subject, as you know, by poststructuralists, and particularism goes with it. I will propose that the possibility of an analysis of the subject in terms of multiplicity, transformability and particularism should not be excluded from our approach to the question by way of allowing it as something taking place on a different level of discussion. A properly Marxian approach will be to permit another plane of analysis which does not exclude the previous one but unilaterally positions itself towards the previous which permits discourse in terms of unity, oneness rather than unity, or rather unilateral unity. And all of that is necessary in order to conceive of new forms of universalism. All this tedious work has to be done in order to propose some new possibility

за на субјектот во смисла на мноштво, видоизменливост и партикуларизам не треба да се исклучи од нашиот пристап кон прашањето, допуштајќи го како нешто што се одвива на различно ниво на дискусија. Вистински Марксов пристап би било да се дозволи друго поле на анализа што не го исклучува првото, туку едностранo се поставува себеси кон претходното, што дозволува дискурс во смисла на единство, едност, или поточно, едностранo единство. Сето тоа е потребно за да се замислат нови форми на универзализам. Сета оваа макотрпна работа мора да се направи за да се предложи некаква нова можност за универзалистички дискурс преку справување со сите критики што можеме да ги предвидиме. Всушност, јас некако ги предвидувам. Кога почнав да ја правам оваа анализа, ја правев како некој кој доаѓа од постструктуралистичка позиција и одлучив да се соочам со нејзините *апории* и да предложам решение.

Исто така, ќе го проблематизираме концептот на субјективност и неговата централност, како што ги проблематизира самиот Маркс. Ќе го разгледаме неговиот противпредлог да гледаме на нештата *објективно*, но не во позитивистичка смисла на терминот објективност. Не е во сродство ниту со онтологијата свртена кон објектот, затоа што изгледа како да ги спојува субјектот и објектот или дека таму објектот се третира од субјективна позиција. Ќе ја објаснам таа идеја кај Маркс и тоа ќе нè доведе до предлогот што ќе го претставам тука, а кој е повеќе концептуализација на себство отколку на субјект, што некако во себе ја интегрира категоријата на материјата и реалното (наместо физикалноста и телесното што секако се вклучени, бидејќи тоа е марксистичката грижа). Предлагам понатамошна формализација со користење на категоријата на реалното. Реалното исто така вклучува материја во нефилософска смисла.

of universalist discourse by way of countering all the possible criticisms we can anticipate. Or at least in the way I am anticipating them. When I started doing this analysis I was doing it as someone coming from the poststructuralist position and decided to face its *aporiae* and propose a solution.

We will also problematize the concept of subjectivity and its centrality as problematized by Marx himself. We will consider his counter-proposal to look at things *objectively*, but not in the positivist sense of objectivity. It is not akin to object-oriented ontology either, because it looks like it is merging the subject and the object or that there the object is treated from a subjective position. I will explain this particular idea in Marx and that will lead us to the proposal I will present here which is a conceptualization of a self rather than a subject, which sort of integrates in itself the category of matter and the real (rather than physicality and the bodily which are of course included, as such is the Marxist concern). I am proposing a further formalization by way of using the category of the real. The real also includes matter in the non-philosophical sense.

The hybridity of selfhood I am proposing here is indebted primarily to feminist philosophy, to Donna Haraway, to Luce Irigaray, to the treatment of Irigaray of the signifying *automaton*. This will lead us to the composition of selfhood. It is a selfhood which operates with further formalized and absolutized categories of the automaton and the real rather than with, as Laruelle will call them, philosophically spontaneous categories of the body and technology. The real is a category that can be embodied by the physical body, by the organic or synthetic physicality. It could be technological. Whereas the automaton is literally the automaton of signification, like language, exchange of value in market economy, exchange of women in patriarchy.

Хибридноста на себството што го предлагам тука се должи првенствено на феминистичката философија, на Дона Харавеј, на Лус Иригаре, на третманот на Иригаре на означувачкиот *автомат*. Тоа ќе нè доведе до оваа композиција на себството. Тоа е себство кое работи со понатаму формализирани и апсолутизирани категории на автоматот и на реалното отколку со, како што Ларуел ќе ги нарече, философски спонтани категории на телото и на технологијата. Реалното е категорија што може да биде отелотворена во физичкото тело, да биде органска или синтетичка физикалност. Може да биде технолошка. Додека автомат е буквално автоматот на означувањето, како јазикот, размена на вредност во пазарната економија, размената на жени во патријархатот.

Почнувам со цитат од Лакан кој ми помага во изложувањето на автоматот:

> [...] светот на симболичкото е светот на машината (Лакан)[2].

Тука симболичкото е изедначено, на многу места, со автоматот. Означувачкиот синџир е автоматот. Во психоанализата ќе видите како работи со концептот на автомат и на *tuché*, тоа е инстанцата на реалното, автоматот е ознаката. Мојата поента е дека не е многу поразлично од начинот на кој е разбран кај де Сосир или Туринг. Подоцна ќе стигнеме до тоа.

Прво, да го споредиме доминантниот автомат на означувањето во современиот капитализам. Еве го цитатот на Иригаре кој ја открива очигледноста дека патријархалната размена на жените или на женскоста не е многу поразлична од П-С-П. Таа вели:

I start with a quote from Lacan which helps my exposition of the automaton:

> [...] the world of the symbolic is the world of the machine (Lacan).[2]

Here the symbolic is equated, as in many places, with automaton. The signifying chain is the automaton. In psychoanalysis you will find how he [Lacan?] operates with the concept of the automaton, and *tuché* - it is the instance of the real, the automaton is the signification. My point is that it is not much different than the way it is understood by de Saussure or Turing. We will arrive to that later.

First let us compare the dominant automata of signification in contemporary capitalism. Here is the quote by Irigaray which makes obvious that the patriarchal exchange of women or of femininity is not very different than M-C-M. She says:

> In still other words: all the systems of exchange that organize patriarchal societies and all the modalities of productive work that are recognized, valued, and rewarded in these societies are men's business. The production of women, signs, and commodities is always referred back to men (when a man buys a girl, he "pays" the father or the brother, not the mother...), and they always pass from one man to another, from one group of men to another. The work force is thus always assumed to be masculine and "products" are objects to be used, objects of transaction among men alone. Which means that the possibility of our social life, of our culture, depends upon a ho(m)mo-

2 Jacques Lacan, *The Seminar of Jacques Lacan, Book II: The Ego in Freud's Theory and in the Technique of Psychoanalysis, 1954-1955*, ed. by Jacques-Alain Miller, trans. by Sylvana Tomaselli (Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2017), 51.

> Уште поинаку кажано: сите системи на размена што организираат патријархални општества и сите модалитети на продуктивната работа што се признаени, вреднувани и наградувани во овие општества, се машка работа. Производството на жените, знаците и стоката секогаш им се припишуваат на мажите (кога маж ќе купи девојка, тој му „плаќа“ на таткото или на братот, не на мајката...) и секогаш преминуваат од еден маж на друг, од една група на мажи на друга. Работната сила секогаш се претпоставува дека е машка и „производите“ се објекти што се користат, објекти за трансакција само меѓу мажи. Тоа значи дека возможноста на нашиот социјален живот, на нашата култура, зависи од ho(m)mo-сексуалниот монопол? Законот кој го воведува редот во нашето општетство е ексклузивното вреднување на потребите/желбите на мажите, за размени меѓу мажите. Она што антрополозите го нарекуваат премин од природа во култура се сведува на воспоставувањето на владеењето на ho(m)mo-сексуалноста. Не во „непосредна“ пракса, туку со „општествено“ посредство. Од оваа точка понатаму, патријархалните општества може да се толкуваат како општества кои работат во режим на „сличност“[3].

Поентата тука е дека она што се продава, жени како знаци, како валута, е фетишот на женскоста. Затоа постои структурната хиерархија во хетеросексуалноста која е речиси ненадминлива. Потребно е целосно структурно пресвртување, а тоа е видоизменување на жените од фетиш на стока и вишок вредност во употребна вредност. И надминување на логиката на са-

> sexual monopoly? The law that orders our society is the exclusive valorization of men's needs/desires, of exchanges among men. What the anthropologist calls the passage from nature to culture thus amounts to the institution of the reign of hom(m)o-sexuality. Not in an "immediate" practice, but in its "social" mediation. From this point on, patriarchal societies might be interpreted as societies functioning in the mode of "semblance."[3]

The point here is that what is being sold - women as signs, as currency, is the fetish of femininity. And that is why there is this structural hierarchy in heterosexuality which is practically insurmountable. It requires a complete structural reversal, and it is the transformation of women from commodity fetish and surplus value into use value. And transcending the logic of value itself, and arriving to the relevance of materiality as such. So in a way she gives perhaps the most compete proposal after Marx as how to realize the Marxist proposal, how we go about the transcendence of the problem of surplus value, which is a problem of value and the relation value has to the mere, inferior matter, to materiality as resource. Interestingly this huge political problem is a metaphysical one, and we cannot go about and solve it without taking some position *vis-à-vis* certain metaphysical dilemmas. What I am proposing in my book on Marx and Laruelle[4] is that we come to terms with certain metaphysical questions, and I propose to revise the contemporary Marxist and post-Marxist proposals to exit and surpass metaphysics. Marx proposes to exit philosophy and with it its metaphysics as well. I suggest we keep metaphysics

3 Luce Irigaray, *This Sex Which Is Not One*, trans. by Catherine Porter and Carolyn Burke (Ithaca, NY: Cornell University Press, 1985), 171.

3 Luce Irigaray, *This Sex Which Is Not One*, trans. by Catherine Porter and Carolyn Burke (Ithaca, NY: Cornell University Press, 1985), 171.

4 Katerina Kolozova, *Toward a Radical Metaphysics of Socialism: Marx and Laruelle* (Brooklyn, NY: Punctum Books, 2015).

мата вредност и доаѓање до релевантноста на самата материјалност. На некој начин, Иригаре можеби го дава најцелосниот предлог по Маркс за тоа како да се реализира марксистичкиот предлог, како да го надминеме проблемот на вишокот вредност, што е проблем на вредност и односот има вредност за едноставната, инфериорна материја, за материјалноста како извор. Интересно е што овој огромен политички проблем е метафизички и ние не можеме да го решиме без да заземеме некаква позиција *vis-à-vis* некои метафизички дилеми. Тоа што го предлагам во мојата книга за Маркс и Ларуел[4] е да се помириме со одредени метафизички прашања и предлагам да ги ревидираме современите маркстистички и постмарксистички предлози за да излеземе од метафизиката и да ја надминеме. Маркс предлага да се излезе од философијата, а со тоа и од метафизиката. Предлагам да ја задржиме метафизиката, затоа што не можеме без неа. Дури треба да ја радикализираме, таа е суштината на она што се случува и во науката. Воопшто не е противнаучна. Тоа ќе го согледаме само ако ја радикализираме на не-философски начин, т.е. преку методот на Ларуел.

Еве уште еден цитат на Туринг. Споредба на одреден вид човечки труд со пресметувањето. Когнитивните задачи на пресметувањето се според него споредливи со ова, со тоа што го гледате во овој цитат - тој не ги нарекува овие активности знаење или интелигенција, многу е прецизен за тоа што прави машината за пресметување:

> Класата проблеми што може да ги реши машината [ACE] може да се дефинираат прилично конкретно. Тие се [подниза на] оние проблеми што може да ги реши

because we cannot deal without it. Instead we should radicalize it - it is the grain of what takes place in science as well. It is not counter-scientific at all. We come to see that only if we radicalize it in a non-philosophical manner, i.e., through Laruelle's method.

Here is another quote, by Turing. A comparison of a certain type of human labor with computing. The cognitive tasks of computing according to him is comparable to this, to what you see in this quote -he does not call these activities knowledge or intelligence, he is very precise as to what the computing machine does:

> The class of problems capable of solution by the machine [the ACE] can be defined fairly specifically. They are [a subset of] those problems which can be solved by human clerical labor, working to fixed rules, and without understanding.[5]

As you can see, he differentiates understanding from the task of computing.

This theme re-occurs in the two texts I am quoting in this paper. The upcoming two quotes from Marx and Irigaray are important to see how structurally similar the automata of patriarchy and capital are, and the formula is the same. And it is interesting that the analogy is also patriarchal toward the end in the quote from Marx. Marx anticipates surplus value and use value will merge simply into value, and the formula will be neither C-M-C nor M-C-M but will result into M-M' and finally just M-M. He speaks of this acceleration of capital and circulation of capital in Vol. 3 of *Capital*, in a different place, and there he analyzes the laws of auto-

4 Katerina Kolozova, *Toward a Radical Metaphysics of Socialism: Marx and Laruelle* (Brooklyn, NY: Punctum Books, 2015).

5 Alan Turing, "Proposal for Development in the Mathematics Division of an Automatic Computing Engine (ACE)," in *A.M. Turing's ACE Report of 1946 and Other Papers*, ed. by B.E. Carpenter and R.W. Doran (Cambridge, MA: The MIT Press, 1986), 38-9.

човечки чиновнички труд, работење според фиксни правила и без разбирање[5].

Како што гледате, тој го разликува разбирањето од задачата на пресметување.

Оваа тема се повторува во двата текста што ги цитирам во овој есеј. Следните два цитата на Маркс и Иригаре се важни за да се види колку се структурно слични автоматите на патријархатот и на капиталот, и формулата е иста. Интересно е што аналогијата е исто така патријархална кон крајот на цитатот на Маркс. Маркс предвидува дека вишокот вредност и употребната вредност едноставно ќе се спојат само во вредност, а формулата нема да биде ниту С-П-С ниту П-С-П, туку П-П' и конечно, само П-П. Зборува за забрзувањето на капиталот и за циркулацијата на капиталот во третиот том на *Капиталот*, на различно место, и таму ги анализира законите за самозабрзување на капиталот. Капиталот самиот се забрзува речиси до единечност. Маркс вели:

> Во едноставна циркулација, С-П-С, вредноста на стоката добила најмногу форма независна од нивните употребни вредности, т.е. форма на пари, но таа иста вредност, сега во циркулацијата П-С-П, или циркулацијата на капитал, одеднаш се претставува себеси како независна супстанција која има свое движење, која минува низ сопствен животен процес, во кој парите и стоката се само форми што таа ги зазема и отфрла наизменично. Дополнително: наместо едноставно да ги претставува односите на стоката, таа сега влегува, така да речеме, во приватни односи со самата

5 Alan Turing, "Proposal for Development in the Mathematics Division of an Automatic Computing Engine (ACE)," in *A.M. Turing's ACE Report of 1946 and Other Papers*, ed. by B.E. Carpenter and R.W. Doran (Cambridge, MA: The MIT Press, 1986), 38-9.

acceleration of capital. Capital accelerates itself almost to singularity. So Marx says:

> In simple circulation, C-M-C, the value of commodities attained at the most a form independent of their use-values, i.e., the form of money; but that same value now in the circulation M-C-M, or the circulation of capital, suddenly presents itself as an independent substance, endowed with a motion of its own, passing through a life-process of its own, in which money and commodities are mere forms which it assumes and casts off in turn. Nay, more: instead of simply representing the relations of commodities, it enters now, so to say, into private relations with itself. It differentiates itself as original value from itself as surplus-value; as the father differentiates himself from himself *qua* the son, yet both are one and of one age: for only by the surplus-value of £10 does the £100 originally advanced become capital, and so soon as this takes place, so soon as the son, and by the son, the father, is begotten, so soon does their difference vanish, and they again become one.[6]

The form of money, money as materiality is an instance of the real. M-C-M is already transformed and it turns out that circulation takes place not for the purposes of use, as use value is almost of no relevance anymore; according to this reversal of the formula, it turns out that the entire circulation takes place in "money engenders money." Logic. So surplus value leads to more surplus value. Use value becomes irrelevant, the two are merged into pure value, M-M. And this is the procedure of fetishization. Value somehow involves philosophical axiology, somehow it makes sense to us that value

6 Karl Marx, *Capital*, Vol. I, edited by Frederick Engels, Ch. 4, from the online version of the *Marxist Internet Archive* (1995; 1999), www.marxists.org/archive/marx/works/1867-c1/ch04.htm.

> себе. Се издвојува себе како оригинална вредност од себе како вишок на вредност; како што таткото се разликува себе од себе *како* синот, сепак двајцата се едно и на иста возраст: затоа што само со вишокот вредност на £10, првенствено напреднатата £100 станува капитал, и штом ова ќе се случи, штом синот, а со синот, и таткото, се раѓа, исчезнува нивната разлика и тие повторно стануваат едно[6].

Обликот на пари, парите како материјалност се инстанца на реалност. П-С-П е веќе видоизменето и излегува дека циркулацијата се случува не заради употребата, бидејќи употребната вредност речиси воопшто не е релевантна; според пресвртувањето на оваа формула, излегува дека целата циркулација се случува во „парите раѓаат пари“. Вишокот на вредност придонесува за дополнителен вишок на вредност. Употребната вредност станува ирелевантна, двете се споени во чиста вредност, П-П. И тоа е процесот на фетишизирање. Вредноста некако вклучува философска аксиологија, некако ни има смисла дека вредноста циркулира и произведува вредност, почнала „свој живот“ (кажано прилично цинично).

Дури и парите и стоката се форми на овој процес на означување, валоризација, на процесот на вреднување, на тоа се сведува капиталот, на размената на вредност на пазарот. Биткојинот не е револуција, туку уште една форма на П-П, на истата тавтологија, вредноста раѓа вредност.

Има темпорален пресврт, таткото е роден од синот, а жените ги нема. Тие се валутата за да се случи оваа автопродукција.

6 Karl Marx, *Capital*, Vol. I, edited by Frederick Engels, Ch. 4, from the online version of the *Marxist Internet Archive* (1995; 1999), www.marxists.org/archive/marx/works/1867-c1/ch04.htm.

circulates and produces value, it has taken a “life of its own” (in a rather cynical way).

Even though money and commodities are just forms of this signification, valorization process, of the process of valuing - this is what capital comes down to, the exchange of value in the market. Bitcoin is not a revolution, it is yet another form of M-M, of the same value engenders value tautology.

There is a temporal reversal - the father is begotten by the son, and women are missing. They are the currency, so that this auto-production takes place.

The same equation you saw - you can make a perfect parallel - you can take it and put P - Phallus and C - femininity as commodity. The way commodity is not the object which is the use value, but the abstraction that can be exchanged, in the same way women as use value or in their reality are not what is being exchanged in patriarchy - it is femininity, it is the fetish. Femininity takes place inside commodity - it is the fetish. The formula is Phallus - Femininity - Phallus. This formula comes down to what Irigaray calls hom(m)o-sexuality whereby the phallus produces itself and enters into relations with itself via women, via femininity, because the position of women can be taken by gay man and trans women as well. She does not say this, but it is clear that structurally the argument allows that. So, Irigaray writes:

> From this point on, patriarchal societies might be interpreted as societies functioning in the mode of “semblance.”[7]

And the ultimate semblance is women - femininity as the commodity in these transactions.

7 Irigaray, *This Sex*, 171.

Истата равенка што ја видовте - може да направите совршена паралела - може да ја земете и да ставите П - фалус и С - женскоста како стока. Начинот на кој стоката не е објектот што е употребна вредност, туку апстракција која може да биде разменета, на ист начин жените како употребна вредноста или во нивната реалност, не се тоа што се разменува во патријархатот, туку тоа е женскоста, фетишот. Женскоста се случува во стоката, таа е фетишот. Формулата е Фалус - Женскост - Фалус. Оваа формула се сведува на она што Иригаре го нарекува hom(m)o -сексуалност, додека фалусот се произведува себеси и влегува во односи со себе преку жените, преку женскоста, затоа што позицијата на жените може да биде преземена од геј маж и транс жена исто така. Таа не го кажува ова, но јасно е дека структурно аргументот го дозволува тоа. Иригаре пишува:

> Од оваа точка понатаму, патријархалните општества може да се толкуваат како општества кои работат во режим на „сличност“[7].

И најголемата сличност се жените, женскоста како стока во овие трансакции.

> Вредноста на симболични и измислени продукции е наметната, дури и заменета за вредноста на односите на материјална, природна и телесна (ре)продукција. Во овој нов матрикс на историјата, во кој човекот го раѓа човекот според себе, жените и ќерките имаат вредност само ако служат како можност за и потенцијална придобивка од, односите меѓу мажите. Користењето жени и тргувањето со нив го поткрепуваат и одржуваат владеењето на машката *hom(m)o* -сексуалност, дури и додека ја одржуваат таа hom(m)o-сексуалност во одразување, игри на
>
> The value of symbolic and imaginary productions is superimposed upon, and even substituted for, the value of relations of material, natural, and corporal (re)production. In this new matrix of History, in which man begets man as his own likeness, wives, daughters, and sisters have value only in that they serve as the possibility of, and potential benefit in, relations among men. The use of and traffic in women subtend and uphold the reign of masculine hom(m)o-sexuality, even while they maintain that hom(m)o-sexuality in speculations, mirror games, identifications, and more or less rivalrous appropriations, which defer its real practice.[8]

(Similar to Marx - the story of the hundred and ten pounds son engendering the father.)

Speculations - this is the key thing that links Irigaray to Marx and the critique of commodity fetishism. This speculation, this product of mirroring, this image the commodity is, it being a pure form - value, it is the general form and equivalent of exchange, taking on a reality of its own. In a similar way we can see the position of women, especially in sexuality - femininity in sexuality, assuming the same role in the value exchange of patriarchy and hom(m)o-sexuality.

> *Woman, object of exchange, differs from woman as use value, in that one doesn't know how to take (hold of) her*, since "the value of commodities is the very opposite of the coarse materiality of their substance, not an atom of matter enters into its composition."[9]

All those male philosophers who keep wondering what the woman wants, desires, etc., never arrive to an answer. Of course, they do not, as this is a spectral

7 Irigaray, *This Sex*, 171.

8 Ibid., 171-2.

9 Ibid., 175-6 (including a paraphrase of Marx).

> огледување, идентификации и поконкурентни или помалку конкурентни присвојувања, што ја одложува неговата вистинска пракса[8].

(Слично на Маркс, приказната за синот од 110 фунти кој го раѓа таткото.)

Одразувањето е клучното нешто што ја поврзува Иригаре со Маркс и критиката на фетишизмот на стоката. Ова одразување, овој производ на огледувањето, оваа слика која е стоката, која е чиста форма, вредност, тоа е општата форма и еквивалент на размена, која поприма своја реалност. На ист начин можеме да ја видиме позицијата на жените, особено во сексуалноста, женскоста во сексуалноста, која ја поприма истата улога во размената на вредноста на патријархатот и hom(m)o-сексуалноста.

> *Жената, објект на размена, се разликува од жената како употребна вредност, во тоа што човек не знае како да ја земе (за себе),* затоа што штом „вредноста на стоката е многу спротивна на грубата материјалност на нивната супстанција, ниту еден атом материја не влегува во нејзиниот состав“[9].

Сите оние машки философи што продолжуваат да се чудат што жената сака, посакува, итн., а кои никогаш не наоѓаат одговор. Нормално е што не наоѓаат одговор затоа што зборуваат за одразена жена, ова е фетишната празна форма, го имаат предвид вишокот вредност на женскоста, не употребната вредност.

Тргнувајќи од постструктуралистичка позиција и пренесувајќи го нејзиното наследство во марксистичкото и не-философското размислување, не одбивајќи го она што вреди таму, третирајќи го не-

8 Ibid., 171-2.

9 Ibid., 175-6 (вклучувајќи парафраза на Маркс).

woman they talk about, this is the fetishist empty form, it is the surplus value of femininity they have in mind, not the use value.

Starting from a poststructuralist position and taking its legacy into Marxian and non-philosophical consideration, not rejecting what is worth there, treating it non-philosophically, let us try to provide a degree of realism that will take us beyond the paralysis of poststructuralism we are currently witnessing.

Between the “immaterial self’ or subjectivity and the body there is certainly a material, cognitive and affective continuity, and the philosophical dualism underpinning the two is false (because it is one grounded in non-materialist epistemology). There is a material(ist) continuity between the two instances, as Lisa Blackman explains in her *Immaterial Bodies: Affect, Embodiment, Mediation*.[10] I concur with the thesis about the physical continuity between the body and cognition as it is a fundamentally materialist one, and the method based on Karl Marx and François Laruelle I employ here is non-philosophically materialist. (Although Marx always uses realism, practically never materialism.) (The term “non-philosophy” is used here in Laruellian sense to be explained in more detail below.) However, for the purposes of an analysis of subjectivity from a non-humanist perspective (this is the non-philosophical Laruellian flexion, also influenced by Haraway) I will propose here, we will need to absolutize the categories of subjectivity (or the signifying automaton) (and nothing beyond that, and when we talk about the participation of the material in the composition of the self, we will speak of the non-human self, or the human-in-human, as Laruelle calls it, but not the subject) and the body in their conceptual distinctness, as such categorical abstractions are needed for a greater level of formalization of the

10 Lisa Blackman, *Immaterial Bodies: Affect, Embodiment, Mediation* (London: Sage Publications, 2012).

философски, да се обидеме да обезбедиме малку реализам што ќе нè однесе над парализата на поструктурализмот што моментално ја гледаме.

Помеѓу „нематеријалното себство“ или субјективноста и телото секако дека има материјален, когнитивен и афективен континуитет, и философскиот дуализам што ги поткрепува двата е лажен (бидејќи е заснован на нематериалистичка епистемологија). Постои материјал(истички)ен континуитет помеѓу двете инстанци, како што Лиса Блекман објаснува во својата книга *Нематеријални тела: Афект, отелотворение, медитација*[10]. Се согласувам со тезата за физичкиот континуитет помеѓу телото и сознанието бидејќи е фундаментално материјалистичка, и методот заснован на Карл Маркс и Франсоа Лаурел што го применувам тука е не-философски метеријалистички. (Иако Маркс секогаш користи реализам, а речиси никогаш материјализам.) (Терминот „не-философија“ тука се користи во Лауреловска смисла која ќе биде објаснета подетално подолу.) Сепак, поради анализа на субјективитетот од не-хуманистичка перспектива (ова е не-философската Лауреловска флексија, исто така под влијание и на Харавеј), ќе предложам дека тука треба да ги апсолутизираме категориите на субјективноста (или на означувачкиот автомат) (и ништо повеќе од тоа, и кога зборуваме за учеството на материјалното во составот на себството, ќе зборуваме за не-човечкото [non-human] себство, за homme-en-homme [човек-во-човек], како што го нарекува Ларуел, но не субјектот) и за телото во нивната концептуална одреденост, бидејќи се потребни такви категориски апстракции за поголемо ниво на формализација на дискусијата што сакаме да ја водиме тука.

10 Lisa Blackman, *Immaterial Bodies: Affect, Embodiment, Mediation* (London: Sage Publications, 2012).

discussion that we seek to undertake here.

I will now provide a short history of subjectivity. Here I am taking resort to a brief history of the concept, which Nina Power presented in *Parrhesia*,[11] which is one of the rare historiographical accounts of the history of the concept. Subjectivity is the product of the linguistic turn in philosophy. It is preceded by Kant but it comes down to the same. The preceding history of philosophy spoke of the “self” (it referred to an “I” too) and so did the subsequent history of philosophy except for (post) structuralism and its derivations such as constructivism, deconstruction, culturalism and theories of identity. Considering that the body has never participated in the structuralist subject (the structuralist term *par excellence*) except via its construction as signification, the formulation “subjectivity without physicality” sounds like a tautology. It is always already without physicality, not much different than the automata in capitalism and patriarchy, it is only now subjectivized. Yet again, there seems to be an irresistible philosophical spontaneity to presuppose a role for the body in it: for poststructuralism, it is the barred instance constitutive of the subject. which does not enter its composition. The (post)structuralist subject is made possible by the constitutive absence of the real either in the form of the Other or as the physical body (because the body inhabits the position of the real - recall Butler’s *Bodies that Matter*, it is the body as such, beyond signification which is the instance of the real, and the instance of the real we do not think, and we do not think it because it escapes our full control, the subject’s full control; matter, materiality escapes it as well, and, therefore, mater is declared irrelevant). These are the usual incorporations of the real - the other and the body. Both forms of absence are compensated by the Imaginary’s recreation of the real, via representation (of

11 Nina Power, “Philosophy’s Subjects,” *Parrhesia*, No. 3 (2007), 55-72.

Сега ќе ви претставам куса историја на субјективноста. Тука се навраќам на куса историја на концептот, кој Нина Пауер го претстави во *Parrhesia*[11], што е еден од ретките историографски прегледи на историјата на концептот. Субјективноста е производ на лингвистичката промена во философијата. Претходник е Кант, но се сведува на истото. Претходната историја на философија зборуваше за „себството" (го именуваше и „јаство"), а истото го направи и историјата на философија потоа, освен постструктурализмот и неговите деривации како конструктивизмот, деконструкцијата, културализмот и теориите на идентитет. Имајќи предвид дека телото никогаш не учествувало во структуралистички субјект (структуралистички термин *par excellence*) освен преку неговата конструкција како означување, формулацијата „субјективност без физикалност" звучи како тавтологија. Однапред е дадено без физикалност, не многу различно од автоматот во капитализмот и патријархатот, само е субјективизирано. Сепак, се чини како да има неодолива философска спотаност за да се претпостави улога за телото во него: за постструктурализмот, тоа е забранетата инстанца која го сочинува субјектот, таа која не влегува во составот. (Пост)структуралистичкиот субјект е овозможен од конститутивното отсуство на реалното или во форма на Другиот или како физичко тело (затоа што телото зазема позиција на реалното, сетете се на *Тела кои значат* [*Bodies that Matter*] на Батлер, тоа е телото како такво, над означувањето кое е инстанца на реалното и инстанца на реалното која не ја мислиме, а не ја мислиме затоа што ни бега од целосна контрола, целосната контрола на субјектот; материјата, материјалноста му бега исто така, и затоа, материјата е прогласена за ирелевантна. Ова се

11 Nina Power, "Philosophy's Subjects," *Parrhesia*, No. 3 (2007), 55-72.

the body) that plays the role of the Other or the body. Representation or signification substitutes the always already absent real. As a result, it creates the auto-referential reality of the subject or the (post)structuralist self, the self-mirroring reality or speculation - in both Marx and Irigaray senses of the expression - as the only possible reality. Such is the self that is nowadays called the subject, the product of the linguistic turn in Western history of ideas.

Speculation does not mediate the real, it substitutes it, comes in stead - here is the metaphysical problem, the logic of the formulas I was referring to previously - and declares it nonexistent because it is inaccessible to the thought. Just as the bodies in Judith Butler's line of thinking matter as long as they are signified or imagined; without it they do not exist. It is senseless, therefore it is not. In poststructuralism, the real is existent only insofar is nonexistent - according to Butler's epistemology - only via its absence. Thus, its presence - the question of whether there is such thing as "the real" - is relationally determined (by the relation of sign of signification by the subject and so it is subjectively conditioned; as Marx would say, we are looking at things either as an object, from the position of a third person, or as a subject). The problem of inaccessibility of the real as such, in its fullness of presence and "truth," is solved in poststructuralism by its cancellation instead of an account of its mediation (= thought).

Unlike the scientific thought which subjects itself to the vicissitudes of the real in an attempt to accurately describe its effects, philosophy strives to discipline it and transform its imperfections and meaninglessness into a truth (of it). I am referring to scientific thinking following Marx when he identifies certain flaws of "philosophical sufficiency" in philosophy, i.e., the principle of self-sufficiency, as Laruelle does, and he sees this as a problem which precludes the realism he

вообичаените отелотворенија на реалното - другиот и телото. Двете форми на отсуство се компензираат со рекреацијата на реалното од страна на Имагинарното, преку репрезентација (на телото) што ја има улогата на Другиот или на телото. Репрезентацијата или означувањето го заменува однапред веќе отсутното реално. Како резултат на тоа, тоа создава автореферентна реалност на субјектот или (пост)структуралистичко себство, самоогледувачка реалност или одразување, во смисла на Маркс и на Иригаре, како единствена можна реалност. Такво е себството кое во денешно време се нарекува субјект, продукт на лингвистичата промена во историјата на идеи на Западот.

Одразувањето не е посредување на реалното, тоа е негова замена, доаѓа наместо него - ова е метафизичкиот проблем, логиката на формулите за кои зборував претходно - и го прогласува за непостоечко затоа што е недостапно за мислата. Исто како што кај Џудит Батлер телата имаат значење сè додека се означени или измислени; без тоа тие не постојат. Бессетилно е, затоа не постои. Во поструктурализмот, реалното постои сè додека е непостоечко, - според епистемологијата на Батлер - само преку отсуство. Така, неговото присуство - прашањето дали има такво нешто како „реалното“ - е односно детерминирано (со односот на знак на означување од страна на субјектот и така, тоа е субјективно условено; како што би рекол Маркс, работите ги гледаме или како објект, од позиција на трето лице, или како субјект). Проблемот на непристапност на реалното како такво, во својата целосност на присуство и „вистина“ е решено во постструктурализмот со откажување, наместо преку неговото посредување (= мисла).

proposes which must result into scientific thinking. Laruelle makes a similar proposal. The core of the problem in the poststructuralist proposal is a certain inhibition of thought which comes precisely from the presence and the role of philosophy in it. “Truth” is a higher and essentially philosophical form of reality originally called *to ōn*, or the Being. As a philosophical category, it compensates for the lack of perfection of the real and, in particular, for the lack of perfection of the physical (or the material). Poststructuralism knows this and in a subterfuge gesture circumvents the classical philosophical naivety by declaring the attempt at mediation (of the real) impossible, blinded by metaphysics, proposing instead cancellation of the relevance of the real. François Laruelle calls this gesture “fuite en avance” (an escape in advance) into fiction, whereby the old metaphysical equation ‘real=fiction’ is reversed but the equation nonetheless remains.[12] The non-Euclidian twist in the approach to this question, Laruelle proposes, consists in thought’s positioning radically unilaterally; or nonrelationally, with respect to the real. This procedure of unilateral difference, which is Deleuzian, also called dualysis in Laruelle, is the key thing in the method. The impossible riddle of real’s inaccessibility to thought is not to be solved - the real as such remains radically barred for the thinking subject. There is foreclosure, but still that does not prevent us from thinking the effects of the real. The proposal is very similar to that of Meillassoux’s critique of correlationism. Nonetheless, the real as an exteriority *vis-à-vis* language and subjectivity *affects* the thinking subject in the form of trauma (or the arche-fossil - you can find other instantiations, and there are many, if you work with Marx especially - trauma, money) - inflicted upon the hybrid we will call the non-human, i.e., the

12 François Laruelle, *Philosophie et non-philosophie* (Liège/ Bruxelles: Pierre Mardaga, 1989), 231.

За разлика од научната мисла која се подложува себеси на променливоста на реалното во обид точно да ги опише неговите ефекти, философијата се обидува да го дисциплинира и да ги претвори неговите несовршености и безначајност во (негова) вистина. Мислам на научното мислење по Маркс кога идентификувал одредени недостатоци на „философска доволност" во философијата, т.е. принципот на самодоволност, како што прави Ларуел, и тој го гледа ова како проблем кој го исклучува реализмот, кој тој го предлага, а кој мора да резултира во научно мислење. Ларуел дава сличен предлог. Суштината на проблемот во постструктуралистичкиот предлог е одредена инхибиција на мислата која доаѓа токму од присуството и улогата на философијата во неа. „Вистината" е повисока и суштински философска форма на реалност, оригинално наречена *to ōn*, или Битието. Како философска категорија, тоа компензира за недостатокот на совршенство на реалното и, особено, недостатокот на совршенство на физичкото (или на материјалното). Постструктурализмот го знае ова и со избегнувачки гест ја заобиколува класичната философска наивност прогласувајќи го обидот за посредување (на реалното) за невозможен, заслепен од метафизика, предлагајќи наместо тоа откажување на релевантноста на реалното. Франсоа Ларуел тој гест го нарекува „fuite en avance" (бегство однапред) во фикција, додека старото метафизичко равенство реалност=фикција е пресвртено, но равенството останува без оглед на тоа[12]. Неевклидовскиот момент во пристапот на ова прашање што го предлага Ларуел се состои во радикалното едностранo или не-односно поставување на мислата во однос на реалното. Оваа постапка на едностранa разлика, која е Делезијанска, исто така наречена дуализа (dualysis) material reality of body, machine and the automaton of transcendence (i.e., subjectivity).

So the post-human I am proposing here is not very different than that of Donna Haraway, but the categories are radicalized and absolutized and by doing so we arrive to a greater level of formality of the argument and getting rid of the philosophical spontaneity which imports certain theological-mythological automatic presumptions, and the morphology of the human. Even the cyborg as such imports spontaneously without pausing to check this philosophical spontaneity, it smuggles in the morphology of the human, which is limiting the argument of post-humanism. This is of benefit to us as Marxist feminists. But in order for this benefit to be greater and closer to Marx I am proposing that the non-human and this hybridity should be considered as composed of the material reality of the body and of the machine as also something on the side of materiality. Of course, there is also a part of it which belongs to the level of the automaton and signification. This is why it is important to absolutize the categories of physicality and automation (instead of referring to the mytheme of the cyborg) - for greater precision. So we will operate with the categories of the material reality of the body-machine and the automaton of transcendence inhabiting that materiality, disregarding if the origin is organic or synthetic.

According to Lacan, the real intervenes only as a symptom or trauma manifested as an interruption in the signifying chain, an intervention of meaninglessness in the unstoppable chain of production of signification - it is the *tuché* disturbing the *automaton* of the signifying chain.[13]

12 François Laruelle, *Philosophie et non-philosophie* (Liège/ Bruxelles: Pierre Mardaga, 1989), 231.

13 Jacques Lacan, *The Seminar of Jacques Lacan, Book XI: The Four Fundamental Concepts of Psychoanalysis*, ed. by Jacques-Alain Miller, trans. by Alan Sheridan (New York and London: W.W. Norton and Company, 1998).

кај Ларуел, е клучното нешто во методот. Невозможната загатка за непристапноста на реалноста за мислата не треба да се реши - реалното како такво останува радикално забрането за мислечкиот субјект. Има исклучување, но сепак, тоа не нè спречува да размислуваме за ефектите на реалното. Предлогот е многу сличен на критиката на Мејасу на корелационизмот. Сепак, реалното како надворешност *vis-à-vis* јазикот и субјективноста *влијаат* врз мислечкиот субјект во форма на траума (или архефосилот - може да најдете други инстанци, а ги има многу, ако работите со Маркс, особено - траума, пари) - нанесена на хибридот кој ќе го наречеме не-човек, т.е. материјалната реалност на телото, машината и на автоматот на трансценденција (т.е. субјективноста).

Постчовекот кој го предлагам тука не е многу различен од тој на Дона Харавеј, но категориите се радикализирани и апсолутизирани и правејќи го тоа доаѓаме до поголемо ниво на формалност на аргументот и се ослободуваме од философската спонтаност која увезува некои теолошко-митолошки автоматски претпоставки и морфологијата на човекот. Дури и киборгот како таков се увезува спонтано без да застане да ја провери оваа философска спонтаност, ја прошверцува морфологијата на човечкото, која го ограничува аргументот на постхуманизмот. Ова е од корист за нас како марксистички феминистки/феминисти. Но за да биде придобивката поголема и поблиску до Маркс, го предлагам не-човечкото, а оваа хибридност е составена од материјална реалност на телото и на машината, како нешто што е исто така на страна на материјалноста. Секако, има дел од него што му припаѓа на нивото на автоматот и на означување. Затоа е важно да се апсолутизираат категориите на физикалност и автоматизам (наместо упатување на митемата за киборгот) за поголема прецизност. Ќе работиме со категории-

The automaton - or the subject, that instance completely separated of physicality, but in the context of this philosophical foundation I thus presented - is quite simply language in psychoanalytic and linguistic sense, and in the sense of capitalist exchange system of values (or market) as in the patriarchal system of the exchange of women. It is no more and no less language in computing too. So the category of automaton is instantiated on all these levels - so we should not get super excited about technological development if we think in these categories and if we are invited to reconsider their positioning in their historical development, whereby putting the argument in historical terms. It is more like a language than an intelligence, even in Turing, it is a language - an automaton of signification. So the question is: does cognition take place only in the form of signification, but that is a different question. The automaton of signification is unstoppable unless intervened upon by the real defined by its exteriority *vis-à-vis* the signifying chain. Subject(-ivity), or the instance of transcendence, is placed on the side of language or the automaton regardless of whether seen individually or collectively, centered or decentered. So you see, it does not matter - if you look at the categories in this way, if you look at it as a category, whether individually or collectively, it does not make any difference, this will be a false dualism - and it does not matter whether centered or decentered. The politics of input or of assigning value provides the modes of subjectivation of the automaton. So it is a certain temporal instance and an occurrence of instantiation of automation, it does not make any difference to the category as such. In the Capitalocene, all ruling forms of automaton are predicated by that of capital.

As you can notice, what I am saying here is that this automaton of signification is the same in contemporary philosophy. It is not very different in poststructuralist feminist philosophy - it has the same structure as the

те на материјална реалност на телото-машина и на автоматот на трансценденција кој ја окупира таа материјалност, занемарувајќи дали потеклото е органско или синтетичко.

Според Лакан, реалното интервенира само како симптом или траума манифестирана како прекин во синџирот на означување, интервенција на безначајност во непрекинливиот синџир на произведување на означувањето, *tuché* го вознемирува *автоматот* на означувачкиот синџир[13].

Автоматот - или субјектот, инстанцата целосно одвоена од физикалноста, но во контекст на оваа филозофска основа што штотуку ја презентирав - е мошне едноставен јазик во психоаналитичка и лингвистичка смисла, како и во смисла на капиталистичкиот систем на размена на вредности (на пазарот) како во патријархалниот систем на размена на жени. Не е ни повеќе ни помалку јазик и во пресметувањето. Категоријата на автоматот има инстанци на сите овие нивоа, затоа не треба да се возбудиме премногу околу технолошкиот развој, ако размислуваме во овие категории, и ако сме поканети да го премислиме, и мислиме, нивното позиционирање во нивниот историски развој, притоа ставајќи го аргументот во историски рамки. Повеќе е како јазик отколку интелигенција, дури и кај Туринг, тоа е јазик, автомат на означување. Прашањето е: дали спознавањето се случува само во форма на означување, но тоа е друго прашање. Автоматот на означувањето е несопирлив освен ако врз него не интервенира реалното дефинирано од својата надворешност *vis-à-vis* синџирот

13 Jacques Lacan, *The Seminar of Jacques Lacan, Book XI: The Four Fundamental Concepts of Psychoanalysis*, ed. by Jacques-Alain Miller, trans. by Alan Sheridan (New York/ London: W. W. Norton and Company, 1998).

automaton of capital. In a way philosophy and capital are equated here in the argument.

So in the explication of the automaton in computing - Turing compared the computer to this form of labor - we have the code, we have the comparison between patriarchy and capital - what Irigaray seems to claim though is that the logic of patriarchy underpins the logic of capital. It is primordial in her. First of all, it is there in the Western reason and the constitution of Western rationality - the position of subject and object, the object as spectrality which is in cognition to hold the same position as commodity, and she identifies this problem since the beginning of Greek philosophy. And she sees this as the reflection of patriarchy. Her argument seems to be that this logic of patriarchy underpins both the Western rational reason and the capital. This is what she seems to be saying.

The automaton is in all these instances a different substantiation of the signifying chain, the auto-production of transcendence which is also the pleasure principle (the real or the trauma is by definition outside of it). It is the unstoppable production of spectral existence of signs - just as contemporary sexuality, and in particular heterosexuality - which is only now and then reminded of the outside or the real by the intervention of *tuché* in a form of trauma preceding language, yet affecting it with anxiety (the real as symptom, according to Lacan). The machinic or the physical real, the support or "the hardware" for this hybrid new self, the non-human - or that which escapes automation - is the *tuché* to the automaton of subjectivation, and it lives at its heart while being its outsideness. Regardless of whether organically or technologically physical, materiality enters the constitution of the self or, for that matter,

на означување. Субјект(ивноста) или инстанцата на трансценденција, се става на страна на јазикот или на автоматот, без разлика дали се гледа индивидувално или колективно, централизирано или децентрализирано. Гледате, не е важно, ако ги гледате категориите на овој начин, ако го гледате како категорија, поединечно или колективно, не прави никаква разлика, ова ќе биде лажен дуализам, и не е важно дали е централизиран или децентрализиран. Политиката на внес или на припишување вредност ги дава начините на субјектизирање на автоматот. Се работи за одредена темпорална инстанца и случка на инстанцирање на автоматизмот, нема никаква разлика во однос на категоријата како таква. Во Капиталоценот, сите владејачки форми на автоматот ги предвидува капиталот.

Како што може да забележите, тука велам дека овој автомат на означување е ист во современата философија. Не е многу поразлично во постструктуралистичката феминистичка философија, ја има истата структура како автоматот на капиталот. На некој начин, философијата и капиталот се изедначени во аргументот.

Во објаснувањето на автоматот во пресметувањето, Туринг го спореди компјутерот со овој облик на труд, ние го имаме кодот, ја имаме споредбата помеѓу патријархатот и капиталот, но она што се чини дека го тврди Иригаре е дека логиката на патријархатот ја поткрепува логиката на капиталот. Таа е исконска во неа. Пред сè, таа е таму, во разумот на Западот и во составот на рационалноста на Западот - позицијата на субјектот и на објектот, објектот како одразување кое е во сознанието, ја има истата позиција на стока, и таа го идентификува овој проблем од почетокот на грчката философија. Ова го гледа како рефлексија на патријархатот. Нејзиниот аргумент е дека оваа

the plane of technologically founded reality.[14] This is something very nicely elaborated by Davor Löffler in his upcoming book.[15] This "self" is, I argue, following Laruelle and Haraway, non-human or inhuman, and exceeds the narrow limits of subjectivity proper.

Laruelle adheres to the Lacanian basic structure involving the real and the acts of signification only to subject it to a non-Euclidian adjustment of perspective. The real and the signifying automaton constitute a dyad which is not a philosophical dualism - this is the radical dyad Laruelle talks about and I will briefly explain. So the real and the signifying automaton constitute a dyad which nonetheless is not a duality dialectically reconciled through unification. The dyad at issue - insofar as radical - is not about the paradoxical acknowledgment of the "tragic truth" of the unsurpassable split, because a reference to a split as the determination in the last instance implies that there should have been an original unity. The celebrated paradox of the constitutive split - which we find in postmodernism and poststructuralism, but I intentionally use postmodernism here - is again about unity, a unity found in embracing the impossibility and arriving to its truth as meaning added to reality, creating the philosophical amphibology of real and thought that result into the concept of Being or truth. So accepting paradox as reality would be accepting some truth as the real, and that is the key problem with philosophy.

The hybridity of the real, substantiated as both the physical body and the physicality or materiality of the machinic support, and the signifying automaton,

14 Matthew Fuller, *Media Ecologies: Materialist Energies in Art and Technoculture* (Cambridge, MA: The MIT Press, 2007), 11.

15 Davor Löffler, *Rekursion zivilisatorischer Kapazitäten als Entwicklungsmuster in der Zivilisationsgeschichte*, (Doctoral Dissertation, Freie Universität in Berlin, 2017), 17-18.

логика на патријархатот ги поткрепува и рационалниот разум на Западот и капиталот. Се чини дека го кажува тоа.

Во сите овие инстанци, автоматот е различен доказ за синџирот на означување, автопроизводство на трансценденција што е исто и со принципот на задоволство (реалното или траумата се по дефиниција надвор од него). Несопирливото производство на огледуваното постоење на знаци - како што е современата сексуалност, а особено хетеросексуалноста - кое само повремено се потсетува на надворешното или на реалното со интервенција на *tuché* во форма на траума пред јазикот, а која влијае врз него со вознемиреност (реалното како симптом, според Лакан). Машинското или физичкото реално, поддржувачот или „хардверот" за ова хибридно ново себство, нечовечкото, или она што му бега на автоматизмот, е *tuché* за автоматот на субјективирање, и живее во својата срцевина додека е своја надворешност. Независно дали е органска или технолошки физичка, материјалноста влегува во составот на себството или, всушност, полето на технолошки основаната реалност[14]. Ова нешто е многу добро елаборирано од Давор Љофлер во неговата следна книга[15]. „Себството" е, аргументирам, по Ларуел и Харавеј, не-човечко или нечовечко (inhuman) и ги преминува тесните граници на соодветната субјективност.

Ларуел се придржува до Лакановската базична структура која ги вклучува реалното и чиновите на означување, само за да го подложи на неевклидијско приспособување на перспективата. Реалното и оз-

14 Matthew Fuller, *Media Ecologies: Materialist Energies in Art and Technoculture* (Cambridge, MA: The MIT Press, 2007), 11.

15 Davor Löffler, *Rekursion zivilisatorischer Kapazitäten als Entwicklungsmuster in der Zivilisationsgeschichte*, (Doctoral Dissertation, Freie Universität in Berlin, 2017), 17-18.

substantiated as subjectivity or the self, constitutes a radical dyad. The dyad is radical thanks to the non-relation of the two elements or to their "unilateral relation."[16] That which escapes signification or transforming the material into a meaning, keeps its materiality as such, and this is being affirmed, and this is why this is not a philosophical dualism that results into some kind of truth that consoles us about reality. Duality as such is radicalized by way of affirming its materiality and status of the real - that which escapes the automaton - and is neither reduced nor reducible to a unification or unity insofar as philosophical truth. Such duality which relies on the unilateral non-relation of the two components will be called the radical dyad. Dialectical or any other form of conceptual unity, reconciliation of the two through successful or failed unification, is about a transformation of the senseless real into a truth, i.e., into a unity between the real and the truth of it whereby the latter subsumes the former. Such is the founding philosophical gesture. This is why the reproach to Laruelle that he is generalizing philosophy is false. He is talking about one constitutive component which is really there - this is the founding gesture, and its founding paradigm - the Being - I just presented. And that is the amphibological substitution of the real and the truth.[17] The two are neither a pair nor "one divided into two" but discrete instances of the one in interaction producing a minimal structure, similarly to the digital "metaphysics" of the one and its limit rather than of the "split one" (of the pair), as Galloway saw it.[18] The digital structure is not that of the split one into two and a pair but rather a one and its limit and its "non."

16 Laruelle, *Philosophie et non-philosophie*, 93-95.

17 Ibid., 19.

18 Alexander Galloway, *Laruelle: Against the Digital* (Minneapolis, Minnesota: University of Minnesota Press), 2014.

начувачкиот автомат сочинуваат дијада која не е философски дуализам - ова е радикалната дијада за која говори Ларуел и која ќе ја објаснам накусо. Реалното и означувачкиот автомат сочинуваат дијада која сепак не е дуалност дијалектички помирена со соединување. Дијадата за која станува збор, сè доколку е радикална, не е парадоксално признавање на „трагичната вистина“ на непремостивиот раздел, затоа што упатувањето на раздел како детерминација во крајна инстанца имплицира дека требало да има оригинално единство. Прославениот парадокс за конститутивниот раздел - што го гледаме во постмодернизмот и во постструктурализмот, но намерно користам постмодернизам тука - е повторно за единство, единство најдено во прифаќање на невозможноста и доаѓање до нејзината вистина како значење додадено на реалноста, создавајќи ја философската амфибологија на реалното и мислата што резултираат во концептот на Битие или вистина. Прифаќањето на парадоксот како реалност би било да се прифати некаква вистина како реалното и тоа е клучниот проблем со философијата.

Хибридноста на реалното, потврдена како физичко тело и физикалноста или материјалноста на машинската поддршка, и означувачкиот автомат, потврден како субјективност или себството, сочинува радикална дијада. Дијадата е радикална благодарение на не-односот на двата елемента или нивниот „унилатерален однос“[16]. Она што избегнува означување или видоизменување на материјата во значење, ја задржува материјалноста како таква, и тоа се потврдува, и затоа ова не е философски дуализам што резултира во некаков вид вистина што нè теши за реалноста. Дуалноста како таква е радикализирана со потврдување на нејзината материјалност и статуThe socialist feminist project of the cyborg proposed by Donna Haraway, resonating with other materialist feminist philosophers such as Rosi Braidotti and Shulamith Firestone, implies a dyad of the non-philosophical kind, i.e., one which does not presuppose any unification of the two elements yet again relying on the material continuity of the radical hybrid. What was initially called “the cyborg” gradually and via the instance of “bestiality”[19] evolved into “the inhuman.”[20]

Transcribed
by Stanimir Panayotov

16 Laruelle, *Philosophie et non-philosophie*, 93-95.

19 Donna Haraway, “Manifesto for Cyborgs: Science, Technology, and Socialist Feminism in the 1980s,” *Socialist Review*, No. 80 (1985), 65-108.

20 Donna Haraway, “Tentacular Thinking: Anthropocene, Capitalocene, and Chtulucene,” *e-flux* No. 75 (September 2016), www.e-flux.com/journal/75/67125/tentacular-thinking-anthropocene-capitalocene-chthulucene.

сот на реалното - тоа што го избегнува автоматот - и не е ниту редуцирано ниту може да се редуцира на соединување или единство во смисла на философска вистина. Таква дуалност која се потпира на унилатералниот не-однос на двете компоненти ќе биде наречена радикална дијада. Суштината на дијалектичкото или некоја друга форма на концептуално единство, помирувањето на двете преку успешно или неуспешно соединување, е видоизменувањето на бесмисленото реално во вистина, т.е. во единство помеѓу реалното и неговата вистина, при што последното го апсорбира претходното. Таков е основниот философски гест. Затоа е лажен пристапот кон Ларуел дека тој ја генерализира философијата. Тој говори за една составна компонента која е навистина таму - ова е основачкиот гест и неговата основачка парадигма, Битието - што штотуку го претставив. Тоа е нејасната замена на реалното и вистината[17]. Двете не се ниту двојка ниту „едно поделено на две", туку дискретни инстанци на едното во интеракција која произведува минимална структура, послично на дигиталната „метафизика" на едното и неговото ограничување отколку на „разделениот" (од двојката), според сфаќањето на Галовеј[18]. Дигиталната структура не е од разделеното едно во две и двојка, туку едно и неговите граници и неговото „не".

Социјалистичкиот феминистички проект на киборгот предложен од Дона Харавеј, кој резонира и кај други материјалистички феминистички философки како што се Роси Браидоти и Шуламит Фајерстоун, имплицира дијада од не-философски вид, т.е. таква која не претпоставува соединување на двата елемен-

17 Ibid., 19.

18 Alexander Galloway, *Laruelle: Against the Digital* (Minneapolis, Minnesota: University of Minnesota Press), 2014.

та, а сепак се потпира на материјалниот континуитет на радикалниот хибрид. Тоа што иницијално било нарекувано „киборг“ постепено и преку инстанцата „бестијалност“[19] еволуирало во „нечовечкото“[20].

19 Donna Haraway, “Manifesto for Cyborgs: Science, Technology, and Socialist Feminism in the 1980s,” *Socialist Review* No. 80 (1985), 65-108.

20 Donna Haraway, “Tentacular Thinking: Anthropocene, Capitalocene, and Chtulucene,” *e-flux* No. 75 (September 2016), www.e-flux.com/journal/75/67125/tentacular-thinking-anthropocene-capitalocene-chthulucene, accessed 5 June 2017.

Реј Брасие и др.

Формирање цена за времето: резиме и дискусија за „Онтологија на финансиите" на Сухаил Малик[1]

Ray Brassier et al.

Pricing Time: Outline and Discussion on Suhail Malik's "The Ontology of Finance"[1]

Биографска белешка

Реј Брасие е професор по филозофија на Американскиот универзитет во Бејрут, Либан.

A. Резиме на „Онтологија на финансиите" на Сухаил Малик

Две лекции

1. [1] „... пазарите на деривати претставуваат *сиштемски* ризик за националните и за светски економии" [2] [...] „... релативната *големина* на овие пазари е фундаментален ризик за геополитичката, како и за економската безбедност". (629)

Bionote

Ray Brassier is Professor of Philosophy at the American University of Beirut, Lebanon.

A. Outline of Suhail Malik's "The Ontology of Finance"

Two Lessons

1. [1] "... derivatives markets present a *systemic* risk to national and world economies" [2] [...] "... the relative *size* of these markets is a fundamental risk to geopolitical as well as economic security." (629)

1 Следново е резиме на Suhail Malik, "The Ontology of Finance," *Collapse: Philosophical Research and Development*, Vol. VIII (2014), 629-813, подготвено од Реј Брасие, по кое следеше дискусија по неговото предавање на 28 јуни на Школата за политика и критика 2017 г. во Охрид, Македонија. Страниците што упатуваат на текстот на Малик се дадени во наводници во резимето. *Идентитети* му благодари на издаваштвото Urbanomic за дозволата да ги репродуцира цитатите на Малик.

1 The following is an outline of Suhail Malik, "The Ontology of Finance," *Collapse: Philosophical Research and Development*, Vol. VIII (2014), 629-813, prepared by Ray Brassier, followed by a discussion after his lecture on June 28 at the School for Politics and Critique 2017 in Ohrid, Macedonia. Pages referring to Malik's text are given parenthetically within the outline. *Identities* would like to thank Urbanomic for permission to reproduce quotations from Malik's text.

Четири нешта за земање предвид

I. Финансиската моќ

2. „Што е финансиската моќ одвоена од суверенитетот на модерната држава? Бидејќи тука ‚финансии' е еуфемизам за системска динамичка организација на акумулација на капитал водена од пазарот, за овие прашања не може да се зборува во смисла на мотивации, добивки, или загуби на поединците што ја извршуваат финансиската моќ и нејзините променливости. [...] Она што е потребно е всушност *теорија на моќ за финансиите* што мора да предничи во однос на оперативната комплексност на финансиските пазари". (637)

II. Иднина

3. „Најважна тука е општата реорганизација на релацијата кон иднината преку цената - не само во дефинираната арена на пазарите на деривати, туку во целиот општествен поредок. [...] дериватите покажале дека системски операционализираат единствен модалитет на влогот што е суштински за стандардната идеја за обложување, но е теоретски и практично недостапна во основата на таа стандардна идеја". (638)

III. Посткапитализам

4. „Левиот акцелерационизам [т.е. Срничек и Вилијамс] мора да ја напушти својата (вистински амбивалентна) привржаност кон Марксовите детерминации на капитализмот и на политичката економија, како и на оние што се засноваат на трудот, затоа што тие не се, општо, предусловите за капиталот-моќ, туку тенденциозни погрешни разбирања за него. [...] Предлогот што се дава тука е во линија на тоа дека патиштата до посткапитализмот, и каков може да биде тој услов и неговата политичка економија, напротив треба

Four Considerations

I. Finance Power

2. "What is finance power distinct from modern state sovereignty? Since 'finance' here is a euphemism for a systemic market-led dynamic organization of capital accumulation, these questions cannot be taken up in terms of the motivations, gains, and losses of those individuals who effectuate financial power and its vicissitudes. [...] What is required is instead a *power theory of finance* that must take its lead from the operational complexity of financial markets. [...] [i.e.] a nonstandard general theory of price and of the political economy of finance." (637)

II. Futurity

3. "Most significant here is the reorganization of the relation to the future via price in general - not just within the circumscribed arena of derivatives markets, but across the entire social order. [...] derivatives are shown to systemically operationalise an unprecedented modality of the wager that is intrinsic to the standard notion of betting but is theoretically and practically unavailable upon the basis of that standard notion." (638)

III. Postcapitalism

4. "Left Accelerationism [i.e. Srnicek and Williams] must abandon its (admittedly ambivalent) attachment to Marxian and labor-based determinations of capitalism and political economy, because these are not the prerequisites of capital-power in general but tendentious misapprehensions of it [...] The proposition advanced here is rather that the routes to postcapitalism, and what that condition and its political economy can be, need to be instead determined in relation to 'the most advanced theoretical tools available today. In practical terms, this now means finance

да се одредат во однос на ‚најнапредните теориски алатки достапни денес'. Практично говорејќи, сега ова значи, општо финансии, и конкретно, деривати - не марксизам". (639-40)

IV. Критика на „неорационализмот"

5. „... искоренувањето на социјалните норми од капиталот-моќ (нормативност што не повлекува со себе уништување на општествениот ред, туку хронично реинституционализирање на ризичен ред) предизвикува сомнеж во однос на политичката и теоретската адекватност на ‚неорационалистичката' програма за амбициите на левиот акцелерационизам. Поточно, ако неорационализмот тврди дека социјалните и субјективните норми може прогресивно да се трансформираат со прагматскиот универзализам на авторевидирачките рационални норми, тоа тврдење го претпоставува авторитетот на разумот не само врз концептуалната мисла, туку и врз социјалните норми, и на можноста за ревидирање на социјалните норми. Сепак, од причините сведени подолу под име на ризичниот ред како капитализација, и двата неорационалистички предуслова се, најмалку, дискутабилни: тоа е затоа што капиталот-моќ, иако, секако, не воден од теоретскиот разум, ги ревидира социјалните норми до точка во која социјалните норми целосно ја губат ефикасноста; авторитетот од кој било вид не е доминантната модалност на моќта во ризичниот ред; и самиот ризик отфрла каква било тенденциозна организација или универзалистичка детерминација, колку и да е рационално одредена и со можност за ревидирање, освен поголема капитализација (чија рационалност не е како на теоретскиот разум) [...] неорационализмот [мора] да го докаже односот меѓу конструирањето и спроведувањето на рационалните норми од една страна, и поткопувањето на

in general, and derivatives in particular - not Marxism." (639-40)

IV. Critique of "Neorationalism"

5. "... the extirpation of social norms by capital-power (a normativity that does not entail the destruction of social order but the chronic re-institutionalization of a risk order) casts significant doubt upon the political and theoretical adequacy of a 'neorationalist' programme to the ambitions of Left Accelerationism. That is, if neorationalism contends that social and subjective norms can be progressively transformed by the pragmatic universalism of self-revising rational norms, that contention supposes both the authority of reason not only over conceptual thought but also over social norms, and also the revisability of social norms. Yet, for reasons deduced below under the name of the risk-order as capitalization, both of these neorationalist prerequisites are at best questionable: for capital-power, though certainly not directed by theoretical reason, revises social norms to the point at which social norms lose efficacy altogether; authority of any kind is not a prevalent power-modality in the risk-order; and risk itself proscribes any tendential organization or universalist determination, however rationally determined and revisable, other than that of greater capitalization (whose rationality is not that of theoretical reason) [...] neorationalism [must] substantiate the relation between the construction and implementation of rational norms on the one side, and the vitiation of normativity on the other side - the side of the social order constituted by capital-power." (641-2)

The Four Stages of the Argument

a. Nitzan and Bichler on capital-power

b. Logic of derivatives pricing as variant of Derridean *différance*

нормативноста, од друга страна - страната на општествениот ред кој се состои од капиталот-моќ“. (641-2)

Четирите фази на аргументот

a. Нитзан и Бихлер за капиталот-моќ
b. Логиката на формирањето цени на дериватите како варијанта на *différance* на Дерида
c. Елена Еспозито за поврзувањето на времето [time-binding][2]
d. Ели Ајаче за догматската непредвидливост

Капиталот-моќ

6. „... Нитзан и Бихлер[3] предлагаат дека капиталот е *директно* моќ затоа што тој не е ‚ниту материјален ентитет, ниту продуктивен процес, туку самата способност на отсутни сопственици да го контролираат, обликуваат и реструктурираат општеството пошироко‘ - контрола на продуктивноста која вклучува ‚цел спектар на институции на моќ‘, и тоа не само затоа што на сопственоста во отсуство, во суштина, ѝ требаат комплексни и спроводливи институционални структури во цело општество. Акумулацијата на капитал е истовремено и нужно политички факт“. (642)

7. „... главниот конфликт и борбата за моќ во капитализмот е *меѓу* оние кои акумулираат капитал, од кој секој се труди да биде поуспешен од другите сопственици на капитал. Капиталистите не сакаc. Elena Esposito on time-binding[2]
d. Elie Ayache on thetic contingency

Capital-power

6. “... Nitzan and Bichler[3] propose that capital is *directly* power because it is ‘neither a material entity, nor a productive process, but rather the very ability of absentee owners to control, shape, and restructure society more broadly’ - a control of productivity that involves the ‘entire spectrum of power institutions,’ not least because the absentee ownership at its core requires complex and enforceable institutional structures across a society. Capital accumulation is at once and necessarily a political fact.” (642)

7. “... the main conflict and power struggle in capitalism is *between* those accumulating capital, each of whom looks to do better than the other owners of capital. Capitalists do not just seek to accumulate capital nor (as liberal business dogma has it) to maximize profits, but rather to ‘beat the average’ represented by the normal rate of return. That rate is set not just by the standard instruments such as interest rates, but also by the rate of accumulation of every company and absentee owner, who are therefore competitors for capital. Nitzan and Bichler’s shorthand for accumulation by intracapitalist rivalry is *differential accumulation*, which also posits that accumulation for any one firm is locked into the spectrum of institutional arrangements at local, sectorial, or global scales.” (642-3)

2 Elena Esposito, *The Future of Futures: The Time of Money in Financing and Society* (Cheltenham: Edward Elgar, 2011).

3 Цитатите од Нитзан и Бихлер во цитатите на Малик се земени од: Jonathan Nitzan and Shimshom Bichler, *The Global Political Economy of Israel* (London: Pluto, 2002), и *Capital as Power: A Study of Order and Creorder* (London: Routledge, 2009).

2 Elena Esposito, *The Future of Futures: The Time of Money in Financing and Society* (Cheltenham: Edward Elgar, 2011).

3 Quotations from Nitzan and Bichler within Malik’s quotations herewith are taken from: Jonathan Nitzan and Shimshom Bichler, *The Global Political Economy of Israel* (London: Pluto, 2002), and *Capital as Power: A Study of Order and Creorder* (London: Routledge, 2009).

ат само да акумулираат капитал ниту (како што е случајот со либералната бизнис догма) да се зголемат до максимум профитите, туку повеќе сакаат ‚да го надминат просекот' претставен преку нормалната стапка приходи. Таа стапка не ја поставуваат само стандардните инструменти, како што се каматните стапки, туку и стапката на акумулација на секоја фирма и сопственик во отсуство, што се конкуренти за капитал. Стенограмот на Нитзан и Бихлер за акумулација со интракапиталистичко ривалство е *диференцијална акумулација*, што исто така претпоставува дека акумулацијата за која било фирма е ставена во спектарот на институционалните договори на локално, секторско или глобално ниво". (642-3)

Двата главни аспекта на диференцијалната акумулација се *ценаша* и *сабоша̄жаша*

8. „... цената ‚ни кажува колку е подготвен еден капиталист да плати сега за да добие прилив на пари подоцна'. Тогаш, цената е суштинска за капиталистичката космологија како организирачки индекс на диференцијалната акумулација. Таа е ‚само единица со кој се уредува капитализмот', каде што капитализацијата е шемата на тој ред [...] ‚обврзници, корпоративни акции, преферирани акции, хипотеки, банкарски сметки, лични заеми или регистрирана сопственост на блок згради, се само различни инкарнации на истата работа: сите се ентитети што генерираат приходи', како во производен капацитет, фиксиран или варијабилен капитал, корпоративни структури и други материјални термини. Акумулацијата на капитал во секоја прилика се организира само од и за нејзината финална цел: очекувана заработка". (645-6)

Така,

The Two Primary Aspects of Differential Accumulation Are *Price* and *Sabotage*

8. "... price 'tells us how much a capitalist would be prepared to pay now to receive a flow of money later.' Price, then, is core to the capitalist cosmology as an organising index of differential accumulation. It is 'merely the unit with which capitalism is ordered,' capitalization being the pattern of that order [...] 'bonds, corporate shares, preferred stocks, mortgages, bank accounts, personal loans, or the registered ownership of an apartment block are simply different incarnations of the same thing: they are all income-generating entities,' as is production capacity, fixed or variable capital, corporate structures, and other material terms. Capital accumulation is on each occasion organized only by and for its final cause: anticipated earnings." (645-6)

Thus

a. Prices are uniform across space and time, providing universal and transhistorical equivalence.

b. Price is a direct index of differential accumulation and hence of social power: it structures the dynamic re-ordering of power.

c. Price is the medium of a "transformative power-rationality whose specific historical organization is the result of intracapitalist conflict."

9. Sabotage: Locally, it entails diminishing competing firms' capital accumulation relative to one's own; globally, it entails "'limiting the average rate of growth of profit' in order to secure a differentially greater accumulation per firm *against* the average rate." (650)

10. "As a systemic condition, differential sabotage manifests itself in diverse social arrangements including unemployment, inflation, wage restraint, social fra-

a. Цените се униформни, независно од просторот и времето, осигурувајќи универзална и трансисториска еквивалентност.

b. Цената е директен индекс на диференцијалната акумулација и со тоа на социјалната моќ: таа го структурира динамичното преуредување на моќта.

c. Цената е медиумот на „трансформативната рационалност на моќта чија специфична историска организација е резултат на интракапиталистички конфликт".

9. Саботажа: Локално, таа подразбира намалување на акумулацијата на капиталот во однос на сопствениот; глобално, тоа подразбира „„ограничување на просечната стапка на пораст на профитот' за да се осигури диференцијално поголема акумулација по фирма *во однос на* просечната стапка". (650)

10. „Како системски услов, диференцијалната саботажа се манифестира себеси во разни општествени моменти како невработеноста, инфлацијата, ограничувањето на надниците, социјалната ранливост, образовната политика, регулирањето на имиграцијата, итн. [...] капиталистите *не* акумулираат капитал за да ги максимизираат профитите со зголемување на производството, иновацијата и потрошувачката [туку] диференцијалната акумулација бара компромитирање на самото производство. Тогаш, бизнисот не само што е непродуктивен, туку, уште повеќе, нужно *контрапродуктивен* - како што се генерално и општо капиталистичките општества". (651)

11. „... финансиите нужно *генерално* ја шират саботажата, што значи, тие се инхерентно непродуктивна моќ. Капитализирањето на бизнис-заработувачката, образовната политика, регулирањето на имиграцијата, итн. [...] капиталистите *не* акумулираат капитал за да ги максимизираат профитите со зголемување на производството, иновацијата и потрошувачката [туку] диференцијалната акумулација бара компромитирање на самото производство. Тогаш, бизнисот не само што е непродуктивен, туку, уште повеќе, нужно *контрапродуктивен* - како што се генерално и општо капиталистичките општества". (651)

gility, education policy, immigration regulation, etc. [...] capitalists do *not* accumulate capital by seeking to maximize profits by increasing production, innovation, and consumption [but rather] differential accumulation requires compromising production as such. Business is then not just unproductive but, moreover, necessarily *counterproductive* - as are capitalist societies overall and in general." (651)

11. "... finance necessarily promulgates sabotage *in general*, meaning that it is an inherently counterproductive power. The capitalization of business earnings 'represents nothing but incapacitation'; or, contrasted to price as an abstract financial magnitude, 'capital is a negative industrial magnitude.' To extend Nitzan and Bichler's formulation, the *positive* determination of price *qua* 'abstract financial magnitude' is [...] that it directly indexes capital-power's ordering and reordering." (657)

Capital-power Is Exerted through Pricing

12. "... price and sabotage are coeval and mutually determining, directly constituting the organization of power across society at every scale as a necessarily integrated *political economy*." (652)

13. "... this demonstration of differential accumulation via price-setting strategies makes explicit that the administering price according to mark-ups 'already embodies the power to incapacitate' the social order. That power of fiat pricing can be identified with Michal Kalecki's notion of a 'degree of monopoly,' which 'measures the consequence for relative profit margins of monopolistic institutions and forces,' that is, the degree of power concentrated in a firm relative to the entire spectrum of social institutions. The mark-up of 'administered prices' is then not only directly the power to incapacitate by competition and the ability or not to own at a given price; it is also the

ботките ‚претставува само онеспособување'; или, наспроти цената како апстрактна финансиска сила, ‚капиталот е негативна индустриска сила'. Проширувајќи ја формулацијата на Нитзан и Бихлер, *позитивната* одредница на цената *како* ‚апстрактна финансиска сила' е [...] што директно го индексира уредувањето и преуредување на капиталот-моќ". (657)

Капиталот-моќ се применува преку формирањето цени

12. „... цената и саботажата се едноврсни и взаемно одредувачки, директно ја претставуваат организацијата на моќ во општеството на секое ниво како нужно интегрирана *политичка економија*". (652)

13. „... демонстрацијата на диференцијалната акумулација преку стратегии на воспоставување цени појаснува дека управувањето со цената во согласност со калкулациите ‚веќе ја отелотворува моќта да се оневозможи' општествениот ред. Таа моќ на направеното формирање цени може да се идентификува со идејата на Михал Калецки за ‚степен на монопол' која ‚ја мери последицата на релативните профитни маргини на монополистичките институции и сили', т.е. степенот на моќ концентриран во фиксна релатива на целиот спектар на општествени институции. Тогаш, калкулацијата на ‚управуваните цени' не е само директно моќта да се онеспособи конкуренцијата и способноста или неспособноста да се биде сопственик по дадена цена; таа е директна мерка на концентрацијата на моќ на фирмата во целиот социјален спектар. Клучната теоретска последица е што ако воспоставувањето цени ја напредува диференцијалната акумулација преку акумулација и концентрација на социјална моќ, direct measure of the firm's concentration of power in the entire social spectrum. The key theoretical consequence is that if price-setting advances differential accumulation via both accumulation and the concentration of social power, then *prices set the market*." (653)

14. "Administered prices make explicit that price is the medium of capital accumulation *qua* power-ordering. Accumulation/sabotage is organized by the absentee ownership of assets, which is not ownership of production but of price-setting. This is what power is in capitalism." (653-4)

The Power to Price Is the Power to Create and Destroy Social Order Independently of Social Constraints

15. "Indifferent to the specifics and qualitative particularities of how power is organized, markets and pricing predicated on finance enable social reshaping and reformatting 'in innumerable ways' that 'no other ruling class has ever been able' to undertake. It is thanks to finance that the market is the condition, instantiation, and medium of the indefinitely variable, anonymising, and fungible capital-power. Or: finance is the condition and means of capital-power, and capital 'is finance, and only finance.'" (654-5)

Capitalization Is a Species of Financialization

16. "As the structural condition of capitalization, finance logically precedes it; and capitalization itself precedes (and exceeds) economics as the constitutive and necessary politics of that restricted regime. Or, inversely: economic practice is a restricted theoretical and practical rendition of capitalization, and capitalism is only a particular order of financialization, meaning that it is *not the only possible one*. The analysis and politics of capitalization advanced here requires that it is

тогаш *цените го воспоставуваат пазарот*“. (653)

14.„Управуваните цени експлицитно покажуваат дека цената е медиум на акумулација на капитал *како* уредување на моќ. Акумулацијата/саботажата ја организира сопственоста на средствата во отсуство, што не е сопственост на производство, туку на воспоставување цени. Тоа е моќта во капитализмот“. (653-4)

Моќта да се формираат цени, е моќ да се креира и уништува општествениот ред независно од општествените ограничувања

15.„Индиферентни кон конкретните и квалитативните особености за тоа како е организирана моќта, пазарите и формирањето цени врз основа на финансиите, овозможуваат социјално реформирање и реформатирање ‚на безброј начини‘ кои ‚ниту една друга владејачка класа не можела‘ да ги преземе. Благодарение на финансиите, пазарот е услов, конкретизација и медиум на бесконечно варијабилен, анонимизирачки и заменлив капитал-моќ. Или: финансиите се условот и средствата на капиталот-моќ, а капиталот е финансии и само финансии“. (654-5)

Капитализацијата е вид на финансијализација

16.„Како структурен услов на капитализацијата, финансиите се негов логички претходник, а самата капитализација ѝ претходи на (и ја надминува) економијата како конститутивна и неопходна политика на тој ограничен режим. Или обратно: економската практика е ограничена теориска и практична интерпретација на капитализацијата, а капитализмот е само посебен ред на финансијализација, значи, *не е finance* that is the a priori of all historical and theoretical determinations of ‘industrial capital.’” (655)

A Priori Financiality and Empirical Markets

17.“While the a priori financiality of capital-power is the *systemic* condition for capitalization, the finance markets are practical and institutional operating mechanisms and facts of capital accumulation. That is, though finance markets are certainly constituted by the financiality that conditions capitalization and its power-rationality (its transcendental condition, in critical philosophical terminology), finance markets cannot be *directly* identified with financiality in general without category error or subreption, because the former are an institutionally specific sector of capitalization. [... Therefore] the task of this essay is to articulate and integrate the two dimensions of finance - as a priori condition *and* as a historical fact - without directly identifying them. Yet it also seeks to demonstrate that finance markets and derivatives in particular *are* the truth of capital-power as endogenous capitalization made explicit in practice.” (659-60)

The Derivatives Contract

18.**Forward price = agreed price**

Delivery price = actual price of the asset at maturity (i.e., when it *will be* traded).

“... the contract is made in view of the likely difference between delivery and forward prices yielding a profit or loss for one of the parties.” (668)

19.“The contracted [derivatives] claim is contingent in a double sense: firstly, it depends upon an eventuality independent from and external to the contracted price, which is known as the underlying asset (some-

единствениот можен. За анализата и политиката на капитализацијата дадени тука, треба *финансиите* да се тоа што е априори во однос на сите историски и теоретски одредници на ‚индустрискиот капитал'". (655)

Априори финансијализацијата и емпириските пазари

17. „Додека априори финансијалноста на капиталот-моќ е *системскиот* услов за капитализација, финансиските пазари се практични и институционални оперативни механизми и факти на акумулацијата на капитал. Поточно, иако финансиските се секако составени од финансијалноста што ги условува капитализацијата и нејзината рационалност на моќта (нејзин трансцендентален услов, во термини на критичката филозофија), финансиските пазари не можат *директно* да се идентификуваат со финансијалноста општо без грешка во категоријата или погрешно прикажување, затоа што првите се институционално специфичен сектор на капитализацијата. [... Затоа] задачата на овој есеј е да ги артикулира и да ги интегрира двете димензии на финансиите - како априори услов *и* како историски факт - без директно да ги идентифицира. Сепак, исто така се обидува и да демонстрира дека финансиските пазари и дериватите особено, *се* вистината на капиталот-моќ како енодогена капитализација која станува експлицитна во пракса". (659-60)

times reduced to 'the underlying'); secondly, in the prevalent sense in which the term is understood in derivatives markets, the eventuality upon which the payout depends may or may not be occasioned, meaning that the contract will lead to a gain or a loss by one party or another, but without certainty as to who will be the gaining/losing party. Gains or losses are made dependent on whether the price agreed in the contract, the delivery price, is higher or lower than the market price of the underlying (the 'spot price') at maturity." (662)

20. "[T]he derivative contract and therefore its market is dependent on the underlying in one regard only: whether or not the conditions stipulated in the contract are met. While the prices of the shares or equities of a company - and therefore investment in it - depend on the history and pathway of its profitability, productivity, growth, energy and resource costs, and so on, the payout of a derivative is determined solely by the terms set up by the contract [...] The historical, material, or qualitative particularity of the underlying is irrelevant beyond the *price* conditions set in the contract, as is its fate once the contract expires." (668)

Price as Exogenous to Pricing

21. "... the derivative's *exogenous* relation to that price is that of a traditionally-conceived wager: the throw of the dice does not depend on the bet made upon it, nor does the speed of the raindrop dripping down a window. By this account, derivatives are then but wagers on a price differential over time, an interpersonal and subjectively-constituted reckoning on circumstances external to the wager itself, predicated upon the non-knowledge of the future." (673)

Договорот за деривати

18. **Однапред договорена цена = договорена цена**

Цена за испорака = фактичка цена на средството при дозреаност (т.е. кога *ќе се* продаде).

„... договорот е направен имајќи ја предвид веројатната разлика меѓу цената за испорака и однапред договорената цена која ќе ѝ донесе профит или загуба на една од страните“. (668)

19. „Барањето на договорните [деривати] е непредвидливо во двојна смисла: прво, зависи од евентуалност независна од, и екстерна, во однос на договорената цена, која е позната како основно средство (понекогаш редуцирано на ‚основното‘); второ, во пораспространетата смисла во која се разбира терминот на пазарите на деривати, евентуалност од која зависи исплаќањето, може, но може и да не се предизвика, што значи дека договорот ќе води до добивка или загуба на една или друга страна, но без извесност за тоа која ќе биде страната која добива/губи. Добивките или загубите зависат од тоа дали договорената цена во договор, цената за испорака, е повисока или пониска од пазарната цена на основната (‚инстант [spot] цена‘) при доспеаност“. (662)

20. „[Д]оговорот за деривати, а со тоа и неговиот пазар, зависат од основното само во еден однос: дали или не пропишаните услови во договорот се исполнети. Додека цените на акциите или сопствениот капитал на фирмата - и со тоа, инвестирање во него - зависат од историјата и патеката на неговата профитабилност, продуктивност, раст, енергија и трошоци за ресурсите, итн., исплаќањето на дериват се одредува само од правилата воспоставени во договорот [...] Историската, материјалната или квалитативната осо-

Pricing as Temporization

22. “... the contract constitutes *the price differential* between delivery and strike prices at a specified future moment in time [strike price = price at which the derivative can be exercised]. Or, in another, equivalent formulation: the contract defers the trade of the underlying in order to institute the price differential *and*, conversely, the price differential specified by the forward contract is simultaneously a deferral of the exchange of the underlying asset. Put schematically: the forward contract defers exchange to constitute a price differential for an underlying asset in time or across markets, just as its positing of that differential defers immediate vending of the asset. A deferred differential, a differentiating deferral...” (687-8)

Note: The difference between the forward price and the delivery price is not an actually determined magnitude. Nor is it the difference between two *actual* differences, e.g., forward price as x-Δx and delivery price as y-Δy. The future difference y-Δy is constitutive of the present difference x-Δx, just as the present difference x-Δx is constitutive of the future difference y-Δy. The differentiation at issue is not the determination of a determinable difference between two actually determined differences. The derivatives contract is the determining inscription of an indetermination.

23. “Derivatives *constitute* price differentials precisely according to this différantial logic of temporization, which is no less their operation: the delivery or exercise price is not the price as and when the contract is drawn up, and without the *noncoincidence* of the delivery price with the strike price there could be no derivative but only spontaneous vending.” (689)

беност на основата е ирелевантна надвор од условите за *цената* воспоставени во договорот, како и нејзината судбина откако ќе истече договорот". (668)

Цената како егзогена во однос на формирањето цени

21. „... *егзогениот* однос на дериватот кон цената е како традиционално воспоставениот влог: фрлањето на коцките не зависи од влогот ниту пак зависи од брзината на дождовната капка која капе од прозорецот. Според овој преглед, дериватите се само влогови за диференцијалот на цената со тек на време, меѓучовечко и субјективно конституирано сметање на околности екстерни во однос на самиот влог, чиј предикат е непознавањето на иднината". (673)

Формирањето цени како приспособување на приликите

22. „... договорот се состои од *диференцијалот во цената* меѓу цената за испорака и фиксната цена во конкретен иден момент во времето [фиксна цена = цена по која може да се користи дериватот]. Или, со друга, еквивалентна формулација: договорот ја одложува продажбата на основното за да го воведе диференцијалот во цената *и*, обратно, диференцијалот на цената, наведен конкретно во однапред договорениот договор, е симултано одложување на размената на основното средство. Дадено шематски: однапред договорениот договор ја одложува размената за да создаде диференцијал во цената за основно средство во времето или низ пазарите, како што поставувањето на тој диференцијал го одложува непосредното продавање на средството. Одложен диференцијал, диференцијално одложување..." (687-8)

24. "[T]emporization is the condition for speculative accumulation." (692)

    Note: Derivatives are ontological because they inscribe the indetermination of the unpresentable future, rather than the undeterminability of the unpresentable past (Derrida's "trace of the Other" as ab-original source of ethical responsibility). Thus, for Malik, inscribing the indetermination of the future is a political act, whereas for Derrida registering the undeterminability of the past is an ethical responsibility.

25. "... derivatives are not preontological (that anteriority being one of Derrida's primary claims for différance); rather, their ontology consists of a binding and enforceable contract that is constituted by statute. That is, the institution of derivatives is the constitution of price différantiation." (693)

Against Black-Scholes-Merton[4]

26. "Taking market pricing as a Wiener process, the uncertainty of the actual movement of a price in the future is rendered as a probability - a bounded and calculated anticipation - which, by necessity of its mathematical modelling, can only go up or down by a certain bounded percentage at 'the next step' given the initial price. Thus the trader exchanges contracts on the basis of probabilities that say nothing about the past or future in fact or in principle. The anticipation of price movement, the measure of changing 'market forces,' is both memoryless and, given its unpredictability, futureless. It is only the *present* probability of what the future might be, a calculated 'perhaps' which bears all the information of the system's history." (700-1)

4 See Fischer Black and Myron Scholes, "The Pricing of Options and Corporate Liabilities," *The Journal of Political Economy*, Vol. 81, No. 3 (May-June 1973), 637-54.

Забелешка: Разликата на однапред договорената цена и цената за испорака не е фактички одредена калкулација. Не е ниту разликата меѓу две *одредени* разлики, на пример, однапред одредената цена како x-Δx и цената за испорака како y-Δy. Идната разлика y-Δy се состои од моменталната разлика x-Δx, исто како што моменталната разлика x-Δx се состои од идната разлика y-Δy. Диференцијацијата за која станува збор не е детерминација на разлика што може да се детерминира меѓу две фактички детерминирани разлики. Договорот за деривати е одредувачката инскрипција на едно нешто што не може да се детерминира.

23. „Дериватите ги *сочинуваат диференцијалите* меѓу цените точно според оваа différantial-логика на приспособување на приликите, што е и нивна работа: цената за испорака или фиксната цена, не е цената при и кога се прави договорот, и без *несовпаѓање* на цената за испорака со фиксната цена, не може да има дериват, туку само спонтано продавање". (689)

24. „[П]риспособувањето е условот за спекулативна акумулација". (692)

Забелешка: Дериватите се онтолошки затоа што ја впишуваат неможноста за детерминирање на непретставливата иднина, наместо неможноста за детерминирање на непретставливото минато (кај Дерида „трага на Другиот" како аб-оригинален извод на етичка одговорност). Така, за Малик, впишувањето на недетерминираноста на иднината е политички акт, додека за Дерида, регистрирањето на неможноста да се детерминира е етичка одговорност.

27. "Standard financial praxes thereby proscribe the complete account of their own operation as both logically predicated on *and* operationally constituting the volatility (and its pricing) that they institutionalise - that is, an account of price as more than merely constative of conditions and 'forces' acting elsewhere." (710)

Note: The relevant contrast is between a *constative* and *performative* relation of pricing to price.

Volatility Is Endogenous to Pricing

28. "... the future stipulated by the derivatives contract 'is unpredictable *because* it is produced by the very present that tries to predict it.' As implied volatility indicates, the probabilistic anticipation of price development is vitiated in its very instantiation because derivative pricing shifts the price away from the magnitude it putatively predicts as an exogenous referent. In short, derivatives markets *constitute* prices." (712)

Present Future and Future Present

29. "... derivatives mobilize the distinction between the present future, which is 'our current anticipation of the future,' and the future present, or the 'present that will become actual in the future.' What is traded on derivative exchanges is not the future given (the then unknown strike price of the underlying) but the present *risk* of that price against the delivery price. Derivative pricing consequently refers 'to the present way of seeing the future, not to the unknowable future that will come about later' [...] That is, derivative pricing makes explicit in the present the relation to an inactual and necessarily uncertain future present - as a present future." (713-14)

30. "Time, on this account, is always system-specific, in that the maintenance within the present of past and future presents depends entirely on the structure, or-

25. „... дериватите не се предонтолошки (тоа првенство е едно од првичните тврдење на Дерида за différance); поточно, нивната онтологија се состои од обврзувачки и спроводлив договор што е составен според уставот. Поточно, институирањето на дериватите е конституирање на *différantiation* на цените". (693)

Против Блек-Шоулс-Мертон[4]

26. „Ако пазарното формирање цени се земе како Wiener-процес, неизвесноста на фактичкото движење на една цена во иднината станува веројатност - ограничена и пресметана антиципација - која, по нужноста на математичкото моделирање, може да се движи само горе или долу со ограничен процент на ‚следниот чекор' во однос на иницијалната цена. Така, трговецот разменува договори врз основа на веројатности кои не кажуваат ништо ниту како факт ниту како принцип за минатото или иднината. Антиципирањето на движењето на цените, мерката за менување на ‚пазарните сили', е без меморија и, со оглед на непредвидливоста, и без иднина. Тоа е само *моментална* веројатност за тоа што може да биде иднината, калкулирано ‚можеби' кое ги носи сите информации за историјата на системот". (700-1)

27. „Затоа, стандардните финансиски практики го исклучуваат целосниот преглед на нивната операција како логички заснована на, *и* оперативно претставувајќи ја, несигурноста (и формирањето на нејзината цена) што ја институционализираат - поточно, видување на цената како повеќе од состав на услови и ‚сили' кои дејствуваат на друго место". (710)

4 Видете Fischer Black and Myron Scholes, "The Pricing of Options and Corporate Liabilities," *The Journal of Political Economy*, Vol. 81, No. 3 (May-June 1973), 637-54.

ganization, and capacities of any given system. Derivative pricing and its volatility are, in short, constructions of time." (714)

Extrowager and Infrawager

31. "In the extrowager the gambler is constituted by her or his necessarily limited knowledge of an inactual future occurrence, a subjective manifestation of the inadequacy of finite epistemology to ontology." (748)

32. "... any instance of derivative pricing is a wager placed not just *in* an indefinite betting process but also *on* it. - Derivatives markets pricing is thereby akin to odds lengthening or shortening on a bet according to what other bets are placed. [...] What is priced by derivatives markets, then, is the pricing process *itself*. Unlike the extrowager, derivatives pricing is an *infrawager*, for which the terms at expiration are not externally determined conditionalities but only parametric constraints." (750-1)

33. "In addition to the contingency of abstraction that is the universal fungibility of the underlying of the forward contract, the derivative is also contingent in that it posits a speculative 'as-yet-unknown' eventuality. That eventuality does not pre-exist the contract but is fabricated by it; the contract constitutes it in its inactuality and unknowness. The two outcomes are the 'branches' of two different realities only one of which will be actualized at expiration *because of the contract*. It follows that the derivative contract is, in Ayache's terms, always a 'contingent claim.' The contingency identified by Ayache is one that the derivative constitutes and inaugurates and, as such, can be designated as its *thetic contingency*. What this third contingency of the derivative constitutes is its deracination, not with regard to the underlying (from which the derivative is deracinated by the contingency of abstraction) but rather the deracination of price

Забелешка: Релевантниот контраст е помеѓу *конститутивен* и *перформативен* однос на формирањето цени во однос на цената.

Непостојаноста е ендогена во однос на формирањето цени

28. „... иднината стипулирана со договорот за деривати ,е непредвлидлива *затоа што* е продуцирана од самата сегашност што се обидува да ја предвиди'. Како што имплицираната непостојаност индицира, веројатната антиципација на развојот на цени се подрива уште при самото нејзино изведување затоа што дериативните поместувања во формирањето цени ја поместуваат цената од силата што наводно ја предвидува како егзоген референт. Накусо, пазарите на деривати ги *сочинуваат* ценитe". (712)

Сегашна иднина и идна сегашност

29. „... дериватите ја мобилизираат дистинкцијата помеѓу сегашната иднина, која е ,наша моментална антиципација на иднината', и идната сегашност, или ,сегашноста што ќе стане актуелна во иднината'. Што се разменува на берзите на деривати не е дадената иднина (во тој момент непознатата фиксна цена на основното), но сегашниот *ризик* на таа цена против цената за испорачување. Формирањето цени на дериватите консеквентно упатува ,на сегашниот начин на гледање на иднината, не на иднината што не може да се знае, што ќе следи подоцна' [...] Поточно, формирањето цена на дериватите го прави во сегашноста експлицитен односот кон непостојна и нужно неизвесна идна сегашност - како сегашна иднина". (713-14)

30. „Времето, во оваа смисла, е секогаш системски-специфично, со тоа што одржувањето во рамките на сегашноста на минатото и иднината itself in the pricing process: it posits that 'the world is actually what it is in reality' - the derivative has a particular price in fact - 'except that it could have been different' - only one of the contingent inactualities is actualized, the other remains inactual." (753-4)[5]

B. Discussion with the audience

Nikola Shteriov: First of all, thank you for your presentation. I will make comments as to a small part of your lecture, somewhere at the beginning you mentioned that struggle in capitalism is precisely among capitalists themselves, and not a class struggle. Is it not that the struggle between capitalists has started in the Cold War where the biggest corporations never actually managed to literally destroy each other, whereas smaller companies have to perish in the struggle. On the other side, in the class struggle classes can destroy, or significantly influence each other. If you consider for example the October Revolution, let us say capitalism was completely destroyed, and vice versa, only present capitalism which is... so it is like a common feature.

Ray Brassier: Yes, this is a claim that Malik takes over from Nitzan and Bichler. So yes, there is differential accumulation, there is this intra-capitalist rivalry which is the fundamental dynamism of capitalist accumulation. So in this sense it seems there will be a struggle for monopoly in one regard. But you are right - if competition is a motor of movements, then if one single kind of firm were to achieve monopoly that would terminate the entire movement. So there has to be a multiplicity of capitalists, there has to be more than one capitalist.

5 See Elie Ayache, "The Turning," *Wilmott Magazine* (June 2010), 36-49, www.ito33.com/sites/default/files/articles/1007_ayache.pdf.

на сегашноста зависи целосно од структурата, организацијата и капацитетите на кој било даден систем. Формирањето цени на дериватите и неговата непостојаност се, накусо, конструкции на времето". (714)

Екстрооблог и инфраоблог

31. „Во екстрооблогот, коцкарот го сочинува нејзиното или неговото нужно ограничено знаење за непостојно идно случување, субјективна манифестација на несоодветноста на конечната епистемологија во однос на онтологијата". (748)

32. „... секоја инстанца на формирањето цени на дериватите е облог ставен не само *во* бескраен процес на обложување, но и *на* него. - Со тоа, формирањето цени на пазарите на деривати е сродно на шансите што се зголемуваат или намалуваат за влог во согласност со другите влогови што се прават. [...] Тогаш, она за што формираат цена пазарите на деривати, е *самиот* процес на формирање цени. За разлика од екстрооблогот, формирањето цени за дериватите е *инфраоблог*, за кои роковите за истекување не се екстерно одредени условености, туку само параметриски ограничувања". (750-1)

33. „Покрај непредвидливоста на апстракцијата, односно универзалната заменливост на основното во однапред договорениот договор, дериватот е исто така непредвидлив затоа што претпоставува шпекулативно ‚досега-непозната' евентуалност. Таа евентуалност не постои пред договорот, но тој ја прави; договорот ја претставува во своето непостоење и непознатост. Двата исхода се ‚гранките' на две различни реалности, од која само едната ќе биде остварена при истекување на рокот *поради договорот*. Следува дека договорот за деривати е, користејќи ги термините на Ајаче, секогаш ‚непостојано барање'. Непредвид-

But I take it that for Nitzan and Bichler this is why capitalism has a kind of complicity, but also an antagonistic relationship with the state, and why it can never be subsumed or subordinated to the imperatives of the state. And that is a *sine qua non* in the whole account of Nitzan and Bichler. You were drawing parallels with the Cold War - yes, it is a Cold War in the sense that no one wants to win. If any single firm or capitalist were to effectively achieve and disable competition, that would effectively terminate their own capacity for capital accumulation. So this is why sabotage is necessary: you have to sabotage the other competitors' performance. Let me go back to the discussion of price and sabotage:

> Sabotage: Locally, it entails diminishing competing firms' capital accumulation relative to one's own; globally, it entails "'limiting the average rate of growth of profit' in order to secure a differentially greater accumulation per firm *against* the average rate."

Which is why - and this is the most striking aspect of Nitzan and Bichler's account - capitalism is counter-productive: it is not at all about optimizing or maximizing growth and productivity. On the contrary, when necessary, you have to create unemployment and inflation, etc., in order to secure or to maintain your ability to fix the price. And actually, in Nitzan and Bichler's book there is an empirical discussion of the 1930s and how certain firms survived the Depression simply by fixing their prices independently of what was happening in the national economy. So this ability to withdraw from whatever is happening in the local economy is one way to succeed and ensure your profit. This is why it is also anti-social: counter-productivity is anti-social because mass unemployment is (or can be) a condition of differential accumulation. Although there can be many specific victories of one capitalist over others, capitalist competition may have drastic destructive consequences for the society in which it is embedded.

ливоста што ја идентификува Ајаче е таква што ја сочинува и инаугурира дериватот и, како таква, може да биде означена како негова *догматска непредвидливост*. Оваа трета непредвидливост на дериватот го претставува неговото искоренување, не во однос на основното (од кое е искорнат дериватот со непредвидливоста на апстракцијата), туку искоренувањето на самата цена во процесот на формирање цена: ова претпоставува дека ‚светот е всушност таков каков што е во реалноста' - дериватот всушност има конкретна цена - ‚само што таа би можела и да биде поинаква' - само една од непредвидливите непостојности е актуелизирана, другата останува непостојна". (753-754)[5]

Б. Дискусија со слушателите

Никола Штериов: Пред сè, ви благодарам за презентацијата. Ќе коментирам мал дел од Вашето предавање. Некаде на почетокот споменавте дека борбата во капитализмот е меѓу самите капиталисти, дека не е класна борба. Зарем борбата меѓу капиталистите не ја започна Студената војна во која најголемите корпорации всушност никога не успеаја буквално да се уништат меѓусебно, додека помалите фирми мораат да гинат во борбата. Од друга страна, во класната борба, класите може да се уништат, или значително да влијаат, едни врз други. Ако ја земете како пример Октомвриската револуција, да речеме дека капитализмот бил целосно уништен, и обратно, само сегашниот капитализам кој е... тоа е како заедничка одлика.

Bozhin Traykov: Can you elaborate on this thesis of Malik - if financialization is power, if I correctly understood, and if it does not operate on rational logic we need to reject rationalism as a political strategy, then what kind of political strategy does he propose to achieve a post-financial social organization?

Ray Brassier: That is a very good question. It would not be post-financial, it would be post-capitalist. Malik's provocative claim is that financialization can be an anti-capitalist resource. But it is not clear to me how this claim is substantiated in detail. There is a basic problem: the risk rationality, which is at the center of financialization or the infrawager on Malik's account, is irrational because it entails affirming incompatible outcomes, and he has a lengthy footnote (n. 133 on pp. 784-86) where he specifies how risk action challenges the model of rationality proposed by philosophers like Kant and Brandom, as well as people like me and Reza Negarestani. He writes: "pricing in its absolute volatility instantiates and maintains incompatibilities rather than repelling them" (n. 133, p. 785). So risk rationality affirms incompatible outcomes. This is why it is irrational for philosophical logic: it affirms and "maintains incompatibilities rather than repelling them." So instead of saying: If P then Q, it says: if P then Q or R or S, etc., etc. Now, the problem is that if you try to get an empirical example of how this risk rationality operates when it comes to pricing, you affirm the incompatibility purely in terms of a financial or quantitative loss or gain. If you want to effectuate a political translation of this, you need to be able to affirm, for instance, that wages both increase and decrease, social services both expand and contract, healthcare both augments and diminishes. These are incompatible. But risk rationality has to be able to affirm mutually exclusive or incompatible outcomes. The problem is that there is nothing at the level of risk rationality that tells you how to select at the level of thought content or states

5 Видете Elie Ayache, "The Turning," *Wilmott Magazine* (June 2010), 36-49, www.ito33.com/sites/default/files/articles/1007_ayache.pdf.

Реј Брасие: Да, ова е тврдење што Малик го презема од Нитзан и Бихлер. Така што, да, има диференцијална акумулација, има интракапиталистички ривалитет кој е фундаменталниот динамизам на капиталистичката акумулација. Така, во оваа смисла, се чини ќе има борба за монопол во еден момент. Но имате право - ако конкуренцијата е мотор на движењата, тогаш, ако само еден вид фирма постигне монопол, тоа би го прекинало целото движење. Мора да има многу капиталисти, мора да има повеќе од еден капиталист. Но јас подразбирам дека за Нитзан и Бихлер ова е причината зошто капитализмот има некаков соучеснички, но и антагонистички однос со државата и зошто не може никогаш да биде опфатена со или подредена на императивите на државата. И тоа е *sine qua non* во целата претстава на Нитзан и Бихлер. Направивте паралели со Студената војна - се работи за Студена војна во смисла дека никој не сака да победи. Ако една единствена фирма или капиталист ефективно постигне и ја онеспособи конкуренцијата, тоа ефективно би го прекинал нивниот сопствен капацитет за акумулација на капитал. Затоа е потребна саботажата: мора да го саботираш перформансот на другите конкуренти. Да се вратам на дискусијата за цената и за саботажата:

> Саботажа: Локално, тоа повлекува намалување на акумулацијата на капитал на конкурентните фирми во однос на сопствената; глобално, повлекува „„ограничување на просечната стапка на раст на профитот' за да се обезбеди диференцијално поголема акумулација по фирма *наспроти* просечната стапка".

Тоа е причината зошто - и ова е најзачудувачкиот аспект на Нитзан и на Бихлер - капитализмот е контрапродуктивен: не се работи за оптимизирање или максимизирање на растот и на продуктивноста. На-

of affairs. In other words, risk rationality assumes you have no preference except wanting to win or making a profit. In order to convert risk rationality into a political decision-making procedure you need to be able to reintroduce qualitative differentiations, normative appreciations in terms of better or worse. But the whole account seems to rule this out. This seems to be the problem. Risk rationality abstracts from value, and not only from value understood as capitalist self-valorization, but from social value, from any claim like "X is better than Y" or "X is preferable to Y." You affirm both X and Y where X and Y are completely incompatible, and you do not select between them. The criteria of preference cannot be that X is preferable to Y in terms of personal or collective interests, because you have no interest at the level of risk rationality. At that level, there is no interest with determinate value or content in terms of social norms. I think this is the fundamental problem: once you have evacuated value and normative discriminability at the level of the logic of pricing, how do you reintroduce them? In other words: in order for pricing to be politically emancipatory, we have to be able to affirm X *and* not-X in a way which somehow has empowering value for a social community or group. But it is very difficult to see how this could be the case in Malik's account. It seems to me there cannot be a politics of pricing on his account. Pricing seems to have a political valence because it is a practice, a kind of wagering on incompatibility. But there is a dis-analogy between the way in which traders wager on incompatibility and derivatives, and the way in which a social collective can wager upon incompatible outcomes. Again, this has to do with Malik's distinction between the logic of pricing as a priori and markets as empirical institutions. He is focusing on the logic of financialization abstracted from trading as a social practice. The whole account of derivatives trading is treated as the non-social motor of social institutions. Social order and disorder are generated by derivatives pricing. But it is very

против, кога е потребно, мора да креирате невработеност и инфлација, итн., за да ја обезбедите или одржите својата способност да ја фиксирате цената. И всушност, во книгата на Нитзан и Бихлер има емпириска дискусија од 1930-тите и како одредени фирми ја преживеале Големата криза со тоа што ги фиксирале своите цени независно од тоа што се случувало во националната економија. Така, оваа способност да се повлече од што и да се случува во локалната економија е еден начин да се успее и да се обезбеди сопствениот профит. Ова е причината поради која е и антисоцијален: за тоа што масовната невработеност е (или може да биде) услов за диференцијална акумулација. Иако може да има многу конкретни победи на еден капиталист во однос на другите, капиталистичката конкуренција може да има драстични деструктивни последици за општеството во кое е вградена.

Божин Трајков: Може да ја објасните оваа теза на Малик - ако финансијализацијата е моќ, ако разбрав точно, и ако не функционира според рационалната логика, треба да го отфрлиме рационализмот како политичка стратегија, тогаш каква политичка стратегија предлага за да се постигне постфинансиска социјална организација?

Реј Брасие: Тоа е многу добро прашање. Не би била постфинансиска, би била посткапиталистичка. Провокативното тврдење на Малик е дека финансијализацијата може да биде антикапиталистички ресурс. Но не ми е јасно како ова тврдење е објаснето детално. Има основен проблем: рационалноста на ризикот, која е во центарот на финансијализацијата или инфраоблог во видувањето на Малик, е ирационална затоа што повлекува потврдување на некомпатибилни исходи, и тој има долга фуснота (бр. 133 на страниците од 784

difficult to see how you are going to get from the logic of pricing, or risk rationality, to a political rationality. Mass unemployment is not an acceptable consequence of risk rationality, for instance. I think what motivates the account is the fear that any normative claim that X is preferable to Y presupposes a substantive account of human interest, of collective rational self-interest, which is only provisional and revisable according to Malik. He insists we cannot hypostatize the normative; for him, it is a mistake to transcendentalize any account of what ought to be. The whole point of risk rationality as he sees it is that it pulverizes the "is-ought" distinction. What is affirmed by risk rationality is not what *should* be; and it is not even what could be as something inferred from what is. There is a complete disconnection between what is actual and what might be on the basis of what is inferable. In other words, there is a disconnection between the present and the future, between the condition in which we find ourselves today and the condition in which we will find ourselves tomorrow. Malik's claim seems to be that any bridging of the gap is going to be a normative pre-judgement, a normative pre-emption of what will be in the name of what we would like to be and what we prefer. I think his underlying assumption is that if you do this you relapse into programmatism, which presupposes a model of political agency grounded in philosophical rationality and traceable back to Kant and Hegel. Because of its premium on unity, rationality presupposes an impersonal collective subject of action that acts in terms of a relationship between present and future, where the future is anticipated on the basis of a representation of the present. Malik wants to rule this out; in a way he wants to pulverize the apperceptive unity that underwrites political subjectivity. For risk rationality to be maintained, it must be a-subjective. So for him, subjectivity is incompatible with risk rationality. Subjectivity wants to preserve its unity and be able to travel from the present into the future by maintaining

до 786) каде што акцијата на ризикот го предизвикува моделот на рационалност предложен од филозофите како Кант и Брандом, како и луѓе како мене и Реза Негарестани. Тој пишува: „формирањето цени во својата апсолутна непостојаност претставува инстанца на некомпатибилностите и ги одржува, наместо да ги одбива" (заб. 133, стр. 785). Рационалноста на ризикот ги потврдува некомпатибилните исходи. Тоа е причината зошто е нерационално за филозофската логика: таа ги потврдува и „одржува некомпатибилностите наместо да ги одбива". Наместо да каже: како П тогаш Р, тоа вели: ако П, тогаш Р или С или Т, итн., итн. Сега, проблемот е што ако се обидеш да најдеш емпирички пример за тоа како оваа рационалност на ризикот функционира, кога станува збор за формирањето цени, ја афирмирате некомпатибилноста чисто во смисла на финансиска или квалитативна загуба или добивка. Ако сакате политички превод на ова, треба да можете да потврдите, на пример, дека надниците и се зголемуваат и се намалуваат, социјалните служби и се прошируваат и се стеснуваат, здравствената служба и се зголемува и се намалува. Овие работи се некомпатибилни. Но рационалноста на ризикот мора да е способна да потврди взаемно ексклузивни или некомпатибилни исходи. Проблемот е што нема ништо на ниво на рационалноста на ризикот што ви кажува како да избирате на ниво на содржина на мисла или состојбите на нештата. Со други зборови, рационалноста на ризикот претпоставува дека немате друга преференција освен што сакате да победите и да остварите профит. За да се конвертира рационалноста на ризикот во процес на политичко одлучување, треба да можете да воведете повторно квалитативни диференцијации, нормативни признанија во смисла, подобро или полошо. Но се чини дека целото бидување го исклучува ова. Се чини, ова е проблемот. Рационалноста на ризикот апстрахира од вредноста и не само од вредно-

some kind of fundamental continuity; even if there are local discontinuities, there has to be a global continuity. But it is this presumption of the necessity to maintain global continuity and the link between the subjective and the objective which risk rationality is supposed to subvert... [Recording interruption here - Ed.]. The risk rationality of the infrawager is a transcendentalization of the complete displacement of the unity of the subject and of rational agency in the Kantian and Hegelian sense, as well as of the unity of class, obviously. Risk rationality is what takes over from the agency of a class or political group or collective that must be able to prescribe certain outcomes as desirable while proscribing others as undesirable. Malik wants to find an account of a political action which does away with this premium on unity, preference, and selection. But the problem as I see it is that this is incompatible with politics as such. The fact that there is risk involved in politics does not mean that you should inject risk into constructive politics by transcendentalizing it. So I think there is a complete dis-analogy between political action and risk rationality understood as affirming the incompatible or the contradictory, A and not-A at the same time. But this is the whole point of thetic contingency in Malik's account: you affirm A knowing that not-A was equally desirable; you do not prefer A over not-A or vice versa. You become indifferent to the discrimination between one outcome and the other outcome. This is what it means to affirm their contingency. But I just do not see how one can reconstruct political rationality on this basis.

Johanna Herschel: I also have to make a brief remark. A critique of Malik. I want to go back to the determination of theory you talked about in the beginning. You were talking about finance, not Marxism, because you equaled Marxism with a theory of labor, if not Marxism [that] never reached the point to be actually radically the theory of labor. So I would claim that, on the con-

ста сфатена како капиталистичка автовалоризација, но од социјална вредност, од кое било тврдење како „X е подобро од Y“ или „X е преференција во однос на Y“. Ги потврдувате и X и Y, каде што X и Y се целосно некомпатибилни, а вие не избирате меѓу нив. Критериумите за преференција не можат да бидат дека X се преферира во однос на Y во смисла на личните или колективните интереси, затоа што немаш интерес на нивото на рационалност на ризикот. На тоа ниво, нема интерес со одредена вредност или содржина во однос на социјалните норми. Сметам дека ова е фундаменталниот проблем: откако ќе ги евакуирате вредноста и нормативниот дискриминалитет на ниво на логиката на формирањето цени, како да ги воведете повторно? Со други зборови: за формирањето цени да е политички еманципирачко, мора да можеме да потврдиме X *и* не-X на начин кој некако може да ѝ даде моќ на социјалната заедница или група. Но многу е тешко да се види како тоа ќе се случи во видувањето на Малик. Мене ми се чини дека не може да има политика на формирање цена во неговото видување. Формирањето цени како да има политичка валентност затоа што е практика, некакво обложување на некомпатибилноста. Но има дисаналогија меѓу начинот на кој трговците се обложуваат на некомпатибилни исходи. Повторно, ова има врска со дистинкцијата на Малик меѓу логиката на формирањето цени како априорни и пазарите како емпирички институции. Тој се фокусира на логиката на финасијализацијата апстрактирана од тргувањето како социјална практика. Целото видување на тргувањето на дериватите се третира како не-социјален мотор на социјалните институции. Социјалниот ред и неред се генерирани од формирањето цени на дериватите. Но многу е тешко да се види како ќе стигнете од логиката на формирањето цени, или рационалност на ризикот, до политичка рационалност. Масовната невработеност

trary, even Marxism throughout, as long as it describes the history of labor or reconstructs the history of labor as the history of capital, so I would say that Marxism actually does that. And also that Marx describes the labor process as substitute of capital. Not that it gives one possibility, it gives the possibility to describe the labor process independently from capital and this is where I wanted to point out that I think talking of finance, you mentioned, is radicalizing the truth of capitalism, the truth of capital. So it is also to state something that is already enduring in the movement of capital, and that is of course also why in the end you can describe class struggle as one side of the struggle, that is only thought of capital, and then is already intra-capitalist struggle. So also this counter-social tendency, the counter-social fact of capital, of finance, for me is only like a symptom that already this class struggle is one sided. That it is only fought on the one side. So my question will now be, if it is not a very orthodox Marxist move, from the development of capital to conclude the possibility of the future practice. So in other words to radicalize finance economy is doing the same mistake as Marx did 150 years ago. I would add: it does not mean to develop capital or react to capital only by subordinating the necessity of practice for the possibilities that are given as conditions of capital. Is this the challenge? If it is not only about subordinating the necessity of practice for the possibilities that are given as conditions of capital.

Ray Brassier: So - if the challenge is capital... you mean capitalism or communism?

Johanna Herschel: I am just asking of a description of finance underlying economy and underlying labor as such, if this is not only the perspective of capital that is taken, if this is not the perspective of the one-sided class struggle that is fought by capital and if we should not radicalize Marxism as the true practice of labor instead

ност не е прифатлива последица на рационалноста на ризикот, на пример. Мислам, она што го мотивира ова видување е стравот дека некое нормативно тврдење дека X се преферира во однос на Y претпоставува важно видување на човечки интерес, на колективен рационален самоинтерес, што е само времено и ревидирачко според Малик. Тој инсистира дека не можеме да го хипостазираме нормативното; за него, погрешно е да се трансцендентализира секое видување за тоа што треба да биде. Целата поента на рационалноста на ризикот, како што тој ја гледа, е дека ја столчува дистинкцијата „е - би требало". Тоа што ја афирмира рационалноста на ризикот не е тоа што *треба* да биде; и не е ни тоа што може да биде како нешто што се изведува од она што е. Има целосен раскин меѓу тоа што постои и што можеби би можело да биде врз основа на тоа што е изведливо. Со други зборови, има раскин меѓу сегашноста и иднината, меѓу состојбата во која се наоѓаме денеска и состојбата во која ќе се најдеме утре. Тврдењето на Малик се чини дека е дека секое премостување на јазот ќе биде нормативна пред-расуда, нормативно пред-тврдење на она што ќе биде во име на она што би сакале да биде и што претпочитаме. Сметам дека неговата основна претпоставка е дека ако го направите тоа, се враќате во програматизам, што претпоставува модел на политички агенс заснован врз филозофската рационалност и кој може да се следи назад до Кант и Хегел. Поради предноста во однос на единството, рационалноста претпоставува не-личен колективен субјект на дејство кој дејствува во однос на релација меѓу сегашноста и иднината, каде што иднината се антиципира врз основа на репрезентацијата на сегашноста. Малик сака да го исклучи ова; на некој начин, сака да го столчи аперцептивното единство што ја гарантира политичката субјективност. За да се одржи рационалноста на ризикот, мора да биде асубјективна. За него, of seeking the same - this is why I compared it to a very orthodox move to actually staying with this description of labor at the situation from the standpoint of capital. I would rather claim we should go back instead to fix the standpoint of labor to establish a one-sided class struggle from this side actually.

Ray Brassier: I see. Two things. One is the anti-Marxian orientation in Malik - and I am not sure to what extent Nitzan and Bichler are constructing a critique of orthodox Marxism or even value theory also - but certainly Malik emphasizes this anti-Marxian aspect. Whereas I would like to defend a Marxian account from this sort of critique. Secondly, there are several footnotes in the essay where Malik says he takes Nitzan and Bichler's account to disqualify both the labor theory of value, which emphasizes that labor is the value-generating force or the source of value, but also the alternative value-theoretical account which says that labor is always already inscribed within self-generating value. In other words, by adopting the standpoint of labor you are actually adopting the standpoint of capital. This is Postone: labor itself is a capitalist category. Malik says that both accounts are unsatisfactory because both - whether one takes labor or value as fundamental - are epiphenomenal in relation to the pricing process. Now, I do not find this convincing and in a way the problem is that it abstracts from the real conditions in which capital-power is exercised, or so at least it seems to me. There is a one-sided struggle, such that this intra-capitalist rivalry has social consequences but is not itself a social struggle, at least not in the Nitzan and Bichler account. Now, if one wants to say that this abstraction from the social is socially conditioned, I would agree; i.e., the autonomy of pricing on this account presupposes a series of social determinations which have been abstracted from, and they have to be recovered so as not to absolutize pricing in this way and to reassert financialization as a species

субјективноста е некомпатибилна со рационалноста на ризикот. Субјективноста сака да го зачува своето единство и да може да патува од сегашноста во иднината со одржување на некаков вид фундаментален континуитет; иако има локални дисконтинуитети, мора да има глобален континуитет. Но рационалноста на ризикот треба да ја поткопа токму оваа претпоставка на нужноста да се одржи глобален континуитет и врската меѓу субјективното и објективното ... [Прекин во снимањето - забелешка на уредникот.]. Рационалноста на ризикот на инфраоблогот е трансцендентализација на целосното разместување на единството на субјектот и на рационалниот агенс во смисла на Кант и на Хегел, како и за единството на класите, очигледно. Рационалноста на ризикот е она што презема од агенсот на класа или политичка група или колектив што мора да може да пропишува извесни резултати како пожелни и да забранува други како непожелни. Малик сака да најде видување за политичка акција кое ќе се реши од оваа предност на единството, преференцијата и изборот. Но според мене, проблемот е што ова е некомпатибилно со политиката како таква. Фактот што е вклучен ризик во политиката не значи дека треба да инјектирате ризик во конструктивна политика со нејзино трансцендентализирање. Така, мислам дека има целосна дисаналогија меѓу политичката акција и рационалноста на ризикот сфатени како потврдување на некомпатибилното или контрадикторното, А и не-А, истовремено. Но ова е целата суштина на догматската непредвидливост во видувањето на Малик: го потврдувате А, знаејќи дека не-А било подеднакво пожелно; не го преферирате А во однос на не-А или обратно. Стануваш индиферентен во однос на дискриминацијата меѓу еден исход и другиот исход. Ова е она што се подразбира под потврдување на нивната непредвидливост. Само, не гледам како некој може да ја реконструира политичката рационалност врз таа основа.

of capitalization, which may require some new tools in order to be precisely modeled, but which does not constitute a break with capitalization. With regard to value, I think the value-theoretical critique of the standpoint of labor is that no such standpoint is currently available because of the decomposition of the traditional working class. There is no longer a recognizable proletarian subject, so Lukácsian appeals to the standpoint of labor are simply abstractions. Labor exists but is disunified; its perspective has been disintegrated. So I guess the question would be: Under what conditions could one rehabilitate this standpoint? Would it be possible to identify a proletarian subjectivity or a subjectivity of labor despite the fragmentation and decomposition of class? The value theory account deployed by proponents of communization says that labor exists, that labor is perpetuated, but does not yield subjectivity anymore; there is no subject of labor as maybe there once was. Perhaps that account is wrong, and I think some of the consequences that follow from it are politically problematic, but in order to reassert the standpoint of labor or the subjectivity of labor, what would have to be done? The empirical obstacle according to communization theorists is the fact that more and more human beings are being expelled from the valorization process, so there is an ever-growing surplus population. There are more and more unemployed. Capitalism is about the creation of unemployment. As more and more of the population becomes unemployed, on what basis can one use labor as a counter-capitalist force? This is the empirical argument: more and more workers are being expelled from the capitalization process, leading to a surplus population - and the more it increases, the less and less labor becomes a unifying standpoint that can be juxtaposed to capitalism. Labor is gradually expelled from the valorization process, the self-reproduction of capital. Now, maybe this is just a particular narrative about what has happened over the past 50 years; it might be contestable.

Јохана Хершел: И јас мора да направам куса забелешка. Критика на Малик. Сакам да се вратам на детерминацијата на теоријата за која зборувавте во почетокот. Зборувавте за финансии, не за марксизам, затоа што го изедначивте Маркс со теорија на труд; марксизмот никогаш не ја постигнал точката суштински, радикално, да стане теорија на труд. Би тврдела дека, напротив, дури и во целиот марксизам, сè додека ја опишува историјата на трудот или ја реконструира историјата на трудот како историја на капиталот, би рекла дека марксизмот го прави токму тоа. Како и дека Маркс го опишува процесот на трудот како замена за капитал. Не дека дава една можност, дава можност да се опише процесот на трудот независно од капиталот и тука сакав да истакнам дека сметам дека зборувањето за финансиите, споменавте, е радикализирање на вистината во капитализмот, вистината на капиталот. Тоа е како да се изјави нешто што веќе истрајува во движењето на капиталот, и секако, тоа е и причината зошто може на крај да ја опишете класната борба како една страна од борбата, која се мисли само како капитал, а потоа е веќе интракапиталистичка борба. Така, и оваа контрасоцијална тенденција, контрасоцијален факт на капиталот, на финансиите, за мене е само како симптом дека оваа класна борба е веќе еднострана. Дека се води само на едната страна. Така, моето прашање би било, ако не е во прашање многу ортодоксно марксистичко дејство, од развојот на капиталот да се заклучи можноста на идната практика. Со други зборови, да се радикализира финансиската економија е да се направи истата грешка што ја направил Маркс пред 150 години. Би додала: тоа не значи да се развие капитал или да се реагира на капиталот само со субординирање на нужноста на практиката во однос на можностите што се дадени како услови на капиталот. Ова ли е предизвикот? Да не е само за субординирање на нужноста на практи-

To me it is an empirical question whether this tendency - the creation of an ever-increasing surplus population of the permanently unemployed - is or is not the fundamental tendency of contemporary capitalism. Perhaps it is not and labor continues to be the ineliminable common element for most human beings. Is that your own position?

Johanna Herschel: Just a small remark. I think, as you said, it is an empirical argument, so this radicalization of finance reminds me already of representation of what has been happening. It is a representation of a world. The point is then to find what you just came up with - claims that the subject of labor is capital itself. And this is the point I wanted to make. This is what we have to overcome actually, and the whole history of capital is about capital claiming that it is the subject of labor itself.

Ray Brassier: You mean because it posits itself as its own presupposition?

Johanna Herschel: Yes.

Ray Brassier: So that is the illusion that has to be dissolved?

Johanna Herschel: Yes. And this is continued by the claim that financialization could be another logical perspective of capital. It is what capital is trying to do since ever.

Ray Brassier: But then, what does labor mean?

Johanna Herschel: This is the question...

Ray Brassier: I mean, independently of capital's self-reproduction. The question is: What is the category of labor if it is not just a category through which capital represents itself, something which is part of its self-generation?

ката во однос на можностите дадени како услови за капиталот.

Реј Брасие: Значи - дали предизвикот е капиталот... мислите, капитализам или комунизам?

Јохана Хершел: Само барам опис на финансиите што се основата на економијата и на трудот како таков; дали ова не е само перспективата на капиталот што е земена, дали ова не е перспективата на едностраната класна борба која ја води капиталот и дали не треба да го радикализираме марксизмот како вистинска практика на трудот, наместо да го бараме истото - ете затоа го споредив со многу ортодоксен чекор задржувањето на овој опис на трудот, во оваа ситуација, од гледиште на капиталот. Попрво би рекла дека би требало да се вратиме наназад, наместо да го поправиме гледиштето на трудот за да воспоставиме едностранa класна борба, всушност, од оваа страна.

Реј Брасие: Така... Две работи. Една е антимарксистичката ориентација на Малик - и не сум сигурен колку Нитзан и Бихлер конструираат критика на ортодоксниот марксизам или на теоријата за вредноста - но извесно е дека Малик го нагласува овој антимарксовски аспект. Иако би сакал да бранам Марксово видување од ваков вид критика. Второ, има неколку фусноти во есејот каде Малик вели дека го зема видувањето на Нитзан и Бихлер за да ги дисквалификува и трудовата теорија на вредноста, што потенцира дека вредноста е силата што генерира вредност или изворот на вредност, но исто така и алтернативното видување на теоријата за вредноста која вели дека трудот е секогаш и веќе инскрибиран во автогенерирачката вредност. Со други зборови, присвојувајќи го гледиштето на трудот, всушност го усвојуваш гледиштето на капиталот. Ова е Постоун: самиот труд е капиталистичка категорија. Малик

Johanna Herschel: Yes. This is exactly the question, which should be answered from the perspective of labor.

Ray Brassier: But what is the standpoint of labor? If it is not the standpoint of capital.

Johanna Herschel: I think it is the universal possibility of labor power independently of capital.

Ray Brassier: OK. That is fine, but that is the account that all these value theorists reject. They think this is the mistake: by hypostatizing labor power as something existing trans-historically and independently of the capital relation, we are perpetuating capital's self-representation. They want to say that labor power is not a trans-historical force; labor is always inscribed within the capital relation, and before and after capital there are human practices which are not labor. This is why I think the distinction between practices and labor is useful. Human beings do things, they engage in all sorts of practical activities, including practical cognitive activity, and this generates labor. All labor presupposes practice, but not all practice counts as labor. So I think we need the distinction between praxis and labor for that. At least to counter the claims of value theorists.

Katerina Kolozova: I assume Johanna Herschel is referring to labor in the way you are referring to the notion of practice. According to her, wage labor is labor, decided by capital and for the sake of capital, whereas labor proper without this adjective of wage is the practice, the human practice you are talking about. So, this is just to clarify her position. We are having a conversation for a long time, so this is a continuation. My question or comment is the following: I am surprised that Malik's proposition is anti/non-Marxian, because according to Marx it is the same logic. M-C-M' is the formula. M gets rid of the physical form of money and it turns into the accelerated flow of circulation which is

вели дека двете видувања се незадоволителни затоа што двете - дали ќе се земе трудот или вредноста како фундаментална - се епифеноменални во однос на процесот на формирање цена. Сега, мене ова не ми е убедливо и на некој начин, проблемот е што апстрахира од вистинските услови во кои се применува капиталот-моќ, или барем така ми се чини. Има едностранa битка, таква во која ова интракапиталистичко ривалство има социјални последици, но самото не е социјална борба, барем не во видувањето на Нитзан и Бихлер. Па, ако некој каже дека оваа апстракција од социјалното е социјално условена, би се согласил; т.е. автономијата на формирањето цени во ова видување претпоставува серија социјални детерминации што се апстрахирани од, и мора да бидат повратени за да не се апсолутизира формирањето цени на овој начин и за да се потврди повторно финансијализацијата како вид на капитализацијата, на која може да ѝ требаат некои нови алатки за да се моделира прецизно, но која не претставува прекин со капитализацијата. Во однос на вредноста, мислам дека критиката на теоријата на вредноста на гледиштето на трудот е дека моментално нема такво гледиште поради распаѓањето на традиционалната работничка класа. Веќе нема препознатлив пролетерски субјект, така што Лукашијански повикувања на гледиштето на трудот се само апстракции. Трудот постои, но е разединет; неговата перспектива е дезинтегрирана. Така, претпоставувам дека прашањето би било: Под кои услови би можело да се рехабилитира ова гледиште? Ќе може ли да се идентификува пролетерска субјективност или субјективност на труд и покрај фрагментирањето и декомпонирањето на класата? Според теоријата на вредност која ја развиваат застапниците на комунизацијата, трудот постои, трудот непрекинато се продолжува, но не дава веќе субјективност; нема субјект на труд каков што некогаш можеби имало. Можеби тоа видување е по-

M-M, and in its final stage it is a circulation which gets even before money as such, of the material as such, of the materiality of money, and it already becomes this full financialization of capital. And this auto-acceleration of capital itself is explained by Marx himself in Volume 3 of *Capital*. So he does claim the same thing, that capitalism as a form of economy leads to complete detachment from productivity, from real economy, from economy as productivity, and according to him this contradiction will in fact lead capitalism to a crisis. Capitalism will become unsustainable in this form of self-sufficient specularity. I believe we have witnessed already the crisis of finance capital after 2008, so this is why I find it surprising that Malik claims that this is sustainable, that this can go on like this, this form of capitalism or this form of economy actually. Because the 2008 crisis showed that finance economy or finance capitalism detracts from reality, from the real economy. It is unsustainable unless there is real production, real economy. So the fact that although it pretends to be self-sufficient it manages to establish but this specular universe of capital engendering itself (you know, the metaphor that Marx uses). And it is interesting because it plays with temporality the same way in which money plays, because he says: capital as the father via commodity engenders the surplus value and in fact what we reach at the end is the son, so the surplus value, the plus 10 pounds, added to the initial 100 pounds, engenders capitalism. In a reverse temporal cycle the son in fact engenders the father, he uses this metaphor. So even this liquid future temporality, even that is present in Marx. So Marx is aware of the tendency of capital to function in this way. That this pretension will lead to, as he calls it, the final contradiction of capital. But in the end what he predicts is that it will become evident that it relies on real economy, real production, and also labor. So I do not think that Marx insists so much on labor underpinning surplus value and being the determination in the last instance of capitalism

грешно и јас мислам дека некои од последиците што следат од него се политички проблематични, но за да се потврди повторно гледиштето на трудот или субјективноста на трудот, што би требало да се направи? Емпириската пречка според теоретичарите на комунизацијата е фактот дека сè повеќе човечки суштества се исфрлаат од процесот на валоризација, така што има вишок на популација кој е постојано во пораст. Има сè повеќе и повеќе невработени лица. Капитализмот се состои од креирање на невработеност. Како што сè поголем дел од популацијата станува невработен, врз која основа може да се користи трудот како контракапиталистичка сила? Ова е емпириските аргумент: сè повеќе работници се исклучуваат од процесот на капитализација, што води до вишок популација - и колку повеќе се зголемува, трудот сè помалку станува соединувачко гледиште што може да се спореди со капитализмот. Полека трудот се истиснува од процесот на валоризација, авторепродукцијата на капиталот. Сега, можеби ова е само конкретна нарација за тоа што се случувало во последните 50 години; може да е оспорлива. За мене тоа е емпириско прашање дали таа тенденција - креирањето на сè поголем вишок население на трајно невработени лица - е или не е фундаментална тенденција на современиот капитализам. Можеби не е и трудот и понатаму е елемент кој не може да се елиминира заеднички за повеќето човечки суштества. Дали е тоа вашата позиција?

Јохана Хершел: Само мала забелешка. Мислам, како што рековте, дека е емпирички аргумент, така, оваа радикализација на финансиите ме потсетува на репрезентација на тоа што се случуваше. Тоа е репрезентација на светот. Поентата е да се најде она што само што го кажавте сега - тврдења дека субјект на трудот е самиот капитал. Токму тоа сакав да го кажам. Ова е всушност тоа што треба да го надминеме

itself, it is one of the material resources according to me, but not the only one. I think it is an illusion to believe that the current production - we are talking about the real economy - and real production depends so much on technology, it still relies mainly on labor, but the figures of unemployment camouflage different configurations of labor. We have unrecognized labor, black market economy, sweatshops, migration. For example, in Macedonia we have 26 percent of unemployment, and I can guarantee that all of this 26 percent of people either do some part-time job which is unrecognized by the state as a proper job, or that they are working in sweatshops in Germany, so there is labor migration. So there is migration of labor, unrecognized labor, underpaid labor, child labor, women's labor, which is considered reproduction instead of proper labor. So this illusion of self-sufficiency of finance economy relies on this unrecognized labor which still produces real economy. That is what we live on.

Ray Brassier: Thanks. Just couple of remarks. First: one key claim of Malik's argument, but also of Nitzan and Bichler's account, I assume, is that derivatives are not commodities. This is why pricing is decoupled from valorization. The devil is obviously in the details. I am skeptical, but this is one of the key theoretical claims they make against the Marxian account.

Katerina Kolozova: Marx says himself that money would skip commodity and that money would be engendered by money, value by value (skipping even money). That is the moment of the derivative.

Ray Brassier: Yes, but again, once money is decoupled from gold... The historical details are actually interesting. What happens to the capitalist economy once you relinquish the gold standard in the 1970s? First, fiscal values are decoupled from the gold standard and then the derivatives economy is decoupled from money. I

и целата историја на капиталот се состои во тоа што капиталот тврди дека самиот е субјект на трудот.

Реј Брасие: Мислите, затоа што се поставува себеси како своја сопствена претпоставка?

Јохана Хершел: Да.

Реј Брасие: Значи, тоа е илузијата што треба да се разбие?

Јохана Хершел: Да. Ова го продолжува тврдењето дека финансијализацијата би можела да биде друга логичка перспектива на капиталот. Тоа е она што капиталот отсекогаш се обидува да го направи.

Реј Брасие: Но тогаш, што значи трудот?

Јохана Хершел: Тоа е прашањето...

Реј Брасие: Сакам да кажам, независно од самопродуцирањето на капиталот. Прашањето е: Која е категоријата на трудот ако таа не е само категорија низ која капиталот се претставува себеси, нешто што е дел од неговото автогенерирање?

Јохана Хершел: Да. Токму тоа е прашањето кое треба да се одговори од перспектива на трудот.

Реј Брасие: Но кое е гледиштето на трудот? Ако веќе не е гледиште на капиталот.

Јохана Хершел: Мислам дека е универзална можност на трудова моќ, независна од капиталот.

Реј Брасие: Во ред. Тоа е добро, но тоа е видувањето кое сите теоретичари на вредноста го одбиваат. Мислат дека е грешка: хипостазирајќи ја трудовата моќ како нешто што постои трансисториски и независно од односот на капиталот, постојано ја продолжуваме авторепрезентацијата на капиталот. Тие сакаат да кажат дека трудот не е трансисториска сила; трудот

take it this is Malik's claim: to decouple money from gold and then decouple pricing from money. The provocative aspect of the argument is that if money is seen as a kind of perversion and capitalization is seen as a perversion of perversion, then financialization is a perversion of a perversion of a perversion. But it is the perversion that was there all along, before money and capital. So what is bold about Malik's account is that you have exchange value, you have money as universal equivalent, which is abstract value that can be exchanged for anything, then you have capital as accumulation of money, and ultimately derivatives not as further accumulation but as the differentiators of accumulation, such that the movement of pricing turns out to determine valorization. So you have a series of increasing abstractions and the thesis has at least the merit of being illuminating to the extent that what we took to be most abstract, most unreal, turns to be most real and the motor of contemporary social reality. Obviously, the arguments that are supposed to establish this claim are questionable, but it seems to me that among them the decoupling of financialization from monetization is key. Someone who is a specialist in this would have to examine all the details of the argument. But you emphasized the independence of labor - you said that even this kind of speculative economy is still reliant upon a disavowed labor, so it is not true to say capitalism is successfully decoupling from labor because it continues to be conditioned by labor which is no longer recognized or valorized I guess.

Katerina Kolozova: No, I agree that capital can be decoupled from labor. What is happening currently is that the capitalist economy has turned into a system of valorization of economic production, valorization and pricing as a form of economy, endowed with the pretension to be self-sufficient, and you have this real economy for which we do not have a name currently, which does serve as the support of that self-sufficient system...

Journal for Politics, Gender and Culture / Vol. 14, No. 1 / 2017

е секогаш инскрибиран во односот на капиталот, а пред и по капиталот има човечки практики што не се труд. Затоа мислам дека дистинкцијата меѓу практиките и трудот е корисна. Човечките суштества прават работи, се ангажираат во секакви видови практички активности, вклучувајќи практична когнитивна активност, и тоа генерира труд. Секој труд претпоставува практика, но не се смета секоја практика за труд. Така, мислам дека ни треба дистинкција помеѓу праксата и трудот за тоа. Барем за да се побијат тврдењата на теоретичарите на вредност.

Катерина Колозова: Претпоставувам, Јохана Хершел мисли на трудот на начин како што вие упатувате на идејата за практика. Според неа, трудот за надница е труд, за кој одлучува капиталот и кој е за капиталот, додека вистинскиот труд, без придадена надница е практиката, човечката практика за која зборувате. Ова е само за да ја разјаснам нејзината позиција. Долго време разговараме, така што, ова е продолжение. Моето прашање, или коментар, е ова: Изненадена сум што предлогот на Малик е анти/не-Марксовски, затоа што според Маркс, се работи за истата логика. Формулата е П-С-П'. П се ослободува од физичката форма на пари и ја претвора во забрзан тек на циркулација, која е П-П, и во својата финална фаза таа е циркулација која се израмнува пред парите како такви, од материјалот како таков, од материјалноста на парите, и веќе станува целосна финансијализација на капиталот. Ова самозабрзување на самиот капитал го објаснува лично Маркс во том 3 од *Капиталот*. Тој го тврди истото, дека капитализмот како облик на економија води до целосно одвојување од продуктивноста, од вистинската економија, од економијата како продуктивност и според него, оваа контрадикција всушност ќе го одведе капитализмот во криза. Капитализмот ќе стане неодржлив во својата форма на само-

Ray Brassier: OK. I accept that. It seems to me the underlying political issue is this: even if financialization is still dependent upon this informal new modality of labor, how does labor become a political force? How can labor be deployed to challenge or overthrow the abstract domination of value or finance, whatever you want to call it? This is the key question because, in a way, just to play devil's advocate here - the reason why these sorts of account cannot simply be dismissed is because it is striking how the worse things get for the majority of people, the less there seems to be any kind of concerted opposition: the process of decomposition and fragmentation of political will or political agency seems to intensify. So even if all of this is dependent upon labor, how does labor actively become a social force? This is why you have the problem of collective self-organization. It seems to me the problem right now is that of course you can insist that this abstract economy is still determined by a real economy, but so what? The problem is that unless these laborers can somehow find a way to organize that would remove or abrogate the privileges of the few, what political power does their labor power amount to? And the problem is that for some time now the financial class has been acquiring the material resources it needs to immunize itself against any such political threat. It represents a miniscule percentage of the population, but one which has the material resources to crush or repel any concerted political challenge to its power. And that is the political problem: even if one agrees with you, what do we do? How do we collectively organize to instantiate an effective counter-power against this abstract power? It is now almost ten years since the 2008 crisis and the question is whether the ultimate contradiction for Marx, the point at which capital wants to be completely autonomous, wants to be self-regenerating independently of labor, has or has not been reached. There is supposed to be a contradiction that makes that self-reproduction impossible. And I guess the suggestion made by Malik

доволно одразување. Верувам дека веќе ја видовме кризата на финансискиот капитал по 2008 г., затоа мислам дека е изненадувачки што Малик тврди дека ова е одржливо, дека може да продолжи вака, овој облик на капитализам или, всушност, овој облик на економија. Затоа што кризата од 2008 г. покажа дека финансиската економија или финансискиот капитализам се отклонува од реалноста, од вистинската економија. Неодржлив е ако нема вистинско производство, вистинска економија. Фактот дека иако се преправа дека е самодоволен, успева да воспостави само одразен универзум на капитал кој се отелотворува себеси (знаете, метафората што ја користи Маркс), е интересен затоа што си игра со темпоралноста на ист начин како што си играат парите, затоа што тој вели: капиталот, како татко, преку стоката го отелотворува вишокот вредност, и всушност, она што го добиваме на крај е синот, така, тие екстра 10 фунти, додадени кон иницијалните 100 фунти, се отелотворение на капитализмот. Во обратен темпорален циклус, синот всушност го отелотворува таткото, тој ја користи оваа метафора. Така, дури и оваа ликвидна идна темпоралност, дури и тоа го има и Маркс. Значи, Маркс е свесен за тенденцијата на капиталот да функционира на тој начин, дека ова преправање ќе води до, како што тој ја нарекува, финалната контрадикција на капиталот. Но, на крај, она што тој го предвидува е дека ќе стане јасно дека зависи од вистинската економија, вистинското производство, исто и труд. Така, не верувам дека Маркс инсистира толку на трудот во основата на вишокот вредност, и како детерминација во последната инстанца на самиот капитализам, според мене, тој е еден од материјалните ресурси, но не единствениот. Сметам дека е илузија да се мисли дека моменталното производство - зборуваме за вистинската економија - вистинското производство зависи толку многу од технологијата, сè уште зависи главно од

and others is that through financialization capitalism is effectively generating a new support system to be able to perpetuate itself independently of any possible political commutation of labor into agency. In other words, there is still a dependence upon labor in some form, but the point about exercising power is to be able to shape collective social organization in a way that prevents *a priori* any concerted political challenge to this power. So this is the politics of financialization: the financial class has found a strategy to prevent labor from successfully organizing itself into an effective counter-power. But once again the question is: What form of collective self-organization could effectively challenge or puncture this defense mechanism that the financial class has erected to preserve its own privilege?

Katerina Kolozova: I think a reconfiguration of capital is taking place, there is a reorganization of the economy in this form, as finance economy, it is unsustainable. And it will go to another crisis again. Time has been lost, for example in Greece, they had this bailout which has put them after few years in a situation worse than it was, I am assuming. But I will come to this later. I just wanted to clarify: according to Marx, M enables M is precisely pricing equals pricing, or pricing leads to pricing, value engenders value, so this is why he says that this formula will get rid not just of the form of the commodity but also of money, money as such. So he said that, he is aware of that, so the way he is using this formula in Volume 3 is similar to the way you are using the term of pricing. But I would not say: So what? Because I think that this form of finance capital is unsustainable due to the current crisis. The crisis takes real shape in the form of poverty, dissatisfaction, riots - you have to deal with this hunger, homelessness, you have to deal with this reality, and the fact the neoliberal format of capitalism we are used to is untenable at this moment anymore. I believe this is why we are getting these new

трудот, но бројките што ја прикажуваат невработеноста камуфлираат различни конфигурации на труд. Имаме непризнаен труд, економија на црниот пазар, фабрики со ниски плати, миграција. На пример, во Македонија невработеноста е 26 отсто и можам да ви гарантирам дека сите овие 26% луѓе или работат нешто хонорарно што државата не го признава како вистинска работа, или дека работат во фабрики со ниски плати во Германија, значи, има трудова миграција. Така, има трудова миграција, непризнаен труд, детски труд, женски труд, што се сметаат за репродукција, а не за вистински труд. Оваа илузија на самодоволност на финансиската економија зависи од овој непризнаен труд кој сè уште произведува вистинска економија. Живееме од тоа.

Реј Брасие: Благодарам. Само неколку забелешки. Прво: една клучно тврдење на аргументот на Малик, но и на видувањето на Нитзан и на Бихлер, претпоставувам, е дека дериватите не се стока. Токму затоа формирањето цени е одвоено од валоризацијата. Очигледно, се работи за детали. Јас сум скептичен, но ова е едно од главните теориски тврдења што се против Марксовото видување.

Катерина Колозова: Лично Маркс вели дека парите би ја прескокнале стоката и дека парите би биле отелотворени во пари, вредноста во вредност (прескокнувајќи ги дури и парите). Ова е моментот на дериватот.

Реј Брасие: Да, но сепак, кога парите ќе се одвојат од златото... Историските детали се всушност интересни. Што се случува со капиталистичката економија кога ќе се откажеш од златниот стандард во 1970-тите? Прво, фискалните вредности се одвојуваат од златниот стандард, а потоа дериватната економија се одвојува од парите. Претпоставувам, Малик го тврди следново: да се одвојат парите

forms of illiberal democracies, the so-called illiberal democracies, because I believe capitalism is sustainable nowadays only through authoritarian force. So I believe the rise of these new forms of authoritarianism is due to finding or imposing itself as the only mechanism at hand nowadays to sustain capitalism as such.

Ray Brassier: I am not so optimistic about the unsustainability of capital. You said labor is only one of the sources of the crisis; presumably ecological catastrophe is another. But look, if one is being pessimistic one could say: the worse things get, the more we can expect further triumphs of neofascist populism and reactionary politics. The worse things get from a material point of view, the less likely we are to see a resurgence of emancipatory politics but instead an increasingly paranoid and racist xenophobic populism reasserting itself, fascism in Europe and elsewhere. In the 1920s and 1930s you had a scenario where you had at least an organized working class. Things were better for the left than they are now, and look what happened. Now, apart from a few hopeful resurgences such as Corbyn, there is very little indication elsewhere in Europe of a population that is rejecting the neoliberal optic or making a connection between this ever-intensifying crisis and neoliberal capitalism. And it is a form of subjectivation. In a way, capitalism's great ideological force is that it can always appeal to people's fears, paranoia, and insecurity. And the worse things become, the more crises intensify, the greater the insecurity, the more the demand for security and protection will intensify. In which case one can easily foresee a more or less long-term scenario in which you will have corporate fascist enclaves defending the rights and privileges of their citizen clients through a massive military security force. I do not think that ecological catastrophe suffices to undermine capitalism. I think that is exceedingly optimistic. People seem to think that ecological catastrophe can finally achieve what organized

од златото, а потоа формирањето цени од парите. Провокативниот аспект на аргументот е дека ако парите се доживуваат како некаков вид перверзија, а капитализацијата како перверзија на перверзија, финансијализацијата е перверзија на перверзија на перверзија. Но перверзијата била присутна цело време, пред парите и капиталот. Храброто во тврдењето на Малик е што имате вредност на размена, имате пари како универзален еквивалент, што е апстрактна вредност што може да се размени за што било, потоа имате капитал како акумулација на пари и конечно, деривати, не како понатамошна акумулација, туку како диференцијатори на акумулацијата, така што движењето на цените излегува дека ја детерминира валоризацијата. Имате серија на сè поголеми апстракции и тезата е барем дотолку разјаснувачка што тоа што го сметавме за најапстрактно, најнереално, излегува дека е најреалниот мотор на современата социјална реалност. Очигледно, аргументите што би требало да го воспостават ова тврдење не се извесни, но ми се чини дека од нив, одвојувањето на финансијализацијата од монетизацијата е клучно. Некој кој е специјалист за ова би требало да ги испита сите детали на аргументот. Но ја нагласивте независноста на трудот - рековте, дури и ваков вид одразувачка економија сè уште зависи од отфрлениот труд, така, не е точно да се каже дека капитализмот успешно се одвојува од трудот затоа што и понатаму се условува од трудот, кој веќе не се признава или валоризира, претпоставувам.

Катерина Колозова: Не, се согласувам дека капиталот може да се одвои од трудот. Моментално се случува тоа што капиталистичката економија се претворила во систем на валоризација на економско производство, валоризација и формирање цени како форма на економија, каде што има преправање на самодоволност, а има и вистинска економија за која

labor could not, which is to bring capital to its knees. I think this is wishful thinking. I think the capitalist class has acquired the resources it needs to survive the coming ecological catastrophe. They have private armies, they have ever increasing technological resources to be able to control, manipulate and, if necessary, destroy any kind of organized political threat. I think acknowledging this has to be the *sine qua non* on the basis of which one tries to understand what can be done.

Katerina Kolozova: The subjectivity that would resist is not the working class anymore. I agree with that.

Domagoj Mihaljević: OK, so it seems to me that the argument about money that you reconstructed is much similar to the argument of the classical political economists of the late nineteenth/early twentieth centuries. For them you had this protection of economics from politics, and in extension of economics from the class struggle. Economics has a life of its own and imposes this whole own ambiguity of politics. It seems that Malik only wants to take this point further, it is not economics and capital now, it is the finance, this fictitious capital that suddenly makes this inevitability of any kind of politics and class struggle. If I understand the argument of Malik right, the process of financialization subordinates the organizing for the mechanism of pricing and establishes the new political order of the new temporality. And the main instruments in this establishing of new temporality are financial markets and derivatives that function like a cooperative institutional mechanism. But is not this new order, new power of fictitious capital already inscribed? You already mentioned how the power of finance is connected to the real estates business and to the sphere of politics, because the real estate businesses is not something that happens on its own. So it seems to me that the argument is: for fictitious capital to be in power, it is only possible

моментално немаме име, која служи како поддршка на тој самодоволен систем...

Реј Брасие: Во ред. Го прифаќам тоа. Ми се чини дека основниот политички проблем е ова: дури и сè уште да важи финансијализацијата од овој нефор-мален модалитет на труд, како станува трудот по-литичка сила? Како може трудот да се искористи за предизвикување или надминување на апстрактната доминација на вредноста или на финансиите, како и да се нарекува? Ова е клучното прашање затоа што, на некој начин, ќе изигрувам адвокат на ѓаволот - причината зошто ваквите видувања не можат просто да се отфрлат е затоа што зачудува што колку полоши стануваат работите за повеќето луѓе, толку помалку се чини дека има некаква заедничка опозиција: про-цесот на декомпонирање и фрагментација на по-литичката волја или политичкиот агенс се чини дека се интензивираат. Дури и сево ова да зависи од трудот, како трудот активно станува социјална сила? Затоа и постои проблемот на колективна самоорганизација. Мене ми се чини дека проблемот сега е дека, секако, може да инсистирате дека оваа апстрактна економија сè уште ја детерминира реалната економија, но што ако? Проблемот е што освен ако овие работници не најдат некако начин да се организираат за да се тргнат или укинат привилегиите на малцинството, на каква политичка моќ се сведува нивната трудо-ва моќ? И проблемот е што веќе извесно време фи-нансиската класа ги купува материјалните ресурси кои ѝ требаат за да се имунизира од таква политич-ка закана. Таа претставува ништожен процент од популацијата, но кој ги има материјалните ресурси да уништи или одбие секаков здружен политички предизвик за нејзината моќ. И тоа е политичкиот проблем: дури и некој да се согласува со вас, што би правеле? Како колективно да се организираме за да направиме инстанца на ефективна контра-моќ про-

on the level of epistemology. First, you have to make an epistemological break to conceptualize the power of capital. What is missing in this argument is exactly the last 200 pages of *Capital* - that the power of capital is a historical process. Marx reconstructed capital, which he establishes in the first chapters of *Capital*, then you see how this capital is basically developing in a historical perspective. For example, the class struggle in England. The abstract power of capital is already impossible to untie from historicization. The possibility to challenge the power of capital will always be here.

Ray Brassier: I think you have correctly identified the shortcomings of this account, especially the historicity of these categories and these mechanisms. The point on which I absolutely agree is that because derivatives markets are socially embedded they presuppose a kind of social organization which is capitalistic in the straightforward Marxist sense. This is why I think the distinction Malik wants to make between financialization as *a priori* and markets as *a posteriori*, i.e., financial markets as existing in contemporary capitalism, is unconvincing. I agree that the power of the Marxist account lies in revealing the social-historical mediations, as well as the political presuppositions for these mechanisms. The one reservation I have is whether - and again, I just do not know Marx well enough, but I think this is a big question for contemporary Marxists - as you put it, "the possibility of challenging the power of capital" will always be there. Where is the revolutionary agency? What is the revolutionary agent? The question is whether Marx's account simply needs to be tweaked or radically revised in order to help us deploy a revolutionary program.

Domagoj Mihaljević: I do not think that the revolutionary agent is dead. You said Corbyn, etc. People on one level are not revolutionary, but the class struggle is being fought.

тив оваа апстрактна моќ? Веќе се поминати десет години од кризата во 2008 г. и прашањето е дали крајната контрадикција за Маркс, точката во која капиталот сака да биде целосно анонимен, сака да биде саморегенеративен независно од трудот, се постигнала или не се постигнала. Би требало да има контрадикција која го прави саморепродуцирањето невозможно. Претпоставував, предлогот на Малик и на другите е дека преку финансијализација, капитализмот ефективно генерира нов систем на поддршка кој би можел да се продолжува непрекинато себеси независно од каква било можна политичка комутација на трудот во агенс. Со други зборови, сè уште има зависност од трудот во некој облик, но целта на уживањето моќ е да се биде способен да се обликува колективна социјална организација на начин кој *априори* спречува каков било заеднички политички предизвик за моќта. Ова е политиката на финансијализацијата: финансиската класа нашла стратегија за спречување трудот успешно да се организира себеси во ефективна контра-моќ. Но, повторно, прашањето е: Каков облик на колективна самоорганизација би можела ефективно да го предизвика или пробие овој одбранбен механизам што финансиската класа го подигнала за да ја зачува својата привилегија?

Катерина Колозова: Мислам, се случува реконфигурација на капиталот, има реорганизација на економијата во оваа форма, како финансиска економија, таа е неодржлива. И повторно ќе западне во уште една криза. Изгубено е време, на пример во Грција, имаа искупување кое по неколку години ги стави во ситуација полоша од таа во која беше, претпоставувам. Но ќе се вратам на тоа подоцна. Само сакав да појаснам: според Маркс, П овозможуваа П е токму формирањето цени, е еднакво на формирањето цени, или формирањето цени води

Ray Brassier: Yes, I agree.

Natasha Nedelkova: Do you think that this exponential structure or system that speculates with risk rationality, do you think it has influenced or, on symbolic level, for example - people playing games or religious people, or people that play computer games - do you think their gambling can be also felt in the people and their subjectivities and them as individuals - how they speculate in gambling? It is also like a game, but they are very into it like an addiction, do you think this could influence the level where people are massively interested not in organization, not in riots, not in any kind of organization, but games? This transpersonal revolt on the individual level. They fake this because they do not know about it, but they can feel it, they are suddenly interested in games, a lot of these people, in any kind of games.

Ray Brassier: I think basically that financial derivatives are a game. The best way to understand speculation, it seems to me, is as a game. A game which has effectively acquired this preeminent status in contemporary capitalist societies, such that it has the power to create and destroy social institutions. I do not think that gaming and society reflect financial speculation; I think rather that financial speculation is the institutionalization of a game but in circumstances where this game is invested with an extraordinary social power. But because it is a game it is still socially embedded, and it is human agents that play games. The ability to gamble presupposes the ability to play a game, to understand what a game is. Games come in all sorts of different varieties. And I think the problem with the account we have been discussing is that it treats what is effectively a game, a game that because of a peculiar set of social-historical circumstances has acquired exorbitant social power, as the manifestation of something impersonal, something

до формирање цени, вредноста се отелотворува во вредност, па затоа вели дека оваа формула ќе се ослободи не само од формата стока, туку исто така и од пари, парите како такви. Тој го кажал тоа, свесен е за тоа, па начинот на кој ја користи оваа формула во Том 3 е сличен на начинот на кој го користите терминот формирање цени. Но јас не би рекла: „Па што?“, бидејќи мислам дека оваа форма на финансиски капитал е неодржлива поради моменталната криза. Оваа криза зазема вистинска форма во облик на сиромаштија, незадоволство, безредие - мора да се справува со глас, бездомништво, мора да се справува со оваа реалност, и фактот дека неолибералниот формат на капитализам на кој сме навикнати е веќе неодбранлив. Верувам тоа е причината зошто ги добиваме овие нови форми нелиберални демократии, така наречени нелиберални демократии, затоа што верувам дека денес капитализмот е одржлив само преку авторитарна сила. Верувам дека порастот на овие нови форми на авторитаризам се должи на согледувањето или наметнувањето себеси како единствен механизам расположлив денес за одржување на капитализмот како таков.

Реј Брасие: Не сум толку оптимистичен во однос на неодржливоста на капиталот. Рековте, трудот е само еден од изворите на кризата; претпоставувам, еколошката катастрофа е другиот. Но видете, ако некој е песимистичен, би рекол: колку полоши стануваат работите, толку повеќе можеме да очекуваме понатамошни триумфи на неофашистички популизам и реакционерна политика. Колку полоши стануваат работите од материјална гледна точка, толку е поневеројатно дека ќе видиме враќање на еманципаторни политики, туку наместо нив, повторно враќање на сè попараноичен и расистички ксенофобичен популизам, фашизам во Европа и други места. Во 1920-тите и 1930-тите имаше сценарио според кое имаше

independent of society and history, as if it were a game that plays itself, one that does not require human players anymore. I think the notion of a game that plays itself and that does not need any human players is a very venerable metaphysical notion. You can trace it back to Heraclitus's idea of the *aion* as a child at play, creating and destroying worlds. So yes, I think it is a game. The question is how is this game able to order and disorder society in the way in which it does. And I think the answer is a political answer because it has to do with private property and social relations, and why certain individuals, through markets, are invested with the power to determine real economies.

Eszter Berényi: I would like to make a comment. So the neorational perspective from the discussion, derivatives after World War II, this liberal system etc., we can identify a positive and a negative point of view. This anti-system of left populism and right populism is counter-hegemony. So you had Corbyn, and other left populist politicians, that are considered part of the current system, because hegemony builds on the consent of power relations, so that different social forces - like there is a scene where there is a consent between the dominant factors and the subordinates. So that until this consent is broken, there is no counter-hegemony. So I think there is space for revolutionary action and revolutionary left, but this space is not filled yet, because we miss to see as a left the differences like this - the leftist populist kind of Marxist understandings.

Ray Brassier: Yes, I agree, but how would a counter-hegemonic force be constructed? Are the strategies used by people like Corbyn, Sanders, or Mélenchon, a credible model? Or do we need something that challenges actually existing parliamentary democracy? Do you have thoughts on this?

барем организирана работничка класа. Работите беа подобри за левите отколку сега, и видете што се случи. Сега, покрај некои надежни појави, како Корбин, има многу малку индикации на други места во Европа за популација која ја одбива неолибералната оптика или ја поврзува сè поинтензивната криза со неолибералниот капитализам. И тоа е форма на субјективизација. На некој начин, големата идеолошка сила на капитализмот е дека секогаш може да им се обрати на стравовите, параноите и несигурностите на луѓето. И колку полоши стануваат работите, колку повеќе се интензивира кризата, толку повеќе ќе се зголеми барањето за безбедност и заштита. Во тој случај, може лесно да се предвиди, повеќе или помалку долгорочно сценарио во кое ќе имате корпоративни фашистички енклави кои ги бранат правата и привилегиите на своите граѓански клиенти преку масивна сила на воена безбедност. Сметам дека не е доволна еколошка катастрофа за да се поткопа капитализмот. Сметам дека тоа е претерано оптимистично. Луѓето како да мислат дека еколошката катастрофа може конечно да го постигне тоа што не го постигнал организираниот труд, а тоа е, да се доведе на колена капиталот. Мислам дека тоа е само надежно размислување. Мислам, капиталистичката класа ги собрала ресурсите што ѝ требаат за да ја преживее идната еколошка катастрофа. Имаат приватни армии, имаат сè подобри технолошки ресурси за да може да контролираат, манипулираат и, по потреба, уништат каков било вид политичка закана. Сметам, признавањето на ова мора да биде *sine qua non* врз чија основа треба да се разбере што може да се стори.

Катерина Колозова: Субјективноста која би се спротивставила не е веќе работничката класа, се согласувам со тоа.

Eszter Berényi: I do not think these are enough for a counter-hegemony. Sanders is just tending to the needs of the elite of the US, not the right-wing elite but the left-wing elite, but it is still the elite. Because they are all reconstructing the same thing differently. So they are looking at the concept of the hegemony, because hegemony is really organic, and it could be used for change, but still it is the same concept so they do not want to break with it. I do not know if that is possible, because Gramsci identifies counter-hegemony as something coming from somewhere outside. But there is no outside, so then the politics of Corbyn has its outside. But if they had the power they will be outside, so… that is the controversy, and the theory does not face it so maybe there is counter-hegemony, but I do not know if it is as such. And I think this is because so that neoliberalism is applied to crises over crises over crises, so that the system will adapt on crises, so crisis is in fact part of the system and it builds on crises. These are the faults of the system, but it is in, so I do not believe it is unsustainable but rather sustainable.

Davor Löffler: This is about the last comment. So I was thinking what to say about this topic so I am confused because I did not understand whether this is about the replacement of humanity or something else. Because the problem in my view is very trivial. [Recording interruption. - Ed.] It is the Cartesian coordinate system, basically. There is a homogenesis based on where the system grows so to say and reaches a certain stage in the future which can only be defined from universal coordinates of the system, but the system that develops includes homogenesis and cognitive system changes, but these changes are only perceptible through the assumption that there is still a contrast with a general universal framework.

Домагој Михаљевиќ: Во ред, значи, мене ми се чини дека аргументот за парите што го реконструиравте е многу сличен со аргументот на класичните политички економисти од доцниот 19. и раниот 20. век. За нив, имаше заштита на економијата од политиката, и понатаму, на економијата од класната борба. Економијата има свој живот и ја наметнува целата своја двозначност на политиката. Се чини, Малик сака ова да го развие понатаму, не се работи за економијата и капиталот сега, туку за финансиите, фиктивниот капитал кој одеднаш ги прави неизвесни каков било вид политика и класна борба. Ако правилно го разбирам аргументот на Малик, процесот на финансијализација го потчинува организирањето за механизмот на формирањето цени и воспоставува нов политички ред на новата темпоралност. И главните инструменти во воспоставувањето на новата темпоралност се финансиските пазари и дериватите што функционираат како корпоративен институционален механизам. Но нели е овој нов ред, нова моќ на фиктивниот капитал веќе впишана? Веќе споменавте како моќта на финансиите е поврзана со бизнисот на недвижнини и со сферата на политиката, затоа што бизнисот со недвижности не е нешто што се случува самостојно. Мислам, аргументот е: за да има моќ фиктивниот капитал, тоа мора да е на ниво на епистемологија. Прво, мора да направите епистемолошки прекин за да ја концептуализирате моќта на капиталот. Она што недостига во овој аргумент се токму последните 200 страници на *Капиталот* - дека моќта на капиталот е историски процес. Маркс го реконструирал капиталот, кој го воспоставува во првите поглавја на *Капиталот*, потоа гледате како овој капитал главно се развива во историска перспектива. На пример, класната борба во Англија. Апстрактната моќ на капиталот веќе е невозможно да се одврзе од историзација. Можноста за предизвикување на моќта на капиталот секогаш ќе биде присутна.

Ray Brassier: Can you elaborate? What is being distinguished?

Davor Löffler: Yes, so there is the temporal divide, prediction of the future... It does not change anything, basically the metrics of this development, so to say, I think it just asserts the systems between metrics and development and the effects that the systems are producing already makes them into more metrics. So there is nothing new that can be derived from the systems, but predict the future temporality and the system out of Cartesian coordinate system. This would be one criticism. And the other problem is pricing. [Recording interruption. - Ed.] There is no quality. Pricing will be totally confusing on such a basis, meaning from pricing all the human activity... producing the future is also retroactively differentiating the present. So in other words we could also say that derivative complexity is nothing else than the differentiation of the present, in that sense. So we have to shift in relationships. And if you agree that there is this shift of potential differentiation of the potential relationships, you have to ask if the other systems, like politics and so on, if they also need to default this new differentiated complexity. There is this category mistake that is going on - there is financial system, from that system there should be potential influence on another political system and obviously it is not broken down to the impossible, we have to think of the political system on the same level of increased complexity as the cognitive system. There is a parallel of differentiation of all systems simultaneously. Because the relationality of the economic system is not independent or in a vacuum. So the legal and the objective relations around the pricing system, they also have to be differentiated at the same time. You see, it does not make sense to think about there is a revolutionary potential in the one system that could be applied to the other system. I think you have to think about this parallel differentiation of all systems and deal with that simultaneously.

Реј Брасие: Мислам, правилно ги идентификува недостатоците на ова видување, особено историчноста на овие категории и овие механизми. Она за што сосем се согласувам е бидејќи дериватните пазари се социјално вградени, тие претпоставуваат социјална организација која е капиталистка во вистинска марксистичка смисла. Затоа мислам, дистинкцијата што Малик сака да ја направи меѓу финансијализацијата како *априори* и пазарите како *апостериори*, т.е. финансиските пазари како постојни во современиот капитализам, е неубедлива. Се согласувам дека моќта на марксистичкото видување е во откривањето на социјално-историските медијации, како и политичките претпоставки за овие механизми. Единствено не знам - повторно, едноставно не го знам Маркс доволно добро, но мислам, ова е големо прашање за современите марксисти - како што кажавте, „можноста за предизвикување на моќта на капиталот" секогаш ќе биде тука. Каде е револуционерниот агенс? Што е револуционерниот агенс? Прашањето е дали видувањето на Маркс треба само да се смени малку или да се ревидира радикално за да ни помогне да употребиме револуционерна програма.

Домагој Михаљевиќ: Не мислам дека е мртов револуционерниот агенс. Рековте, Корбин, итн. Од една страна, луѓето не се револуционерни, но се води класната борба.

Реј Брасие: Да, се согласувам.

Наташа Неделкова: Дали сметате дека оваа експоненцијална структура или систем што шпекулира со рационалноста на ризикот, дали сметате дека влијаела, или, на симболичко ниво, на пример - луѓе играат игри или религиозни лица, или луѓе кои играат компјутерски игри - дали мислите дека нивното коцкање може исто така да се почувствува кај луѓето и нивните субјективности и нив како поединци

Ray Brassier: The issue is whether there is a logic of differentiation that is common to all these systems. In a way, Malik suggests that this logic of differentiation substantiated in derivatives trading determines every other mode of differentiation. So I take it that you think it is a category mistake to try to derive a logic of differentiation that would be valid across all social system from within a single nested social system. And I agree. The question then will be: is each system governed by a unique mode or dynamic of differentiation? Or is there a mode of differentiation common to them all? Not as a determinate objective state of affairs but as a difference determining the indetermination of the future, since what derivatives inscribe is the allegedly absolute contingency of the future and the difference between one actuality and another.

Davor Löffler: You have the object in that sense - since you take out the qualities - of future predictions, and it does make sense to speak about the future, of generation, of the production of the future, because that is politics - so an interface - an interface to potentially comment on a potential future, and not the future itself, because the future is not subject of a price. But it means what a price connects to, so to say, to produce then. And the effect it causes. So the production of the future and the production of potential futures... and so if I am betting not on the outcome but on the moment I am telling that the potential development might have happened in this moment, so to say - so I am betting on one future and another - so for example investing in the economy and the the company and the profit... I am betting this whole process. [Recording interruption. - Ed.] ... so basically what you have is a miniaturized development of power from which you are, so to say, betting.

ци - како тие шпекулираат во коцкањето? Тоа е исто како игра, но тие се многу внесени во неа, како зависност, дали мислите дека ова би можело да влијае на нивото каде што луѓето се масовно заинтересирани не во организацијата, не во нередите, не во каков било вид организација, туку во игри? Овој трансперсонален револт на поединечно ниво. Се преправаат затоа што не знаат за тоа, но може да го почувствуваат, одеднаш ги интересираат игри; многу од овие луѓе... во какви било игри.

Реј Брасиер: Во основа, мислам, финансиските деривати се игра. Најдобар начин да се разбере шпекулацијата, така ми се чини, е како игра. Игра која ефективно добила таков надмоќен статус во современите капиталистички општества, таков што има моќ да креира и уништува социјални институции. Не мислам дека играњето игри и општеството рефлектираат финансиска шпекулација; повеќе мислам дека финансиската шпекулација е институционализација на игра, но во околности во кои оваа игра има необична социјална моќ. Но бидејќи е игра, таа е сè уште социјално вградена и човечки агенси играат игри. Способноста да се коцка претпоставува способност да се игра игра, да се разбере што е игра. Игрите се јавуваат во секакви различни варијации. Мислам, проблемот со видувањето за кое дискутиравме е што го третира она што всушност е игра, игра која поради чудна низа социјално-историски околности се здобила со безмерна социјална моќ, како манифестација на нешто нелично, нешто независно од општеството и од историјата, како да е игра која самата се игра, таква на која не ѝ требаат веќе човечки играчи. Мислам, претставата за игра која се игра себеси и на која не ѝ требаат човечки играчи, е многу ценета метафизичка претстава. Може да ја најдете наназад во Хераклитовата идеја за *aion* како дете кое игра, креи-

Ray Brassier: Alright, but then how is this different from Malik's claim that the infra-wager operates precisely by abstracting from any cause of determination of the underlying? The wagerer does not care about any of the qualities or properties of the underlying, all that counts is whether or not there will be a loss or a gain. Clearly, you think this is a mistake. I think there is an equivocation in Malik's account when he talks about the indifference of pricing to the value of the underlying because in a way what he says is that whether you are trading in chocolate or charcoal, the empirical characteristics of the underlyings are irrelevant to the way in which the prices are instituted in the contract. But clearly the trader is not indifferent to the quality of the difference between potential loss and gain. So there does seem to be an evaluation; it is just not an evaluation of any determinate quality or characteristic of the underlying. It is an evaluation of the prices' range, their degree of fluctuation. Clearly this is not indifference. So it is inaccurate to say there is a complete abstraction from or indifference to the value of the qualities of the underlying. What occurs is a transplantation or conversion of a quality at the empirical level into a quality at this higher meta level. In other words, I think the infrawagerer is still interested in trade insofar as it involves a price difference, but s/he is just not interested in what anyone in trading is interested in at the level of the assets being priced. But thanks, that was a very helpful redescription.

Dušan Grlja: This is just an observation. The initial question for me is how then the financial crisis is possible if you are faced with a system that works on its own and is quite removed from or indifferent to the actual outcomes of a company gaining or losing profit. So my problem is could it be just a pure speculation, won not there be some kind of material substrate or something like that in the process. I think that we tend to be Eurocentric in assessing what is happening

ра и уништува светови. Така што, да, мислам дека е игра. Прашањето е како може оваа игра да прави ред и неред во општеството на начин на кој тоа го прави. И мислам, одговорот е политички, затоа што се работи за приватна сопственост и социјални релации, и зошто некои поединци, преку пазарите, ја имаат моќта да одредуваат вистински економии.

Естер Беренји: Би сакала да коментирам. Така, неорационалната перспектива од дискусијата, дериватите по Втората светска војна, овој либерален систем, итн., можеме да идентификуваме позитивно и негативно гледиште. Овој антисистем на левиот популизам и десниот популизам како контра-хегемонија. Така, го имавте Корбин, и други лево-популистички политичари, што се сметаат дел од моменталниот систем, затоа што хегемонијата се гради со согласноста на односите на моќ, така што различни општествени сили - како да има сцена каде што има согласност меѓу доминантните фактори и подредените. Така што додека не се раскине согласноста, нема контра-хегемонија. Така, мислам дека има место за револуционерна акција и за револуционерна левица, но овој простор сè уште не е пополнет, затоа што не успеваме да ги видиме како леви ваквите разлики - левичарско-популистичкиот вид на марксистички сфаќања.

Рej Брасие: Да, се согласувам, но како би била конструирана една контра-хегемонична сила? Дали стратегиите што ги користат луѓе како Корбин, Сандерс или Меланшон, се веројатен модел? Или ни треба нешто што всушност ја предизвикува постојната парламентарна демократија? Што мислите за ова?

Естер Беренји: Не сметам дека тие се доволни за контра-хегемонија. Сандерс само се грижи за потребите на елитата на САД, не за десничарката елита, between capital and labor. It is one situation in Europe and USA and another in China and India. So maybe this kind of financial organization and autonomization of financial capital could be explained by historical material processes of the world capitalist economy. It is just that we do not have classical working class in Europe because there is a working class in China or India. And you have to have some commodities to realize the value, to realize the profit. I do not think it is possible to have such an abstract system.

Ray Brassier: Yes, you are quite right to point out that the industrial working class has not so much been dissolved as relocated from Europe and North America to India and China. Perhaps as you suggest this is the historical material condition that makes possible the predominance of financialization in the West. The fact that in India, China and elsewhere the classical condition of proletarian exploitation persists suggests that the accounts we have been discussing tend to focus on relatively unrepresentative local conditions predominating in Europe and North America. I wish I knew more. I am not in a position to say anything very informed about this. It does seem implausible to maintain that finance has supplanted labor when in China you still have billions of proletarians in classic factory-like working conditions. The question is whether the tail is wagging the dog: Which stage of the global capitalist system has the greatest determining power, which should be taken as representative of the whole? This is a question I am not currently equipped to answer, but I think it is a very good one.

Transcribed
by Stanimir Panayotov

туку за левичарската, но сепак, елита е. Затоа што сите тие го реконструираат истото на различен начин. Така, гледаме концепт на хегемонија, затоа што хегемонијата е навистина органска и може да се користи за промена, но сепак, тоа е истиот концепт, така што не сакаат да го прекинат. Не знам дали е тоа можно затоа што Грамши ја идентификува контрахегемонијата како нешто што произлегува од некаде надвор. Но нема надворешност, но политиката на Корбин има своја надворешност. Но да ја имаат моќта, ќе беа надвор, така... тоа е контроверзијата и теоријата не се соочува со неа, па можеби има контра-хегемонија, но не знам дали е таква. Мислам дека тоа е така за да се применува неолиберализам на криза, па на друга и на друга, за системот да се навикне на криза, па кризата е всушност дел од системот и се заснова на кризи. Ова се грешките на системот, но внатре е, па не мислам дека е неодржлив, туку одржлив.

Давор Љофлер: Ова е за последниот коментар. Размислував што да кажам на темава, но збунет сум бидејќи не разбрав дали се работи за замена на човештвото или за нешто друго. Затоа што, проблемот, според мене, е многу тривијален. [Прекин во снимањето - забелешка на уредникот.] Главно, се работи за Декартовиот координатен систем. Има основано хомогенеза, каде што системот расте, така да речеме, и достигнува одредена фаза во иднината која може да се дефинира само од универзалните координати на системот, но системот што се развива вклучува хомогенеза и промени во когнитивниот систем, но овие промени се гледаат само преку претпоставката дека сè уште има контраст со генерална универзална рамка.

Реј Брасие: Може да елаборирате? Што е тоа што се разликува?

Давор Љофлер: Да. Има темпорална разлика, предвидување на иднината... Не менува ништо, главно метриката на овој развој, така да речеме. Мислам, само ги поставува системите меѓу метриката и развојот и ефектите што системите ги произведуваат, веќе ги претвораат во уште повеќе метрика. Така што, нема ништо ново што би можело да се извлече од системите, туку да се предвиди иднината темпоралност и системот надвор од Декартовиот координатен систем. Ова би била една критика. Другиот проблем е формирањето цени. [Прекин во снимањето - забелешка на уредникот.] Нема квалитет. Формирањето цени би било целосно збунувачко на таква основа, што значи, од формирањето цени, сета човечка активност... што ја произведува иднината исто така ретроактивно ја диференцира сегашноста. Со други зборови, би можеле да кажеме и дека дериватната комплексност не е ништо друго освен диференцијација на сегашноста, во таа смисла. Мора да ги менуваме односите. И ако се согласувате дека има промена на потенцијална диференцијација на потенцијалните односи, мора да прашате дали другите системи, како политиката и сл., дали и тие мора да ја стандардизираат оваа нова диференцирана комплексност. Има грешка во категориите - има финансиски систем, од тој систем би требало да има потенцијално влијание врз друг политички систем и очигледно, не е сведено на невозможно, мора да мислиме за политичкиот систем на исто ниво на зголемена комплексност како и за когнитивниот систем. Има паралела на диференцијацијата на сите системи симултано. Затоа што релационизмот на економскиот систем не е независен или во вакуум. Така, правните и објективните односи околу системот на формирање цени, и тие мора да се диференцираат во исто време. Гледате, нема смисла да се мисли дека има револуционерен потенцијал во единствениот систем што може да се примени во другиот систем?

Мислам, треба да помислите на оваа паралелна диференцијација на сите системи и да се справите со тоа симултано.

Реј Брасие: Проблемот е дали има логика на диференцијација што е заедничка за сите овие системи. На некој начин, Малик предлага дека оваа логика на диференцијација потврдена во тргувањето на дериватите, го детерминира секој друг модел на диференцијација. Така, претпоставувам дека мислите дека е категоричка грешка да се обидете да извлечете логика во диференцијацијата што би важела во целиот социјален систем од рамките на еден вграден социјален систем. И се согласувам. Тогаш, прашањето би било: дали секој систем е воден од уникатен облик или динамика на диференцијација? Или има облик на диференцијација заеднички за сите нив? Не како детерминирана објективна состојба на нештата, туку како разлика кога ја детерминира недетерминираноста на иднината, бидејќи тоа што го подразбираат дериватите е наводната апсолутна непредвидливост на иднината и разликата меѓу една стварност и друга.

Давор Љофлер: Го имате објектот во таа смисла - штом ги вадите квалитетите - на идните предвидувања, и има смисла да се зборува за иднината, за генерирање, за произведување на иднината, затоа што тоа е политика - така што интерфејс - интерфејс за потенцијално да се коментира за потенцијална иднина, но не за самата иднина, затоа што иднината не е предмет на цена. Но тоа значи, она со што се поврзува цената, така да кажеме, за да продуцира; и ефектот кој го предизвикува. Така, производството на иднината и производството на потенцијалните иднини... и така, ако јас се обложувам не на исходот, туку на моментот, велам дека потенцијалниот развој можеби се случил во овој мо-

мент, така да речеме - така, се обложувам на една иднина и на друга - на пример инвестирањето во економијата и фирмата и профитот... се обложувам во целиот процес. [Прекин во снимањето - забелешка на уредникот.] ... главно, имате минијатуризиран развој на моќ од која, така да речеме, се обложувате.

Реј Брасие: Добро, но како е тоа различно од тврдењето на Малик дека инфраоблогот функционира токму преку апстрахирање од каква било причина за детерминација на основното? На обложувачот не му е грижа за ниеден од квалитетите или својствата на основното, важно е само дали ќе има добивка или загуба. Јасно, сметате дека ова е грешка. Мислам, има двосмисленост во видувањето на Малик кога тој зборува за индиферентноста на формирањето цена во однос на вредноста на основното, затоа што, на некој начин, она што тој го вели е дека дали тргувате со чоколадо или јаглен, емпириските карактеристики на основното се ирелевантни во однос на начинот на кој се воспоставуваат цените во договорот. Но јасно, трговецот не е индиферентен во однос на квалитетот на разликата меѓу потенцијалната загуба и добивка. Така што, се чини, има процена; само што не е процена на некој детерминантен квалитет или карактеристика на основното. Се работи за процена на опсегот на цените, нивниот степен на флуктуација. Јасно е дека ова не е индиферентност. Така, неправилно е да се каже дека има целосна апстракција од или индиферентност во однос на вредноста на квалитетите на основното. Се случува трансплантација или конверзија на квалитет на емпириско ниво, во квалитет на повисоко метаниво. Со други зборови, мислам дека инфраобложувачот е сè уште заинтересиран за тргување, се додека е вклучена разлика во цените, но едноставно не е заинтересиран за она за што се заинтересирани сите во тргувањето на ниво на формирање цени на средства. Но благодарам, тоа беше многу корисен повторен опис.

Душан Грлја: Ова е само согледување. Првичното прашање за мене е како тогаш е можна финансиската криза ако сте соочени со систем кој функционира сам и е сосем поместен или индиферентен во однос на страните исходи на фирма која остварува или губи профит. Мојот проблем е, дали може да биде само чиста шпекулација, не би имало ли некаков материјален супстрат или нешто такво во процесот. Сметам, имаме тенденција да бидеме еврocентристи во проценувањето што се случува меѓу капиталот и трудот. Една е ситуацијата во Европа и во САД, а друга во Кина и во Индија. Така, можеби овој вид финансиска организација и автономизација на финансискиот капитал би можеле да се објаснат со историски материјални процеси на светската капиталистичка економија. Едноставно, ние во Европа немаме класична работничка класа затоа што има работничка класа во Кина или Индија. Мора да имате производи за да се реализира вредноста, да се реализира профитот. Не верувам дека е можно да се има таков апстрактен систем.

Реј Брасие: Да, сосем имате право кога истакнувате дека индустриската работничка класа не е уништена, туку релоцирана од Европа и Северна Америка, во Индија и во Кина. Можеби, како што предлагате, ова е историскиот материјален услов кој ја прави можна предоминантноста на финансијализацијата на Западот. Фактот што во Индија, Кина и на други места, класичната состојба со пролетерска експлоатација продолжува, кажува дека видувањата за кои зборувавме имаат тенденција да се фокусираат на релативно нерепрезентативни локални услови кои претежно доминираат во Европа и Северна Америка. Би сакал да знаев повеќе. Не сум во можност да кажам нешто многу корисно за ова. Се чини неубедливо да се тврди дека финансиите го преместиле трудот кога во Кина сè уште имате неколку милијарди про-

летери во класични работни услови слични на тие во фабриките. Прашањето е дали опашот го мавта кучето: Која фаза на глобалниот капиталистички систем има најголема детерминирачка моќ, која треба да се земе како репрезентативна за целината? Ова е прашање кое моментално не можам да го одговорам, но мислам дека е многу добро.

Превод од англиски:
Родна Русковска

Journal for Politics, Gender and Culture / Vol. 14, No. 1 / 2017

Eszter Szedlacsek

Eurocrisis: The European Integration as a Neoliberal Project

Bionote

Eszter Szedlacsek holds a degree in International Relations, and she is currently an intern in the European Parliament. She is a member of the College for Advanced Studies in Social Theory, participated in the National Conference of Scientific Students' Associations, and has worked at the Institute for Political Science at the Hungarian Academy of Sciences. Her main topics are Europeanization and critical social theories.

Introduction

The current crisis of the EU can be analysed through a variety of different theories from International Relations (IR), from sociological and policy-centred point of views. Mainstream currents, such as (neo-) constructivism, intergovernmental and supranationalist theories played a significant role in the flow of European integration, mainly with institutionalization and state-centrism in their focus. In my essay I will argue that these theories do not provide sufficient answers to the present-day crisis of the EU, but rather that embracing critical perspectives in the image of neo-Gramscian theories can provide a proper basis for analysis. Using historical materialist grounds, I will claim that European integration is a neoliberal project based on the support of a transnational capital and class, establishing a historic bloc and hegemony, integrating the EU into the world order led by the US. Understanding the EU as a project in this way enables us to examine the current crisis as a crisis of the European neoliberal project, rather than a crisis stemming from political and democratic grounds.

What Are the Mainstream Theories behind European Integration?

The idea of a "new Europe," or in other words, the basis for the organization that we know as the European Union, was not a brand new concept after the war. This idea originated from the period between the two World Wars and became firm during the Second World War. Nonetheless, when Altiero Spinelli, Jean Monnet, David Mitrany, Richard Kalergi or Winston Churchill were thinking of a new alliance leading to peace throughout the European continent, they were not at all thinking of the same concept. Although the mainstream theories behind European integration included a variety of directions, they do not take into account the relations of power or social forces, which the neo-Gramscian perspectives are trying to provide an answer for.

The cornerstones of the EU laid in the post-World War situation, which reflected the socio-economic background and ideological-political crisis after the Second World War, but the ideas behind the continental alliance led back to the period prior to the Second World War. The deepening ties within the European Union responded to the emerging Pax Americana and the new world order, as the economic rebirth of Europe was possible based on the Marshall Plan. Although the European economy revitalized due to American help, the European Union did not develop from a fully federalist union, but on functionalist-federalist grounds. During the Second World War, federalist views started to emerge, contrasted to the Nazi ideology led by Altiero Spinelli. According to Spinelli's ideas, the main goal of an alliance would be the federalist restructuring of Europe

that would leave nations' sovereignty behind and build a proper institutional background, in order to avoid further conflict. In contrast to this, Jean Monnet's plans sounded differently: he saw Europe's future in deepening the economic ties between states. The materialized product of Monnet's ideas, the Treaty of the European Coal and Steel Community, was ground breaking in its nature: it was the first Treaty that required abandoning a part of the national sovereignty from the participating states.[1]

The second period of the European integration in the 1960s was characterised by the ongoing neo-functionalist (supranationalist) and intergovernmental debate. According to neo-functionalist theories, integration is continuously formed by advocacy of actors and groups in society, and throughout this process actors are enabled to enforce their interest in a more efficient and pragmatic way. While neo-functionalism considered integration as a somewhat automatic progress, intergovernmental theorists rejected this view. The integration process is a materialization of the interests of a sovereign state in a certain specific position, not by far considered automatic by intergovernmental views. Debates led by Spinelli and Delors resulted in signing the Single European Act and the Maastricht Treaty, which were blossoms of compromises between the intergovernmental and federalist theorists.[2]

Introducing the Neo-Gramscian Perspective

While mainstream theories mostly deal with institutionalization, the form of the integration process, rather than the content of it, critical theories pay more attention to the social content of integration, understanding the socio-economic forces behind it. Neo-Gramscianism embraces the emphasis on the relation of social forces, the decisive role of ideologies, and abandons state centrism so typical of IR theories. The neo-Gramscian historical materialist approach, although declining economism in any sense, takes the sphere of production as a basis. Contrasted to the Marxian sense of the relations of production, Gramsci includes a wide concept of production and reproduction – knowledge, institution and cultural-social relations as well.

> Production [. . .] is to be understood in the broadest sense. It is not confined to the production of physical goods used or consumed. It covers the production and reproduction of knowledge and of the social relations, morals and institutions that are prerequisites to the production of physical goods.[3]

As the ideas and role of the intellectual gain more presence than in other theories, ideologies become spheres through which world order and conflicts become associated, in which groups understand and acknowledge their position. Ideas and intellectuals are differentiated between "traditional" and "organic" in social order. Organic ideas organize the recognition of struggle and position throughout social forces, while organic intellectuals are representing a fraction of social forces. Ideas by organic intellectuals provide

1 Simon Bulmer and Jonathan Joseph, "European Integration in Crisis? Of Supranational Integration, Hegemonic Projects and Domestic Politics," *European Journal of International Relations*, Vol. 22, No. 4 (2015), 725-48.

2 Frank Schimmelfennig and Ulrich Sedelmeier (Eds.), *The Politics of European Union Enlargement: Theoretical Approaches* (London and New York: Routledge, 2009).

3 Andreas Bieler and Adam David Morton, "A Critical Theory Route to Hegemony, World Order and Historical Change: Neo-Gramscian Perspectives in International Relations," *Capital and Class*, Vol. 28, No. 1 (2004), 85-113.

linkage between ideologies and relations of capitalist production, offering a scene for struggle of social forces and fractions, where intellectuals can transcend the interests of the fraction they represent. In Gramscian thinking, the concept of consent plays a significant role, so historic blocs are created when dominant social forces and fractions establish their position over subordinate social forces.[4]

Dialectical relations of forces are used to examine the relationship between production and power. Figure 1 shows how *social relations of production* give rise to social forces that contribute to *forms of state* as a basis of power in the complexity of civil and state society, constituting and shaping *world orders*.

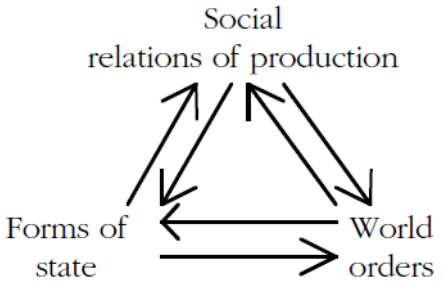

Figure 1. Dialectical relations of forces[5]

Neo-Gramscian theorists identify three more elements of hegemony situated under the aspects mentioned before. Thus, *ideas* refer to intersubjective meanings and images, and *material capabilities* to access resources, which contribute to the creation of *institutions*.

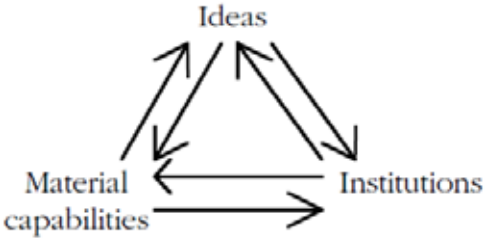

Figure 2. Dialectical moment of hegemony[6]

Our definition of hegemony is crucial in the understanding of the hegemony of transnational class and neoliberal capital. IR theory offers a variety of concepts of hegemony: (1) hegemony as international domination, (2) hegemony as state hegemony, (3) hegemony as consensual domination or ideological hegemony, (4) hegemony as the exercise of leadership within historic blocs within a particular world order.[7] According to Cox, hegemony is "based on a coherent conjunction or fit between a configuration of material power, the prevalent collective image of world order (including certain norms) and a set of institutions which administer the order with a certain semblance of universality."[8] I will use this notion of hegemony in my analysis of neoliberal hegemony, with the transnational capital and class establishing its position in the historic bloc.

4 Stephen Gill (Ed.), *Gramsci, Historical Materialism and International Relations* (Cambridge: Cambridge University Press, 1993).

5 Adam David Morton, "Social Forces in the Struggle over Hegemony: Neo-Gramscian Perspectives in International Political Economy," *Rethinking Marxism: A Journal of Economics, Culture and Society*, Vol. 15, No. 2 (2003), 155.

6 Ibid., 156.

7 William I. Robinson, "Gramsci and Globalisation: From Nation-State to Transnational Hegemony," *Critical Review of International Social and Political Philosophy*, Vol. 8, No. 4 (2005), 559-74.

8 Robert W. Cox, "Social Forces, States, and World Orders: Beyond International Relations Theory," *Millennium: Journal of International Studies*, Vol. 10, No. 2 (1981), 126-55.

The Eastward Expansion as "Passive Revolution"

In 2004, Cyprus, the Czech Republic, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Poland, Malta, Slovakia, and Slovenia joined the European Union as part of the EU expansion. Since then, other parts have joined, firstly Romania and Bulgaria (2007), secondly Croatia (2013). The European integration process, after a failure in deepening ties with the already participating countries, started the politics of expansion when it saw the vacuum the Soviet-communist regimes left behind in Eastern Europe. The mainstream thinking about integration of Eastern European countries involves succession of democratic values, establishing open and free market economy and politics of development in this area. According to these theories, integration was meant to balance and equalize differences between member states' political and economic status. Instead of analysing the Eastward expansion in these terms, I will embrace the Gramscian term "passive revolution" to examine how Eastern European countries were affected by the expansion.

Gramsci identifies "passive revolution" as a project in which a new (transnational) bourgeois class is created in power structures, in which no bourgeois class or hegemony existed before. It usually includes rapid restructuring of power relations by external forces, excluding mass participation. The two fundamental principles regarding "war of movement," which Gramsci associates with passive revolution, are the following:

> (1) No social formation disappears as long as the productive forces that have developed within it still find room for further forward movement.
>
> (2) A society does not set tasks for itself if the necessary conditions for their resolution have not already been incubated, etc.[9]

According to Gramsci, the Marshall Plan and Americanism in Europe after the Second World War can be identified as passive revolution: introduction of capitalist production and expansion of American dominance and a new bourgeois class in the subordinated Europe. Neo-Gramscian theorists argue that European Union's Eastward expansion is another example of passive revolution, and the PHARE Program offered to Poland and Hungary after the period of existing socialism is directly comparable to the Marshall Plan in the post-World War period.[10]

The EU and Expansion as a Neoliberal Project

The "open market economy" and conditionality of Europe from the US began after the World War II, when the idea of Europe started to gain more ground. Conditionality, used by the US in the form of providing aid (the Marshall Plan) for Europe only in case Europe follows its "open market economy" policy, was created with a positive reward system. While this was the first generation of international conditionality, the second generation came in the 1970s. During these years, a new orthodoxy started to emerge, called the Chicago School, that was almost immediately embraced by the IMF and world leader organizations. Neoliberal aspects of market liberalization, austerity politics and financial administrative reform were all part of the macroeconomic reorganization in the 1970s. Although not a trigger, the paradigm shift of Western countries

9 Alan W. Cafruny and Magnus Ryner (Eds.), *A Ruined Fortress? Neoliberal Hegemony and Transformation in Europe* (Lanham, MD: Rowman and Littlefield, 2003), 56.

10 Ibid., 47-70.

came with the fall of communism in Eastern Europe, which led to the idea of a correlation between democracy and economic development. After 1990, the EU aid massively concentrated on Eastern European countries, the aid being an external shock to the countries' emerging new economies. It's devastating effect focusing on not political, but material and economic means reflects the way the European Union's interests lay in the "new" areas.[11] Aid and conditionality was well documented by European agreements with Eastern European countries, the Copenhagen Criteria and the Treaty of the European Union. Although the term conditionality is widely debated, it is mostly agreed on by literature that conditionality "is not an aim but an instrument by which other objectives are pursued."[12] This suggests that conditionality mainly operates in asymmetric power relations, with the dominant over the subordinate actor. Following Gramsci's definition of "passive revolution," injecting Eastern European countries with European aid and therefore engendering conditionality can be analysed as restructuring of social power relations, in an aspect of the sphere of production.[13] Therefore, the EU can be analysed as a neoliberal hegemonic project, in which newly emerging Eastern European democracies became dependent on Western European and transnational elite classes. These power relations contributed to uneven development and ever-widening inequalities in Eastern European countries, as an inevitable cost to the European integration project – the neoliberal vision of economic success and free market economy has a price to pay in (semi-)peripheral countries. Thus, the EU now is even more widely committed to the neoliberal vision, the free market economy and development of central areas, while dismissing redistribution across member states. Loss of boundaries so often claimed to be a key feature in neoliberal hegemony is anything but true in Eastern Europe. Boundaries between East and West, "core" and "periphery," seem to even strengthen, not loosen in relation with the neoliberal project of the EU in post-Soviet countries.[14] The image of a multi-speed Europe is starting to replace the concept of a single Europe that was most probably the image the Founding Fathers had in mind.

Another aspect of passive revolution is the creation of a new bourgeois class: it is often said that "the revolutions in Eastern Europe, as often stated, were bourgeois revolutions without a bourgeoisie. Instead of powerful economic groups, it was intellectuals and elites within the state who became responsible for the neoliberal reforms."[15] Later, this national elite was replaced by transnational classes as a result of the restructuring of domestic social relations. It was the ERT (The European Round Table of Industrialists) that played a crucial part in European integration in the 1990s. The papers and speeches of the President of the Commission, Jacques Delors, almost in all aspects reflected the papers by ERT

11 Bastiaan van Apeldoorn, *Transnational Capitalism and the Struggle over European Integration* (London and New York: Routledge, 2002).

12 Olav Stokke, "Aid and Political Conditionality: Core Issues and State of the Art," in *Aid and Political Conditionality*, ed. by Olav Stokke (London: Frank Cass, 1995), 2.

13 James Hughes, Gwendolyn Sasse and Claire Gordon, "The Logic of Enlargement Conditionality and Europeanization," in *Europeanization and Regionalization in the EU's Enlargement to Central and Eastern Europe. The Myth of Conditionality*, ed. by James Hughes, Gwendolyn Sasse and Claire Gordon (London: Palgrave, 2005).

14 Andreas Bieler, "The Struggle Over EU Enlargement: A Historical Materialist Analysis of European Integration," *Journal of European Public Policy*, Vol. 9, No. 4 (2002), 575-98.

15 Dorothee Bohle, "Neoliberal Hegemony, Transnational Capital and the Terms of the EU's Eastward Expansion," *Capital and Class*, Vol. 30, No. 1 (2006), 57-86.

previously. Eventually, in the Treaty of Maastricht, two major theoretical views on integration were combined: neo-mercantilist and social democratic projects, resulting in the so-called "embedded neoliberalism."[16] The ERT, instead of being a union or a very strong group, brings together the organic intellectuals and provides them with a platform which enables to further create a hegemonic project and transcend their interests.[17] Embedded neoliberalism could become the leading economic project bringing with it all the political ideas as well due to the great help and interests conceived by transnational capital. According to Otto Holman,

> It is foreign capital - and the quasi-state structures and cadres at the supranational level organically related to it - which plays an essential role in the process of *transnational* class formation in CEE. The ownership and control of economically-relevant assets, and the income generating nature of it, are increasingly transnational phenomena, while the growing inequality in the distribution of these assets is defended - that is, presented as the "general interest" - by the "new power elites."[18]

With transnational capital as the cornerstone of embedded neoliberal hegemony, class struggle between national capital and national labor is strengthened, inequalities are growing, and unequal development depending on localization (countryside – city) are firmed due to continuing urbanization and gentrification.[19] In the historic bloc, transnational capital not only engenders struggle at the national level, but also between national capital and labor and transnational capital and labor. This contributes to the affirmation of the core-periphery relations and the dominant-subordinated positions in the Gramscian historic bloc of neoliberal hegemony. The new idea of a multi-speed Europe, instead of distribution in the single Europe, is a reinforcement of these relations.[20]

What Are the Consequences?

In the neoliberal expansionist project of the EU, supported highly by the transnational elite, extending the market lead by transnational class was a high priority in opposition of national and international labor. Nonetheless, the current crisis of the neoliberal hegemony and historic bloc and its leading class and capital, is coming from the inequalities created by the historic bloc itself. The false idea that economic liberation is strongly interrelated to democratization and democratic legitimacy caused the unequal development of the core and periphery, and thus, the passive consent of people is starting to disappear. The eurocrisis originating in the differences in economic status of several states compared to those at the centre, is causing a social economic crisis, too, that leads to Euroscepticism and loss of democratic legitimacy of the EU. The political and democratic crisis of the EU is

16 Dorothee Bohle and Béla Greskovits, "Neoliberalism, Embedded Neoliberalism and Neocorporatism: Towards Transnational Capitalism in Central-Eastern Europe," *West European Politics*, Vol. 30, No. 3 (2007), 443-66.

17 Andreas Bieler, "Class Struggle over the EU Model of Capitalism: Neo-Gramscian Perspectives and the Analysis of European Integration," *Critical Review of International Social and Political Philosophy*, Vol. 8, No. 4 (2005), 513-26.

18 Bohle, "Neoliberal Hegemony."

19 John Agnew, "How Many Europes? The European Union, Eastward Enlargement and Uneven Development," *European Urban and Regional Studies*, Vol. 8, No. 1 (2001), 29-38.

20 Andreas Bieler and Adam David Morton, *Social Forces in the Making of the New Europe: The Restructuring of European Social Relations in the Global Political Economy* (London: Palgrave, 2001).

stemming from its core structure in creating a historic bloc with all its components. As identified in Gramscian theory explained before, ideas, material capabilities and institutions play crucial role in establishing the main components of hegemony and historic bloc.[21]

21 Bastiaan van Apeldoorn, "The Eurocrisis and the Crisis of Neoliberal Europe: Dilemmas For Europe's Transnational Corporate Elite," *Corporate Europe Observatory*, April 23, 2012, www.corporateeurope.org/eu-crisis/2012/04/eurocrisis-and-crisis-neoliberal-europe-dilemmas-europe-transnational-corporate.

Bozhin
Traykov

Crisis, Neoliberalization and the Search for New Historic Bloc

Bionote

Bozhin Traykov is a PhD Candidate in Sociology at the University of Alberta, Canada. His main research interest is the interrelation between forms of neoliberalism and forms of nationalism in post-socialist Bulgaria. He is also part of the editorial board of *dVERSIA*, a magazine for critical left analysis in Bulgaria.

In order to get a better understanding of the crisis of neoliberalism post-2007/2008, I use the theoretical work of Giovanni Arrighi,[1] as well as Neil Brenner, Jamie Peck and Nik Theodore's concept of neoliberalization.[2] While acknowledging the different contexts and time periods in which they have developed and the development of current European populism at an earlier stage in comparison to the one in North America, I argue that the rise of populism both in the USA and in the EU should be analyzed in the context of the unsuccessful attempts to manage the crisis of global capitalism, characterized by continuation of neoliberal austerity policies.[3] The current resistance to neoliberalism comes not only from the left, but also from the right, where the voices of what Stuart Hall defines as authoritarian populism become stronger.[4]

1. Cycles of Accumulation of Global Capitalism

Giovanni Arrighi coins the term *systemic cycles of accumulation* (SCA). Arrighi draws on historian Fernand Braudel for whom the developed stages of the capitalist economy are marked by a switch from trade in commodities to trade in money.[5] Arrighi traces a historical pattern across 600 years of capitalist development. Each cycle is characterized by an increase in scope and intensity of accumulation and shorter duration and consists of phases. In the first phase a period of material expansion is followed by a period of market stagnation. This stagnation signals the second phase characterized by a transition from accumulation of material capital to accumulation of financial capital. Arrighi explains this recurrent pattern according to the circulation of money and commodities in the following way:

> The central aspect of this pattern is the alteration of epochs of material expansion... with phases of financial expansion... In the phases of material

1 Giovanni Arrighi, *The Long Twentieth Century: Money, Power and The Origin of Our Times* (London and New York: Verso, 1994); Giovanni Arrighi, "Hegemony Unravelling - 1," *New Left Review*, No. 32 (April, 2005), 23-80; Giovanni Arrighi, "Hegemony Unravelling - 2," *New Left Review*, No. 33 (June 2005), 83-114.

2 Neil Brenner, Jamie Peck and Nik Theodore, "After Neoliberalization?," *Globalizations*, Vol. 7, No. 3 (September 2010), 327-45; Neil Brenner, Jamie Peck, and Nik Theodore, "Variegated Neoliberalization: Geographies, Modalities, Pathways," *Global Networks*, Vol. 10, No. 2 (April 2010), 182-222.

3 Brenner, Peck and Theodore, "After Neoliberalization?."

4 Stuart Hall, "Popular-Democratic vs Authoritarian Populism. Two Ways of Taking Democracy Seriously," in *Marxism and Democracy*, ed. by Alan Hunt (London: Lawrence and Wishart, 1980), 157-85.

5 Arrighi, *The Long Twentieth Century*, 109.

> expansion, money capital (M) sets in motion an increasing mass of commodities (C), including commoditized power and gifts of nature; and in phases of financial expansion, an expanded mass of money capital (M') sets itself free from its commodity form, and accumulation proceeds through financial deals... Taken together the two epochs constitute ... *systemic cycle of accumulation*.[6]

As William Robinson points out, there are two important aspects of Arrighi's world system analysis.[7] First, the fundamental importance of finance - financial capital for Arrighi is not only a twentieth century stage of world capitalism but a recurring cyclical process, dating back at least to the Italian city states. Second, Arrighi's analysis emphasizes the importance of class reconfiguration among the elite. The initial hegemonic stage, characterized by increased material production and the rule of the producing class gives way to the stage of financial accumulation and the rise of the financial class; the crisis occurs with the rise of the financial class, because it produces nothing but debt. Debt production is concentrated in various supranational institutions such as IMF, World Bank, ECB, etc.

Brenner, Peck and Theodores' thesis of the current state of global capitalism defines neoliberalization as a path-dependent regulatory system aiming at accelerating marketization and commodification in all realms of social life.[8] Neoliberalization processes have heterogeneous forms, depending on regional context, yet neoliberalization has a consistent operational logic. The authors propose to analyse neoliberaization as a syndrome of processes and activities rather than as a unified phenomenon.[9] While after the 2008-2009 global financial crisis neoliberalism has been weakened as an ideological project, its specific regulatory policies are still quite strong. Brenner et al. emphasize that each crisis generates a new set of neoliberal regulatory policies. Therefore, neoliberalizarion is an on-going process, even if the ideology of neoliberalism is morally bankrupt.

The post-2008 stage of late capitalism brings about the emergence of various forms of populism on the right and on the left. Antonio Gramsci's[10] concept of historic bloc is showing the possibility to think of formation of unlikely alliances with contradictory ideologies. It allows us to think of class as a process, instead of social group. Groups of people with different interests unite around a particular cause that might not be manifested as a class issue. Historic blocs are not necessarily based on class projects, but they are, to use Althusser's term, overdetermined by class position. And such blocs are not always stable, but for Gramsci the contradictions among the various forces can be overcome by articulating a language of the movement. So, at the core of the concept is that historic blocs require leadership that can articulate what Gramsci calls new kinds of *common sense*, one that is derived from the experience of the subaltern classes and the knowledge of intellectuals, in a dialogical process.[11]

6 Arrighi, "Hegemony Unravelling - 2," 85.

7 William Robinson "Giovanni Arrighi: Systemic Cycles of Accumulation, Hegemonic Transitions, and the Rise of China," *New Political Economy*, Vol. 16, No. 2 (Nov 2011), 1-14.

8 Brenner, Peck and Theodore, "After Neoliberalization?."

9 Ibid., 330.

10 Antonio Gramsci, *Selections from the Prison Notebooks of Antonio Gramsci*, ed. by Quintin Hoare and Geoffrey Noel-Smith (New York: International Publishers, 1971).

11 Kate Crehan, *Gramsci's Common Sense: Inequality and Its Narratives* (Durham, NC: Duke University Press, 2016), xii.

2. War of Position and the Importance of Language

The problem of intellectual leadership is also a problem of language - leadership requires addressing those that are powerless with a language that speaks to them. Finding a language that speaks to the subaltern classes is key to the ongoing war of position - the element of class struggle to gain influence in society, especially in times of crisis. The language of the left - the legacy of the epos of oppressed and oppressive classes that Stuart Hall[12] thought was necessary to return is now taken from the opposite side. Yet, we can argue that the Occupy movement brought back this epos.[13] Occupy put responsibility in the system of capitalism: it is broken because of its own deeds, not some external other. While on the opposite front the Tea Party found enemies of the system to explain free loaders, immigrants, etc. Therefore, I argue that while the Tea Party masked class conflict, Occupy's language indirectly brought class as a process to the front. The slogan "We are the 99%" is inclusive of all those that suffer from the various forms of inequality of capitalism.

What Gramsci calls organic intellectuals are people in position of intellectual leadership that are organically linked to their social class - they come from their class and know its culture, that is why they should be speaking the language that is understandable, a coherent language that speaks to the oppressed. Bernie Sanders, with his blue-color working class roots, spoke such a language that was easy to understand for those for whom the free market narrative was not common sense. Sanders' project of democratic socialism, as he calls it, appealed to *millennials* from Occupy but also to the old school left of the 1960s and 1970s that took part in the anti-war movement and became radicalized, and the blue color union workers. Those groups recognized him as their candidate. Sanders articulated the language of Occupy and created a political program out of the slogan 99%. The 99% are in essence everyone that suffers under debt-producing finance capitalism.

After Sanders' defeat Trump's authoritarian populism won. Key to the Tea Party narrative is the antagonism based on makers and takers (with racial connotations) that Trump articulated in his campaign. In the context of the financial crisis the Tea Party mobilized a populist project based on anger for the poor, coming out of the paranoia of the road to serfdom, one of its paranoid elements was the belief that Obama is a socialist aiming to destroy the American way of life.[14]

Trump used key elements of Tea Party antagonistic language garnished with outright racism and forms of othering based on the us vs them rhetoric. Trump brought the toxic element in the language of antagonism, antagonism that mobilizes moral panics with a plea for traditionalism, vaguely defined as the American way, thus the disdain for liberal political correctness that privileges groups, which in the eyes of the right are aberrant. Trump's dismissal of political correctness, also appealed to the Christian fundamentalists cry for distortion of traditional ways of life, with their claims that schools are breeding ground for aberrant behaviour, aiming to destroy traditional values.

Stuart Hall writes that popular morality is the most practical ideological tool to reach to discontented classes because its language is understandable and maps out the world of problematic social realities and contradictions.[15] The same mechanism operates

12 Hall, "Popular-Democratic vs Authoritarian Populism."

13 Crehan, *Gramsci's Common Sense*.

14 Ibid., 122.

15 Hall, "Popular-Democratic vs Authoritarian Populism," 143.

with conspiracy theories, which Fredric Jameson calls cognitive mapping of the poor: an attempt to grasp the totality of social relations, within their contradictions.[16] It is an easy explanation of the world, where an evil elite plans to control the rest of us. Alex Jones is a conspiracy theorist who has millions of followers and is known to be close to Trump. He managed to mobilize the Trump electorate through paranoia, moral panics and a plea for traditionalism. In the context of Thatcherism, Hall has listed those as the characteristics of the discourse of authoritarian populism. In Jones' Manichean discourse the world is ruled by a global elite (globalists) whose New World Order is a program for global totalitarian rule.[17] Therefore, all elements of the crisis - financial, social, economic, ecological, refugee, are methods of the globalists to achieve their goal. For Jones political correctness is the tool to instil guilt in the white male American of his tradition and culture; this is the overlap with the alt-right, evangelicals, and tea partiers. In his plea for traditionalism Jones presents Trump as the saviour form the globalists that will restore the traditional American way of life.

3. Bulgarian Neoliberalization and War of Position

In the Bulgarian context neoliberalization had to restructure the socialist state model. The question of the dominant discourse in Bulgaria is related to the political-economic realities in the country. We should trace two patterns of economic dependence: the first stage of accumulation by dispossession by plundering state assets, where organized crime played a key role, and afterwards a period of harsh shock therapy policies, starting from the late nineties, characterized by rapid privatization.[18]

From the very beginning of the restructuring of the state from planned economy to market economy with neoliberal characteristics, supranational institutions of global capitalism were present as advisers, regulators and at various stages coercive mechanisms that ensure the restructuring process. The decisive role of IMF, World Bank and the EU relate to the state's peripheral position in the system of global capitalism and the resulting socio-economic, political and cultural trends.[19] As Hilary Appel points out - the further east the country, the harsher the requirements for its inclusion in the system of global capitalism as an EU member.[20] The consequences of such neoliberal policies in Bulgaria were devastating and brought crisis on all levels, catastrophic demographic picture, unaffordable or dysfunctional healthcare and rapid deterioration of the educational system.

Current Bulgarian liberal apologists of capitalism are not blind to the rapid devastating effects of the restructuring process after 1989. However, instead of a systemic approach they are concerned with the moral aspect of the new market players, focusing on their moral deficits (organized crime groups) that originate from the former

16 Fredric Jameson, "Cognitive Mapping," in *Marxism and the Interpretation of Culture*, ed. by Cary Nelson and Lawrence Grossberg (Urbana-Champaign, Illinois: University of Illinois Press, 1988), 347-58.

17 Bozhin Traykov, "Kraynata igra na Aleks Dzhouns," *dVERSIA*, No. 7 (March 2017), www.dversia.net/1994/alex-joness-endgame.

18 Bozhin Traykov, "Parvonachalno natrupvane na kapital: sluchayat Varna," *dVERSIA*, No. 6 (November 2016), www.dversia.net/1846/kapital_varna.

19 Immanuel Wallerstein, *The Modern World-System in the Longue Durée* (Boulder, Colorado: Paradigm Publishers, 2004).

20 Hilary Appel, "Western Financial Institutions, Local Actors, and the Privatization Paradigm," *Problems of Post-Communism*, Vol. 51, No. 5 (2004), 3-10.

Communist Party elite, i.e., the *nomneklatura* and State Security (*Darzhavna sigurnost* - DS) - the repressive apparatus modeled under the KGB. Today, 28 years after the end of the Eastern bloc, communism continues to be the main explanatory mechanism for the "errors" of market economy. Liberals view the capitalist system as infallible *a priori*, that is why they search for outside causes of the indelible effects of the capitalist system - inequality, corruption and violence. For liberals, such effects are due to Russia's sinister role, Communists, cultural deficits, Bulgarian people's mindset, etc.

The dominant anti-communist discourse, interconnected to a *back to Europe* narrative, imported from East-Central European intellectual discourses,[21] serves as an ideological framework that justifies the continuation of neoliberal policies. State and private institutions, such as education, museums, cultural centers, think tanks, public and private media are engaged in producing and reproducing the anti-communist discourse that interprets the past as an explanatory mechanism for the failure of the present.

The current form of anti-communism is related to a specific form of nationalism that aims to revive and rehabilitate compromised historical figures from the monarchist period. Often times the presentation of the whole period of the socialist past as totalitarian, lacking in nuances and layers, is combined with the denial of fascism in Bulgaria.[22] While analyzing the prevalence of anti-communism we should also take into account the stigmatization of the left and its marginalization. This is due to the fact the Bulgarian Socialist Party (BSP), a party that has implemented such neoliberal measures as the flat tax and ten percent corporate tax - the lowest in Europe - has usurped the space of left politics. Therefore, every attempt to introduce social policies in Bulgaria is associated with BSP's corrupt practices.

4. Liberal Anti-Communist Discourse and Trumpism

We see how the anti-communist discourse in Bulgaria serves to silence the voices of the past that have a different remembering process. On the one hand, we have the reproduction of selective discourses about the past that present a one-sided picture of the historical period after World War II and on the other, production of present discourses, such as the claims that there was no fascism in Bulgaria. Concentrating on the violence of the past ignores the violence of the present, while submerging previous struggles for the commons in the anti-communist and racist anti-Roma narratives. In a sense, this is the same kind of antagonistic strategy based on moral panics of retrograde social movements, such as the Tea Party movement in the USA, which are exclusive rather than inclusive. What is characteristic of such discourses is the search for an inner enemy with which to explain the failures of the system of capitalism. Boris Buden compares the logic of the current anti-communism of the liberal establishment in East and Southeast Europe to Stalin's search for inner enemies as those responsible for the failure of the Soviet system.[23] This search for an inside enemy characterizes also Trump's successful campaign for President of the USA. Jones and Trump managed to unite around them all those ridiculed by the educated and economically

21 Barbara Falk J., *The Dilemmas of Dissidence in East-Central Europe: Citizen Intellectuals and Philosopher Kings* (Budapest and New York: Central European University Press, 2003).

22 Roumen Daskalov, *Debating the Past: Modern Bulgarian History. From Stambolov to Zhivkov* (Budapest and New York: Central European University Press, 2011), 209.

23 Neda Genova and Boris Buden, "Za antikomunizma i dvete litsa na komunizma dnes: Intervyu s Boris Buden," *dVERSIA*, No. 8 (September 2017), ww.dversia.net/2585/antikomunizma-i-dvete-lica-na-komunizma-boris-buden.

privileged liberal middle and upper middle class in the US; the deplorables, in the words of Hillary Clinton - racist, sexist, xenophobic, homophobic, Islamophobic, etc. Trump's voters are those despised by the liberal class - outside major urban centers and the most negatively affected by the consequences of several decades of neoliberalism.[24] They feel strangers in their own land[25] and despite directly suffering from the activities of big business corporations, they are the biggest supporters of deregulation. In the corporation they see jobs, and in regulation - the hand of a corrupt state that stops their wellbeing. The liberal establishment, but also the Tea Party and Trump supporters, have their own list of enemies - whether they are outside forces - Russia, KGB, Communists, or inside forces - the poor, people of color, LGBTQ community, Muslims, etc.

5. Conclusion

Trumpism as an authoritarian populist project has been successful because of the unsuccessful left populist project. Sanders' populism was not unsuccessful because of a failure to mobilize the majority and to produce an understandable language for the oppressed, despite all attempts of mass media to ignore him, but because of political manoeuvring within his own party that chose to run with the less popular candidate and brought about the anger of many Democrats and independents, who did not vote for Clinton. However, the election of Donald Trump signifies a deep crisis in capitalism and the mobilizing potential of antagonistic language should not be underestimated. A comparative approach between Trump's USA and Bulgarian anti-communist nationalism shows the similarities of an antagonistic language that justifies and channels the anger of the discontented with capitalism by finding various scapegoats. The left have to be engaged in a war of position against the prevalent ideological narratives on the political and cultural front.

24 Andrew Levine, "The Face of the Enemy: Dupes, Deplorables, Opportunists and Democrats," *Counterpunch* (February 2017), www.counterpunch.org/2017/02/03/the-face-of-the-enemy-dupes-deplorables-opportunists-and-democrats; Paul Street, "Divide and Rule: Class Hate and the 2016 Election," *Counterpunch* (January 2017), www.counterpunch.org/2017/01/20/divide-and-rule-class-hate-and-the-2016-election.

25 Arlie Hochschild, *Strangers in Their Own Land: Anger and Mourning on the American Right* (New York: The New Press, 2016).

Dušan
Grlja

Taking the People vs. Power Bloc Antagonism Further: On Laclau's Populist Reason and European Left's Political Strategy

Bionote

Dušan Grlja (1972) studied sociology in Belgrade and was editor-in-chief of *Prelom* (2006-2010), journal for images and politics. He has published essays on politics, ideology, culture and art form an Althusserian Marxist perspective.

The intensified and clearly evident crisis of the capitalist world-system during the last decade gave rise to an increased number of various anti-systemic movements and sentiments, thus setting the main task for the contemporary European Left in terms of articulating this oppositional potential into a viable emancipatory politics. Hence, the leftist political strategy - mainly the one expounded by Podemos and, to a lesser extent, by Syriza - has focused on populism in the sense that late Ernesto Laclau has given this term. The importance of Laclau's theory of populism for contemporary left movements is affirmed in the 2015 book of conversations with Chantal Mouffe (Laclau's longtime partner) by Íñigo Errejón, the Secretary for Policy and Strategy and Campaigning of Podemos.[1] Unlike the English translation of its title *In the Name of the People*, the Spanish original *Construir pueblo* (*Constituting the People*) undoubtedly refers to Laclau's central notion of the underlying mechanism of any kind of proper political act. Nonetheless, Laclau's conception of populism is historically and geographically specific in so far as it is based on Latin American political experiences, and especially the Argentinian ones tied to the long-standing political current of Peronism. Many commentators of Laclau's 2005 seminal book *On Populist Reason* disregard that it was largely written in conjunction with the rise of new leftist populist politics in Latin America such as those represented by Hugo Chávez in Venezuela, Rafael Correa in Ecuador and Néstor Kirchner and his wife Cristina Fernández in Argentina,[2] begging thus the question whether his theorizations can be immediately applied to the European historical context as well as the present state of affairs in the EU.[3] Still, this is not the main problem in weighing practical political applicability of Laclau's theory. So, I would like to offer here an account of some practical contributions, as well as limitations, of Laclau's political theory, in

1 Although the influence of Laclau and Mouffe's theories is not so immediate in the case of Syriza, it can still be clearly discerned in the fact that some of its leading figures studied in the University of Essex. Former finance minister Yanis Varoufakis got his PhD there, while Rena Dourou, the governor of Athens, and Foteini Vaki, a member of parliament, were Laclau's students there.

2 Laclau was seen as the key influence on Kirchner as he consulted him on crucial matters of political strategy.

3 The political experiences of Venezuela and Bolivia are very present in Podemos' strategy since its most prominent figures like Pablo Iglesias, Íñigo Errejón and Juan Carlos Mondero worked as political advisors in those countries. Errejón speaks of "Latin-Americanization" in the EU, "a situation of progressive divorce between representatives and represented, collapse in the capacity of existing institutional models to meet citizens' demands, and increasing middle-class impoverishment." Íñigo Errejón and Chantal Mouffe, *Podemos: In the Name of the People* (London: Lawrence and Wishart, 2016), 93-4, but finds the main difference is in the type of state, as in Europe there is something to defend, "our - weak - social state, public services, and security for the working-class majority," ibid., 131, rather than having to build it from scratch like in the Latin-American countries.

order to open the question of how the analysis of those shortcomings can be utilized for rethinking the present-day strategies of the European Left.

The general theory of society developed by Ernesto Laclau and Chantal Mouffe in *Hegemony and Socialist Strategy: Towards a Radical Democratic Politics* - a book published in 1985 that articulates post-Marxism as a theoretical and political position - postulates the social as the terrain of symbolical practices. Consequently, society is a discourse, since it always represents an always unstable hegemonization of the meaning of floating signifiers that is secured by suturing the discursive field with an empty one. "[T]he necessary terrain for the constitution of every social practice [...] [w]e will call [...] *the field of discursivity* [...] [I]t determines at the same time the necessarily discursive character of any object, and the impossibility of any given discourse to implement a final suture."[4] Discourse is "the primary terrain of the constitution of objectivity as such"[5] and it becomes coextensive or equivalent with the social. It also becomes coextensive with the political, since it represents the equivalent of hegemonic struggle, and, finally, hegemony follows the logic of populism. Accordingly, all social action is discursive through and through. This position, which could be termed as *pan-discursive*, was maybe an adequate starting point for the critique of class reductionism in classical Marxist theory and it was surely well-suited for the then trendy post-structuralism. Yet again the 2008 crisis has shown that capitalism is clearly not as much of a symbolical system but rather a very material one, one that virtually needs no discourse for its functioning. I am not claiming here that capitalist world system can operate without the support of political power or ideological constructs, but just that the key of its existence lays in its specific form of material coercion. Capitalism is a system of class rule that, on the basis of commodity-monetary economy, succeeded to subjugate a vast number of people by depriving them of means of subsistence. Driven by the fact that money is needed for obtaining the basic living necessities, people have no other choice but to voluntary submit to others that are in possession of it and thus work for the benefit of those.[6] The radical historical novelty of capitalism is the possibility of exploitation through wage labor without recourse to previous forms of extra-economic coercion, such as slavery, serfdom or similar relations of personal domination.[7]

It is not only when it comes to austerity measures and bailing out banks that the inevitable logic of economy gets summoned (the infamous neoliberal TINA argument), but the so-called invisible hand of the market represents a very real force that commands the everyday lives of billions of people all over the globe. Its logic is not necessarily discursive or, as Laclau would later theorize,

4 Ernesto Laclau and Chantal Mouffe, *Hegemony and Socialist Strategy* (London and New York: Verso, 1985), 111.

5 Ernesto Laclau, *On Populist Reason* (London and New York: Verso, 2005), 68.

6 I intentionally deviated from the usual Marxist terminology ("means of production" and "general equivalent") in order to highlight the current situation of financial capital domination in the West that is a consequence of "classical" mass production processes being globally rearranged. The point is that the *raison d'être* of capitalism is not the production of commodities as such, but the production of surplus value, regardless of commodities actually produced.

7 As we all very well know, those relations are far from being entirely absent; moreover, one could say that they are subsumed under capitalist relations of production. Actually, Laclau began his career as an advocate of the modes of production theory arguing that previous historical modes of production can be articulated with and subsumed under the capitalist one, as he theorized in the 1971 essay "Feudalism and Capitalism in Latin America," *New Left Review*, No. 67 (May-June 1971), 19-38.

rhetorical,[8] but more of a mute, self-explanatory and quite inescapable logic of everyday material practices. Laclau and Mouffe's theory of symbolical constitution of society is unambiguous in asserting the primacy of the discursive in such an extent that they, criticizing Foucault's notion of discourse, claim that there could be no non-discursive practices. "Our analysis rejects the distinction between discursive and non-discursive practices. It affirms [...] that every object is constituted as an object of discourse, insofar as no object is given outside every discursive condition of emergence [...]"[9] Thus, the main deficiency of Laclau's theory is its sole focus on the discursive or the symbolical while neglecting material determinations, or, in terms of traditional Marxist theory, losing sight of determination by the economy in the last instance. I think that, in terms of theoretical analysis, a return to the critique of political economy is necessary today, since we are witnessing, at least from the 2008 crisis on, a major shift in the structure of the capitalist system.[10] In other words, due to deep crisis the neoliberal arrangement will have to be renegotiated, and renegotiated within a context that is more likely to be Eurasian than the Atlantic one.

Now, it may be wrong to claim that Laclau's theory of populism did not stand the test of the 2008 crisis since it actually became a frequent reference point for the left-wing anti-austerity movements galvanized in response to the crisis and the modes of its management. Thus, there must be something very productive in Laclau's theory in terms of political strategy. In my opinion, it is precisely the Manichean moment of populism: "Them or us!" Drawing upon Karl Schmitt's theorization of the enemy, Laclau's notion of populism hinges on this operation of division or, in his terms, "the formation of an internal antagonistic frontier."[11] Laclau has, over the years, used different terms for this division: "the underdog" vs. "the establishment" or "the elites," "the little man" vs. "the institutional system," while the key part of Podemos' vocabulary is the opposition between people and the caste. But, I think that for the purposes of a political analysis of the neoliberal constellation of forces, the most adequate term would be the one that Laclau has used at the very beginning of his theorizations of populism in the 1977 essay "Towards a Theory of Populism" - the People vs. Power Bloc antagonism.[12] Clearly, this corresponds to the present-day situation where the neoliberal state

8 His final study entitled *The Rhetorical Foundations of Society* was published in 2014.

9 Laclau and Mouffe, *Hegemony and Socialist Strategy*, 107. "The main consequence of a break with the discursive/extra-discursive dichotomy is the abandonment of the thought/reality opposition, and hence a major enlargement of the field of those categories which can account for social relations. Synonymy, metonymy, metaphor are not forms of thought that add a second sense to a primary, constitutive literality of social relations; instead, they are part of the primary terrain itself in which the social is constituted." Ibid., 110.

10 I am not advocating a complete "return" to an objective, economic analysis that would counter "subjective" or actor analyses. Although there are already numerous studies of financial capital and financialization, as well as theorizations of the subjectivity that is born out of this process - the figure of the indebted, I find that a lot of those easily ignore or are oblivious of the actual world capitalist economy configuration and its effects on the working class (de)composition across the "Atlantic civilization," and of the centrality of financial capital.

11 Laclau, *On Populist Reason*, 74.

12 I find that the term "power bloc" is quite adequate since the ruling class is never a completely unified entity as it is comprised not only of professional politicians, but also of various businessmen that hold sway over the economy. It also allows for state apparatuses' personnel, like state administration or police officers or soldiers, to find themselves at the people's side of the divide, actually not comprising a part of the power bloc although being under its command.

has gone rogue on its citizens, failing to be the represent of the interests of its constituents, thus progressively antagonizing people *vis-à-vis* the established powers. In other words, such a representation crisis opens the way for a populist rupture, i.e., "dichotomization of the local political spectrum through the emergence of an equivalential chain of unsatisfied demands... [and] the unification of these various demands into a stable system of signification."[13] However, Laclau's theory remains insufficient, since this antagonism does not pertain exclusively to the formation of political identities or their discursive construction, but also to the economic as well as broader social practices that do not have to be discursively articulated in order to perpetuate the dominant class rule. His theory of populism is solely concerned with the making of political identities,[14] thus reducing any kind of true political action to discursive construction of the people.

A further problem with Laclau and Mouffe's theory is its sole focus on "organic crisis" when a hegemonic project becomes unstable and unable to satisfy particular social demands which, in turn, establish a chain of equivalences through radical-democratic interpellations[15] or the rhetorical process of naming the people[16] in opposition to the power bloc. Their idea of radical democracy, crucial for the contemporary European left strategy, suffers from the same exclusive attention on the moment of obvious crisis of a hegemonic project and open antagonism, thus failing to provide or steering clear of any theorizations of a new social order, other than that it would be grounded on a new system of differences and new exclusions. Hence, radical democracy becomes a perpetual process of identitarian struggle whereby one hegemonic project gets replaced by another: "Democracy is [...] about building the procedures and mechanisms which allow for a never-ending dispute over the broadest possible range of topics."[17] A similar limit could be discerned in the cases of Syriza and Podemos: quite successful in mobilizing the people against the corrupted state, and eventually enjoying a substantial electoral success, but unable to significantly change political mechanisms of decision or to even challenge the dominant socio-economic order. Also, the concept of radical democracy is born out of Laclau and Mouffe's critique of class reductionism that they see as the vehicle for breaking away from the traditional Marxist model of revolution - the "dictatorship of proletariat" - and for situating the socialist project firmly within the "democratic imaginary": "*The task of the Left therefore cannot be to renounce liberal-democratic ideology, but on the contrary, to deepen and expand it in the direction of a radical and plural democracy*."[18] Thus, the political

13 Laclau, *On Populist Reason*, 74.

14 *The Making of Political Identities* is the title of the 1994 collection of essays edited by Laclau.

15 "*The popular-democratic interpellation not only has no precise class content, but is the domain of ideological class struggle par excellence*. Every class struggles at the ideological level *simultaneously* as class and as the people, or rather, tries to give coherence to its ideological discourse by presenting its class objectives as the consummation of popular objectives." Ernesto Laclau, *Politics and Ideology in Marxist Theory* (London: New Left Books, 1977), 108-9. "[C]*lasses cannot assert their hegemony without articulating the people in their discourse; and the specific form of this articulation in the case of a class which seeks to confront the power bloc as a whole, in order to assert its hegemony, will be populism*." Ibid., 196.

16 "[O]ur approach to the question of popular identities is grounded, precisely, in the performative dimension of naming." Laclau, *On Populist Reason*, 103. "[T]he unity of the object is a retroactive effect of naming it." Ibid., 108.

17 Errejón, in Errejón and Mouffe, *Podemos*, 37.

18 Laclau and Mouffe, *Hegemony and Socialist Strategy*, 177. "It is necessary [...] to broaden the domain of the exercise of democratic rights beyond the limited traditional field of

struggle is confined to the mechanisms of parliamentary democracy and aimed at electoral process that would enable the representatives of newly constructed people to wage a "war of position" within the government.[19] An additional deficiency of Laclau's theory of populism is that by postulating demands as "the smallest unit of political analysis,"[20] it implies a situation where any kind of political action predicates the existence of the state as the only actor capable of satisfying a demand, therefore leaving no room for autonomous politics of the people.

Now, how does all this concretely bear on a possible political strategy for the left? Populism is certainly a good mobilizing strategy, but it can be much more since it points to a fundamental social antagonism - class struggle. Laclau's theory of populism provides quite an adequate analysis of the moment of intense crisis and the evident antagonism, but it can only be the starting point for the emergence of a collective political subjectivity that has to become active[21] in order to go beyond its symbolical, discursively constructed identification. Thus, I think that the productivity of the People vs. Power Bloc antagonism should not be limited just to the creation of a new, collective political identity, but should be taken further as a vehicle for establishing a new kind of social relations. In practical terms, this would mean self-organizing on egalitarian principles, bearing in mind that equality is not an ideal to strive for but the basic condition of any emancipatory political project. Both Podemos and Syriza have risen out of movements that rejected the existing representational mechanisms and practiced forms of direct democracy, like plenums or general assemblies, but the electoral successes of both organizations seem to have created a rift between those that adhere to the horizontality of movements and those that privilege the organizational form of a political party. While Errejón and Mouffe advocate their populist strategy as a "war of position within the state"[22] against the "exodus strategy" promoted by

'citizenship.' As regards the extension of democratic rights from the classic 'political' domain to that of the economy, this is the terrain of the specifically anti-capitalist struggle [...] [that] defends the right of the social agent to equality and to participation as a producer and not only as a citizen." Ibid., 185.

19 Errejón clearly states this in his afterword for the English edition: "[T]his involves imitating neoliberalism, but for the opposite ends: building new majorities so that the progressive governments of the future can institute a set of transformations and reforms such that, even when they subsequently lose power - and they all lose power eventually - their adversaries will have to govern in a very similar way to their predecessors. In other words, we need to build a new 'everydayness' that can pervade the cultural terrain, as well as public administration, the social fabric and the socio-economic model, so that limits are put on the possibilities of oligarchic regression, and we increase the potential for advancing in a popular and democratic direction." Errejón and Mouffe, *Podemos*, 159.

20 Laclau, *On Populist Reason*, 73.

21 Both Laclau and Mouffe, as well as Errejón, give a prominent place to the notion of affect in politics. "Affective involvement as an engine of mobilization has been key to us: the recovery of the joy of being together, the solidarity between strangers - so present in our rallies and events - the belief in victory and its fearless affirmation." Errejón and Mouffe, *Podemos*, 61. Errejón's usage of this notion, which received a wide circulation among so many radical leftist theories, boils down to a commonsense observation that collective action engenders a collective spirit.

22 Errejón describes his Latin-American experiences in the following manner: "I lived through, worked and advised on, and was present at, the processes though which plebeian or subaltern coalitions were gaining access to the state, coalitions that had entered into a part of the state, the government, but were surrounded by conservative powers intent on limiting the scope of the changes. I thus lived through a war of position inside the state..." Errejón and Mouffe, *Podemos*, 83.

Antonio Negri and Michael Hardt, it is clear that the question of state or political power is still the central one for any viable socialist strategy. Although the battle over the state apparatuses remains an important site of political struggle, without the practice of both political and economic equality "outside the state" it is largely in vain. Thus, it is necessary to keep the antagonism between people and power bloc active, since it not only traverses the within/outside the state dichotomy but, more importantly, enables to constantly rally the forces for the task of building people's self-government and self-management in the broadest sense.[23]

23 Now, this invites a strange notion of institutionalization of antagonism. Mouffe proposes that it could be done by sublimating antagonism into "agonism": "[A]ntagonism can manifest itself in two ways: in friend-enemy form, or as what I call 'agonism,' which takes place between 'adversaries.' The latter is a sublimated form of the antagonistic relation, in which the opponents know there is no rational solution to their conflict and that they will never be able to agree, but accept the legitimacy of the adversaries in defending their position. This requires the availability of institutions capable of channeling conflict into an agonistic, rather than antagonistic form." Errejón and Mouffe, *Podemos*, 58. I think that we in the so-called Western Balkans region have a singular historical experience of socialist Yugoslavia and a way of institutionalizing antagonism that is not only completely different from Mouffe's solution within the confines of pluralist democracy, but much more radical - the incorporation of withering away of the state as the foundational principle of socio-political life. Despite the outcome in which Yugoslavia as a state completely withered away, I am convinced that the Yugoslav socialist experiment, in all its contradictory facets, offers a fertile ground for rethinking the strategy of contemporary left.

Grigoris
Markou

The Left-wing Populist Revolt in Europe: SYRIZA in Power[1]

Bionote

Grigoris Markou is currently a PhD Candidate in Political Science at the Aristotle University of Thessaloniki, Greece. He graduated with a BA in History and Ethnology in 2012 from the Democritus University of Thrace. In 2015, he obtained a MA in Political Analysis at the Aristotle University. His research interests are: Argentinian politics, Greek politics, populism, democracy and radical left parties. He has published articles in international academic journals and global media platforms about populism and democracy.

Introduction

In recent years, the "specter" of populism threatens the political establishment in Europe and the neoliberal edifice of the EU. Specifically, the outbreak of the economic crisis, the implementation of harsh austerity policies in many European countries and the emergence of liberal democracy's pathologies led to the rise of the populist phenomenon. In Northern Europe, popular discontent and anger have been expressed mainly by right-wing nationalist and xenophobic parties, while in Southern Europe people have turned to left-wing populist movements. SYRIZA (Coalition of the Radical Left) in Greece is the first radical left party in Europe which managed to seize power through a strong inclusionary populist and anti-austerity discourse. Nevertheless, after almost three years in power, it did not fulfil the popular expectations.

In this paper, we examine the political discourse articulated by SYRIZA in power (2015-17) through Laclau's theory and the approach of Populismus, and we utilize the lexicometric tool of the Populismus Observatory to search the frequently used words in Alexis Tsipras's discourse. Populismus is a research project and an open access web-based Observatory at the Aristotle University of Thessaloniki (School of Political Science) that analyzes populism through a discursive methodological framework. The simple lexicometric analysis can help us sketch a statistical outline of the discourse, followed by theoretical scrutiny. Our aim is to find out if SYRIZA transformed its rhetoric after the conquest of power (January 2015) and which *central signifiers* it tends to use and avoid. Furthermore, we argue that the concept of "crypto-colonialism" can explain the dominance of egalitarian populism in the Greek politics but we question the use of the term for any inclusionary populist case. Moreover, we underline the failure of SYRIZA to fulfill the popular demands and we seek out the reasons for this fiasco. Finally, we try to answer to the following question: Does the case of SYRIZA prove that populism fails wherever it comes from (right or left)?

1 This paper is based on my presentation in Ohrid's School for Politics and Critique 2017. Some ideas of my presentation are analyzed also in my paper "The Rise of Inclusionary Populism in Europe: The Case of SYRIZA", *Contemporary Southeastern Europe*, Vol. 4, No. 1 (2017), 54-71. The analysis that we present here has been enriched by new primary sources (more speeches), combination of methods (bibliographical and lexicometric), and new assumptions and goals.

Movements and Populism in Post-democratic Times

In recent years, the eruption of economic crisis and the domination of neoliberal hegemony have revealed the serious weaknesses of Western democracy. The majority of citizens have been marginalized from the political process and the economic capital shapes the political game and promotes its own interests. As Colin Crouch argues, "politics and government are increasingly slipping back into the control of privileged elites in the manner characteristic of predemocratic times."[2]

This undemocratic political landscape has been characterized as "*post-democratic*" by many intellectuals. According to Jacques Rancière: "Post-democracy is [...] a democracy that has eliminated the appearance, miscount, and dispute of the people, and is thereby reducible to the sole interplay of state mechanisms and combinations of social energies and interests."[3] The post-democratic context in conjunction with the tremendous shock of the financial crisis has created the conditions for the emergence of populist parties, which claim to represent the marginalized people. In Greece, the people's anger and frustration against the neoliberal political forces and post-democratic politics led to the resurgence of left-wing populism. The rise of left-wing populism came after the emergence of the movements of the squares, such as the *Indignados* in Spain and the Indignant Citizens in Greece. It is true that the great mass mobilizations of the last decade are an important factor for the electoral success of populist parties around the world.[4]

But can we define the term "populism"? There are plenty of different interpretations about this complex phenomenon. In this paper, we analyze populism by utilizing the theory of Ernesto Laclau and the approach of Populismus (Aristotle University). According to Laclau, populism is a political logic that can be found in any political movement and divides society into two opposing groups, *the people* and *the elites*, through the connection of different popular demands and the construction of a collective identity.[5] As Laclau mentions, "populism starts at the point where popular democratic elements are presented as an antagonistic option against the ideology of the dominant bloc."[6] The concept of "the people" works as a *nodal point* (a central reference) in the context of populist discourse. According to Populismus' approach there are two minimal criteria of a populist discourse: (1) the prominent reference to "the people" and (2) an antagonistic perception of the socio-political terrain as divided between "the people"/the underdog and "the elites"/the establishment.[7]

Does populism threaten democratic politics? Populism can be both dangerous and corrective for democracy, depending on the ideological overtones it carries. In order to give a fair answer, we must take first into

2 Colin Crouch, *Post-democracy* (Cambridge: Polity Press, 2004), 6.

3 Jacques Rancière, *Disagreement*, trans. by Julie Rose (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1998), 101-2.

4 Paolo Gerbaudo, *The Mask and the Flag: Populism, Citizenism and Global Protest* (New York: Oxford University Press, 2017), 223.

5 Ernesto Laclau, "Populism: What's in a Name?," in *Populism and the Mirror of Democracy,* ed. by Francisco Panizza (London: Verso, 2005), 32-8.

6 Ernesto Laclau, *Politics and Ideology in Marxist Theory: Capitalism, Fascism, Populism* (London: New Left Books, 1977), 173.

7 Background Paper from the International Conference "Populismus: Populist Discourse and Democracy," Aristotle University of Thessaloniki, *Populismus*, www.populismus.gr/wp-content/uploads/2015/06/POPULISMUS-background-paper.pdf.

consideration the political and social context of each case and the type of populist who dominates the political scene. For example, one can easily blame the xenophobic rhetoric of Front National in France as a real danger for democracy, but he/she cannot express the same opinion about the populist style of Morales in Bolivia. It is clear that populism "*can be both a corrective and a threat to democracy*,"[8] as it can be combined with different kinds of ideologies and economic models. Left-wing populist movements have most of the times an inclusionary and democratic character, while right-wing populist parties have often an exclusionary and undemocratic character (of course there are always exceptions).[9]

Greek Radical Left: From Streets to Government

SYRIZA was founded in 2004 by Synaspismos and several small leftist (ecologist, socialist and euro-communist) groups. For more than six years it was unable to destroy the strong bipartisanship.[10] However, the outbreak of economic crisis and the implementation of harsh austerity policies by traditional parties led to massive changes in the Greek political system. SYRIZA took advantage of this conjuncture to launch an enormous populist attack against neoliberalism, while it received considerable dynamic from massive anti-austerity popular movements, such as the Indignant Citizens. As Paolo Gerbaudo argues, the activists shifted their focus from protest politics to electoral politics, a fact that is responsible for the electoral success of SYRIZA.[11]

Within a few years, SYRIZA managed to rise to power through the formation of a wide social alliance (January 2015). The principal aim of SYRIZA's governmental alternative platform was the annulling of austerity policies (Memorandums).[12] Nevertheless, the harsh negotiations with the "institutions" did not yield positive results for Greece and SYRIZA decided to hold a referendum. The crucial referendum took place on July 5, 2015, to decide whether Greece was to accept the bailout proposals by the "institutions." Against the predictions of many opinion polls and mainstream media, the majority of the Greek voters overwhelmingly rejected austerity proposals from the country's creditors and voted in favour of the No (61%).[13]

The unpredictable outcome of the referendum did not bring any drastic change in the negotiations between Greece and the "institutions." Hence, the EU put a critical dilemma for Greece: accept harsh austerity measures or Europe would let Greece collapse and expel it from the Eurozone.[14] The leadership of SYRIZA decided to reject the referendum's result and to sign a new agreement with Europe (third Memorandum). The refusal of the Government's 43 MPs to support the new bailout agreement led to early elections (September 2015). Finally, just a few months after its large victory, SYRIZA won the elections again and retained power with

8 Cas Mudde and Cristobal Rovira Kaltwasser (eds.), *Populism in Europe and the Americas: Threat or Corrective for Democracy?* (New York: Cambridge University Press, 2012), 16.

9 Dani Filc, "Latin American Inclusive and European Exclusionary Populism: Colonialism as an Explanation," *Journal of Political Ideologies*, Vol. 20, No. 3 (2015), 263-83.

10 Yiannos Katsourides, *Radical Left Parties in Government: The Cases of SYRIZA and AKEL* (London: Palgrave Macmillan, 2016), 53-67.

11 Paolo Gerbaudo, *The Mask and the Flag,* 223.

12 Memorandums are the loan agreements between Greece and its emergency lenders.

13 Greek Referendum Results 2015, Ministry of Interior, www.ekloges-prev.singularlogic.eu/r2015/e/public/index.html?lang=en#{"cls":"main","params":{}}.

14 Michael Schiavone, *Austerity and the Labor Movement* (New York: State University of New York Press, 2016), 160.

ANEL (Independent Greeks). The coalition government with the radical right party demonstrates that the attempt to put an end to austerity is SYRIZA's primary goal, as the only thing in common with the nationalist and xenophobic party of ANEL is that both are against austerity.[15]

SYRIZA's Discourse in Power: Theoretical and Lexicometric Analysis

Can we accept SYRIZA's populist characterization using the criteria and the theory mentioned above?[16] It is well known that SYRIZA's political discourse in opposition was clearly a strong populist discourse.[17] This does not change after its rise to power. Alexis Tsipras continues to call the subject of the "people" against the internal and external "enemies" of the country, namely "the old establishment and the EU of austerity."

Specifically, SYRIZA's leader calls upon the Greek people, the working class, the unemployed citizens, the communists, the minorities and the people who believe in a better future for their country in order to fight against neoliberalism and the corrupt parties.[18] He calls the people to support him in order to win the severe battles against the "old" establishment, economic oligarchy and neoliberal obsessions of the EU. However, he does not reject the initial vision of a peaceful and equal European community but the current neoliberal form of it. Tsipras argues that his government signed an agreement with Europe to prevent the transfer of property abroad, financial asphyxiation and the collapse of the financial system.[19]

The leader of SYRIZA continues to use in his rhetoric the central signifier "the people." Thus, "the people" appears as a privileged reference, a *nodal point*. The heterogeneous subject of his people includes different social groups, such as the minorities, the workers and the people who are suffering from the harsh austerity policies. The anti-austerity and democratic struggle against the corrupt political system and neoliberalism holds the heterogeneous subjects together. The "enemy" of SYRIZA's people are "the old establishment" (the corrupt political parties), the economic oligarchy, the neoliberal institutions and the fascist/neo-Nazi forces. Thus, SYRIZA's political discourse is organized according to an antagonistic scheme, between "us" (the people) and "them" (the corrupt political parties, neoliberalism, the EU of austerity, etc.).

With the aim of providing more useful information about the political discourse of SYRIZA we utilized the online discourse analysis tool of Populismus to conduct a simple lexicometric analysis.[20] According to this research tool, the most frequent words in the rhetoric of Alexis Tsipras are the following: *the people*, *Europe*, *we*, *Greece*, *austerity*, *they*. As we can observe, the references "we," "the people" and "they" prove the

15 Ibid.

16 The analysis draws on a random sample of 30 statements, interviews and speeches of SYRIZA's leader Alexis Tsipras, before and after the election of September 2015 (until January 2017).

17 Yannis Stavrakakis and Giorgos Katsambekis, "Left-wing Populism in the European Periphery: The Case of SYRIZA," *Journal of Political Ideologies*, Vol. 19, No. 2 (2014), 119-42.

18 "Tsipras' Speech in Athens," *SYRIZA*, September 18, 2015, www.syriza.gr/article/Alekshs-Tsipras:-O-pothos-toy-laoy-gia-zwh-de-tha-ginei-parenthesh-photos--vid-.html#.V2sRcfl94dU.

19 "Tsipras' statement following the conclusion of the Eurozone Summit," *Prime Minister*, July 13, 2015, www.primeminister.gr/english/2015/07/13/prime-minister-alexis-tsipras-statement-following-the-conclusion-of-the-eurozone-summit.

20 Online Discourse Analysis Tool, *Populismus*, www.observatory.populismus.gr/index.php/home.

antagonistic scheme that is used by populist parties and leaders (*people vs elites/we vs they*). There are many other words in Tsipras' discourse which appear quite frequently, such as *SYRIZA*, *ND*, *Left*, *country*, etc. It is important to note that some words, such as *Europe* or *Greece*, at this period of time can be found frequently in the discourse of any political party.

The results of lexicometric analysis show also that statistically there is no trend in SYRIZA's discourse to refer preferentially to the *nation* or to any nationalist or racial signifier. Moreover, any references to *migrants* or *refugees* carry positive connotations. These findings confirm the fact that SYRIZA should not be equated with the populist radical right parties, as its "people" is a plural and inclusionary subject, without racial or racist demarcations. The radical left party is one of the most consistent defenders of the immigrants' and minorities' equal rights. It is also opposed to the "Europe of repression" and the fascist forces that support it.[21] Tsipras' patriotic references do not carry xenophobic, racist or nationalist elements but follow an anti-imperialist orientation. Therefore, the idea that all types of populism share similar characteristics is problematic enough. As Stavrakakis contends, the linkage between populism and nationalism is a relation of articulation and not a relation of a necessary fusion.[22]

Greece as the West's "Crypto-colony": The Inclusionary Populist Response[23]

The Greek political landscape is dominated by inclusionary populism for almost four decades. Are there any reasons that explain this? As Dani Filc argues, "colonialism is an important key to understanding the development of either form of populism."[24] Filc underlines the fact that inclusionary populism appears mainly in colonized countries and the people are constituted by the inclusion of different ethnic or social groups. For example, the political discourse of Latin America's populist parties has patriotic and inclusionary elements and differs from the xenophobic rhetoric used by radical right parties in Northern and Eastern Europe. This happens because Latin American populism emphasizes the past of indigenous people and the identity of *mestizo*. At the same time, exclusionary populism appears mostly in former colonialist countries, because nativism is an innate characteristic of their culture (the people as an ethnocultural entity).[25]

Greece was not a colony of a Western superpower country in the period of colonialism but since its declaration of independence (1821) it has always been highly dependent both economically and politically on the West.[26] As Herzfeld contends, some countries (such as Greece) are nominally independent, but that independence

21 "Tsipras' Speech in Athens."

22 Yannis Stavrakakis, "Religion and Populism in Contemporary Greece," in *Populism and the Mirror of Democracy*, ed. by Francisco Panizza (London and New York: Verso, 2005), 244-47.

23 More about crypto-colonialism and populism: Yannis Stavrakakis and Thomas Siomos, "SYRIZA's Populism: Testing and Extending an Essex School Perspective," paper presented at the ECPR General Conference, Charles University, Prague, September 7-10, 2016.

24 Filc, "Latin American."

25 Ibid.

26 Michael Herzfeld, "Crisis Attack: Impromptu Ethnography in the Greek Maelstrom," *Anthropology Today*, Vol. 27, No. 5 (2011), 25.

comes at the price of a humiliating form of effective dependence (crypto-colonialism).[27] Nowadays, a type of "crypto-colonialism" is retained through the imposition of neoliberal recipes by the EU and IMF. Greece encounters the stereotypical attitude of the German government which wants to build a strong dominance within Europe through tough policies that exacerbate the economies of weaker states. Greece has lost its national sovereignty through a kind of "disciplining process" and the government cannot implement its own political program without the approval of Germany. It is well known that Greece's public debt is unbearable, but Berlin refuses to budge. In this way, Greece is hostage to Germany's politics.[28]

Following the ideas of Filc and Herzfeld, we can support the idea that the "shadowy" dependence of Greece on the West could give some interpretations about the dominance of inclusionary populism in Greek politics. However, we question the use of the term in any egalitarian populist case. For example, in the case of Spain this term cannot be used appropriately, as Spain, despite the fact that it presents a strong inclusionary populism (through Podemos), is a former colonial power. Why this happens? What if the weak position of Spain in the EU has changed the character of its populism? The questions remain and need more investigation.

Conclusion

In this paper, we tried to prove, through cross-fertilization of different methods, that SYRIZA continues to express an inclusionary populist discourse after its victory in the elections. Moreover, we highlighted the importance of the movements of the squares in the electoral success of SYRIZA. Finally, we combined the ideas of Filc and Herzfeld to reveal the reasons of the long-term domination of inclusionary populism in Greece. Nevertheless, new assumptions came to the fore about the use of the term "crypto-colonialism" in other cases.

The issue that concerns us here is: Did SYRIZA manage to fulfil the popular demands? Populist SYRIZA in opposition became the voice of "the silent majority." However, it failed to accomplish its popular platform after it formed a government. The leadership of SYRIZA rejected the popular mandate and continued the implementation of austerity policies, which violate the human rights and increase poverty and social inequality. But why SYRIZA failed? The Greek government did not have an organized plan to exit the Eurozone and the EU and it did not create any strategic alliance. According to Costas Lapavitsas, "SYRIZA failed not because austerity is invincible, nor because radical change is impossible, but because, disastrously, it was unwilling and unprepared to put up a direct challenge to the Euro."[29] As a result, SYRIZA fell into the trap of economic and political liberalism, losing its strong radicalism. We do not know yet what will be the future of the radical left in Greece. Is it going to be transformed into a social-democratic party?

27 Michael Herzfeld. "The Absent Presence: Discourses of Crypto-colonialism," *The South-Atlantic Quarterly*, Vol. 101, No. 4 (2002), 900-1.

28 Matthew Karnitschnig, "Why Greece Is Germany's '*de facto* Colony,'" *Politico*, June 16, 2017, www.politico.eu/article/why-greece-is-germanys-de-facto-colony.

29 Costas Lapavitsas, "One Year On, Syriza Has Sold Its Soul for Power," *The Guardian*, January 25, 2016, www.theguardian.com/commentisfree/2016/jan/25/one-year-on-syriza-radicalism-power-euro-alexis-tsipras.

As we mentioned above, SYRIZA expresses an inclusionary and democratic populism in its rhetoric. Nonetheless, its decision to ignore the popular mandate disputes its democratic character. Does the case of SYRIZA prove that populism fails and threatens democracy wherever it comes from? The answer can only be negative as the failure of the Greek radical left cannot be generalized to all left-wing populist governments. There are many examples of left-wing populist parties or leaders that managed to accomplish many of their goals. For example, Nestor Kirchner in Argentina managed to achieve great economic growth with unconventional negotiations and state interventions.[30] Nevertheless, a big problem of Latin America's left-wing populism is that it does not want to break with the capitalist system, while it supports the idea of a moral or state capitalism.

Future research on this topic should consider the following: Is left-wing populism the solution to today's neoliberal dogma, or not? Is the exit of the neoliberal EU a real alternative for the radical left today?

30 Benjamin Dangl, *Dancing with Dynamite: Social Movements and States in Latin America* (Oakland, CA: AK Press, 2010), 69.

Journal for Politics, Gender and Culture / Vol. 14, No. 1 / 2017

Anna
D'Ascenzio

Resistance Materials. Female Antagonism in the No-TAV Case

Bionote

Anna D'Ascenzio is Affiliated Fellow at the URiT (Unit of Research in Social Topography) in Naples, Italy. She holds a PhD in Sociology from Suor Orsola Benincasa University of Naples. She is an editor of the international journal *Cartografie Sociali* (Milano-Udine: Mimesis Edizioni). She was member of the group that translated *The Weight of the World: Social Suffering in Contemporary Society* by Pierre Bourdieu from French into Italian. Her latest publications include "Isochimica Factory as A 'Paradigmatic Case Study' of Industrial Relations in the South of Italy" in *Contemporary Issues of Societal Development,* ed. by Patricia Kaplanova (Novo mesto: El Kniga, 2017) and "La reinvenzione del servizio pubblico: tra programmazione e impresa sociale in Campania" in *Il governo del sociale: Welfare, Governance e Territorio*, ed. by Stefania Ferraro and Emilio Gardini (Rome: Nuova Cultura, 2016).

> I learned that a woman can be a fighter,
> a fighter for freedom [because]
> revolution has to mean also life, every aspect of life.[1]

1. Introduction

In this paper we analyze the narrative use of gender[2] in two political life stories.[3]

The reconstruction of two feminine biographies "in revolt" has the purpose of deconstructing women's representation in political space as a "born criminal" or "prostitute," never as an intense desire for social participation and government.[4]

1 Teardrop Explodes, "Like Leila Khaled said," *Wilder* (Chicago: Mercury Records, 1981).

2 It is useful to question the effects of the political economy produced by the sexual device knowing that it can be used to deprive the effects of truth as a political controversy. Cf. Michel Foucault, *Surveiller et punir. Naissance de la prison* (Paris: Gallimard, 1975); Gilles Deleuze, *Foucault* (Paris: Les éditions de Minuit, 1986).

3 From a methodological point of view, we are trying to define and delimit the speech on the role of women as antagonists in the Italian debate. The synthetic systematization of Maria Soledad Rosas and Nicoletta Dosio's biographies is part of an exploratory study. The empirical material analyzed here was partly discussed during the workshop "Revisiting the Concept of the Activist for a Post-Occupy Age" in School for Politics and Critique 2017, organized by the Institute of Social Sciences and Humanities - Skopje in Ohrid on June 28, 2017. Such material is to be understood as part of a more complex collection of political biographies in the following historical periods: 1926-1945; 1977-1985, and 1998-today. After a historical reconstruction of women's militancy, a mapping of emblematic cases begins.
The collected biographies are a partial result of the PRIN (Projects of Relevant National Interest) 2016-2018, entitled "Media & terrorismi. L'impatto della comunicazione e delle reti digitali sull'insicurezza percepita" ("Media & Terrorisms. The Impact of Communication and Digital Networks on the Perceived Insecurity"). The analyzed materials are part of research carried out by URiT for the Suor Orsola Benincasa University of Naples.

4 The reference is to the hair-brained theory of Cesare Lombroso and Guglielmo Ferrero, *La donna delinquente, la prostituta e*

The gender in the description of the No-TAV activists Maria Soledad Rosas and Nicoletta Dosio's lifestyle will be examined as a bio-political device, capable of naturalizing or normalizing the eccentricity of social trajectories. The two activists were accused of eco-terrorism: both of them had strongly opposed to the construction of the TAV, the new High Speed railway. Maria committed suicide when she was under house arrest, while Nicoletta escaped from prison. Both stories will be considered as an example of infamous biographies.[5] Nicoletta and Maria represent two infamous biographies because in a specific time and space they have individually confronted with power (in this case with the law) after they had already rewritten their lives as a case of deviance or crime. Such rewriting ignores the fact that where there is power, there is resistance.[6] It, as an event, shows up as an ontologically irrefutable act and an intransitive idea of freedom, since the power of *logos* is exercised on subjects and only to the extent that these subjects are potentially free.[7]

This is because the discussion on gender in the individual normalization processes produces a late-liberal homologation. The political story also becomes part of a more complex process of social deviance and a criminalization of social movements. It is also important to know that feminist political activism is subject to a double stigma, the effect of a double discursive register in which the female figure is represented as hysterical and in need of male care. For example, Anna Laura Braghetti,[8] who also described the terrorist recruiting and training process in the novel *Il prigioniero* (*The Prisoner*), is reported in the film *Buongiorno Notte* (2008) as a fragile and psychologically unstable female figure. The film director Marco Bellocchio shows her spying the politician Aldo Moro. This scene depicts her as a woman, a highly restless one, consumed by guilty feelings for the symbolic death of the father (Moro and the Italian Republic). Individual anxiety - as the director seems to suggest - does not coincide with the role of the jailer, responsible for political change.[9] The cinematic

la donna normale (Torino: Bocca, 1923). It is no coincidence that over the years, some important national and international publishers have republished books dedicated to Cesare Lombroso. Just to name a few significant titles: *The Cesare Lombroso Handbook*, ed. by Paul Knepper and Per Jørgen Ystehede (London and New York: Routledge, 2013) and the English-language edition of *Criminal Man*, trans. by Mary Gibson and Nicole Hahn Rafter (Durham, NC: Duke University Press). Lombrosian theories have come back to life thanks to the scientific discourse produced by neurosciences, identifying the causes of complex phenomena, such as political behaviors, in genetic (and racial) predispositions.

5 Cf. Michel Foucault, "La vie des hommes infâmes," in *Dits et écrits*, Vol. III (Paris: Gallimard, 1994), 237-55. These biographies have been produced following the speeches produced by four important Italian newspapers: *La Stampa*, *Il Corriere della Sera*, *La Repubblica*, and *Il Fatto Quotidiano*. The materials have been monitored since the date of publicity of the offense until the end of the trial. The Soledad Rosas' case was monitored from March 5, 1998 to July 30, 1998; Dosio's case was monitored from June 22, 2016 to December 30, 2016.

6 Michel Foucault. *Storia della sessualità*, Vol.1: *La volontà di sapere*, Italian trans. by Pasquale Pasquino and Giovanna Procacci (Milano: Feltrinelli, 2004), 84 ff.

7 Judith Butler, *La vita psichica del potere. Teorie del soggetto*, Italian trans. by Federico Zappino (Milano: Mimesis, 2013).

8 Anna Laura Braghetti and Paola Tavella, *Il prigioniero* (Milano: Feltrinelli, 2003).

9 On the morning of the slaughter (March 16, 1978), the Government of Andreotti would gain confidence with the votes of the PCI (the Italian Communist Party), thus beginning the season of the Historic Compromise. Aldo Moro was kidnapped by Brigate Rosse and killed 55 days later. His body was found, in the trunk of a Renault 4 parked in via Caetani, a side street

version of Anna Laura Braghetti's image responds to a goal of individual self-reliance used to confirm the accusatory system. In this sense, the film did not have a rehabilitative intent but responds to a paternalistic view of the criminal justice system and the judicial system. In it, the offender is subject to a paradoxical process of victimization that validates the representation of the terrorist woman as a female with a weak persona in search for male protection.

As a political phenomenon, female terrorism in Italy has been a form of insurrection and revolution that has seen women act militantly in the physical and discursive space of struggle. As a matter of fact, the aesthetics of violence has always been practiced and justified by some in the women's movement. There were women-soldiers in Russia in the nineteenth century, as there were in the Irish Republican Army, in the Baader-Meinhof group in Germany, in the Popular Front for the Liberation of Palestine, and lately in the Kurdish liberation war. Mass media selected and systematized the "legitimate illegitimate" position of such women in relation to their military act. The official version only sees them supporting the resistance and/or war, in the roles of nurses, couriers or spies. This happens because traditional female roles in society apply even within the limits of militancy. Audrey Alexander[10] and Marta Serafini,[11] two *feminine terrorism* scholars state that women are often a recruitment incentive for men. Moreover, it is a common belief (but not always proven by facts) that terrorist organizations employ women when they are in trouble because their presence amplifies the propaganda message, making homicide more horrible and more unnatural, precisely because it is committed by a female hand. We can also say that using women is convenient. Infiltrating a woman, introducing her through a man-guarded checkpoint, hiding weapons or bombs on her, making her look pregnant or making her spy on is easier and quicker than entrusting these tasks to a man.[12] In brief, also in the field of guerrilla fights and terrorism, women are positioned as unable to organize their political desire. This description is the result of a phallogocentric view that activates the rewriting of female biographical trajectories into *inferiorized* objects in need of care and social redemption.

2. The No-TAV Movement (The Mother of All Battles)

The No-TAV (TAV stands for "high-speed trains"[13]) movement is a new kind of political struggle. The people of Valle Susa have spontaneously started to protest, after having known the effects that the hypothetical building of a rail tunnel on the Turin-Lyon link could produce on those towns. This matter has to be understood as a resistance practice, produced by the local population to defend the territory. Michel Foucault held a course

of Botteghe oscure, the PCI headquarters, and Piazza del Gesù, the national headquarters of the Christian Democracy (DC).

10 Audrey Alexander, "A Year After San Bernardino, the Number of Women Jihadis Is Growing," *Lawfare*, December 18, 2016.

11 Marta Serafini, *Maria Giulia che divenne Fatima. Storia della donna che ha lasciato l'Italia per l'Isis* (Milano: Corriere della Sera, 2015).

12 With regard to the representation of female terrorist, see: Maria Alvanou, "Criminological Perspectives on Female Suicide Terrorism," in *Female Suicide Bombers: Dying for Equality?*, ed. by Y. Schweitzer (Tel Aviv: JCSS, 2006), 91-106; Ruth Glynn, *Women, Terrorism, and Trauma in Italian Culture* (New York: Palgrave Macmillan, 2013); Mia Bloom, "Female Suicide Bombers: A Global Trend," in *Daedalus*, Vol. 136 (2007), 94-102.

13 The project assumes a steady increase in goods transport on the Italy-France route; in fact, Fréjus railroad is subject to a steady decrease. In 2009 (last available data) the goods were 2.4 million tons. The year before were 4.6 million, in 2000, 8.6 million.

at the Collège de France[14] on the territory and people of Val Susa. The subject of the course was a discussion on new forms of government through a system of organized control and security. The movement is made up of civic committees and local institutions that act to protect the natural environment, but also work as a political and cultural opposition to economic globalization. In geographic terms, the new railway line should travel the Piedmont area for 50 kilometers. The starting point of the construction was located in the peripheral area of the city of Turin, while the point of arrival was found in the Piedmont valleys bordered by the French state. The portion of the land affected by this urban planning is in the north area with 13 towns and approximately 13,000 inhabitants[15] and, in the southern area, with 24 towns and 64,000 inhabitants.[16] The No-TAV struggle is described in the current language of resistance and/or civic struggle as "the mother of all political battles", and with the expression "a sarà düra."[17]

In social sciences, activism is described as the effect of an institutional crisis that slows down symbolic ties with deregulating effects on the population. Following Girard,[18] antagonism represents an answer to justified uncertainty through aggression as the strong adaptability of this population. That is why people animating the riot are historically considered "politically irregular." Let us keep in mind that the mountains surrounding the area have a history of struggles, having hosted and hidden dozens of young anti-fascists reversing the Nazi-fascist war, the animators of the Partisan Brigades, as well as guerrilla warfare organized by groups of unionized workers. In this regard, the No-TAV case is attached to a collective memory animated by important political and democratic processes of national scope. According to Della Porta and Diani,[19] the No-TAV phenomenon is the result of an action produced by an epistemic community as a counter-discourse and they undermine the traditional economic knowledge that had supported the need for the extension of the railroad. On the basis of the political tradition that exists throughout the area, the struggle is not regarded as an effect of a NIMBY ["Not in My Back Yard"] idea, but a process of sociality produced by collective conflicts and self-government practices involving all committees. They actively participate in "the protest speech beyond the defense of the environment, overcoming the local context and becoming global."[20] It is useful to clarify that initially the protest was powered exclusively by the militants of the social centers in the city of Turin. Speeches focused exclusively on the design impact. Only in the mid-1990s, the issue became common sense. The consensus around the work quickly faded, as it was considered too expensive in financial and urban terms. During the 2000s, a new ecological issue arose: a further investigation showed that in the mountains

14 Michel Foucault, *Sécurité, Territoire, Population. Cours au Collège de France 1977-1978* (Paris: Hautes Etudes, Gallimard et Seuil, 2004).

15 Mostly employed in tourist and agricultural activities.

16 Many of which are used in industry and agriculture. The bottom part is crossed by two state roads, a toll motorway and the Dora River. The Val Susa area, 2 kilometers from the TAV site, is already afflicted by the Fréjus motorway, an international railroad and several dams.

17 It is a Piedmontese word that means "It will be hard," with the sense of resistance, warning those who want to build the 18 km. long galleries that they will have to conquer them one by one.

18 René Girard, *La violenza e il sacro*, trans. Ottavio Fatica and Eva Czerkl (Milano: Adelphi, 1980).

19 Donatella della Porta and Mario Diani, *Social Movements. An Introduction* (second edition) (Oxford: Blackwell Publishing, 2006).

20 Donatella della Porta and Gianni Piazza, *Voice of the Valley. Voice of the Straits. How Protest Creates Community* (Oxford: Berghahn Books, 2008).

where they were going to build the tunnel there were plenty of uranium, radon and asbestos. In the winter of 2005, the valley was militarized (more than 2000 police officers tried to protect the bulldozers). Following the militarization of the area, the committees launched a general strike (more than 80,000 people marched in support of Turin), the "permanent" mob forced the antagonists to regain the sites affected by perforations. Today people have organized permanent persecutions against militarization. They are real garrisons that became more and more socializing places where people still meet today, eating and playing cards together.

3. The Cases of Sole and Nicoletta[21]

The life stories described below as a fragment of reality represent a discourse that reflects and multiplies the power effects produced by dominant groups. In this respect, the biographical material collected on Soledad and Nicoletta allows for a counter-discourse on the repressive strategies implemented against the No-TAV movement. The media impact on the resistance of women who take organizational word during assemblies, presidencies, and blocks, produces multiple narrative strings. On the one hand, such narratives reinforce the dominant consensus, and on the other one, they exalt the resistance elements produced in the model of militancy. Indeed, the narration of their lives had also the effect of shaking the power of fake, cracking the discursive *sécurité*.[22] Methodologically, the human trajectory of Maria Soledad Rosas (known as Sole) was rebuilt through the press during the days of their arrest and suicide: Nicoletta Dosio's judicial persecution has been the subject of a long conversation. The meeting took place during "The Case Dosio. Reflections on the Right to Dissent in Italy,"[23] a seminar on the right to dissent organized by the University of Salerno. It is good to know that an excerpt from Sole's legal case has been described in the Italian translation of *Manufacturing Consent*. The article examines the story of Maria Soledad Rosas, Eduardo Massari (Baleno) and Silvano Pellissero as a media criminalization of the squatting phenomenon.[24] The facts are well known: on March 4, 1998, Sole Eduardo and Silvano were accused of armed robbery and subversive association. The three were the subjects of a media campaign that saw them as eco-terrorists. Sole had arrived in Italy just few months earlier (in July 1997), and she had toured the world before. She participated as an anarchist in the occupation of Casa okupada in Collegno (Turin) for the presidencies organized by the Group against TAV. Political antagonism was a novelty in her life, though she had always been strongly concerned with it since childhood. She had left an important bourgeois family in Buenos Aires and her studies in administration at the age of 23. Her arrest had dramatic effects on her life.

Baleno, her partner, was found dead in his cell after 25 days in prison. Sole, after a few days of hunger strike, was finally given the permission to attend his funeral for just few hours. Baleno's private funeral was subjected to the gaze of television cameras and journalists, just to interview and photograph Sole in handcuffs. On July

21 The count shows that 25 of the activists are placed under preventive custody for offenses related to the sabotage of the high-speed train line (TAV).

22 Alessandro Arienzo, *La governace* (Roma: Ediesse, 2015).

23 The event was held in Fisciano (Salerno) on April 6, 2017. During the seminar, they simulated Nicoletta Dosio's criminal trial. Luigi De Magistris, Mayor of Naples, participated as sitting Judge. The writer Erry De Luca, also involved in a trial for inciting the railway block, attended as witness too.

24 Alberto Leiss and Letizia Paolozzi, "Lo specchio a pezzi," in *La fabbrica del consenso. Ovvero la politica dei mass media*, eds. N. Chomsky and E.S. Herman, Italian trans. by Stefano Rini (Milano: Marco Tropea Edizione, 2014), 420-22.

11, 1998, when still under house arrests, she committed suicide, the same way and at the same time as Baleno. The fact was reported in the main newspaper as a response to guilt and victimization, pointing out that during the funeral she had yelled several times: "Bye Baleno, come take me soon."[25] Over time though, news reports were found to be false and the allegation of eco-terrorism was resolved with Silvano Pelissero's complete acquittal. Absolution did not, however, erase media guilt. In particular, activists have always rejected the journalist's hypothesis by pointing out that Sole's suicide has been a state murder; the result of a media campaign for which the damage to the rail line by the three activists was only represented as an act of institutional war and not as an action of political dissent.

Nicoletta Dosio's evasion must also be considered as an act of political dissent. Rewriting Nicoletta's legal biography was the result of another paradoxical tribulation. Her transformation into a deviant criminal happened at the age of 70, after being sentenced to eight months in prison. The punishment was severely aggravated because of the civil disobedience practices engaged by the communist militant and her former Greek teacher. With 17 others, she was first sentenced to imposed hearings and then to home arrest. She was accused of devastation, looting and resisting arrest after a garrison she participates in (June 28, 2015), in which she cut the fence around the construction sites in Val Susa.

Nicoletta responded to the attack with a political tour. To the cry of "I am with those who resist against unfair impositions" she publicly denounced the risks of high speeds on health and the environment. The practice of the political tour allowed her to violate rules that for others meant "the gates of the prison, a tool of repression that aims to bend and divide us."[26] On the November 2, 2016 hearing, Nicoletta reappeared at the law enforcement, and was arrested in flagrant crime. However, the request of the prison was rejected by the Judge of the Supreme Court of the same Attorney because the application of punishment, rather than harming the conduct of the woman, could increase her personal notoriety. In reality, this absolution represents a paradoxical legal sanction for the activists because of the violation of the communicative strategy used by the communist militant to stir up media clash and positively influence public opinion.

Conclusions

These female stories show that, including in the No-TAV affair, the rewriting of women's biographies oscillates depending on discursive utility, between the description of resistance practice as hysteria or deviance. Although the two activists were never really defined as abnormal, they have been literally victimized and in a sense deprived of recognition of their act of resistance. In a judicial discourse narrating Sole and Nicoletta as victims and criminals, the two activists reply opposing an extreme strategy: a suicide and a jailbreak. Over a power that does not want to describe them as subjects, these female activists had no other means but to rely on acts of resistance that are apparently self-defeating but that are perhaps the only way to be heard.

It can also be said that the return of the two biographies, as an example of subtraction of the *self* to judicial repression has also fueled a counter-talk in defense of the No-TAV Movement (and of all the territorial disputes).

25 Meo Ponte, "Squatter, ancora un suicidio," *La Repubblica*, Torino, July 12, 1998

26 Andrea Giambartolomei, "No-TAV, otto mesi per la pasionaria Nicoletta Dosio: 'Disposta ad andare in carcere con gioia, sono nel giusto,'" *Il Fatto Quotidiano*, December 14, 2016.

Over time this has powered a network of political relations, one that has managed to give a voice to other women engaged in struggles that return to "places the sense of living and cherishing a concrete hope."[27]

27 Nicoletta Dosio, "*la legge non è uguale per tutti*" ["the law doesn't apply to everyone"], December 13, 2016, www.nicolettadosio.it. Concerning the judicial repression on other No-TAV activists, Nicoletta Dosio explains: "It isn't new to us that the law doesn't apply to everybody, but I feel the need to emphasize it from my obstinate and apparently invisible escape. I am aware that my condition is the exception that proves the rule, a rule that is systematically applied to those who violate precautionary measures and oppose the harassment of the so-called Justice. It isn't a step back, and it's not for 'heroism,' but for decency!" Dosio, "*la legge*."

Идентитети: Списание за политика, род и култура
(ISSN 1857-8616)

Издавач: Институт за општествени
и хуманистички науки - Скопје

„20 Октомври” бр. 8, 1000 Скопје, Македонија
тел.: +389 2 3113 059
www.isshs.edu.mk
e-mail: info@identitiesjournal.edu.mk
www.identitiesjournal.edu.mk

identities

www.isshs.edu.mk
www.identitiesjournal.edu.mk

ISSN 1857- 8616

VOL 20 ISSUE 1 2018

ISSN: 1461-6742

International Feminist Journal of Politics

IFJP

Routledge
Taylor & Francis Group

International Feminist Journal of Politics
Volume 20 Number 1 March 2018

CONTENTS

Special Issue: Decolonizing Knowledges in Feminist World Politics
Guest Editor: Anne Sisson Runyan

1 **Editorial**
Brooke Ackerly, Elisabeth Jay Friedman, Meenakshi Gopinath and Marysia Zalewski

Introduction

3 Decolonizing knowledges in feminist world politics
Anne Sisson Runyan

Articles

9 The coloniality of the gaze on sexual violence: a stalled attempt at a South Africa - Rwanda dialogue?
Nompumelelo Motlafi

24 Disposable waste, lands and bodies under Canada's gendered nuclear colonialism
Anne Sisson Runyan

39 Formulating Japan's UNSCR 1325 national action plan and forgetting the "comfort women"
Hisako Motoyama

54 The use of political motherhood in Egypt's Arab Spring uprising and aftermath
Anwar Mhajne and Crystal Whetstone

69 Decolonizing my hair, unshackling my curls: an autoethnography on what makes my natural hair journey a Black feminist statement
Carolette R. Norwood

Conversations

86 Tracing a cartography of struggle: reflections on twenty years of transnational solidarity with the U'wa people of Colombia
Sandra C. Alvarez

91 Decolonial re/membering through collective lesbian embodiment at *Villa Grimaldi*
Pascha Bueno-Hansen

95 Showing, not telling
Justin de Leon

Book Reviews

100 Women's Activism in Africa: Struggles for Rights and Representation, edited by Balghis Badri and Aili Mari Tripp
Ján Michalko

102 Gendering Counterinsurgency: Performativity, Embodiment and Experience in the Afghan "Theatre of War", by Synne L. Dyvik
Julia Welland

103 Domestic Workers of the World Unite!: A Global Movement for Dignity and Human Rights, by Jennifer N. Fish
Simca Simpson Lapp

105 On Their Own: Women, Urbanization, and the Right to the City in South Africa, by Allison Goebel
Sally Matthews

107 Rape, Loot, Pillage: The Political Economy of Sexual Violence in Armed Conflict, by Sara Meger
Lydia Darby

108 Women and the Politics of Gender in Post-Conflict Timor-Leste: Between Heaven and Earth, by Sara Niner
Hannah Loney

110 Empowered by Design: Decentralization and the Gender Policy Trifecta, edited by Meg Rincker
Amy G. Mazur

112 Women, Insecurity and Violence in a Post-9/11 World, by Bronwyn Winter
Claire Duncanson

Journal of Feminist Studies in Religion

Vol. 34, No. 1, Spring 2018

Transing and Queering Feminist Studies and Practices of Religion

Published by: Indiana University Press on behalf of FSR, Inc
Stable URL:
http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.issue-1

Table of Contents

« Previous Issue

Select / Unselect all

Export Selected Citations

Front Matter

Stable URL:

http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.fm

Read Online Download PDF Add to My Lists
Cite this Item

Editors' Introduction (pp. 1-4)

Elizabeth Pritchard and Kate M. Ott

Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.01

Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

Letter to the Editors (p. 5)

Asma Barlas

Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.02

Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

Review Essay

Multiplicity and Contradiction: A Literature Review of Trans* Studies in Religion (pp. 7-23)

Siobhan M. Kelly

Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.03

Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

Across Generations

- [ ] **Becoming Grateful Allies: An Interview with Dr.Virginia Ramey Mollenkott** (pp. 25-36)
  David E. Weekley
  Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.04
  Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

Roundtable: Toward a Transfeminist Religious Studies

- [ ] **Transing Religious Studies** (pp. 37-53)
  Max Strassfeld
  Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.05
  Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

- [ ] **In the Image of God, God Created Them: Toward Trans Theology** (pp. 53-58)
  Joy Ladin
  Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.06
  Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

- [ ] **Transing the Study of Religion: A (Christian) Theological Response** (pp. 58-63)
  Ellen T. Armour
  Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.07
  Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

- [ ] **Transing Religious Studies: Beyond the Secular/Religious Binary** (pp. 63-68)
  Evren Savcı
  Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.08
  Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

"Scotch-Taped Together": Anti-"Androgyny" Rhetoric, Transmisogyny, and the Transing of Religious Studies (pp. 68-75)
Cameron Partridge
Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.09
Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

Transing and Gendering Religious Studies (pp. 75-80)
Judith Plaskow
Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.10
Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

Transing Back the Texts, Queering Jewish Prayer (pp. 80-84)
Zohar Weiman-Kelman
Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.11
Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

Religion Is Already Transed; Religious Studies Is Not (Yet) Listening (pp. 84-88)
Melissa M. Wilcox
Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.12
Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

Transing Religion: Moving Beyond the Logic of the (Hetero) Norm of Binaries (pp. 88-92)
Robyn Henderson-Espinoza
Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.13
Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

In a Different Voice

- [ ] **Nothing Like a Love Sonnet for Greeley, Colorado, *or* Something Like a Love Poem for Greeley Queers, 1993–1998 / For Angie Zapata** (pp. 93-96)
  Qwo-Li Driskill
  Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.14
  Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

- [ ] **Excerpt from "The Gospel According to Jesus Queen of Heaven"** (pp. 97-99)
  Jo Clifford
  Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.15
  Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

Special Section: "Queering the Curriculum": Pedagogical Explorations of Gender and Sexuality in Religion and Theological Studies

- [ ] **Introduction** (pp. 101-109)
  Sarojini Nadar and Adriaan van Klinken
  Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.16
  Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

- [ ] **Queering the Sociology Curriculum: The Case of Belief, Spirituality, and Religion** (pp. 111-116)
  Andrew Kam-Tuck Yip
  Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.17
  Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

- [ ] **Interdisciplinarity and Theology: Accidentally Queering the Curriculum in a Master's Seminar** (pp. 117-123)
  Rachel Muers
  Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.18
  Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

Queering the "Church and AIDS" Curriculum: Tracing an Improper (and Indecent) Trajectory (pp. 125-130)
Gerald O. West
Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.19
Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

Effective Pedagogy of Diversity and Inclusivity at Sheffield (pp. 131-136)
Minna Shkul
Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.20
Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

Precarious Curriculum and Precarious Contexts: Teaching Turbulent Topics in Turbulent Times (pp. 137-142)
Farah Zeb
Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.21
Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

Bringing Queer into Muslim Spaces: Community-Based Pedagogy in Cape Town (pp. 143-148)
Afshan Kamrudin
Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.22
Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

Sitting in Difference: Queering the Study of Islam (pp. 149-154)
Fatima Seedat
Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.23
Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

"Reparative Reading" as Queer Pedagogy (pp. 155-160)
Sîan Melvill Hawthorne
Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.24
Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

Diversifying the Higher-Education Curriculum: Queering the Design and Pedagogy (pp. 161-169)

Sarasvathie Reddy

Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.25

Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

Back Matter

Stable URL: http://www.jstor.org/stable/10.2979/jfemistudreli.34.1.bm

Read Online Download PDF Add to My Lists Cite this Item

Journal of Gender Studies

Routledge
Taylor & Francis Group

Vol 27 Issue 2 2018
ISSN: 0958-9236

Vol 27 Issue 2 2018
ISSN: 0958-9236

Journal of Gender Studies

EDITORIAL

Comments from the Editor-in-Chief
Blu Tirohl 127

ARTICLES

Becoming fit to be a mother: class, learning, and redemption in *Supersize vs Superskinny*
Karin Eli and Anna Lavis 129

Beneath the surface: the masculine self and body in Sheridan Le Fanu's 'Green Tea'
Lauren Rocha 141

(Un)twisted: talking back to media representations of eating disorders
Su Holmes 149

Are same-sex relationships anti-family?: Investigating relationship stability among interracial gay partners in South Africa
Oluwafemi Atanda Adeagbo 165

Rethinking the political: Ottoman women as feminist subjects
Hülya Yıldız 177

Gender, ethnicity and feminism: an intersectional analysis of the lived experiences feminist academic women in UK higher education
Katherine J. C. Sang 192

'Whether you are gay or straight, I don't like to see effeminate dancing': effeminophobia in performance-level ballroom dance
Niall Richardson 207

A bit of a dirty word: 'feminism' and female teachers identifying as feminist
Lucinda McKnight 220

RESEARCH ARTICLE

'The Spornosexual': the affective contradictions of male body-work in neoliberal digital culture
Jamie Hakim 231

BOOKS RECEIVED LIST 242

Routledge
Taylor & Francis Group

Journal of Gender Studies

Routledge
Taylor & Francis Group

Vol 27 Issue 3 2018
ISSN: 0958-9236

Vol 27 Issue 3 2018
ISSN: 0958-9236

Journal of Gender Studies

Special Issue: Generational Masculinities
Guest Editor: Eric Anderson
JGS Supporting Editor: John Mercer

INTRODUCTION

Generational masculinities
Eric Anderson 243

ARTICLES

Elderly British men: homohysteria and orthodox masculinities
Eric Anderson and Charles Owen Fidler 248

Age and changing masculinities in gay–straight male workplace friendships
Nick Rumens 260

Domestic labour, masculinity and social change: insights from working-class young men's transitions to adulthood
Steven Roberts 274

The integration of British undergraduate men's public and private masculinities
Matthew Ripley 288

From hegemonic to inclusive masculinities in English professional football: marking a cultural shift
Lindsey Gaston, Rory Magrath and Eric Anderson 301

Inclusive ideologies and passive performances: exploring masculinities and attitudes toward gay peers among boys in an elite youth football academy
Adi Adams and Emma Kavanagh 313

The impact of gay friendly cultures on religious expression: a study of inclusive attitudes and behaviours among religious adolescent American male athletes
Luis Emilio Morales 323

Is masculinity 'deteriorating' in China? Changes of masculinity representation in Chinese film posters from 1951 to 2016
Lingshu Hu 335

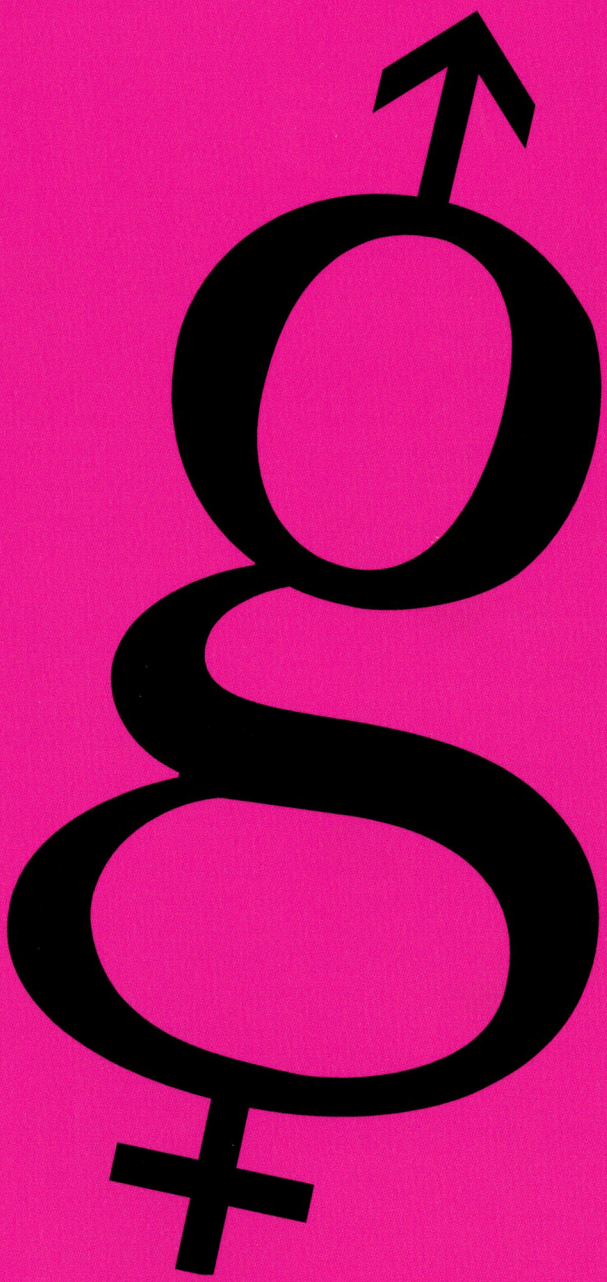
The makings of a man: social generational masculinities in Bangladesh
Md Kamrul Hasan, Peter Aggleton and Asha Persson 347

Caught in-between: social developments and young men in urban India
Shannon Philip 362

BOOKS RECEIVED LIST 371

Routledge
Taylor & Francis Group

Journal of Gender Studies

Routledge
Taylor & Francis Group

Vol 27 Issue 4 2018
ISSN: 0958-9236

Vol 27 Issue 4 2018
ISSN: 0958-9236

Journal of Gender Studies

EDITORIAL

Comments from the Editor-in-Chief
Blu Tirohl 373

ARTICLES

Augusta Webster's *Mother and Daughter* and the only child debate
Heather Braun 375

'I am not Mr. Mom:' a qualitative analysis of at-home father's struggle for legitimacy
Heidi Steinour 388

Fictional power and control and the reality of abusive behaviour
Heather Brown 401

Enacting motherhood: time and social change in Chile
Martina Yopo Díaz 411

African immigrant women's experience in western host societies: a scoping review
Philomina Okeke-Ihejirika, Bukola Salami and Ahmad Karimi 428

Multiple femininities in two Russian women's magazines, 1970s–1990s
Maria Davidenko 445

Does it pay to break male gender stereotypes in advertising? A comparison of advertisement effectiveness between the United Kingdom, Poland and South Africa
Magdalena Zawisza, Russell Luyt, Anna Maria Zawadzka and Jacek Buczny 464

(Re)creating gender hierarchies within northern landscapes: a study of stories about nature and gender
Tatiana Wara and Mai Camilla Munkejord 481

BOOK REVIEW

The Religious Lives of Older Laywomen: the last active Anglican generation
Anna Strhan 492

BOOKS RECEIVED LIST 494

Routledge
Taylor & Francis Group

Volume 30, Numbers 1–3
January–June 2018

ISSN: 0895-2841

Journal of Women & Aging

...the multidisciplinary quarterly of psychosocial practice, theory & research

Included in this print edition:
Number 1
Number 2
Number 3

Routledge
Taylor & Francis Group

Journal of Women & Aging

CONTENTS

Volume 30 Number 1 January–February 2018

EDITORIAL
From the Editor 1

LETTER TO THE EDITOR 2

ARTICLES
Impact of demographic variables on women's economic empowerment: An ordered probit model
Syeda Azra Batool, Hafiz Khalil Ahmed, and Shazia Noureen Qureshi 6

A mixed-methods investigation of successful aging among older women engaged in sports-based versus exercise-based leisure time physical activities
Kathryn Berlin, Tina Kruger, and David B. Klenosky 27

Somebody has to DUST! Gender, health, and housework in older couples
Claudia Geist and Jennifer Tabler 38

Grandparents providing care for grandchildren and employment status of grandparents in South Korea
Hye Jin Kim 49

Female fertility history and mid-late-life health: Findings from China
Xiaomin Li, Quanbao Jiang, Shuzhuo Li, and Marcus W. Feldman 62

Serious psychological distress, sex, and falls among the elderly
Thanh V. Tran and Phu T. Phan 75

BOOK REVIEWS
Heartthrobs: A history of women and desire, by Carol Dyhouse
Reviewed by Marie Barnett 85

Facing age: Women growing older in anti-aging culture, by Laura Hurd Clarke
Reviewed by Camille Huggins 87

Volume 30 Number 2 March–April 2018

EDITORIAL
From the Editor
Francine Conway 89

ARTICLES
Older lesbians receiving home care: formal and informal dimensions of caregiving
Sandra S. Butler 91

A phenomenological study of romantic love for women in late life
Teresa J. Moore and Joanni L. Sailor 111

Unscripted: Exploring representations of older unpartnered women's sexuality
Beth Montemurro and Lisa Chewning 127

Psychological predictors of eating pathology in older adult women
Elizabeth Midlarsky, Ashley Kronen Marotta, Steven Pirutinsky, Ruth T. Morin, and Joseph C. McGowan 145

"I am a fat baby, who moved to a fat child, who moved to a fat teenager, who moved to a fat adult": Women's reflections of a lifetime of body and weight concern
Eva Pila, Shauna Solomon-Krakus, Kara Egelton, and Catherine M. Sabiston 158

BOOK REVIEWS

The Ways Women Age: Using and Refusing Cosmetic Intervention, edited by Abigail T. Brooks
Reviewed by Jessica L. Banslaben 178

Ending Aging: The Rejuvenation Breakthroughs That Could Reverse Human Aging in Our Lifetime, by Aubrey de Grey and Michael Rae
Reviewed by Miles Matise 180

Volume 30 Number 3 May–June 2018

EDITORIAL

From the Editor
Francine Conway 183

ARTICLES

Gender, aging, and the economics of "active aging": Setting a new research agenda
Amira Paz, Israel Doron, and Aviad Tur-Sinai 184

Sexuality of midlife and older women: A review of theory use
Sarah Jen 204

Yoga stretching for improving salivary immune function and mental stress in middle-aged and older adults
Nobuhiko Eda, Hironaga Ito, Kazuhiro Shimizu, Satomi Suzuki, Eunjae Lee, and Takao Akama 227

Toward a gender politics of aging
Gemma M. Carney 242

Gender differences in health promotion behaviors and quality of life among community-dwelling elderly
Pei-Lin Chen, Ying-Lan Tsai, Mei-Hsiang Lin, and Jeng Wang 259

BOOK REVIEW

Successful aging: Asian perspectives, by Sheung-Tak Cheng, Iris Chi, Helene H. Fung, Lydia W. Li, and Ling Fong Woo
Reviewed by Tannistha Samanta 275

Volume 30 ❖ Number 1 ❖ Spring 2018

Journal of Women's History

Contents

Editorial Note

Women's Labor, Self-Fashioning, and Historical Imagination / 7

Elizabeth Nutting

Making a Living in Silk: Women's Work in Islamic and Christian Granada, Spain, 1400–1571 / 12

Lauren Beck

Women's Power and Material Exchange in Transatlantic Spain, 1550s–1650s / 35

Susanne Hillman

Gilt by Association: The Collaborative Celebrity of Germaine de Staël and Juliette Récamier / 56

Caitlin Harvey

Science and Sensibility: Louise Lind-af-Hageby's Diary as Female Testimony, Scientific Publication, and Antivivisectionist Tool, 1890–1918 / 80

Karina Smith and Lou Smith

"The Sound of Unknowing": Theorizing Race, Gender, and "Illegitimacy" through Jamaican Family Photography / 107

John Pettegrew

From Radicalism to Perspectivalism: US Feminist History, 1970–2010, and the Example of Linda Gordon / 129

Book Reviews

Sharon Block

Reconstituting Archives of Violence and Silence in Early American Women's History / 154

Rachel Hope Cleves, *Charity and Sylvia: A Same-Sex Marriage in Early America*; Marisa J. Fuentes, *Dispossessed Lives: Enslaved Women, Violence, and the Archive*; Jen Manion, *Liberty's Prisoners: Carceral Culture in Early America*; Honor Sachs, *Home Rule: Households, Manhood, and National Expansion on the Eighteenth-Century Kentucky Frontier.*

Shelley E. Rose

German and American Transnational Spaces in Women's and Gender History / 163

Michaela Bank, *Women of Two Countries: German-American Women, Women's Rights, and Nativism, 1848–1890*; Karen Hagemann and Sonya Michel, eds., *Gender and the Long Postwar: The United States and the Two Germanys, 1945–1989*; Lynne Tatlock, *German Writing, American Reading: Women and the Import of Fiction, 1866, 1917.*

The ***Journal of Women's History*** disclaims any responsibility or liability for statements of fact or opinion expressed by contributors.

Laura Shelton
Love, Gender, and Family in Late Colonial and Early Republican Latin America / 170
Sarah C. Chambers, *Families in War and Peace: Chile from Colony to Nation*; Guiomar Dueñas-Vargas, *Of Love and Other Passions: Elites, Politics, and Family in Bogotá, Colombia, 1778–1870*; Catherine Komisaruk, *Labor and Love in Guatemala: The Eve of Independence.*

Contributors / 177

Notice to Contributors / 180

INDEPENDENT, JEWISH & FRANKLY FEMINIST SPRING 2018

Lilith

I'm sure I wasn't the only one he did this to. Together we could have taken action.

I'm sure both men who harassed me have completely forgotten about what happened. Wish I could.

I'm ashamed to say but you kind of just get used to it.

I wondered why none of them had warned me.

The sexual harassment during rabbinic school was a nightmare. The professor made consistent sexual jokes and flirtations and once even had pornographic images up on his computer.

WHAT WILL CHANGE THIS

Jewish organizations are often small and informal, which gives the impression that people can interact in a more casual manner—sometimes crossing a line.

Sometimes I told my superiors. Their response was to ask me not to meet with the culprits.

I was told, "It's part of the job."

My boss in Israel said he didn't realize he was out of place when he stuck his tongue in my mouth.

I told our director about my experiences and he shrugged them off, saying "I spoke to him and he said he is sorry."

They said they knew about his behavior but could do nothing.

He told me flat out that he was interested in dating me and that donations would be contingent on my responsiveness.

He began kissing me. "Whenever a man asks you to his office after 5:00 pm, this is what is expected."

My boss liked to have public conversations about my sex life.

Who else was harmed because I didn't want to make waves?

The other philanthropist said to my board chair, nodding at me, "So, are you fucking her?"

Verbatim testimony on sexual misconduct in Jewish organizations

VOLUME 43, NO. 1
SPRING 2018 $5.95 CANADA $6.95

0 74470 74407 8

The Silences Between Mothers & Daughters

From Sartre to Mrs. Maisel, Exoticizing the Jewish Woman

Sperm Donor: The Sequel

Lilith

vol. 43, no. 1 · spring 2018

In the Garden of Eden, long before the eating of the apple, the Holy One created the first human beings—a man, Adam, and a woman, Lilith. Lilith said, "We are equal; we come from the same earth." (Alphabet of Ben Sira, 23a-b)

10 Repairing the World by Repairing Women's Bodies
by Eleanor Bader
A teacher visiting Niger learned by chance about a shameful and widespread gynecological affliction—and took it upon herself to improve things.

14 Jesus for Jews
by Amanda Leigh Lichtenstein
She's a teenager in Skokie, Illinois, with a crush—on Jesus Christ, the superstar.

17 Convergence
by Amy Chernikowski
When reverberations of sexual trauma can carry through to the next generation.

#MeToo IN THE JEWISH WORLD
In the wake of Harvey Weinstein, we've shifted how we talk about—and hold perpetrators accountable for—sexual assault. Three different angles on why and how.

23 MY SUMMER IN HOLLYWOOD
by Amy I. Rozen

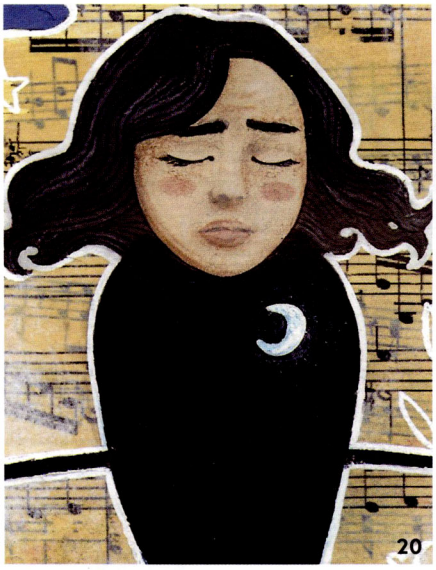
25 #METOO IN HIGH SCHOOL
by Sarah Seltzer

27 WOMEN WHO ARE RABBIS EXPERIENCE THEIR OWN BRAND OF HARASSMENT
by Chanel Dubofsky

30 *La Belle Juive*
by Yaëlle Azagury
How does the 19th century's exotification of Jewish women shape the stereotypes we know?

34 Donor Sperm: The Sequel
by Sasha Hochman
A Jewish teen sets out to find the half-siblings who share her sperm donor. What happens next.

37 The Silences Between Mothers and Daughters
by Nan Fink Gefen
Probing the under-examined—and very unwelcome—rift between some mothers and their adult daughters.

20

34

30

3
FROM THE EDITOR
Susan Weidman Schneider on powerlessness, and power.

4
VOICES
A prayer for RBG's long life • Underground with the alt-right • A cantor refuses to silence herself for Orthodox men • Carlebach allegations 20 years later

19
THE LIVES OF SARAH
poem by Leah Schwartz

20
MISCREANTS
fiction by Tamar Ben-Ozer

40
REVIEWS
Ilana Kurshan on *Haifa: City of Steps* • Dara Horn's *Eternal Life* reviewed by Rachel Hall • Michal Lemberger on *The Resurrection of Joan Ashby* and *The Patriots* • Meg Wolitzer's *The Female Persuasion* • A translator's memoir

46
HAPPENING
compiled by Naomi Danis
What you should do tomorrow. And the day after.

48
THE ACCIDENTAL ARCHIVIST
by Spencer Merolla
Never mind paring down; our objects carry deep meaning. "Death turns everything into an heirloom."

COVER: TEXT FROM TESTIMONY READ AT JEWISH WOMEN'S FOUNDATION OF NEW YORK'S JANUARY 31ST EVENT: "REVEALING #METOO AS #WETOO IN JEWISH COMMUNAL LIFE."

MEDIA REPORT TO WOMEN

Covering all the issues concerning women and media

Volume 46, Number 2 Spring 2018

In This Issue

Who Says We Can't Cook! Gender, Labor, Recipes and Journalists 4
Research in Depth: Godlike Men and Sex Assault Coverage 6
Research in Depth: Impact of Female Empowerment in Advertising 12
News Briefs 18
Commentary-Stubborn Area of Professional Development: Manels 24

Midwifery Today
The heart and science of birth
The Doula
Spring 2018 | Issue 125
Display until June 1, 2018 $13.95
25
0 74470 98183 1

Midwifery Today
The heart and science of birth

Spring 2018, Issue 125 | *The Doula*

COLUMNS

4 Poetry
5 From the Editor
6 Tricks of the Trade
7 Marion's Message
34 The Doula Corner
57 Midwifery & Childbirth News
58 Wisdom of the Midwives
62 Media Reviews
63 Classified Advertising
64 Photo Album

Photo by Michelle Garey—birthdenver.com

FEATURES

8 What Do Doulas Really Do?—***Penny Simkin***

11 What Can We Learn from Ágnes Geréb?—***Judy Slome Cohain***

12 Doulas: A Global Phenomenon—***Michel Odent***

14 A Doula's Gift of Pleasure and Love—***Debra Pascali-Bonaro***

18 Learning to Trust Birth through Continuity of Care—***Meredith BenZion***

24 Research on Perineal Outcomes of Asians Not Living in Asia Leads to Faulty Conclusion—***Judy Slome Cohain***

26 "Desco da parto": The Birth Tray and its Cultural Significance in Renaissance Italy—***Jane Beal***

30 An Interview with Ray McAllister: A Blind Doula—***Mary Ann Lieser***

35 Of Deliveries and Doulas in Turkey—***Sibel Esenalp and Hakan Çoker***

36 The Indigenous Revival of Traditional Birth—***Vivian Curry***

38 The Failure of Evidence-based Intellect in Protecting the Sacred Feminine—***Sister MorningStar***

42 Notes about Birth in Israel and Palestine—***Diana Paul***

44 Peripartum Cardiomyopathy: Snatched from the Hands of Death—***Sandra K. Stine Tallbear***

46 The Ideal Birth—***Tara Van Dyke***

48 The Pulsatile Birth Model—***Ruti Karni-Horowitz***

52 Doula Care for Refugee Families—***Barbara Lusher***

54 Rushes of Love—***Erica Andrews***

56 With Woman, With Family—***Lina Duncan***

Cover photo by Natalia Walth (nataliawalth.com). Natalia has been a birth photographer and videographer for six years. Prior to starting her business, she was an Air Force re-servist in her "spare time," while simultaneously working for a busy law firm in Los Angeles. She is a mother of three and a wife to her husband. Their dream is to travel the US in an Airstream trailer, but then they remember that they have a 100 lb German Shepherd that whines too much.

Pictured: Herbal baths have many healing properties for mothers. Using the right herbs can help a woman and her baby heal during postpartum. These sessions are a form of pampering. Moms get time to soak and relax while Natalia photographs the baby before capturing them together.

THIS IS HOW WE CHANGE THE WORLD P. 8

DOMESTIC VIOLENCE & MASS SHOOTINGS P. 30

MARCHING TO THE POLLS P. 20

MS. MAGAZINE

Ms.®

SPRING 2018

THE FUTURE IS FEMINIST

WWW.MSMAGAZINE.COM

$6.95US/CAN

81>

0 74820 46962 0

DISPLAY UNTIL JUNE 27

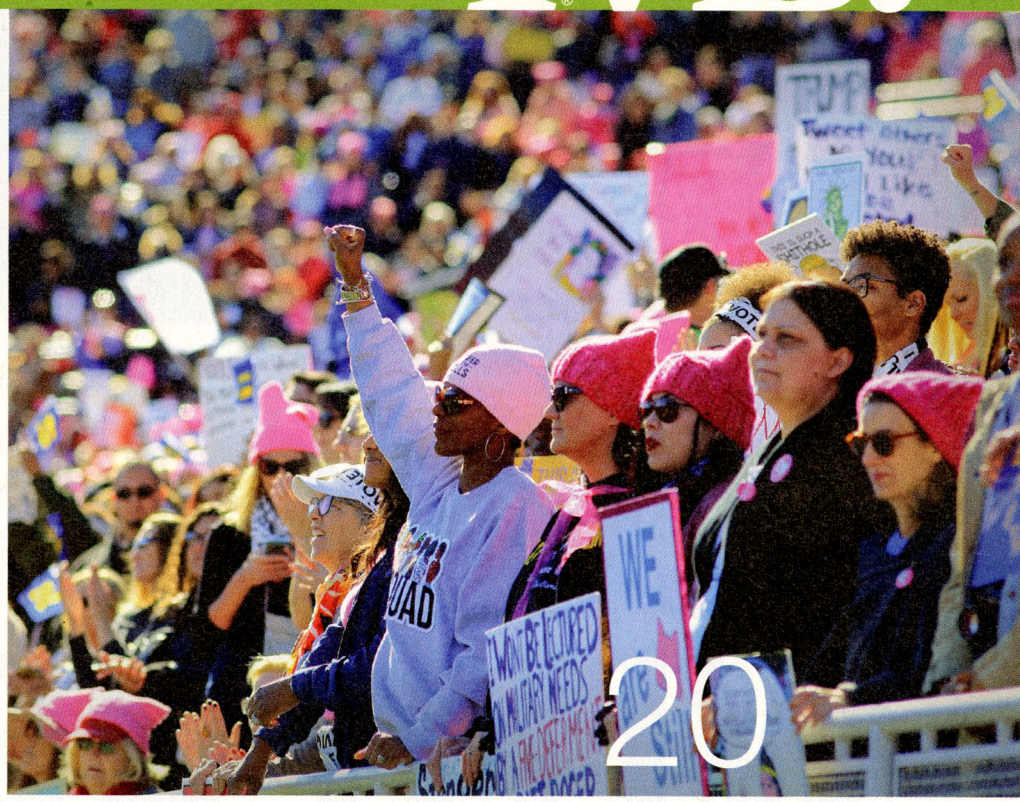
contents | SPRING 18
VOLUME XXVIII • NUMBER 2

Ms.®

"How many women get dismissed and dismissed when talking about something that is in front of their face and factually accurate?"

—ABIGAIL DISNEY, PEACE IS LOUD

▲ Las Vegas' Power to the Polls rally was one of 419 Women's Marches held across the country to mobilize women voters.

UP FRONT

4 LETTERS
6 KEEPING SCORE

NEWS

NATIONAL

8 *The Future Is Female; One-Stop Shopping; It Starts With Nadya; Safer Sports, Safer Girls; Short Takes*

GLOBAL

14 *Cracking the Astronautical Ceiling; The Pink City Rickshaw Company; An Elegant Rebellion; #IfTheyKillMe; Short Takes*

FEATURES

Ms. SPECIAL: WOMEN'S MARCH

20 **Marching to the Polls**
BY KATHERINE SPILLAR
This year, we marched with a new mission: to make women's voices heard in the next elections.

30 **A Lethal Combination**
BY NATALIE SCHREYER
What we know about domestic abusers with guns—and how efforts to disarm them could prevent some mass shootings.

34 **Center-Framed**
BY CHRISTINA ASQUITH
From Liberia to Egypt and Northern Ireland, Peace is Loud's documentaries place women at the heart of stories of peace and war.

DIANE BONDAREFF/AP; SAM MORRIS/GETTY IMAGES

contents | SPRING 18

VOLUME XXVIII • NUMBER 2

8

▲ In this year's midterm elections, women voters could decide the makeup of Congress, state legislatures and governors' offices.

DEPARTMENTS

WOMEN'S STUDIES

38 Curating History

Irma McClaurin's new Black Feminist Archive offers activists the chance to determine their own legacy.

BY JANELL HOBSON

MONEY

39 A Basic Workers' Right

It's a benefit that benefits us all—paid leave to care for a newborn, nurse a sick family member or recover from serious illness. So why is the U.S. the only advanced country in the world without this workers' guarantee?

BY MARTHA BURK

REMEMBRANCE

40 Janet Benshoof

Brilliant and funny, creative and daring, Benshoof was a women's rights pioneer who changed how the law is used to protect women.

BY AKILA RADHAKRISHNAN AND KRISTINA KALLAS

42 BOOK REVIEWS

Julie Rehmeyer on Maya Dusenbery's Doing Harm: The Truth About How Bad Medicine and Lazy Science Leave Women Dismissed, Misdiagnosed, and Sick *and Abby Norman's* Ask Me About My Uterus: A Quest to Make Doctors Believe in Women's Pain*; Erin Aubry Kaplan on Elaine Weiss'* The Woman's Hour: The Great Fight to Win the Vote

44 BOOKMARKS

Great reads for spring 2018

48 LAST WORD

BRIAN SNYDER/REUTERS

Ms. SPRING 2018 · VOLUME XXVIII · NUMBER 2

EXECUTIVE EDITOR **Katherine Spillar**
MANAGING EDITOR **Camille Hahn**
GLOBAL EDITOR **Robin Morgan**
MONEY EDITOR **Martha Burk**
BOOK REVIEW EDITOR **Mary Ellen Strote**
DIGITAL EDITOR **Carmen Rios**
CONSULTING EDITOR **Gloria Steinem**
RESEARCH EDITOR **Tory L. Davis**
COPY EDITOR **Sarah Chung**
CONTRIBUTING EDITOR **Shayna Sobol**
FACT-CHECKERS **Meliss Arteaga, Juliette Faraone, Candice Mercer, Jessica Merino, Lauren Young**
STRATEGIC PLANNING/MARKETING ADVISOR **Kathy Bonk**
CONTRIBUTING EDITOR, SCHOLAR WRITING PROGRAM **Aviva Dove-Viebahn, Ph.D.**
CONTRIBUTING EDITOR, *MS.* CLASSROOM **Michelle McGibbney Vlahoulis, M.A.**
PROGRAM DIRECTOR AND EDITOR, *MS.* CLASSROOM **Karon Jolna, Ph.D.**
INTERNS **Kylie Cheung, Tiernan Hebron, Natasha Piñon, Maura Turcotte**

ART DIRECTION: Brandi Phipps

EDITORS EMERITI Suzanne Braun Levine, Robin Morgan, Marcia Ann Gillespie, Elaine Lafferty

FOUNDING EDITORS Patricia Carbine, Joanne Edgar, Nina Finkelstein, Mary Peacock, Letty Cottin Pogrebin, Gloria Steinem

ADVISORY BOARD Justine Andronici, Kathy Bonk, Martha Burk, Ph.D., Gaylynn Burroughs, Abigail Disney, Kim Gandy, Beverly Guy-Sheftall, Ph.D., Elizabeth Hemmerdinger, Dolores Huerta, Lisa Yun Lee, Ph.D., Camryn Manheim, Rielle Montague, Kathy Najimy, Amy Richards, Alix Ritchie, Lorraine Sheinberg, Eleanor Smeal, Jane E. Smith, Ed.D., Katherine Spillar, Ronnie Steinberg, Ph.D., Gloria Steinem, Jenny Warburg, Evelyn White, Peg Yorkin, Helen Zia

COMMITTEE OF SCHOLARS Chair Emeritus: Bonnie Thornton Dill, Ph.D., Dean, College of Arts and Humanities, U. of MD, College Park; Co-chair: Carrie Baker, Ph.D., The Study of Women and Gender, Smith College; Co-chair: Michele Tracy Berger, Ph.D., Women's and Gender Studies, U. of N.C., Chapel Hill; R. Dianne Bartlow, Ph.D., Gender and Women's Studies, CA State, Northridge; Kum-Kum Bhavnani, Ph.D., Sociology, UC Santa Barbara; Audrey Bilger, Ph.D., Dean of College, Pomona; Nohelia Canales, M.S., Life Sciences, ELAC; Jennifer Cognard-Black, Ph.D., Women, Gender and Sexuality Studies, St. Mary's College of MD; Brittney Cooper, Ph.D., Women's and Gender Studies/Africana Studies, Rutgers U.; Irasema Coronado, Ph.D., Political Science, U. of TX, El Paso; Norlisha F. Crawford, Ph.D., English/African American Studies, UW Oshkosh; Kelly Brown Douglas, Ph.D., Religion, Goucher College; Aviva Dove-Viebahn, Ph.D., Barrett, The Honors College, Arizona State U.; Julie R. Enszer, Ph.D., Women's Studies, U. of MD, College Park; Kelly Finley, M.A., Women's and Gender Studies, U. of N.C., Charlotte; Radhika Gajjala, Ph.D., Media and Communications, Bowling Green State U.; Kryn Freehling-Burton, M.A., Women's Studies, OSU; Nicole Guidotti-Hernandez, Ph.D., American Studies and Mexican American Studies, U. of TX, Austin; Beverly Guy-Sheftall, Ph.D., Comparative Women's Studies, Spelman College; Janell Hobson, Ph.D., Women's Studies, U. at Albany, SUNY; Illeana Jiménez, English, LREI High School; Karon Jolna, Ph.D., UCLA Center for the Study of Women; Valerie Ann Johnson, Ph.D., Africana Women's Studies, Bennett College; L. S. Kim, Ph.D., Film and Digital Media, UC Santa Cruz; Allison B. Kimmich, Ph.D., Executive Director, NWSA; Kimi Lynn King, J.D./Ph.D., Political Science, U. of N. TX; M. Bahati Kuumba, Comparative Women's Studies, Spelman College; Lisa Yun Lee, Ph.D., Art History, U. of IL, Chicago; Yi-Chun Tricia Lin (林怡君), Ph.D., Women's Studies, Southern Connecticut State U.; Layli Maparyan, Ph.D., Wellesley Centers for Women, Wellesley College; C. Nicole Mason, Ph.D., Executive Director, CR2PI; Irma McClaurin, Ph.D., McClaurin Solutions; Linda Perkins, Ph.D., Applied Women's Studies, Claremont Graduate U.; Barbara Ransby, Ph.D., African-American Studies and History, U. of IL, Chicago; Susan Shaw, Ph.D., Women's Studies, OSU; Carol Stabile, Ph.D., Chair, Women's Studies, U. of MD, College Park; Nayereh Tohidi, Ph.D., Gender and Women's Studies, CA State U., Northridge; Patricia Trujillo, Ph.D., English, NNMC; Gina Athena Ulysse, Ph.D., Anthropology, Wesleyan U.; Michelle McGibbney Vlahoulis, M.A., Women's Studies, ASU; Jennifer D. Williams, Ph.D., English and Women's and Gender Studies, Howard U.

Ms. (ISSN 0047-8318) is published quarterly by Liberty Media for Women, LLC (GST # 897165296RT), which is wholly owned by the Feminist Majority Foundation, 1600 Wilson Boulevard, Suite 801, Arlington, VA 22209. Vol. XXVIII, No. 2, Spring 2018. Publications Mail Sales Agreement No. 1571516. Periodicals Postage Paid at Arlington, VA, and at additional offices.
Copyright © 2018 by Liberty Media for Women, LLC. Reproduction in any manner, in whole or in part, in English or other languages, prohibited. All rights reserved throughout the world. *Ms.* is a registered trademark of Liberty Media for Women, LLC in the United States and other countries.

SEND EDITORIAL CORRESPONDENCE TO:
433 South Beverly Drive, Beverly Hills, CA 90212

Ms. community regular membership fee: $45. Send change of address or membership fee to: *Ms.*, P.O. Box 97313, Washington, D.C. 20077-7049, or call (866) MS AND ME (866.672.6363). Please allow six to eight weeks for delivery of first issue. Postmaster: Send address changes to *Ms.*, P.O. Box 97313, Washington, D.C. 20077-7049. *Ms.* is printed on recycled, processed chlorine-free paper. PRINTED IN THE UNITED STATES OF AMERICA

NELLE
ISSUE ONE | 2018
$10.00
66
0 74470 27921 1

CONTENTS

From the Editor 1

Genelle Chaconas
Strutting Backwards Through the Sky 3

Erica Dawson
To White Men 6
Descant 7
In the middle of the mourning, Martha said to Mary, 8

Michelle Y. Burke
Safety 9

Christina Deka
Severance 10

Lori Wilson
My Mother Got a Lot of Things Wrong 22

Melissa Crowe
Mourning Portrait for Uncle Steve 24
A Laying On of Hands 27

Tyler Mills
Bloom 29

Keetje Kuipers
At the Hardware Store on Mother's Day 41
Abatement 42

Anna Lena Phillips Bell
Endearment 43
Endearment 44
Endearment 45
Endearment 46
Procedure 47

CONTENTS

Cindy Buhl
It Was the Damn Pig 49

Mika Yamamoto
Ghost Mother 51

Ayelet Amittay
Syria 65

Caitlin Horrocks
Six Tales of Drowning 66

Patricia Clark
Love Song for Physics and the Nude 71

Rachel Morgan
Sometimes Laughing, Sometimes Crying 72

Sarah Blackman
One Dark Night 73

Stacia M. Fleegal
The Other Cheek 84

Amina Gautier
Brat 85

Jessica Hudgins
Lines for Others Like Us 87

Kate Jayroe
"Oh! Susannah" 91

Katharine Johnsen
Dementia: Her Head Cut Off 97

Anne Boaden
Order Up 98

Kathleen A. Kelly
Where You Are 106

CONTENTS

Jenny Molberg
Self Portrait as Landscape 107

Margaret MacInnis
Being Dorothy in Kuwait 109

Elizabeth Burk
Sinking 118

Maria Hummel
Yes 120

Contributors 125

ISSN: 0803-8740
Volume 26 Number 1 2018

Nordic Journal of Feminist and Gender Research

NORA

Routledge
Taylor & Francis Group

NORA
Nordic Journal of Feminist and Gender Research

Volume 26 Number 1 March 2018

CONTENTS

Editorial
1 Beatrice Halsaa and Anka Ryall

Articles
4 "Excuse Me, But Are You Raping Me Now?" Discourse and Experience in (the Grey Areas of) Sexual Violence
Lena Gunnarsson

19 Eggs on Ice: Imaginaries of Eggs and Cryopreservation in Denmark
Janne Rothmar Herrmann and Charlotte Kroløkke

36 The Corporatist Regime, Welfare State Employment, and Gender Pay Inequity
Paula Koskinen Sandberg

53 Gender Quotas for Corporate Boards: Depoliticizing Gender and the Economy
Anna Elomäki

Position Paper
69 Flirting with Neoliberalism: The Transfiguration of Feminist Political Awareness
Maria Medina-Vicent

Book Review
76 Berättelser om det förbjudna. Begär mellan kvinnor i svensk litteratur 1900–1935
Susan C. Brantly

News
79 News from Nordic Journals

vol 7 issue 1 2018

PALIMPSEST

A JOURNAL ON WOMEN, GENDER, AND THE BLACK INTERNATIONAL

Contents

Editor's Introduction v

RETROSPECTIVE ON LÉON GONTRON-DAMAS

Anthologies, Ontologies, and Hauntologies: Resurrecting Léon-Gontran Damas 1
KATHLEEN GYSSELS

ESSAYS

Rise Up? New Directions in the Caribbean Women's *Bildungsroman* 11
KEVIN MEEHAN

"No Choice but to Strive": Gender, State Power, and Resistance in the Life Narratives of Emma Mashinini, Mamphela Ramphele, and Wangari Maathai 19
COURTNEY L. THOMPSON

THE ART OF ENGAGEMENT FORUM

Second Annual Black Feminist Methods and Methodologies Working Symposium: Black Girlhood and Black Girlhood Studies, an Introduction with Selected Abstracts 49
CLAUDINE TAAFFE

BOOK REVIEW ESSAY

"The Power of Ta-Nehisi Coates and President Barack Obama," A Review of *We Were Eight Years in Power—An American Tragedy*, by Ta-Nehisi Coates (New York: Random House, 2017), 576 pp. 55
TERRANCE DEAN

BOOK REVIEWS

All Books Reviewed by the *Palimpsest* Editorial Collective

Brittney Cooper, *Beyond Respectability: The Intellectual Thought of Race Women* (Urbana: University of Illinois Press, 2017), 208 pp. 59

Margo Natalie Crawford, *Black Post-Blackness: The Black Arts Movement and Twenty-First-Century Aesthetics* (Urbana: University of Illinois Press, 2017), 280 pp. 61

Brent Hayes Edwards, *Epistrophies: Jazz and the Literary Imagination* (Cambridge, London: Harvard University Press, 2017), 336 pp. 63

Ashley Farmer, *Remaking Black Power: How Black Women Transformed an Era* (Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2017), 288 pp. 65

Alexis Pauline, *Spill: Scenes of Black Feminist Fugitivity* Gumbs (Durham: Duke University Press, 2016), 184 pp. 67

LaShawn Harris, *Sex Workers, Psychics, and Numbers Runners: Black Women in New York City's Underground Economy* (Urbana: University of Illinois Press, 2016), 280 pp. 69

Aida Levy-Hussen, *How to Read African American Literature: Post-Civil Rights Fiction and the Task of Interpretation* (New York: New York University Press, 2016), 224 pp. 71

Lorelle Semley, *To Be Free and French: Citizenship in France's Atlantic Empire* (Cambridge: Cambridge University Press, 2017), 382 pp. 73

T. Denean Sharpley-Whiting, *Bricktop's Paris: African American Women in Paris Between the Two World Wars* (Albany: State University of New York Press, 2015), 377 pp. 75

Kristen Stromberg Childers, *Seeking Imperialism's Embrace: National Identity, Decolonization, and Assimilation in the French Caribbean* (Oxford: Oxford University Press, 2016), 288 pp. 77

Contributors 79

VOLUME 14, NUMBER 1 ■ MARCH 2018

Politics & Gender

Politics & Gender
Politics & Gender
Politics & Gender
Politics & Gender
Politics & Gender
Politics & Gender
Politics & Gender

The Journal of the Women and Politics Research Section of the American Political Science Association

CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS

Politics & Gender

Volume 14 | Number 1 | March 2018

SPECIAl ISSUE: GENDER AND CONSERVATISM

Introduction to Special Issue on Gender and Conservatism
Karen Celis and Sarah Childs 1

ARTICLES

Conservatism and Women's Political Representation
Karen Celis and Sarah Childs 5

"Righting" Conventional Wisdom: Women and Right Parties in Established Democracies
Diana Z. O'Brien 27

Is There a Conservative Feminism? An Empirical Account
Ronnee Schreiber 56

Exploring Gender Differences in Support for Rightist Parties: The Role of Party and Gender Ideology
Rosie Campbell and Silvia Erzeel 80

CRITICAL PERSPECTIVES ON GENDER AND POLITICS

A Left Feminist Comment on Supporting Hillary Clinton
Judith Grant 106

Authenticity and Emotion: Hillary Rodham Clinton's Dual Constraints
Lilly J. Goren 111

Strength, Stamina, and Sexism in the 2016 Presidential Race
Meredith Conroy 116

WANTED: Hillary Clinton, Suspect Citizen
Jocelyn M. Boryczka 121

I Feel Your Pain: A Reckoning
Elisabeth R. Anker 127

ONLINE THEMED BOOK REVIEWS ON GENDER AND CONSERVATISM

Introduction to Book Review Section on Gender and Conservatism
Timothy Kaufman-Osborn 132

Tea Party Women: Mama Grizzlies, Grassroots Leaders, and the Changing Face of the American Right
By Melissa Deckman
Review by Angelia Wilson doi:10.1017/S1743923X17000332

Raised Right: Fatherhood in Modern American Conservatism
By Jeffrey R. Dudas
Review by Terrell Carver doi:10.1017/S1743923X17000290

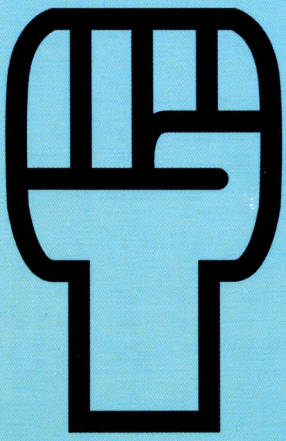
In the Name of Women's Rights: The Rise of Femonationalism
By Sara R. Farris
Review by Jamila Mascat doi:10.1017/S1743923X17000289

Gender and Far Right Politics in Europe
Edited by Michaela Köttig, Renate Bitzan, and Andrea Petö
Review by Emanuela Lombardo doi:10.1017/S1743923X17000307

Women and the Orange Order: Female Activism, Diaspora and Empire in the British World, 1850–1940
By D. A. J. MacPherson
Review by Pamela McKane doi:10.1017/S1743923X17000319

Righteous Transgressions: Women's Activism on the Israeli and Palestinian Religious Right
By Lihi Ben Shitrit
Review by Mira Sucharov doi:10.1017/S1743923X17000320

Race, Gender & Class Conference 2016

Jean Belkhir
Michael Bowman
Steve A. Buddington
Diane Byrd
Anthony L. Brown
Keffrelyn D. Brown
Yasmin R. Ceacal
Christiane Charlemaine
Marie-Eve Desroches
Ashraf Esmail
Jansen Felton
Michael D. Forster
Louis Harrison, Jr.
Bridget Holyfield-Moss
Alvin D. Logan, Jr.
Rubena K. Mardirossian
David Martin
Nakia McCray
Komanduri S. Murty
Denise A. Narcisse
Carmen Nicholson
Lakendra Rhaney,
Julius Trimble
Ashwin G. Vyas
Jaceline Young

A RACE GENDER & CLASS JOURNAL

Abstracted in CSA Sociological Abstracts and ProQuest;
Licensed with EBSCO Publishing.

Southern University at New Orleans / University of New Orleans

Volume 24, Number 1-2, 2017 ISSN 1082 - 8354

Race, Gender & Class Conference 2016

Guest Editors: **Jean Ait Belkhir** and **Christiane Charlemaine**

Jean Ait Belkhir and **Christiane Charlemaine** 3
Introduction

Michael D. Forster 6
Are we Headed Toward Upheaval?

Michael Bowman 16
TV, Cell Phones and Social Justice: A Historical Analysis of How Video Creates Social Change

Denise A. Narcisse 27
Beyond Treading Water: Bringing Water Justice to America's Urban Poor

Alvin D. Logan, Jr., Louis Harrison, Jr. 65
4 Years a Football Player: The (Un)Democratic Practices in the Education of Black College Football Players

Keffrelyn D. Brown 81
Why We Can't Wait: Advancing Racial Literacy and a Critical Sociocultural Knowledge of Race for Teaching and Curriculum

Marie-Eve Desroches 97
Understanding Collaborative Governance: Agenda Setting and Alternative Formulation Toward Inclusive Cities

Anthony L. Brown 107
On Black Males in History, Theory and Education

Komanduri S. Murty and **Bridget Holyfield-Moss** 120
Racial Microaggressions Related to Voter ID Laws in the United States

Komanduri S. Murty and **Ashwin G. Vyas** 133
African American Students' Reactions to the Confederate Flag: A Social-psychological Approach to Integrate Post Traumatic Slave Syndrome and Microaggression Theory

continued on page 2

Steve A. Buddington and **Ashraf M. Esmail** **160**
Ethnicity: Cultural Competence and Social Work Practice among College and University Students

Julius Trimble & Komanduri S. Murty **172**
A Study of Student Perceptions Toward Online Undergraduate Criminal Justice Courses at an HBCU

Diane Byrd, Yasmin R. Ceacal, Jansen Felton, Carmen Nicholson, David Martin, Lakendra Rhaney, Nakia McCray, and **Jaceline Young** **186**
A Modern Doll Study: Self Concept

Rubena K. Mardirossian and **Ashraf Esmail** **203**
Access of Hispanic Inmates to Correctional Education (GED) in California and Its Impact on Three Year Recidivism Rates

To subscribe or order Race, Gender & Class: write, call, fax or e-mail to
Jean Ait Belkhir
Arts & Sces Dpt. – NC Room 417 - Southern University at New Orleans
6801 Press Drive, New Orleans 70126-1049
Ph: (504) 286 5231 E-mail: jbelkhir.rgc@gmail.com
Visit us on facebook @RaceGenderClass
Cover designed by Lætitia Beuchère © 2018 Race, Gender & Class

Rain and Thunder

A Radical Feminist Journal of Discussion and Activism

Issue #69 *Winter 2018*

HONORING THE WOMEN WHO HAVE TOUCHED OUR LIVES

A RAIN AND THUNDER TRIBUTE ISSUE

With Tributes to Christy Amschler, Jackie Anderson, Rita Arditti, Gwen Avery, Lisa Bellear, Alicia D'Amico, olivia free-woman, Louise Griffin, Lois Hart, Patricia Highsmith, Marti Kheel, Blue Lunden, Barbara Macdonald, Kate Millett, Maureen O'Connor, Julia Penelope, Joanna Russ, Anne Stafford, and Irene Weiss

Plus interviews, book reviews, feminist hotline, and more!

Room

LITERATURE, ART, AND FEMINISM SINCE 1975

41.1
Family Secrets

Featuring:
New Fiction by
Maggie de Vries
An Interview with
Scaachi Koul

$12 CAD / $10 USD

01
7 72006 86277 6

Contents

EDITOR'S LETTER

RACHEL THOMPSON — Family Secrets — 5

INTERVIEW

ALISSA McARTHUR — Scaachi Koul: On Writing About Family and Trying to Keep Secrets — 14

POETRY

REBEKAH REMPEL — My Father's Father — 6

The Lost Places — 84

LEAH LAKSHMI PIEPZNA-SAMARASINHA — Shark's Mouth — 7

Lightskin for Beginners — 26

bed days — 59

MANAL KAMRAN — Warp It — 24

SHARON JINKERSON-BRASS — The Butcher — 30

JIA HWANG — dinner — 51

ELIZABETH JOHNSTON — When I'm Twelve, My Mother Tells Me She Was Raped — 60

COLLEEN BARAN — DIIIIIIIIID IIIIITTTT HAPPEN — 69

FICTION

MARGARET NOWACZYK — Somewhere Better — 8

ALEXANDRA CHANG — Tseung Family Snapshot — 32

MAGGIE DE VRIES — Morgan's Story: Excerpts — 36

JENNIFER AMOS — How to Move Up in This World — 61

MARY MacDONALD — Chasing Rabbits — 77

CREATIVE NON-FICTION

TAMARA JONG — Daddy Doesn't Know — 52

JENNY BARTOY — The Pool — 55

COSI NAYOVITZ — Reverse Osmosis — 66

SHIRLEY HARSHENIN — Letters from My Brothers — 70

JAMELIE BACHAALANI — A Purge — 86

DEANNA PARTRIDGE-DAVID — Lost and Found — 89

JENN ASHTON — In The Bentwood Box — 96

ART

KRISTINA CORRE	*Balikbayans*	4
	Oceans Between Us	29
	Kasama	31
	Rice and Adobo	50
	The Faraway Nearby	88
JENN ASHTON	*Grandmothers*	95
	Celestine	99
FENN ARCHDEKIN-LEUNG & LILY LEUNG, with text by CARRIANNE LEUNG	*Feelings*	101
	Village	103

REVIEWS

ALISSA McARTHUR	*Quarry* by Catherine Graham	104
ADÈLE BARCLAY	*Children Shouldn't Use Knives and Other Tales* by Shirley Camia	105
JEAN VAN LOON	*Shot-Blue* by Jesse Ruddock	107
NADIA SIU VAN	*Letters to My Father* by Bänoo Zan	108
CARLY ROSALIE VANDERGRIENDT	*Tarry This Night* by Kristyn Dunnion	110

ROOMMATE

112

Meet multi-genre author and *Room*'s managing editor, Chelene Knight

CONTRIBUTORS

113

BACKROOM

128

Family Camera Network's Thy Phu and Elspeth Brown on highlighting the stories that don't fit the official narrative

Volume 78 • Numbers 7/8 • April 2018

SEX ROLES

A Journal of Research

Springer

11199 • ISSN 0360-0025
78(7/8) 455–590 (2018)

Sex Roles

Volume 78 · Numbers 7/8 · April 2018

ORIGINAL ARTICLES

Are Men Better Leaders? An Investigation of Head Coaches' Gender and Individual Players' Performance in Amateur and Professional Women's Basketball
L. Darvin · A. Pegoraro · D. Berri **455**

Individual, Interpersonal, and Sociostructural Factors Influencing Partner Nonmonogamy Acceptance among Young African American Women
A.C. Lima · T.L. Davis · K. Hilyard · K. deMarrais · W.L. Jeffries IV · J.L. Muilenburg **467**

The Intersection of Gender, Sexuality, and Religion in Mormon Mixed-Sexuality Marriages
E. Legerski · A. Harker **482**

Rape Myths and Hookup Culture: An Exploratory Study of U.S. College Students' Perceptions
T.T. Reling · M.S. Barton · S. Becker · M.A. Valasik **501**

More than a Media Moment: The Influence of Televised Storylines on Viewers' Attitudes toward Transgender People and Policies
T.K. Gillig · E.L. Rosenthal · S.T. Murphy · K.L. Folb **515**

Children's Gender-Typed Behavior from Early to Middle Childhood in Adoptive Families with Lesbian, Gay, and Heterosexual Parents
R.H. Farr · S.T. Bruun · K.M. Doss · C.J. Patterson **528**

Professors' Behaviors and Attributes that Promote U.S. Women's Success in Male-Dominated Academic Majors: Results from a Mixed Methods Study
K.M. Lawson · L.Y. Kooiman · O. Kuchta **542**

Effects of Principal-Teacher Gender Similarity on Teacher's Trust and Organizational Commitment
I. Berkovich **561**

Gender, Emotions Management, and Power in Organizations: The Case of Israeli Women Junior Military Officers
T. Karazi-Presler · O. Sasson-Levy · E. Lomsky-Feder **573**

BOOK REVIEWS

How Masculinity Impacts Workplace Experiences
Masculinity at Work: Employment Discrimination through a Different Lens
By Ann C. McGinley
Reviewed by T.J. Brown **587**

Balancing the Books: Working Toward Equality in Schools
Leading for Equality: Making Schools Fairer
By Jacky Lumby and Marianne Coleman
Reviewed by L.H. Rosen · E. Weisgram **589**

Further articles can be found at www.springerlink.com

Abstracted or indexed in *Social Science Citation Index, Journal Citation Reports/ Social Sciences Edition, SCOPUS, PsycINFO, Google Scholar, EBSCO Discovery Service, CSA, Academic OneFile, Academic Search, Australian Domestic and Family Violence Clearinghouse, Bibliography of Asian Studies, CSA Environmental Sciences, Current Contents / Social & Behavioral Sciences, Dietrich's Index Philosophicus, Educational Research Abstracts Online (ERA), Educational Technology Abstracts, EMCare, ERIH PLUS, Expanded Academic, FRANCIS, Gale, Higher Education Abstracts, International Bibliography of Book Reviews (IBR), International Bibliography of Periodical Literature (IBZ), MLA International Bibliography, OCLC, OmniFile, PASCAL, PSYCLINE, RILM Abstracts of Music Literature, SCImago, Sociology of Education Abstracts, Special Education Needs Abstracts, SPOLIT, Studies on Women & Gender Abstracts, Summon by ProQuest, Vocational Education and Training Abstracts.*

Instructions for Authors for *Sex Roles* are available at http://www.springer.com/11199.

Volume 78 • Numbers 9/10 • May 2018

SEX ROLES

A Journal of Research

Springer

11199 • ISSN 0360-0025
78(9/10) 591–714 (2018)

Sex Roles

Volume 78 · Numbers 9/10 · May 2018

ORIGINAL ARTICLES

When Sexism Leads to Racism: Threat, Protecting Women, and Racial Bias
J.M. McMahon · K.B. Kahn **591**

Too Many Boxes, or Not Enough? Preferences for How We Ask About Gender in Cisgender, LGB, and Gender-Diverse Samples
K.A. Broussard · R.H. Warner · A.R.D. Pope **606**

Friendship Selection and Influence Processes for Physical Aggression and Prosociality: Differences between Single-Sex and Mixed-Sex Contexts
J.K. Dijkstra · C. Berger **625**

"One Doesn't Slap a Girl but..." Social Representations and Conditional Logics in Legitimization of Intimate Partner Violence
S. Lelaurain · D. Fonte · M.-A. Aim · N. Khatmi · T. Decarsin · G. Lo Monaco · T. Apostolidis **637**

"The Heart Desires but the Body Refuses": Sexual Scripts, Older Men's Perceptions of Sexuality, and Implications for Their Mental and Sexual Health
S.K. Rutagumirwa · A. Bailey **653**

Parental Gender Expectations by Socioeconomic Status and Nativity: Implications for Contraceptive Use
G. Samari · K. Coleman-Minahan **669**

Menstrual Knowledge and Taboo TV Commercials: Effects on Self-Objectification among Italian and Swedish Women
G. Spadaro · S.R.G. d'Elia · C.O. Mosso **685**

"Clean and Fresh": Understanding Women's Use of Vaginal Hygiene Products
A.L. Jenkins · S.E. Crann · D.M. Money · K.C. O'Doherty **697**

BOOK REVIEWS

"Hasn't Anything Changed?" Resilience, Creativity, and Privilege in Women's Lives in the Academy
Staging Women's Lives in Academia: Gendered Life Stages in Language and Literature Workplaces
Edited by Michelle A. Massé and Nan Bauer-Maglin
Reviewed by E.L. Zurbriggen **710**

Shedding Light on the Reality of Smart Girls
Smart Girls: Success, School, and the Myth of Post-Feminism
By Shauna Pomerantz and Rebecca Raby
Reviewed by B. Palmer · H. Brown **713**

Further articles can be found at www.springerlink.com

Abstracted or indexed in *Social Science Citation Index, Journal Citation Reports/ Social Sciences Edition, SCOPUS, PsycINFO, Google Scholar, EBSCO Discovery Service, CSA, Academic OneFile, Academic Search, Australian Domestic and Family Violence Clearinghouse, Bibliography of Asian Studies, CSA Environmental Sciences, Current Contents / Social & Behavioral Sciences, Dietrich's Index Philosophicus, Educational Research Abstracts Online (ERA), Educational Technology Abstracts, EMCare, ERIH PLUS, Expanded Academic, FRANCIS, Gale, Higher Education Abstracts, International Bibliography of Book Reviews (IBR), International Bibliography of Periodical Literature (IBZ), MLA International Bibliography, OCLC, OmniFile, PASCAL, PSYCLINE, RILM Abstracts of Music Literature, SCImago, Sociology of Education Abstracts, Special Education Needs Abstracts, SPOLIT, Studies on Women & Gender Abstracts, Summon by ProQuest, Vocational Education and Training Abstracts.*

Instructions for Authors for *Sex Roles* are available at http://www.springer.com/11199.

Volume 78 • Numbers 11/12 • June 2018

SEX ROLES

A Journal of Research

Springer

11199 • ISSN 0360-0025
78(11/12) 715–838 (2018)

Sex Roles

Volume 78 · Numbers 11/12 · June 2018

ORIGINAL ARTICLES

What Are Men Doing while Women Perform Extra Unpaid Labor? Leisure and Specialization at the Transitions to Parenthood
C.M. Kamp Dush · J.E. Yavorsky · S.J. Schoppe-Sullivan **715**

Time, Money, or Gender? Predictors of the Division of Household Labour Across Life Stages
R.M. Horne · M.D. Johnson · N.L. Galambos · H.J. Krahn **731**

Relative Earnings and Depressive Symptoms among Working Parents: Gender Differences in the Effect of Relative Income on Depressive Symptoms
K.Z. Kramer · S. Pak **744**

Navigating the Workplace: The Costs and Benefits of Shifting Identities at Work among Early Career U.S. Black Women
D.D. Dickens · E.L. Chavez **760**

Of Men and Money: Characteristics of Occupations that Affect the Gender Differentiation of Children's Occupational Interests
A.R. Hayes · R.S. Bigler · E.S. Weisgram **775**

The Impact of Different Forms of #fitspiration Imagery on Body Image, Mood, and Self-Objectification among Young Women
I. Prichard · A.C. McLachlan · T. Lavis · M. Tiggemann **789**

Support for a Modified Tripartite Dual Pathway Model of Body Image Concerns and Risky Body Change Behaviors in French Young Men
M. Girard · H. Chabrol · R.F. Rodgers **799**

Neoliberal Beliefs and Perceptions of Unintended Adolescent Pregnancy after Consensual or Forced Sex
J. Katz · C.R. Gravelin · C. O'Brien **810**

Psychological Well-Being of Sexual Minority Young Adults in Iceland: Assessing Differences by Sexual Attraction and Gender
B. Gisladottir · B. Gronfeldt · A.L. Kristjansson · I.D. Sigfusdottir **822**

BOOK REVIEWS

Exploring Sexuality, Gender Diversity, and Intersectionality with Sexual Minorities and Transgender or Gender Nonconforming Clients
Handbook of Sexual Orientation and Gender Diversity in Counseling and Psychotherapy
Edited by Kurt A. DeBord, Ann R. Fischer, Kathleen J. Bieschke, and Ruperto M. Perez
Reviewed by J.A. Boisvert **833**

What Rights Are Human Rights and Who Gets to Choose?
Human Rights and Cultural Diversity: Core Issues and Cases
By Andrew Fagen
Reviewed by S. Solie **836**

Further articles can be found at www.springerlink.com

Abstracted or indexed in *Social Science Citation Index, Journal Citation Reports/ Social Sciences Edition, SCOPUS, PsycINFO, Google Scholar, EBSCO Discovery Service, CSA, Academic OneFile, Academic Search, Australian Domestic and Family Violence Clearinghouse, Bibliography of Asian Studies, CSA Environmental Sciences, Current Contents / Social & Behavioral Sciences, Dietrich's Index Philosophicus, Educational Research Abstracts Online (ERA), Educational Technology Abstracts, EMCare, ERIH PLUS, Expanded Academic, FRANCIS, Gale, Higher Education Abstracts, International Bibliography of Book Reviews (IBR), International Bibliography of Periodical Literature (IBZ), MLA International Bibliography, OCLC, OmniFile, PASCAL, PSYCLINE, RILM Abstracts of Music Literature, SCImago, Sociology of Education Abstracts, Special Education Needs Abstracts, SPOLIT, Studies on Women & Gender Abstracts, Summon by ProQuest, Vocational Education and Training Abstracts.*

Instructions for Authors for *Sex Roles* are available at http://www.springer.com/11199.

shameless

NEWS! ART! MUSIC! CULTURE! POLITICS!

TALKING BACK SINCE 2004

$6.95 SPRING 2018
DISPLAY UNTIL JULY 2018

01

7 25274 07409 9

CONTENTS

ISSUE 37: Spring 2018

18 The Cloak of Colonialism

What will it take to truly decolonize? **BY ANDREA LANDRY**

24 Passing the Torch: The Evolution of Activism

How activism evolves to include new voices and new issues while still fighting the same fights **BY JULIA METRAUX**

28 The Power of Daily Resistance

How small acts can create big results **BY MEG PIRIE**

QUICK READS

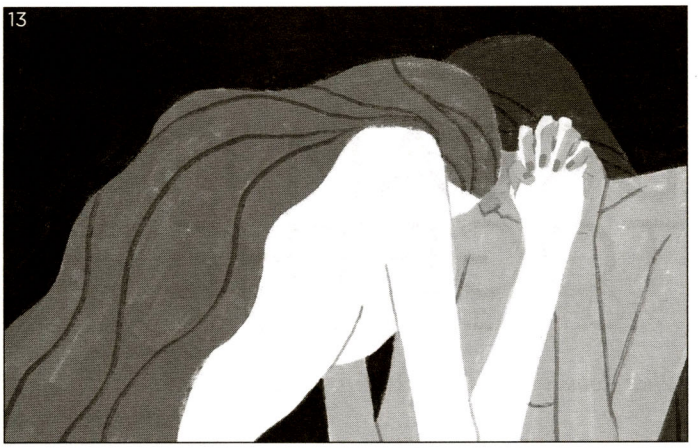
02 EDITOR'S LETTER
03 CONTRIBUTORS
04 LETTERS
05 NEWSFLASH: Shameless news from around the world
06 ACTIVIST REPORT: Parkdale Neighbourhood Land Trust
07 FIVE SHAMELESS THINGS TO DO
08 ON THE JOB: Erin Klassen, With/out Pretend founder
09 THEY'RE SHAMELESS: Introducing a cool Shameless reader

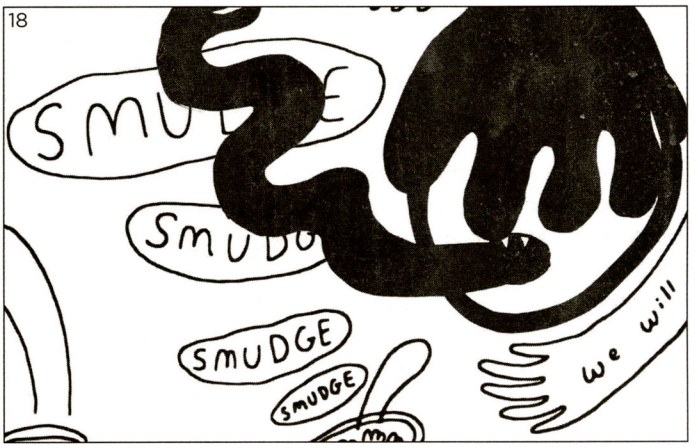
COLUMNS AND DEPARTMENTS

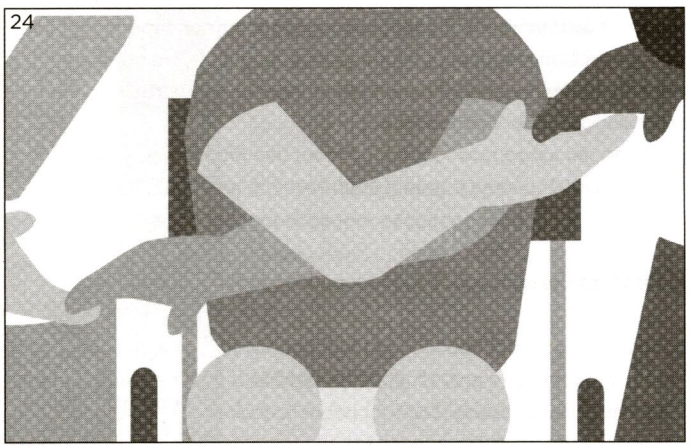
10 TALKING BACK: Announcing the winners of the 3rd annual Talking Back Awards
12 ADVICE: How do I embrace being vulnerable?
13 BODY POLITICS: Conversations about consent
14 BEYOND THE BOOKS: Creating safe spaces in community
15 MEDIA SAVVY: The art of curating music
16 GREEN SCENE: DIY herbal wisdom
17 SPORTING GOODS: Asthma and sports

ARTS AND CULTURE

32 SHOW & TELL: Onaman Collective
33 DIY: How to make a wheat paste poster
34 BEST OF THE BLOG: What we're saying online
36 ARTS PROFILE: Chief Lady Bird
38 STIR IT UP: How to throw a great potluck
39 RECIPE: White bean and roasted garlic dip
40 GET UP: Stick 'n' poke tattoos
41 GEEK CHIC: Setting boundaries online
42 REVIEWS: Books, music, games, websites
47 COUNTERCULTURE CLASSIC: Lane Kim

COVER: ROWAN RED SKY
ART: ALICE YU DENG, ROWAN RED SKY, KA YOUNG LEE, CECILIA CASTELLI

For the Hard Ones: A Lesbian Phenomenology

Para las duras: Una fenomenología lesbiana

tatiana de la tierra

♀ sapphic classics ♀

Sinister Wisdom 108

Contenido / Contents

Foreword by Myriam Gurba 17
Introduction: Una mujer peligrosa
by Olga García Echeverría and Maylei Blackwell 21

Ser 34
Being 35
Cuando se dice "soy" 36
When I say "I am" 37
Soñadno en lesbiano 38
Dreaming of Lesbos 39
El arte de mariposear 40
The Art of Butterflying 41
Una lesbiana, por partes 42
A Lesbian, By Parts 43
La mujer y la lesbiaba: El cuerpo y el alma 44
The Woman and the Lesbian: The Body and the Soul 46
L@s otr@s de nosotr@s: Entre comillas 48
The "Others" of Us 49
Bitácora de la lesbiana 50
Pathway to Lesbianism 51
¿Quién es la que dice "yo soy"? 52

Who is the One Who Says "I am"? 53
Las formas de las lesbianas 54
Forms of Lesbians 55
Nosotras y ellos 56
Us and Them: References 57
Los otros, las otras y nosotras 58
Us and Them: Laws of Desire 59
Dime cómo tienes los labios y te diré quién eres 60
Tell Me How You Decorate Your Lips... 62
Sobre la lengua 64
About the Tongue 65
La penetración 66
Penetration 67
Los dedos 68
The Fingers 69
Picotear 70
Nibbling 71
Sentir y vivir 72
Feeling and Living 73
Las caras de la gente 74
Other People's Faces 75
Literatura lesbiana 76
Lesbian Literature 77
Para que no se me olviden las lesbianas 78
So That I Don't Forget the Lesbians 79
Salirse de la tribu 80
Leaving the Tribe 81

Sobre la historia fenomenológica 85
On Phenomenological Herstory 93

Un abstracto abstracto 100
An Abstract Abstract 101

El regalo: Mi hija lesbiana by Fabiola Restrepo 105
The Gift: My Lesbian Daughter by Fabiola Restrepo 109

Esto no tiene nombre and *conmoción*: revistas for the hard ones by Sara Gregory 113

Sobre la autora 125
About the Author 127
Sobre la artista 130
About the Artist 131
Mil gracias 133
Very Special Thanks 135

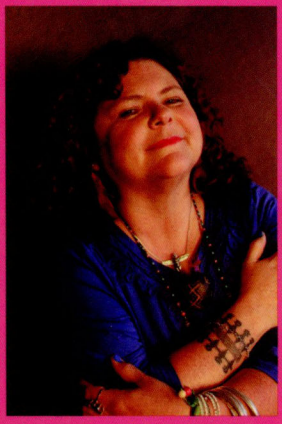
Selected Bibliography 137

sapphic classics

BILINGUAL POETRY/LATINA STUDIES/LESBIAN STUDIES

Para las duras: Una fenomonologia lesbiana / For the Hard Ones: A Lesbian Phenomonology, originally published in 2002, is a collection of poetry existing from and beyond the boundaries of language, sexuality, and genre. Each memory, meditation, analysis, and erotic snapshot—featured side-by-side in both English and Spanish—is overlaid with the sexual character, experimental prose, and levity signature to the work of de la tierra. As a bilingual book, *For the Hard Ones: A Lesbian Phenomonology / Para las duras: Una fenomonologia lesbiana* centers, explores, and reimagines queer Latina sexuality, opening up space for multiple interpretations and transformations. This new edition, published as the sixth **Sapphic Classic** from *Sinister Wisdom* and A Midsummer Night's Press, features an introduction by scholars Olga García Echeverría and Maylei Blackwell, a foreword by Myriam Gurba, an essay on de la tierra's periodicals by Sara Gregory, and a tribute to de la tierra by her mother, proving a vibrant context for contemporary engagements with de la tierra's powerful and important work.

Born in Villavicencio, Colombia and raised in Miami, Florida, **tatiana de la tierra** was a bicultural writer whose work focused on identity, sexuality, and South American memory and reality. She completed a Master of Fine Arts in Creative Writing from the University of Texas at El Paso and a Master of Library Science from University at Buffalo. tatiana was a founder, editor, and contributor to the Latina lesbian publications *esto no tiene nombre, conmoción* and *la telaraña*. She is the author of *For the Hard Ones: A Lesbian Phenomenology / Para las duras: Una fenomenología lesbiana* and *Xía y las mil sirenas*, a children's book. Her chapbook publications included *Porcupine Love and Other tales from My Papaya; Píntame Una Mujer Peligrosa; tierra 2010: poems, songs & a little blood;* and *Pajarito, regáleme una canción*. She passed away in Long Beach, California in July, 2012.

© Photograph by Rotmi Enciso.
Courtesy of the tatiana de la tierra private collection.

US: $ 18.95
Sinister Wisdom 108
sapphic classics from
A MIDSUMMER NIGHT'S PRESS
& Sinister Wisdom
ISBN-13: 978-1-938334-34-4
9 781938 334344

QUARTERLY MAGAZINE • VOL.30#1

sister NAMIBIA

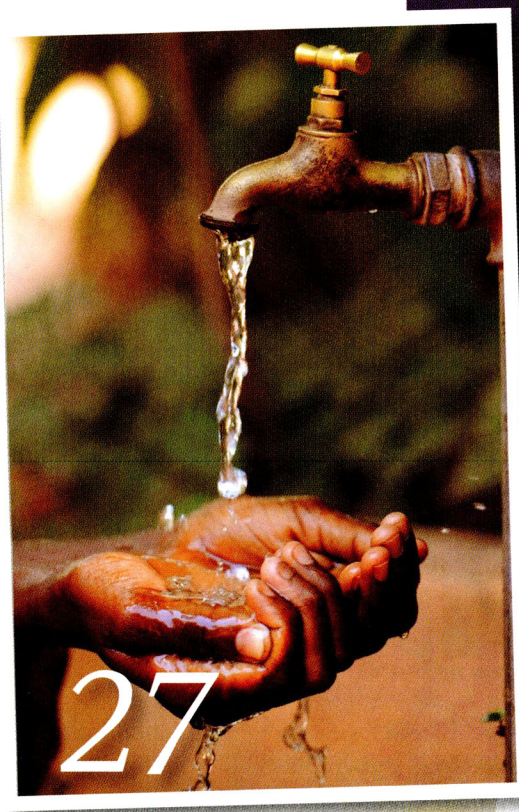
JANUARY - MARCH 2018
ISSN 1026-9126

INSIDE

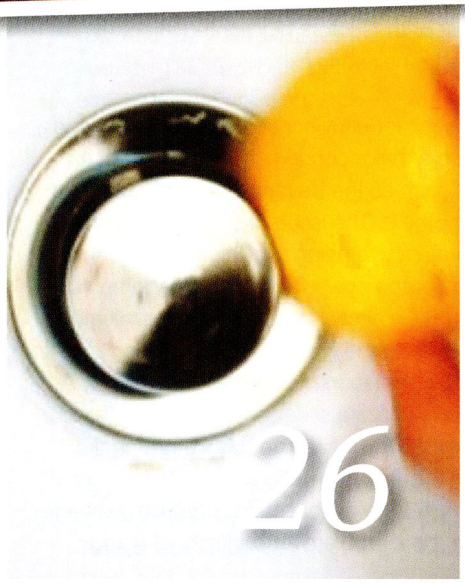
UNAPOLOGETIC

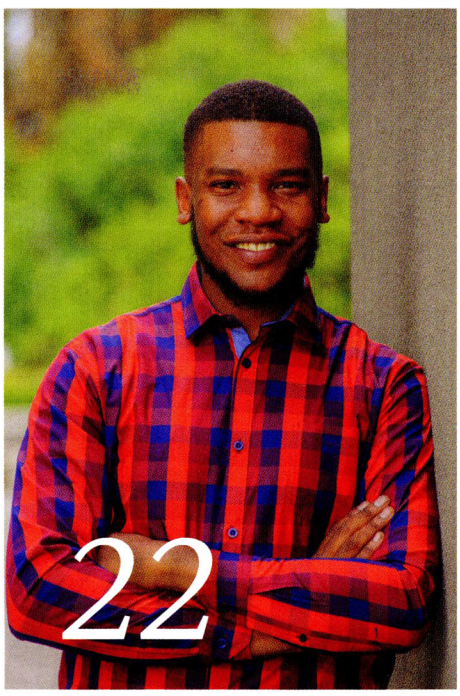
A FATHER'S *legacy*

Cover photograph by Vida de Voss • *Layout and design by* Caroline de Meersseman

WHAT'S INSIDE

FEATURES

4 **COVER STORY** Unapologetic
6 Nevermind the setback
8 A father's legacy
12 Caring for our adults with special needs
14 **Celebrating inspiring, passionate and dedicate women in ICT**
16 Queen codes
18 Introduction to the communal land act
19 Opportunities in overhauls
20 **Snap survey results report:** Parental involvement in the career choices of women in Namibia

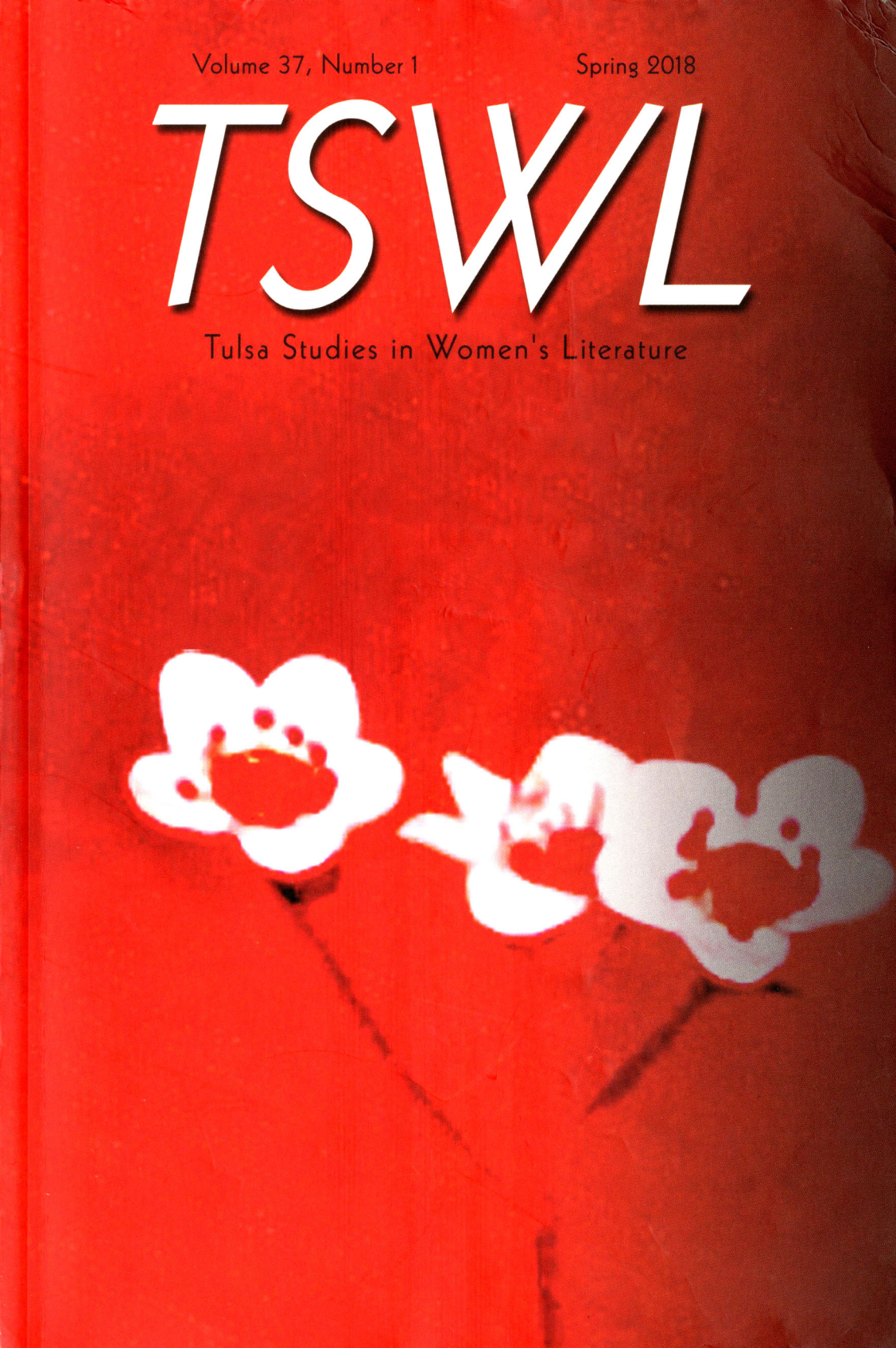
REGULARS

22 **BROTHER NAMIBIA: Ashwyn, art activist for women's issues**
23 Fast Facts
24 International women
25 The issue is...
26 **DIY: Nifty tips**
27 **Women's health: What is hepatitis E**
28 TRANSLATION: Caroline o keteka bosetshaba jwa bokgweleke le bothaga jwa gagwe.

Volume 37, Number 1 Spring 2018

TSWL

Tulsa Studies in Women's Literature

Tulsa Studies in Women's Literature
VOLUME 37, NUMBER 1 SPRING 2018

CONTENTS

7 From the Editor
Jennifer L. Airey

ARTICLES

15 Wollstonecraft's Widow: Understanding the Dead Husband's Gaze
Laura Fairchild Brodie

41 Species Thinking: Animals, Women, and Literary Tropes in Mary Wollstonecraft's *A Vindication of the Rights of Woman*
Adela Ramos

67 History Repeating: Mothers, Daughters, and Incest in Mary Robinson's *Vancenza* and *The False Friend*
Stephanie Russo

91 "Imperfect Notices": The 1820 Continental Journal of Mary Wordsworth
E. R. Hammack

111 Antebellum Womanhood and Taming Her "Wild Way": Pet Keeping, Mourning, and Social Indoctrination in Grace Greenwood's *History of My Pets*
Elizabeth A. Boyle

131 "The dance of the intelligence"? Dancing Bodies in Mina Loy
Alex Goody

157 Responding to Patriarchy in India: Resistance and Complicity in Samina Ali's *Madras on Rainy Days* and Anita Desai's *Fasting, Feasting*
Elizabeth Jackson

THE ACADEMY

173 Low-Spoon Teaching: Labor, Gender, and Self-Accommodation in Academia
Sara N. Beam and Holly Clay-Buck

REVIEW ESSAY

181 Elizabeth Bishop's Theater of the Inevitable
Heather Treseler

REVIEWS

195 *Women's Poetry and Poetics in Late Imperial China: A Dialogic Engagement*, by Haihong Yang.
Elena Suet-Ying Chiu

197 *Sin and Salvation in Early Modern France: Three Women's Stories*, by Marguerite d'Auge, Renée Burlamacchi, and Jeanne du Laurens, translated from French by Nicholas van Handel and Colette H. Winn.
Jane Couchman

199 *Women's Prophetic Writings in Seventeenth-Century Britain*, by Carme Font.
Claire McGann

201 *Questioning Nature: British Women's Scientific Writing and Literary Originality, 1750-1830*, by Melissa Bailes.
Lauren Cameron

203 *Byronic Heroes in Nineteenth-Century Women's Writing and Screen Adaptation*, by Sarah Wootton.
Cheryl A. Wilson

206 *Sympathy, Madness, and Crime: How Four Nineteenth-Century Journalists Made the Newspaper Women's Business*, by Karen Roggenkamp. *Women, Work and the Victorian Periodical: Living by the Press*, by Marianne Van Remoortel.
Jennifer Phegley

211 *At Home in the World: Women Writers and Public Life, from Austen to the Present*, by Maria DiBattista and Deborah Epstein Nord. *Extreme Domesticity: A View from the Margins*, by Susan Fraiman.
Margaret Homans

215 *British Boarding Houses in Interwar Women's Literature: Alternative Domestic Spaces*, by Terri Mullholland.
Bryony Randall

217 *Off to the Pictures: Cinema-Going, Women's Writing and Movie Culture in Interwar Britain*, by Lisa Stead.
Laurel Harris

220 *Women Lovers, or The Third Woman*, by Natalie Clifford Barney, translated from French by Chelsea Ray.
Lowry Martin, II

223 *The Subversive Art of Zelda Fitzgerald*, by Deborah Pike.
Christine Grogan

225 *Love and Narrative Form in Toni Morrison's Later Novels*, by Jean Wyatt.
Evelyn Jaffe Schreiber

228 *The Fiction of Valerie Martin: An Introduction*, by Veronica Makowsky.
Nancy Schoenberger

230 *Latin American Women and the Literature of Madness: Narratives at the Crossroads of Gender, Politics and the Mind*, by Elvira Sánchez-Blake and Laura Kanost. *Intersections of Harm: Narratives of Latina Deviance and Defiance*, by Laura Halperin.
María Rosa Olivera-Williams

ANNOUNCEMENT

BOOKS RECEIVED

U.S.-JAPAN WOMEN'S JOURNAL
日米女性ジャーナル

52
2017

A Journal for the International Exchange of Gender Studies

JOSAI UNIVERSITY

JOSAI INTERNATIONAL CENTER FOR THE PROMOTION OF ART AND SCIENCE, JOSAI UNIVERSITY EDUCATIONAL CORPORATION

U.S.-JAPAN WOMEN'S JOURNAL

NUMBER 52 2017

Contents

Differing Conceptions of "Voluntary Motherhood": Yamakawa Kikue's Birth Strike and Ishimoto Shizue's Eugenic Feminism
生殖・母性・優生の政治学—日本戦間期における フェミニストの産児調節運動
Sujin Lee 3

"Madonnas," "Assassins," and "Girls": How Female Politicians Respond to Media Labels Reflecting Party Leader Strategy
マドンナ, 刺客, ガールズ—女性政治家が党指導者の戦略を 反映したメディア・レーベルに対応する方法
Alisa Gaunder 23

A Challenge to Reproductive Futurism: Queer Families and Nonhuman Companionships in Ueda Sayuri's *The Ocean Chronicles*
生殖フューチャリズムへの挑戦—上田早夕里の 『オーシャンクロニクル』シリーズにおけるクイア 家族と人間でないものとの伴侶関係
Kazue Harada 46

Adult Computer Games and the Ethics of Imaginary Violence: Responding to Gamergate from Japan
アダルト・ゲームと虚構の暴力の倫理—日本から 「ゲーマーゲート」を再考する
Patrick W. Galbraith 67

WOMEN®

Our 27th year of service

IN HIGHER EDUCATION

MARCH 2018
Volume 27, No. 3

Index to this March 2018 issue

Dream Adjacent. 1
NEWSWATCH: Gendered Politics at Work and Play 3
WISELI Uses Evidence-Based Research to Promote Cultural Change 5
MOVEABLE TYPE: Breaking the Talent Code. 6
Women on the Move. 7
Going Beyond the Term "Ally" to Change Culture 8
Congrats, Rhodes Scholars! 9
How Institutions Handle Atrocities Can Change the World—Or Not 10
PROFILE: Business Scholar Leads Students and Companies to Embrace Diversity 11
PROFILE: Acting the Part 12
PROFILE: Creating Optimal Environments for Student-Athletes . . 13
Collaborate to create opportunities that help women succeed 14
THE EDITOR'S ODDS AND ENDS: Taking a Moment for Empathy 16

Our 27th year of service

WOMEN®

IN HIGHER EDUCATION

APRIL 2018
Volume 27, No. 4

Index to this April 2018 issue

Dr. Becky Petitt Works Toward Diversity and Inclusion 1
NEWSWATCH: Gendered Politics at Work and Play 3
SciGirls Introduces Spanish-Language Episodes 5
The Important Activism of Kids These Days 6
Women on the Move 7
Black Women's Activism, Past and Present 8
Bringing Movement and Contemplation Into the Classroom . . . 11
PROFILE: Nursing Educator Builds Future Generations 12
Taking on Activism in the Academy 13
PROFILE: Power in Numbers 14
THE EDITOR'S ODDS AND ENDS: The Gender Politics of White Supremacy 16
PLUS 2 pages of great new job opportunities for you 9–10

Our 27th year of service

WOMEN®

IN HIGHER EDUCATION

MAY 2018
Volume 27, No. 5

Index to this May 2018 issue

PROFILE: Bulik Leads Research and Treatment of Eating Disorders 1
Congrats to the Pew Scholars in Biomedical Sciences! 3
NEWSWATCH: Gendered Politics at Work and Play 3
The Case for Care: Four Ways to Nurture Students Toward Success 6
Women on the Move 7
Permissive Leadership and the Illusion of Control 8
Retirement Planning: Focus on Life, Not Just the Money 9
PROFILE: Women Leaders: Made, Not Born 11
NASPA's Annual Conference Celebrates 100 Years 12
Panel Tackles Issues of Sexism, Misogyny and Patriarchy 13
Stop Scapegoating the Mentally Ill 14
THE EDITOR'S ODDS AND ENDS: Difficult Girls, Difficult Women 16
PLUS great new job opportunities for you 10

Women's Review *of Books*

Contents

3 REVOLUTION NOW *When They Call You a Terrorist: A Black Lives Matter Memoir* By Patrisse Khan-Cullors **Reviewed by Susana Morris**

4 THE ORIGINS OF FEMINISM *Beyond Respectability: The Intellectual Thought of Race Women* By Brittney C. Cooper **Reviewed by A. J. Verdelle**

5 THE GAY NINETIES *We Were Witches: A Novel* By Ariel Gore; *Stray City: A Novel* By Chelsey Johnson **Reviewed by Jessica Jernigan**

6 EMBODIED POLITICS *How All Politics Became Reproductive Politics: From Welfare Reform to Foreclosure to Trump* By Laura Briggs; *Reproductive Justice: An Introduction* By Loretta J. Ross and Rickie Solinger **Reviewed by Felicia Kornbluh, Lila Hughes, and Meghan Letizia**

8 KRAUSIAN *After Kathy Acker* By Chris Kraus **Reviewed by Laurie Stone**

10 SPOTTY *The H-Spot: The Feminist Pursuit of Happiness* By Jill Filipovic **Reviewed by Emily Toth**

11 FRONTIER LORE AND LAURA *Prairie Fires: The American Dreams of Laura Ingalls Wilder* By Caroline Fraser **Reviewed by Rebecca Steinitz**

12 EPISTOLARY AUTOBIOGRAPHY *The Book of Emma Reyes: A Memoir* By Emma Reyes **Reviewed by Marjorie Agosin**

13 SWEET CHARITY *Funding Feminism: Monied Women, Philanthropy and the Women's Movement, 1870 – 1967* By Joan Marie Johnson **Reviewed by Surina Khan**

14 PROGRESS AND PERSISTENCE *The Ministry of Utmost Happiness* By Arundhati Roy **Reviewed by Marthine Satris**

16 PHOTOGRAPHY Bonds Photos By **Isadora Kosofsky**, Text by **Lisa Riordan Seville**

18 UNHEALTHY RELATIONSHIPS *Women of the Street: How the Criminal Justice-Social Services Alliance Fails Women in Prostitution* By Susan Dewey and Tonia St. Germain **Reviewed by Marianne Wesson**

19 POETRY By **Paula Bohince**

20 HERMITESSES *The Ladies of Llangollen: Desire, Indeterminacy, and the Legacies of Criticism* By Fiona Brideoake **Reviewed by Lisa L. Moore**

21 FEAR, HUNGER, AND FEAR *Lioness: Golda Meir and the Nation of Israel* By Francine Klagsbrun **Reviewed by Eleanor Roffman**

22 VICTIMS AND HEROES *Holocaust Heroes: Fierce Females, Tapestries and Sculptures by Linda Stein* Edited by Linda Stein **Reviewed by Catherine Dossin**

23 ALL MUSEUMS ARE SEX MUSEUMS *Sex Museums: The Politics and Performance of Display* By Jennifer Tyburczy **Reviewed by Patricia G. Berman**

25 THE INFIDEL *The Rabbi's Atheist Daughter: Ernestine Rose, International Feminist Pioneer* By Bonnie S. Anderson **Reviewed by Joyce Antler**

27 WE DO *Awakening: How Gays and Lesbians Brought Marriage Equality to America* By Nathaniel Frank **Reviewed by Alison Lefkovitz**

28 DISPLACED LIVES *The Women in the Castle* By Jessica Shattuck **Reviewed by Valerie Miner**

29 THE TENURE TIGHTROPE *Written/Unwritten: Diversity and the Hidden Truths of Tenure* By Marilyn Buck **Reviewed by Marybeth Gasman**

31 GOOD READS Dreams from My Father **By Trish Crapo**

32 MORE POETRY By **Sarah Bartlett**

Women's Review of Books

Volume 35, Issue 3
May / June 2018

The Female Gaze

Contents

3 SHELF AWARE *The Female Persuasion* By Meg Wolitzer
Reviewed by Kate Schatz

5 BLEAK HOUSE *The Mars Room* By Rachel Kushner
Reviewed by Sarah Schulman

6 THE FIRE THIS TIME *No Ashes in the Fire: Coming of Age Black & Free in America* By Darnell L. Moore
Reviewed by Mariam Williams

8 SOBER THOUGHTS *The Recovering: Intoxication and Its Aftermath* By Leslie Jamison **Reviewed by Ariel Gore**

10 BETWEEN A ROCK AND A HARD (TO) PLACE *Raising Government Children: A History of Foster Care and the American Welfare State* By Catherine E. Rymph
Reviewed by Stacey Patton

13 CARELESS *Who Will Care for Us?: Long-Term Care and the Long-Term Workforce* By Paul Osterman
Reviewed by Karen Kahn

14 THE MOST TALKED ABOUT VOICE IN AMERICA *Queen of Bebop: The Musical Lives of Sarah Vaughan* By Elaine M. Hayes **Reviewed by Imani D. Owens**

16 UNFRAMED *Charlotte Salomon and the Theatre of Memory* By Griselda Pollock **Reviewed by Tahneer Oksman**

18 MATRIOTIC *The Second Line of Defense: American Women and World War I* By Lynn Dumenil
Reviewed by Tammy M. Proctor

20 CENTRAL CASTE-ING *Ants Among Elephants: An Untouchable Family and the Making of Modern India* By Sujatha Gidla **Reviewed by Indira Karamcheti**

22 PROFILE: TRUE NORTH *Stormwarning* By Kristín Svava Tómasdóttir
Profiled by Katharine Coldiron

24 COMPLAINTS AND DISORDERS *Sick: A Memoir* By Porochista Khakpour **Reviewed by Julia Berner-Tobin**

26 MOTHER TONGUE *The Perfect Mother* By Aimee Molloy; *The Perfect Nanny* By Leila Slimani, translated by Sam Taylor
Reviewed by Jessica Baumgardner

27 POETRY: MOTHER'S DAY **By Melissa K. Downes, Susan Eisenberg, Lisa Mullenneaux, Paige Sullivan, Irene Willis, and Carolyne Wright**

30 VIVID *Old in Art School: A Memoir of Starting Over* By Nell Painter
Reviewed by A.J. Verdelle

Cover image: Untitled 2015 by Gretchen Sayers.

Subscribers: Access an electronic version: womensreviewofbooks.org/readonline

Women's Review of Books

Volume 35, Issue 2
March / April 2018

A.J. Verdelle on Brittney Cooper's *Beyond Respectability*
(See page 4)

Susana Morris on Patrisse Khan-Cullors's *When They Call You a Terrorist*
(See page 3)

Laurie Stone on Chris Kraus's *After Kathy Acker*
(See page 8)

Kathleen Cleaver," digital collage, 2015 by Elise R. Peterson

Contents

3 REVOLUTION NOW *When They Call You a Terrorist: A Black Lives Matter Memoir* By Patrisse Khan-Cullors **Reviewed by Susana Morris**

4 THE ORIGINS OF FEMINISM *Beyond Respectability: The Intellectual Thought of Race Women* By Brittney C. Cooper **Reviewed by A. J. Verdelle**

5 THE GAY NINETIES *We Were Witches: A Novel* By Ariel Gore; *Stray City: A Novel* By Chelsey Johnson **Reviewed by Jessica Jernigan**

6 EMBODIED POLITICS *How All Politics Became Reproductive Politics: From Welfare Reform to Foreclosure to Trump* By Laura Briggs; *Reproductive Justice: An Introduction* By Loretta J. Ross and Rickie Solinger **Reviewed by Felicia Kornbluh, Lila Hughes, and Meghan Letizia**

8 KRAUSIAN *After Kathy Acker* By Chris Kraus **Reviewed by Laurie Stone**

10 SPOTTY *The H-Spot: The Feminist Pursuit of Happiness* By Jill Filipovic **Reviewed by Emily Toth**

11 FRONTIER LORE AND LAURA *Prairie Fires: The American Dreams of Laura Ingalls Wilder* By Caroline Fraser **Reviewed by Rebecca Steinitz**

12 EPISTOLARY AUTOBIOGRAPHY *The Book of Emma Reyes: A Memoir* By Emma Reyes **Reviewed by Marjorie Agosin**

13 SWEET CHARITY *Funding Feminism: Monied Women, Philanthropy and the Women's Movement, 1870 – 1967* By Joan Marie Johnson **Reviewed by Surina Khan**

14 PROGRESS AND PERSISTENCE *The Ministry of Utmost Happiness* By Arundhati Roy **Reviewed by Marthine Satris**

16 PHOTOGRAPHY Bonds Photos By **Isadora Kosofsky**, Text by **Lisa Riordan Seville**

18 UNHEALTHY RELATIONSHIPS *Women of the Street: How the Criminal Justice-Social Services Alliance Fails Women in Prostitution* By Susan Dewey and Tonia St. Germain **Reviewed by Marianne Wesson**

19 POETRY By **Paula Bohince**

20 HERMITESSES *The Ladies of Llangollen: Desire, Indeterminacy, and the Legacies of Criticism* By Fiona Brideoake **Reviewed by Lisa L. Moore**

21 FEAR, HUNGER, AND FEAR *Lioness: Golda Meir and the Nation of Israel* By Francine Klagsbrun **Reviewed by Eleanor Roffman**

22 VICTIMS AND HEROES *Holocaust Heroes: Fierce Females, Tapestries and Sculptures by Linda Stein* Edited by Linda Stein **Reviewed by Catherine Dossin**

23 ALL MUSEUMS ARE SEX MUSEUMS *Sex Museums: The Politics and Performance of Display* By Jennifer Tyburczy **Reviewed by Patricia G. Berman**

25 THE INFIDEL *The Rabbi's Atheist Daughter: Ernestine Rose, International Feminist Pioneer* By Bonnie S. Anderson **Reviewed by Joyce Antler**

27 WE DO *Awakening: How Gays and Lesbians Brought Marriage Equality to America* By Nathaniel Frank **Reviewed by Alison Lefkovitz**

28 DISPLACED LIVES *The Women in the Castle* By Jessica Shattuck **Reviewed by Valerie Miner**

29 THE TENURE TIGHTROPE *Written/Unwritten: Diversity and the Hidden Truths of Tenure* By Marilyn Buck **Reviewed by Marybeth Gasman**

31 GOOD READS Dreams from My Father **By Trish Crapo**

32 MORE POETRY By **Sarah Bartlett**

Volume 41, Number 1, 2018

ISSN 0749-1409

Women's Studies in Communication

orwac
Organization Research Women Communication

Routledge
Taylor & Francis Group

Women's Studies in Communication

CONTENTS

Volume 41 Number 1 2018

ARTICLES

From "I'm Never Having Children" to Motherhood: A Critical Analysis of Silence and Voice in Negotiations of Childbearing Face
Julia Moore 1

Circuits of Discipline: Intensified Responsibilization and the Double Bind of Pregnancy in the U.S. Military
Megan D. McFarlane 22

We to Me: An Autoethnographic Discovery of Self, In and Out of Domestic Abuse
Megan Alyssa Fletcher 42

"Leave Your Emotions at Home": Bereavement, Organizational Space, and Professional Identity
Janell C. Bauer and Margaret A. Murray 60

BOOK AND MEDIA REVIEWS

Middleton, Michael, Aaron Hess, Danielle Endres, and Samantha Senda-Cook. *Participatory Critical Rhetoric: Theoretical and Methodological Foundations for Studying Rhetoric in Situ*
Raymie E. McKerrow 82

Mahmoud, Feriel Ben (Director). *Feminism Inshallah: A History of Arab Feminism*
Haneen Shafeeq Ghabra 84

Ames, Melissa, and Sarah Burcon. *How Pop Culture Shapes the Stages of a Woman's Life: From Toddlers-in-Tiaras to Cougars-on-the-Prowl*
Leandra H. Hernández 86

Humphreys, Kristi R. *Housework and Gender in American Television: Coming Clean*
Gordon Alley-Young 88

VOLUME 67, MARCH/APRIL 2018

ISSN 0277-5395

ELSEVIER

WOMEN'S STUDIES INTERNATIONAL FORUM

Special section on Gendering cosmopolitanisms:
Recognition, belonging and difference
Guest Editors: Ruth Fitzgerald and Maila Stivens

Available online at www.sciencedirect.com

ScienceDirect

Regular Articles

Between inclusivity and feminist purism: Young gender justice workers in post-Nirbhaya Delhi

Original research article

Pages 1-9

Amanda Gilbertson

Download PDF Article preview

Illegality, motherhood, and place: Undocumented Latinas making meaning and negotiating daily life

Original research article

Pages 10-17

Leisy J. Abrego, Leah Schmalzbauer

Download PDF Article preview

Determinants of awareness and adoption of mobile money technologies: Evidence from women micro entrepreneurs in Kenya

Original research article

Pages 18-22

Castro Ngumbu Gichuki, Milcah Mulu-Mutuku

Download PDF Article preview

‘I'm a feminist, I'm not ashamed and I'm proud’: Young people's activism and feminist identities in Estonia, Spain and the UK

Original research article

Pages 23-29

Nickie Charles, Khursheed Wadia, Mariona Ferrer-Fons, Airi-Alina Allaste

Download PDF Article preview

Dressing down to fit in: Analyzing (re)orientation processes through stories about Norwegianization

Open access - Original research article

Pages 30-37

Tatiana Wara, Mai Camilla Munkejord

Download PDF Article preview

Disappearing in plain sight: An exploratory study of co-occurring eating and substance abuse dis/orders among homeless youth in Vancouver, Canada

Original research article

Pages 38-44

Nicole Marie Luongo

Download PDF Article preview

Female domestic workers strategizing via commuting long distance: New challenges and negotiations in neoliberalizing Turkey

Original research article

Pages 45-52

Tahire Erman, Hilal Kara

Download PDF

Voices of Yazidi women: Perceptions of journalistic practices in the reporting on ISIS sexual violence

Original research article

Pages 53-64

Johanna E. Foster, Sherizaan Minwalla

Download PDF Article preview

"You give the skin, I give the bones": Undocumented migrant mothers' maternal practices

Original research article

Pages 65-71

Tine Brouckaert, Chia Longman

Download PDF

Exploring the impact of off the beaten path: Violence, women, and art

Original research article

Pages 72-79

Lynn Corcoran, Annette Lane

Download PDF Article preview

Special Section on Gendering cosmopolitanisms: Recognition, belonging and difference

Editorial for special section "Gendering cosmopolitanisms: Recognition, belonging and difference," womens' studies international forum

Original research article

Pages 80-84

Ruth P. Fitzgerald, Maila Stivens

Download PDF

Gendering cosmopolitanisms: Hospitality and the asylum seeker Other

Original research article

Pages 85-93

Maila Stivens

Download PDF Article preview

Transnational feminisms and cosmopolitan feelings

Original research article

Pages 94-101

Maree Pardy

Download PDF Article preview

Engendering cosmopolitanism: Gendered narratives of instability and agency
Original research article
Pages 102-109
Natalie Araujo

Download PDF Article preview

Fetal genetic difference and a cosmopolitan vernacular of the right to choose
Original research article
Pages 110-117
Ruth P. Fitzgerald, Susan Wardell, Michael Legge

Download PDF Article preview

Revivalist women's submission: Women's spiritual authority, biblical feminism and cosmofeminism
Original research article
Pages 118-127
Sherrema A. Oom-Dove

Download PDF Article preview

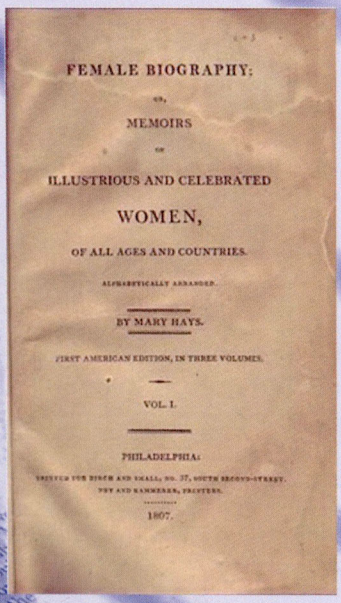
Ungrounded cosmopolitanism: Intersections of moral responsibility and gender in environmental activism in rural Solomon Islands
Original research article
Pages 128-135
Michelle Dyer

Download PDF Article preview

ISSN 0969-9082

Volume 25 Issue 2 May 2018

Women's Writing

FEMALE BIOGRAPHY;

OR,

MEMOIRS

OF

ILLUSTRIOUS AND CELEBRATED

WOMEN,

OF ALL AGES AND COUNTRIES.

ALPHABETICALLY ARRANGED.

BY MARY HAYS.

FIRST AMERICAN EDITION, IN THREE VOLUMES.

VOL. I.

PHILADELPHIA:

1807.

Special Issue: Female Biography
Guest Editors: Mary Spongberg and Gina Luria Walker

Routledge
Taylor & Francis Group

Women's Writing
Volume 25 Number 2 May 2018

Special Issue: Female Biography
Guest Editors: Mary Spongberg and Gina Luria Walker

CONTENTS

119 **Introduction**
Mary Spongberg and Gina Luria Walker

Articles

124 "I Sought & Made to Myself an Extraordinary Destiny"
Gina Luria Walker

150 The Trial(s) of Queen Caroline and Hays's *Memoirs of Queens, Illustrious and Celebrated*
Mary Spongberg

167 The Turbulent Seas of Cultural Sisterhood: French Connections in Mary Hays's *Female Biography* (1803)
Séverine Genieys-Kirk

186 Lost in Translation: Mary Hays Reads Heloise
Sally A. Livingston

200 The Spanish Monarchy in Mary Hays's Biographical Works
Begoña Lasa Álvarez

219 Mary Hays's *Female Biography*: Feminist Remix
Sarah Peterson Pittock

235 Rioting in Intellectual Luxury: The Innovations and Influence of Mary Hays's "Catherine Macaulay Graham"
Shane Greentree

253 *"The Very Worst Woman* I Ever Heard of": Rosina Bulwer Lytton and Biography as Vindication
Marie Mulvey-Roberts

268 "Women's Writing on Women's Writing": Mayy Ziyada's Literary Biographies as Egyptian Feminist History
Hala Kamal

Cover Image Credit

Title page of *Female Biography, or, Memoirs of Illustrious and Celebrated Women* (first American edition, 1807). Public Domain.